

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra archeologie

Laténské hrnčířské pece ve střední Evropě a otázky organizace hrnčířské produkce

Disertační práce
II. díl
Katalogy, tabulky

Autor: Tomáš Mangel
Studijní program: P7109 Archeologie
Studijní obor: Archeologie
Vedoucí práce: Mgr. Richard Thér, Ph.D.

Hradec Králové, 2016

Obsah

II. díl

16 KATALOGY	3
16.1 KATALOG 1: DVOUKOMOROVÉ VERTIKÁLNÍ PECE Z OBDOBÍ LT B–D VE STŘEDNÍ EVROPĚ.....	3
16.1.1 Česká republika – Čechy (CC).....	3
16.1.2 Česká republika – Morava (CM).....	11
16.1.3 Maďarsko (HU).....	22
16.1.4 Německo (DU).....	36
16.1.5 Polsko (PL).....	45
16.1.6 Rakousko (AU)	47
16.1.7 Slovensko (SK).....	54
16.1.8 Slovinsko (SO).....	63
16.1.9 Švýcarsko (SW).....	64
16.2 KATALOG 2: ROŠTOVÁ ZAŘÍZENÍ Z OBDOBÍ HA C – LT A V RÁMCI UŽŠÍ STŘEDNÍ EVROPY	70
16.2.1 Česká republika – Čechy (H-CC).....	70
16.2.2 Německo (H-DU).....	73
16.3 KATALOG 3: PROBLEMATICKÉ NÁLEZY DVOUKOMOROVÝCH VERTIKÁLNÍCH PECÍ Z OBDOBÍ LT B–D	76
16.3.1 Česká republika – Čechy (CC).....	76
16.3.2 Česká republika – Morava (CM).....	77
16.3.3 Maďarsko (HU).....	79
16.3.4 Německo (DU).....	81
16.3.5 Polsko (PL).....	83
16.3.6 Rakousko (AU)	83
16.3.7 Slovensko (SK).....	85
16.3.8 Slovinsko (SO).....	87
16.3.9 Švýcarsko (SW).....	87
17 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	89
18 TABULKY	90

16 KATALOGY

16.1 KATALOG 1: DVOUKOMOROVÉ VERTIKÁLNÍ PECE Z OBDOBÍ LT B–D VE STŘEDNÍ EVROPĚ

16.1.1 Česká republika – Čechy (CC)

1. Brčkelo, okr. Chrudim

KIP1

LOK: pozemek JZD, ppč. 315/8.

OKOL: situace narušena výkopem kanalizační rýhy, prozkoumal v rámci archeologického výzkumu v roce 1961 L. Skružný.

NÁLEZ: obj. 1 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s částečně zachovalým kruhovým perforovaným roštem o průměru cca 145 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou (tab. 1, 2).

DAT: LT C2–D1.

ULOŽ: M Pardubice, neevidováno.

NZ, LIT: Princ – Skružný 1977; Thér – Mangel 2011; Thér – Mangel – Gregor 2014.

2. Cerhýnky, okr. Kolín

KIP1?

LOK: zahrada (hliník) p. Cabrnocha.

OKOL: archeologickou situaci s doklady hliněného roštu zachytil F. Dvořák před rokem 1936.

NÁLEZ: blíže nespecifikovaná jáma, považovaná autorem výzkumu za relikvitu hrnčířské dílny, v níž byl nalezen „hliněný rošt pece s četnými otvory“ (tab. 3A).¹

DAT: LT C–D1.

ULOŽ: M Kolín, inv. č. 10566–10567.²

NZ, LIT: Dvořák 1936, 85, 128; Rybová 1968, 9–10.

3. Dolany, okr. Mělník

KIP1

LOK: poloha II, cca 400 m severozápadně od železniční zastávky směrem na Kralupy nad Vltavou.

OKOL: situaci zachytil v roce 2003 P. Limburský a P. Nový v rámci archeologického výzkumu vyvolaného úpravou kolejíště.

NÁLEZ: obj. 1 – pozůstatky komplexu hrnčířské pece tvořené spodní částí dvoukomorové vertikální pece s vnitřní částí topeniště hruškovitého půdorysu o rozměrech cca 78x72 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou. Rošt nedochován (tab. 3B).³

¹ Celou situaci dnes již nelze spolehlivě rekonstruovat, některé detaily zachycené v popisu F. Dvořáka ovšem naznačují skutečnost, že rošt nepochází ze sekundárního uložení v sídlištním objektu, ale přímo z hrnčířské pece. K těmto úvahám nevede pouze samotná formulace „nalezl jsem ještě hliněný rošt pece s četnými otvory“ evokující objev více méně kompletního roštu, ale též zřejmý popis rozložení nálezů v rámci samotného objektu. Podle F. Dvořáka byla totiž tato jáma „naplněná v dolní části popelem a ohořelým dřívím, v hoření partii pak hliněnými nádobami“. Celá situace tak vyvolává dojem, že se zde setkáváme s pozůstatky dvoukomorové vertikální pece, jejíž spodní část (topeniště?) neslo stopy užívání, zatímco horní partie (peciště?) obsahovala buď pozůstatek poslední vsádky, nebo keramiku zanesenou do objektu jako intruzi.

² Nálezy jsou v inventáři W. Lunga pravděpodobně milně zapsány pod k. ú. Cerhenice. K záměně nejspíš došlo při přepisu ze starší evidence Dvořákovi, která ovšem již dnes není k dispozici.

³ Situace byla velmi špatně dochovaná. Tento stav byl patrně způsoben skutečností, že se již před počátkem stavebních úprav nacházela přímo pod starším náspem kolejíště. Identifikace hranic objektů zde navíc ztěžovala pestrá barevnost podloží.

DAT.: LT C–D1.
ULOŽ.: M Roztoky, př. č. 4/2003.
NZ, LIT: *Limburský – Nový 2003*, 4–5.

4. Dolní Beřkovice, okr. Mělník

KIP1

LOK: poloha „Ke Křivenicům“, severní okraj k. ú.⁴
OKOL: situaci zachytil P. Foster v roce 2005 v rámci archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou dýhární Danzer Bohemia.
NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 1980/05) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 2080/05) s částečně dochovaným kruhovým perforovaným roštem o průměru cca 73–79 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou (tab. 4, 5, 6).⁵
DAT: LT B2.⁶
ULOŽ.: ARÚ Praha, neevidováno.
NZ, LIT: *Foster 2005*, 7, pl. 16–20.

5. Dolní Břežany, okr. Praha-západ

V rámci katastrálního území byla v minulosti odkryta jedna dvoukomorová vertikální pec (KIP1). Někdy uváděnou klasifikaci dalších dvou objektů jako hrnčířských zařízení (*Hlava 2008*, 226; *Motyková 1986*, 136: „2 ruined kilns“) nelze pokládat za průkaznou (viz Katalog 3).

KIP1

LOK: ppč. 121, poloha „Za Pazdernou“, severně od rybníka Pazderák.
OKOL: komplex hrnčířské pece prozkoumali M. Čižmář, I. Pavlů a M. Zápotocká v rámci archeologického výzkumu v roce 1974.
NÁLEZ: obj. 23 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s vnitřní částí topeniště kruhového půdorysu o rozměrech cca 90x100 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou. Rošt patrně nedochován (tab. 7A).
DAT: LT B2.⁷
ULOŽ.: ARÚ Praha, nevidováno?
NZ, LIT: *Čižmář 1974*; *Čižmář – Motyková – Pavlů – Zápotocká 1977*; *Motyková – Drda – Rybová 1978*, 154; *Princ – Skružný 1977*, 173; *Zápotocká – Pavlů – Čižmář 1974*.

6. Dub, okr. Prachatice

KIP1–P2

LOK: poloha „Malovec“.
OKOL: komplex hrnčířských pecí zachytil M. Parkman během archeologického výzkumu v roce 2001.
NÁLEZ: spodní část komplexu tvořeného předpecní jámou a dvěma protilehlými dvoukomorovými vertikálními pecemi. Relikty roštů dochovány pouze ve zlomcích, uvnitř výplně komplexu:

⁴ Skrytá plocha zasahuje též na sousední k. ú. Křivenice.

⁵ Veškerá dostupná dokumentace je zatížena velkou mírou nepřesností, které se ovšem na základě rozboru náleзовé situace podařilo z velké části eliminovat. Přesto je potřeba některé údaje v databázi brát pouze jako orientační.

⁶ Do dna předpecní jamy byl v době po ukončení funkce komplexu zapuštěn kostrový hrob (obj. 1982/05; tab. 4:2). Součástí výbavy zemřelého byla železná spona s delším lučičkem a s velkou kuličkou na patce (k datování např. *Waldhauser a kol. 1978*, 132, Abb. 48, 59). V Karpatské kotlině se dle závěrů *J. Bujny (2003*, 63–64, obr. 31:EF-A2-Aa, 33: EF-A2-Aa, 64: EF-A2-Aa) uvedená varianta ovšem vyskytuje již od LT B1c.

⁷ Předpecní jáma se stratigraficky nacházela v superpozici se starším obj. 24 datovaným do časně laténského období (k datování viz též *Motyková – Drda – Rybová 1978*, 154). Za cenné osobní informace vděčím M. Čižmářovi.

- *P1*: dvoukomorová vertikální pec přiléhající k předpecní jámě z jihovýchodu. Vnitřní část topeniště hruškovitého tvaru o rozměrech cca 120x110 cm. Topeniště původně rozděleno v celé délce středovou příčkou, jejíž přední část byla patrně druhotně zničena (tab. 7B:*P1*).
- *P2*: dvoukomorová vertikální pec přiléhající k předpecní jámě ze severozápadu. Vnitřní část topeniště kruhového tvaru o rozměrech cca 120x110 cm. Ve vnitřní části topeniště uloženy kameny, které mohly původně plnit funkci jako součást středové příčky (tab. 7B:*P2*).

DAT: LT B2–C1.

ULOŽ: M Prachatic, př. č. 18-1, 18-2/01.

NZ, LIT: *Parkman 2003*, 15–16, obr. 38; *Parkman – Zavřel 2001–2002*, 175–176.

7. Hostivice, okr. Praha-západ

Na k. ú. obce byly v minulosti zachyceny dva hrnčířské komplexy. K odkryvu prvního došlo v roce 2001 (*K1P1*), druhý (*K2P1*) byl objeven v roce 2006 cca 450 m severovýchodně od prvního.

K1P1

LOK: poloha „Palouky“.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytila v roce 2001 I. Pleinerová během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou skladové haly.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený pozůstatky předpecní jámy menších rozměrů (obj. 1631) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 1686) s částečně dochovaným perforovaným roštem nepravidelně kruhového půdorysu o průměru cca 110–120 cm a s topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 8–10).

DAT: LT D1.

ULOŽ: M Roztoky, př. č. 1/2001.

NZ, LIT: *Pleinerová 2002*, 46–49, obr. 328, 376, 377, T. 42–46.

K2P1

LOK: poloha „Palouky“, parc. č. 2968/20.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil v roce 2006 J. Hložek během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou rychlostní komunikace R6.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 23) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 22) s částečně dochovaným kruhovým perforovaným roštem o průměru cca 110–115 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou (tab. 11, 12).

DAT: LT C1.

ULOŽ: M Roztoky, př. č. 2/2006.

NZ, LIT: *Hložek 2007*, 15, plán 98, 100.

8. Chrudim, okr. Chrudim

KNPN

LOK: poloha „Za Sklepy“, č. p. 258.⁸

OKOL: získáno při stavebních úpravách někdy mezi léty 1928 a 1956. V roce 1972 předáno z M Chrudim.

NÁLEZ: dva fragmenty perforovaného roštu. Bez dalších údajů (tab. 13).

DAT: LT B–D1.

ULOŽ: M Hradec Králové, př. č. 60/73, inv. č. 28 307.

NZ, LIT: *Frolík – Sigl 1998*, 68; *Mangel 2014*, 90, obr. 8:1; *Thér – Mangel – Gregor 2014*; *Vokolek 1993*, 82.

⁸ Nález dříve někdy mylně spojován s areálem tzv. vojenských skladů, který se nachází v těsném severním sousedství č. p. 258. Laténské nálezy z obou poloh spolu ovšem nejspíš prostorově souvisí. Za informaci o místě a okolnostech nálezů děkuji V. Vokolkovi.

9. Lhotka nad Labem, okr. Litoměřice

V rozmezí let 1927 a 1929 bylo v rámci tzv. Schwarzenbergské strojní cihelny dokumentováno celkem šest hrnčířských komplexů či jejich částí (souhrnně Benešová 2010).⁹

KNP1

LOK: tzv. Schwarzenbergská strojní cihelna, sprašová návěj na levém břehu Labe.

OKOL: situaci zachytili G. Just a O. Tschakert v rámci archeologického výzkumu v souvislosti s těžbou hlíny, srpen 1927 až říjen 1928.

NÁLEZ: Töpferofen 1 – část hrnčířského komplexu tvořeného dvoukomorovou vertikální pecí s roštem. Topeniště patrně přepaženo středovou příčkou (tab. 14:B). Bez dalších údajů.

DAT: LT C2–D1.

ULOŽ: M Litoměřice.

NZ, LIT: Just Kurzpflge f. Vorgeschichte II, 10, 13; NZ ARÚ Praha čj. 7360/47; čj. 7477/47.

KNP2

LOK: tzv. Schwarzenbergská strojní cihelna, sprašová návěj na levém břehu Labe.

OKOL: situaci zachytili G. Just a O. Tschakert v rámci archeologického výzkumu v souvislosti s těžbou hlíny, březen 1928 až leden 1929.

NÁLEZ: Töpferofen 2 – část hrnčířského komplexu tvořeného dvoukomorovou vertikální pecí s pozůstatky roštu a s topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 14:C). Bez dalších údajů.

DAT: LT C2–D1.

ULOŽ: M Litoměřice.

NZ, LIT: Just Kurzpflge f. Vorgeschichte II, 1; NZ ARÚ Praha čj. 7360/47.

KNP3

Lok.: tzv. Schwarzenbergská strojní cihelna, sprašová návěj na levém břehu Labe.

Okol.: situaci zachytili G. Just a O. Tschakert v rámci archeologického výzkumu v souvislosti s těžbou hlíny, září až říjen 1928.

Nález: Töpferofen 3 – část hrnčířského komplexu tvořeného dvoukomorovou vertikální pecí s pozůstatky roštu a s topeništěm přepaženým (středovou?) příčkou. Bez dalších údajů.

Dat.: LT C2–D1.

Ulož.: M Litoměřice.

Lit.: Just Kurzpflge f. Vorgeschichte II, 1; NZ ARÚ Praha čj. 7360/47.

KNP4

Lok.: tzv. Schwarzenbergská strojní cihelna, sprašová návěj na levém břehu Labe.

Okol.: situaci zachytili G. Just a O. Tschakert v rámci archeologického výzkumu v souvislosti s těžbou hlíny, duben 1929.

⁹ Možnosti poznání laténských aktivit v areálu tzv. Schwarzenbergské strojní cihelny jsou značně omezeny absencí velké části souvisejících archivních pramenů. G. Just i O. Tschakert sice zaznamenávali svá pozorování do terénních deníků, některé jejich části však dnes nejsou k dispozici. V roce 1963 byla část deníků O. Tschakerta zachráněna v litoměřickém archivu před skartací (*Zápotocký 1971*, 29–30), ovšem díly týkající se období před rokem 1930 (*Prähistorische Tagebuch Nr. I–IV*), v nichž byly popsány i nálezy hrnčířských pecí, zůstávají stále neznámé. Z Justových deníků pak byla Dr. Tomasem v roce 1982 ve Státním okresním archivu v Lovosicích objevena pouze jejich druhá část (*Kurzpflege für Vorgeschichte II*) postihující období od 11. 11. 1928 do roku 1942. Zde jsou zachyceny alespoň některé informace související s objevy pecí v daném časovém úseku. K objevům učiněným před počátkem listopadu 1928 jsou pak k dispozici pouze informace zaznamenané v rámci litoměřické muzejní evidence (Lhotka n. L., o. Litoměřice. Soupis nálezů Tschakert – Just. Rukopis uložen na ARÚ Praha čj. 7360/47). Za doplňující informace děkuji O. Kotyzovi.

Nález: Töpferofen 4 – část hrnčířského komplexu tvořeného vertikální dvoukomorovou pecí s perforovaným roštem a s topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 14:D). Levá stěna topeniště snad obložena kameny.

Dat.: LT C2–D1.

Ulož.: M Litoměřice.

Lit.: *Just* Kurzpflege f. Vorgeschichte II, 11–13; NZ ARÚ Praha čj. 7360/47.

KNP5

LOK: tzv. Schwarzenbergská strojní cihelna, sprašová návěj na levém břehu Labe.

OKOL: situaci zachytili G. Just a O. Tschakert v rámci archeologického výzkumu v souvislosti s těžbou hlíny, duben 1929.

NÁLEZ: Töpferofen 5 – část hrnčířského komplexu tvořeného vertikální dvoukomorovou pecí s perforovaným roštem a s částečně dochovaným pláštěm peciště (tab. 14:E).

DAT: LT C2–D1.

ULOŽ: M Litoměřice.

NZ, LIT: *Just* Kurzpflege f. Vorgeschichte II, 14, 16, 17, 21, 26.

KNP6

LOK: tzv. Schwarzenbergská strojní cihelna, sprašová návěj na levém břehu Labe.

OKOL: situaci zachytili G. Just a O. Tschakert v rámci archeologického výzkumu v souvislosti s těžbou hlíny, duben až říjen 1929.

NÁLEZ: Töpferofen 6 – část hrnčířského komplexu tvořeného vertikální dvoukomorovou pecí s perforovaným roštem a s topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 14:F).

DAT: LT C2–D1.

ULOŽ: M Litoměřice.

NZ, LIT: *Just* Kurzpflege f. Vorgeschichte II, 14, 16, 24–25; NZ ARÚ Praha čj. 7360/47.

10. Lovosice, okr. Litoměřice

V rámci k. ú. byly v různých letech a v různých polohách zachyceny celkem tři hrnčířské komplexy. Jejich polohy byly vzájemně vzdáleny cca 150 a 400 m. Vyloučit nelze případnou existenci ještě dalšího hrnčířského komplexu, jeho laténské stáří, stejně jako souvislost s k. ú. Lovosice, ovšem není jednoznačně prokazatelná (viz Katalog 3).

KIP1

LOK: střední část Hauptstrasse (dnes třída Osvoboditelů), naproti vile Vincenze Pfanschmidta.

OKOL: situaci prozkoumal R. von Weinzierl v létě 1892 v souvislosti s výstavbou kanálu.

NÁLEZ: pozůstatek hrnčířského komplexu tvořeného vertikální dvoukomorovou pecí s pozůstatky kruhového perforovaného roštu o průměru cca 85 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou. Předpeční jáma nezkoumána (tab. 15).

DAT: LT C2–D1.

ULOŽ: M Teplice, př. č. 666-1, 2/68, 667-1, 2, 3/68.

NZ, LIT: *Budinský* 1985, 45; *von Weinzierl* 1893; *týž* Fundprotokolle I, 12–15; *Zápotocký* 1973, 159.

K2P1

LOK: dvůr domu Hauptstrasse č. p. 96 (dnes třída Osvoboditelů).

OKOL: situaci zachytil v roce 1937 G. Just v souvislosti s výstavbou vodovodu.

NÁLEZ: pozůstatek hrnčířského komplexu tvořený dvoukomorovou vertikální pecí s nečleněným topeništěm a s pozůstatky (nepravidelně?) kruhového perforovaného roštu o průměru cca 97 cm (tab. 14:G). Předpeční jáma nebyla zachycena.

DAT: SLT.¹⁰

ULOŽ: M Litoměřice.

NZ, LIT: *Just Kurzpflge f. Vorgeschichte II*, 186–187; *Zápotocký 1973*, 159.

K3P1

LOK: konec Leninovy (dnes Příčné) ul. směrem k Labi.

OKOL: situaci zachytil v roce 1960 M. Zápotocký během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou obytných domů.

NÁLEZ: jáma I – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s pozůstatky kruhového perforovaného roštu o průměru cca 120–122 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou.¹¹

DAT: LT C2–D1.

ULOŽ: M Litoměřice.

NZ, LIT: *Princ – Skružný 1977*, 173; *Zápotocký 1975*, 217.

11. Mšec, okr. Rakovník

K1P1

LOK: poloha „Na trubách“, lokalita Mšec I.

OKOL: pozůstatek hrnčířského komplexu zachytila v roce 1984 N. Venclová a F. Sedláček během archeologického výzkumu v souvislosti s melioračními pracemi.

NÁLEZ: pozůstatek hrnčířského komplexu tvořený dvoukomorovou vertikální pecí s částečně dochovaným kruhovým perforovaným roštem o průměru cca 120–128 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou. Předpecní jáma z technických důvodů nezkoumána (tab. 16).

DAT: LT C1 (LT C1/2).

ULOŽ: M Rakovník, př. č. 423/2002.

NZ, LIT: *Venclová 1987*; *táž 1999*; *táž 2001*, 43, obr. 21, 30.

12. Novosedly, okr. Český Krumlov

K1P1

LOK: 400 m severovýchodně od středu osady.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil v roce 1994 P. Zavřel během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou silnice.

NÁLEZ: obj. 79/94 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s částečně dochovaným perforovaným roštem kruhového půdorysu o rozměrech cca 170x155 cm a s topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 17).

DAT: LT C2–D1.

ULOŽ: M České Budějovice, př. č. 41/2000.

NZ, LIT: *Zavřel 1998*, 17–18, 22–23, obr. 20B, 26.

13. Ostroměř, okr. Jičín

K1P1

LOK: při statku F. Noska č. 176.

OKOL: narušeno počátkem července 1924 při rozvážení země.

¹⁰ Nálezový materiál není v současnosti z technických důvodů revidovatelný. Rámcové datování tudíž vychází pouze z klasifikace uváděné G. Justem jako „...ein keltischer Töpferofen – späte Latènezeit“ (*Just Kurzpflge f. Vorgeschichte II*, 186).

¹¹ Pec nebyla dosud komplexně publikována a původní nálezová zpráva je dnes patrně ztracena. Jediným dostupným zdrojem informací tak zůstává popis v článku M. Prince a L. Skružného (1977, 173) doplněný na základě náčrtku vytvořeného dodatečně J. Waldhauserem podle ústních informací M. Zápotockého. Oběma badatelům za to náleží dík.

NÁLEZ: ve výplni kruhového objektu o průměru cca 100 cm byly vedle keramiky a „uhlí“ nalezeny tři fragmenty perforovaného roštu (tab. 18). Objekt nejspíš reprezentuje relikv hrnčířské dvoukomorové vertikální pece.

DAT: LT C1.

ULOŽ: MHK, neevidováno.

NZ, LIT: *Mangel 2014*.

14. Praha-Čakovice, okr. Hlavní město Praha

KIP1

LOK: ppč. 1280/1, 1280/16, 1282/2, 1286.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil v roce 2005 M. Kostka během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou obytných domů.

NÁLEZ: obj. 109 – komplex hrnčířské pece tvořený předpeční jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s vnitřní částí topeniště nepravidelně kruhového půdorysu o průměru cca 125–130 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou (tab. 19, 20). Existence roštu indikována pouze zlomky mazanice s otisky konstrukce vyzvednutými z výplně objektu. Předpeční jáma se po zániku funkce pece stala součástí rozsáhlého mladšího hliníku (obj. 111; tab. 20:6).

DAT: LT C2–D1.

ULOŽ: M Praha, inv. č. A 320 450–320 567.

NZ, LIT: *Kostka 2007, 14; týž 2008*.

15. Praha-Sedlec, okr. Hlavní město Praha

KIP1

LOK: Hergettova cihelna.

OKOL: situace narušena těžbou, relikty pyrotechnického zařízení získal J. A. Jíra, někdy na přelomu let 1919 a 1920, snad v lednu 1920.

NÁLEZ: z objektu označeného jako „*jáma tenská s pecí*“ vyzvednuto jedenáct větších fragmentů mazanice, z nichž min. čtyři pocházejí z perforovaného roštu (obr. 22:A). Bez dalších údajů.

DAT: LT D1.

ULOŽ: M Praha, inv. č. a 62 (původní evidenční číslo v rámci sbírky J. A. Jíry).

NZ, LIT: *Hlava – Mangel 2013*.

16. Radovesice, okr. Teplice

KIP1

LOK: poloha 23.

OKOL: situaci zachytil během archeologického výzkumu v roce 1974 J. Waldhauser.

NÁLEZ: obj. 373 – komplex hrnčířské pece tvořený předpeční jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s vnitřní částí topeniště kruhového půdorysu o průměru cca 90–100 cm (tab. 21:1–3). Topeniště přepaženo středovou příčkou částečně vystavěnou z kamenů. Kameny užity též ke zpevnění dna pece. Existence roštu indikována pouze zlomky mazanice s otisky konstrukce vyzvednutými z výplně objektu (tab. 21:4, 5).

DAT: (LT A)–LT B.¹²

ULOŽ: M Teplice, př. č. 82/74.

NZ, LIT: *Waldhauser a kol. 1993, 51, 113, 146, 367, Abb. 41:373*.

¹² Z výplně pece pochází nevelká kolekce keramiky, která náleží starším úsekům doby laténské. Na tomto základě je objekt řazen (dle různých chronologií) různě, vždy však do rozmezí stupňů LT A a LT B (*Waldhauser a kol. 1993, 51, 113, 281, Beilage 3*), nebo do fáze LT B2 (*Princ – Skružný 1977, 173*). Do mladšího z uvedených úseku pak náleží také celá sídlištní zóna, v níž je objekt situován. V patrnosti je ovšem třeba vést i možnost, že zařízení bylo vystavěno úmyslně mimo s ním současnou sídlištní zónou, v areálu starší (?), zaniklé sídlištní fáze. Keramika ve výplni pak může být reziduální a pec o něco mladší než bývá uváděno. Uvedené datování proto nemusí být jednoznačné. Datování do LT A je s ohledem na absenci jakýkoli analogií nepravděpodobné (cf. *Waldhauser a kol. 1993, 367*).

17. Říkov, okr. Náchod

KIP1

LOK: parc. č. 103/6-7, 482/2-10, 404, 127/2-4, 94/1-4.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil v roce 2004 J. Tůma během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou haly Gondella, s. r. o.

NÁLEZ: obj. 96 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s vnitřní částí topeniště oválného půdorysu o rozměrech cca 230x135 cm (tab. 22:B). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Rošt nedochován.

DAT: LT C–D1.

ULOŽ: M Náchod, př. č. 471/2004.

NZ, LIT: *Mangel – Thér – Tůma 2011; Tůma 2008.*

18. Štítary, okr. Kolín

KIP1–P2

LOK: jižně od obce, plocha IV-2.

OKOL: komplex hrnčířských pecí zachytila v roce 2008 R. Šumberová během archeologického výzkumu na stavbě silničního obchvatu I/38.

NÁLEZ: komplex hrnčířských pecí tvořený předpecní jámou (obj. 2303) společnou pro dvě pece umístěné souběžně při její západní straně. Peca patrně nebyly současné. Stratigrafie na řezu C–E (tab. 23:1) naznačuje, že tmavě hnědá zásypová vrstva z pece 2301 zároveň tvoří podklad pro osazení kamenného obložení přední části topeniště výše položené pece 2303.¹³

- **P1:** obj. 2301 – severně situovaná stratigraficky starší dvoukomorová vertikální pec. Topeniště nepravidelného oválného půdorysu o rozměrech cca 180x105 cm přepaženo parciální středovou příčkou. Perforovaný rošt dochován pouze ve fragmentech uvnitř objektu (tab. 23:P1, 24:A).¹⁴

DAT: LT C1.

- **P2:** obj. 2303 – jižně situovaná stratigraficky mladší dvoukomorová vertikální pec. Topeniště podkovovitého (?) tvaru o rozměrech cca 140x100 cm přepaženo středovou příčkou. Přední část topných kanálů a přední část příčky vystavěna z větších plochých kamenů. Rošt dochován pouze ve fragmentech uvnitř objektu (tab. 23:P2).

DAT: LT C1.¹⁵

ULOŽ: ARÚ Praha, př. č. 17513, 17520, 17527, 17544, 17585, 17637, 17687, 17758, 22660, 27 454, 27479, 27639, 27657, 27659, 27686, 27695, 27978/08.

NZ, LIT: *Šumberová – Malyková – Vepřeková – Pecinová 2010, 674; Valentová 2012a, 57, obr. 106.*

19. Vestec, okr. Chrudim

KIP1–P2

LOK: lokalita III.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil J. Musil na podzim roku 2013 během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou obchvatu Chrudimi.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 1) společnou pro dvě pece umístěné souběžně při její východní straně:

- **P1:** obj. 2 – severně situovaná dvoukomorová vertikální pec s částečně dochovaným pokleslým perforovaným rostem kruhového půdorysu o

¹³ V rámci kresebné i fotografické dokumentace je tmavě hnědá vrstva mezi oběma pecemi rozdělena přerušovanou linií (tab. 23:1, 3), ve slovním popisu však případné rozdíly popsány nejsou. Zjevné odlišnosti nejsou zřejmě ani z pořizené fotodokumentace.

¹⁴ V přední části topných kanálů byly nalezeny kameny zdánlivě kopírující jejich stěny, které ovšem dle stratigrafie s pecí primárně nesouvisely. Z fotodokumentace vyplývá, že se jedná o jejich sekundární uložení.

¹⁵ Ve svrchních vrstvách registrovány střepy z období LT C2–D1, pravděpodobně se ovšem jedná o intruze.

průměru cca 85–95 cm (tab. 24B, 25:1–4). Topeniště přepaženo středovou příčkou.

- P2: obj. 3 – jižně situovaná dvoukomorová vertikální pec s částečně dochovaným pokleslým perforovaným roštem a s vnitřní částí topeniště neurčitelného půdorysu o šířce cca 95 cm (tab. 24B, 25:1, 2, 5, 6). Topeniště přepaženo středovou příčkou.

DAT: LT C1.

ULOŽ: M Chrudim, neevidováno.

NZ, LIT: *Frolík – Musil 2014*, 12; *Musil 2014*, 240, obr. 9; *Thér – Mangel – Gregor 2014*, 418, obr. 2.

16.1.2 Česká republika – Morava (CM)

1. Boršice, okr. Uherské Hradiště

KNPN

LOK: trať „Rybníky“, parc. č. 513.

OKOL: objev učinil během archeologického výzkumu v roce 1954 F. Kalousek.

NÁLEZ: uvnitř polozemnice objevena „část hliněné pece“. Na dobové fotografii je patrné torzo masivního perforovaného roštu (tab. 26A). Z dostupných materiálů ovšem není zřejmé, zda se jedná o relikv pece původně situované uvnitř zahloubeného objektu, či zda jde o fragment roštu uložený v sekundární poloze.

DAT: 1. stol. př. n. l.

ULOŽ: M Uherské Hradiště.¹⁶

NZ, LIT: *Hlava – Vích 2007*, 45; *Kalousek 1955*, 35, obr. na str. 36; *Meduna 1980a*, 29; *Šimek 1958*, 109, obr. 46–49.

2. Brno-Horní Heršpice, okr. Brno-město

KIPI

LOK: prostor mezi Kšírovou ulicí a břeclavskou tratí, poloha „V pachttech“.

OKOL: komplex zachytil J. Meduna v roce 1960 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou průmyslových objektů.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s kompletně (?) dochovaným perforovaným roštem kruhového půdorysu o průměru cca 120–130 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou (tab. 27).

DAT: LT D1.

ULOŽ: MZM Brno, inv. č. 105.E-389/60–105.E-433/60.

NZ, LIT: *Hlava – Vích 2007*, 46; *Meduna 1961*; *týž 1980a*, Abb. 7, Taf. 30; *týž 1980b*, 52–53.

3. Brumovice, okr. Břeclav

KNPI-P2

LOK: na severním okraji obce, nedaleko domu J. Staňka, ve vzdálenosti 22 m od ropovodní značky u cesty směřující do údolí potoka Haraska.

OKOL: situaci narušenou v souvislosti s výstavbou trasy ropovodu zaznamenala v roce 1972 J. Páleníková.

NÁLEZ: relikty dvou hrnčířských pecí. Předpecní jáma/jámy nebyla zachycena. Vzájemný vztah obou pecí proto není možno stanovit:

¹⁶ Relikt roštu byl snad původně spolu s dalšími artefakty deponován na Prehistorickém ústavu Univerzity J. E. Purkyně v Brně (cf. *Meduna 1980b*, 29). Nálezy byly následně převedeny do Slovákckého muzea v Uherském Hradišti, kde jsou nyní ovšem uloženy pouze fragmenty keramiky. Současné místo uložení částí roštu není známo. Za doplňující informace děkuji M. Vaškovým.

- P1: relikv dvoukomorové vertikální pece o průměru cca 80 cm opatřené perforovaným roštem. Předpeční jáma nezachycena (tab. 26B).
- P2: relikv snad dvoukomorové vertikální pece o průměru cca 80 cm. Pozůstatky roštu neregistrovány či nedokumentovány. Předpeční jáma nezachycena.

DAT: LT C–D1.

ULOŽ: ?

NZ, LIT: *Meduna 1980b*, 59; *Ludikovský 1973*.

4. Čelčice, okr. Prostějov

K1–K2P1

LOK: poloha „Louky“, severně od obce.

OKOL: situaci zachytil P. Fojtík v roce 2004 v rámci archeologického výzkumu v souvislosti s rekonstrukcí plynovodu.

NÁLEZ: kont. 503 – superpozice dvou hrnčířských komplexů tvořených vždy předpeční jámou a jednou dvoukomorovou vertikální pecí (tab. 28:1). Po zániku pece staršího komplexu (kont. 503A), došlo k vybrání jejích pozůstatků (i s destruovanou vsádkou?) a přemístění do prostoru související předpeční jámy. Předpeční jáma mladší části komplexu (kont. 503B) byla následně zapuštěna v místech této starší pece. Celá situace byla dodatečně značně narušena recentní rýhou:

- K1P1: kont. 503A – relikv staršího komplexu tvořený zasypanou předpeční jámou a pozůstatky silně destruovaného topeniště pece přepaženého částečně porušenou příčkou (tab. 29:1). Zlomky perforovaného roštu (tab. 28:2–4) dochovány v sekundárním uložení uvnitř předpeční jámy (tab. 29:2).

- K2P1: kont. 503B – relikv mladšího komplexu tvořený předpeční jámou a pecí s topeništěm přepaženým středovou příčkou a s částečně dochovaným kruhovým perforovaným roštem o průměru cca 110–115 cm (tab. 29:3).¹⁷ Situace narušena recentní rýhou.

DAT: LT C1 (původní datace LT B2/C1).¹⁸

ULOŽ: M Prostějov, inv. č. 192 435–192 850.

NZ, LIT.: *Fojtík 2004*; *týž 2007*, 39, obr. 2, 6, 7.

5. Dědice u Vyškova, okr. Vyškov

KNPN

LOK: trať „Letní pole“.

OKOL: situaci zachytil P. Vitula a B. Mikulková v roce 1994 během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou plynovodu.

NÁLEZ: obj. 3 – z výplně polozemnice vyzvednuto několik zlomků perforovaného roštu deponovaných v sekundárním uložení (tab. 26C).¹⁹

DAT: LT C1.

ULOŽ: M Vyškov, inv. č. 16/93-VI-130.

NZ, LIT: *Čižmář – Geislerová – Unger eds. 2000*, 47, 150; *Hlava – Vích 2007*, 46; *Vitula 1994*.

¹⁷ Rošt byl zakonzervován a ponechán *in situ*.

¹⁸ Pracovní zpřesnění datace umožnilo zastoupení srovnatelných tvarů jako v souboru z komplexu *CM16K2P1* ze Strachotína, který je *M. Čižmářem (1987, 223)* datován do LT C1.

¹⁹ Informaci o možné destrukci laténské pece mladším římským zásahem (*Čižmář – Geislerová – Unger eds. 2000, 47*) nelze jednoznačně potvrdit. K problematice záměny uvedeného nálezu s nálezy z Vyškova v téže publikaci cf. *Hlava – Vích 2007, 46, pozn. 9*.

6. Dubňany, okr. Hodonín

Dva hrnčířské komplexy byly prozkoumány na přelomu let 2007 a 2008 ve vzájemné vzdálenosti cca 25 m.

K1P1

LOK: východně od obce, trať „U Lípy“.

OKOL: situaci prozkoumal F. Kostrouch v období prosinec 2007 až únor 2008 během archeologického výzkumu v souvislosti se sanací poddolovaného území.

NÁLEZ: obj. 1 – pozůstatek komplexu hrnčířské pece tvořeného předpecní jámou a silně zničenou dvoukomorovou vertikální pecí s částečně dochovaným perforovaným roštem, jehož tvar ani rozměry nebylo možno rekonstruovat (tab. 30). Topeniště pece přepaženo středovou příčkou, v jejíž konstrukci využit během rotačního mlýnu. Další během zabudován v západní stěně topeniště. Západní stěna topeniště opatřena min. dvojnásobným výmazem.

DAT: LT C2–D1.

ULOŽ: M Hodonín, neevidováno.

NZ, LIT: *Kostrouch 2008a; týž 2008b.*

K2P1

LOK: východně od obce, trať „U Lípy“.

OKOL: situaci prozkoumal F. Kostrouch v období prosinec 2007 až únor 2008 během archeologického výzkumu v souvislosti se sanací poddolovaného území.

NÁLEZ: obj. 3 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s částečně dochovaným perforovaným roštem kruhového půdorysu o rozměrech cca 155x160 cm (tab. 31, 32). Topeniště přepaženo středovou příčkou.

DAT: LT C2–D1.

ULOŽ: M Hodonín, neevidováno.

NZ, LIT: *Kostrouch 2008a; týž 2008b.*

7. Kramolín, okr. Třebíč

K1P1

LOK: poloha „Hradisko“, jižní část lokality (JV roh čtverce F15).

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil v roce 1973 O. Kos a P. Koštuřík během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou Dalešické přehrady.

NÁLEZ: obj. 139 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s vnitřní částí topeniště hruškovitého (?) tvaru o šířce cca 105 cm a s částečně dochovaným perforovaným roštem (tab. 33). Topeniště přepaženo středovou příčkou.

DAT: LT.²⁰

ULOŽ: M Třebíč, př. č. 18/79.

NZ, LIT: *Enderová 2007, 105–106; Hlava – Vích 2007, 46; Lička – Koštuřík – Mach 1990.*

8. Kvítkovice, okr. Zlín

K1P1

LOK: trať „Chmelín“.

OKOL: situaci odkryl J. Kohoutek v roce 2004 během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou silničního obchvatu.

²⁰ Pec byla původně spojována s lengyelským osídlením Hradiště (*Koštuřík 1977, 106; Lička – Koštuřík – Mach 1990, 6*). K těmto závěrům vedlo autory kromě absence laténské keramiky v objektu a přítomnosti 73 zlomků neolitické keramiky v topeništi pece, především ne zcela přesvědčivé termoluminiscenční datování materiálu z jejího roštu (kritika viz *Enderová 2007, 105–106; cf. Hlava – Vích 2007, 46, pozn. 10*). Absence jiného takového zařízení ve středoevropském neolitu a eneolitu spolu se značnou podobností s laténskými hrnčířskými pecemi a ruku v ruce s přítomností laténské komponenty na lokalitě, umožňuje datovat uvedený objekt téměř jednoznačně do doby laténské.

NÁLEZ: obj. 612 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s vnitřní částí topeniště kruhového půdorysu o průměru 110–115 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou. Zbytky perforovaného roštu dochovány pouze po obvodu pece a ve zlomcích uvnitř topeniště (tab. 34).

DAT: LT C2 (?).

ULOŽ: M Zlín, př. č. 450/2005.

NZ, LIT: Čižmář – Geislerová eds. 2006, 243–244; Parma 2007, 329–330, 339, obr. 5.

9. Malé Hradisko, okr. Prostějov

Doklady existence hrnčířských pyrotechnologických zařízení pocházejí z prostoru oppida Staré Hradisko. První z nich, bez bližších nálezových okolností a informací o lokalizaci nálezů, byly získány někdy před rokem 1938 (KNPN). Relikty čtyř hrnčířských komplexů (K1–K4P1) pak odkryl J. Meduna v roce 1966 v areálu dvorce na západním předhradí oppida.

KNPN

LOK: Staré Hradisko.

OKOL: náhodný nález, do muzea v Prostějova předán roku 1938 F. Kašpárkem.

NÁLEZ: čtyři fragmenty perforovaného roštu (obr. 37B). Bez dalších údajů.

DAT: LT C2–D1.

ULOŽ: M Prostějov, inv. č. 047176/1–4, př. č. 216/1938.

NZ, LIT: Meduna 1970a, 58.²¹

K1P1

LOK: Staré Hradisko, dvorec na západním předhradí, čtverce Nb41–42.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil J. Meduna během archeologického výzkumu v roce 1966.

NÁLEZ: pec 1 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s vnitřní částí topeniště hruškovitého tvaru překrytou částečně dochovaným perforovaným roštem o rozměrech cca 80 x 95 cm (tab. 34). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Příčka zejména v přední části obložena plochými pískovcovými kameny.

DAT: LT C2–D1.

ULOŽ: MZM Brno, př. č. Pa 45/93.

NZ, LIT: Meduna 1967; *týž* 1970b, 44, 48; *týž* 1972, 180–183, tab. 9, 10, 22, 51.

K2P1

LOK: Staré Hradisko, dvorec na západním předhradí, čtverce Mb48–Nb48.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil J. Meduna během archeologického výzkumu v roce 1966.

NÁLEZ: pec 2 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí se zcela dochovaným perforovaným roštem kruhového tvaru o průměru cca 185 cm a s topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 36, 37A). Příčka byla v přední části obložena plochými pískovcovými kameny. Stejný materiál byl použit též ke zbudování stropu levého topného kanálu.

DAT.: LT D1.

ULOŽ: MZM Brno, př. č. Pa 45/93.

NZ, LIT: Meduna 1967; *týž* 1970b, 44, 48, Taf. 11:2; *týž* 1972, 218–228, tab. 22–25, 46, 59–62; Přichystal – Opravil 1992, 119.

²¹ Zde ovšem pod starým inv. č. M 134/1669/1–4 mylně uváděno jako „Düsenziegelbruchstücke“ a „Düsenziegel“ (cf. Hlava – Vích 2007, 47).

K3P1

LOK: Staré Hradisko, dvorec na západním předhradí, čtverec Mb47–Mb48.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil J. Meduna během archeologického výzkumu v roce 1966.

NÁLEZ: pec 3 – silně narušená spodní část hrnčířského komplexu tvořeného zbytky předpecní jámy a dvoukomorové vertikální pece s vnitřní částí topeniště neurčitelného půdorysu o rozměrech cca 120 x 105 cm pravděpodobně přepaženým středovou příčkou, k jejíž konstrukci byly částečně užity kameny (tab. 38:A). Menší kameny byly využity též ke zpevnění bočních stěn nakládací komory. Pozůstatky roštu dochovány pouze ve zlomcích uvnitř topeniště.

DAT: LT C2–D1.

ULOŽ: MZM Brno, př. č. Pa 45/93.

NZ, LIT: *Meduna 1967*; *týž 1970b*, 44, 48; *týž 1972*, 141–142, tab. 45, 46.

K4P1

LOK: Staré Hradisko, dvorec na západním předhradí, čtverec Mb48.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil J. Meduna během archeologického výzkumu v roce 1966.

NÁLEZ: pec 4 – spodní část hrnčířského komplexu tvořeného předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s topeništěm neurčitelného půdorysu o šířce 74 cm, které bylo přepaženo parciální středovou příčkou (tab. 38:B). Její přední část byla tvořena plochými kameny. Kameny byly registrovány i v přední části vnější stěny pravého topného kanálu. Rošt nedochován.

DAT: LT C2–D1.

ULOŽ: MZM Brno, př. č. Pa 45/93.

NZ, LIT: *Meduna 1967*; *týž 1970b*, 44, 48; *týž 1972*, 154, tab. 46, 47.

10. Milovice, okr. Břeclav

KIP1

LOK: trať „Na pískách“.

OKOL: komplex hrnčířské pece narušen v souvislosti s těžbou písku, nezávisle na sobě zkoumán v letech 1929–1930 E. Gebauerem a v roce 1930 H. Freisingem.

NÁLEZ: část hrnčířského komplexu tvořená narušenou dvoukomorovou vertikální pecí s částečně zachovalým perforovaným roštem s průduchy o průměru cca 10 cm a s topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 39, 40:A, 41). Předpecní jáma nezachycena či nerozpoznána.²²

DAT: LT D1.

ULOŽ: ARÚ Brno, Freisingova sbírka?

NZ, LIT: *Čižmář 1994*, 85–88, Abb. 1; *Freising 1930*; *Meduna 1980a*, 109–110, Anm. 118, Taf. 73–77; *týž 1980b*, 175–180.

KNPN-1

LOK: trať „Na pískách“.

OKOL: situaci zachytili M. Čižmář, M. Geisler a I. Rakovský, během archeologického výzkumu v roce 1980.

NÁLEZ: obj. 90 – ve výplni objektu byly registrovány zbytky mazanicevých destrukce včetně sekundárně uložených zlomků perforovaného roštu, na nichž se dochovaly

²² Zařízení bylo původně podle rekonstrukčního vyobrazení E. Gebauera (tab. 40:A) mylně interpretováno jako horizontální hrnčířská pec (*Pleiner 1958*, 94–95, obr. 15; *Pleiner et al. 1978*, 648). Ač byla tato interpretace téměř od počátku přijímána různě (přehled názorů viz *Čižmář 1994*, 65–67), definitivní řešení klasifikace milovické pece přinesl až v roce 1994 M. Čižmář, který ji na základě publikovaných informací (*Freising 1930*) i deníkových záznamů H. Freisinga (tab. 39) přiřadil k pecím vertikálního typu (*Čižmář 1994*, 88).

průduchy o průměru cca 10–11 cm (tab. 40:B). Na dalších kusech bez průduchů registrovány otisky prutů.²³

DAT: LT D1.

ULOŽ: MZM Brno, př. č. 47/2002.

NZ, LIT: Čižmář – Geisler – Rakovský 1983, 22, 65, obr. 43; Čižmář 1994, 88.

KNPN-2

LOK: trať „Na pískách“.

OKOL: situaci zachytili M. Čižmář, M. Geisler a I. Rakovský, během archeologického výzkumu v roce 1980.

NÁLEZ: obj. 95 – ve výplni objektu byly registrovány zbytky mazanice včetně zlomků perforovaného roštu. Na jednom z nich dochován průduch o průměru cca 5 cm (tab. 40:C).²⁴

DAT: LT D1.

ULOŽ: MZM Brno, př. č. 47/2002.

NZ, LIT: Čižmář – Geisler – Rakovský 1983, 23, 65, obr. 46; Čižmář 1994, 88.

11. Mohelnice, okr. Šumperk

KIPI

LOK: parc. č. 1601/1, naproti garážím ČSAD.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil v letech 1970–1971 V. Goš během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou silničního obchvatu.

NÁLEZ: obj. 78 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí se zcela dochovaným kruhovým perforovaným roštem o průměru cca 115 x 105 cm a topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 42, 43).²⁵

DAT: LT B2–C1.

ULOŽ: M Šumperk, inv. č. A37 439–37 464, 37 466, 37 468, 37 470–37517, 37 319–37 524, 37 526–37532, 37 534–37 539.

NZ, LIT: Goš 1972; týž Mohelnice 1970; týž Mohelnice 1971; Hlava 2008, 234.

12. Olomouc-Nemilany, okr. Olomouc

V roce 2014 došlo k odkryvu dvou hrnčířských komplexů, které se nacházely ve vzájemné vzdálenosti 350 cm.

KIPI

LOK: parc. č. 700/7, ulice Rudolfa Chorého, dům č. 23.

OKOL: komplex hrnčířské pece odkryl M. Kalábek v roce 2014 v rámci archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou rodinných domků.

NÁLEZ: obj. 72 – komplex hrnčířské pece tvořený částečně zkoumanou předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí. Topeniště přepaženo středovou příčkou. Jeho vnitřní část překryta kompletně dochovaným perforovaným kruhovým roštem o průměru 110–130 cm (tab. 44A). Předpecní jáma zkoumána pouze prostřednictvím sondy o rozměrech 50x70x50 cm, a to kvůli nerozlišitelnosti jejího zásyvu od kulturní vrstvy, do níž byla zahloubena.

DAT: LT B2–C1.

ULOŽ: AC Olomouc, př. č. 02/2014.

NZ, LIT: Kalábek 2014, 197–199, obr. 4, 9.

²³ Jak soudil již M. Čižmář (1994, 88), s největší pravděpodobností se jedná o pozůstatky pece dokumentované v roce 1930 H. Freisingem (KIPI). Absence jednoznačných identifikátorů (kromě průměru průduchů) ovšem nedovoluje zcela vyloučit ani možnost existence dalších vypalovacích zařízení identického typu a konstrukce.

²⁴ Viz předchozí pozn.

²⁵ Studium originálních reliktnů roštu není v současnosti možné, neboť jeho pozůstatky nebyly odebrány. V M Šumperk je ovšem uložen model pece vyrobený v roce 1986 J. Bláhou pro výstavní účely, který umožňuje některá doplňková zjištění. Model byl zhotoven na základě v terénu vytvořených odlitků.

K2P1

LOK: parc. Č. 700/7, ulice Rudolfa Chorého, dům č. 23.

OKOL: komplex hrnčířské pece odkryl M. Kalábek v roce 2014 v rámci archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou rodinných domků.

NÁLEZ: obj. 73 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí. Topeniště přepaženo středovou příčkou. Jeho vnitřní část překryta kompletně dochovaným perforovaným nepravidelně kruhovým roštem o průměru cca 130–140 cm (tab. 44B).

DAT: LT B2–C1.

ULOŽ: AC Olomouc, př. č. 02/2014.

NZ, LIT: Kalábek 2014, 197–199, obr. 4, 10.

13. Olomouc-Neředín, okr. Olomouc

První komplex hrnčířské pece (*K1P1–3*) byl na k. ú. odkryt v roce 2000, druhý (*K2P1*) potom v roce 2002 cca 70 m směrem na jihozápad.

K1P1–P3

LOK: trať „Mýlina“, ul. Letců č. p. 797/9.

OKOL: komplex hrnčířské pece odkryl F. Šrámek v roce 2000 v rámci archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou rodinných domků.

NÁLEZ: obj. 520 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a relikty dvou až tří dvoukomorových (částečně) nesoučasných vertikálních pecí.²⁶

- *P1*: nejstarší destruovaná pec komplexu. Autor výzkumu předpokládá, že po zřícení jejího roštu došlo k posunu pece cca o 1 m, čímž vlastně vznikla pec 2 (tab. 45:1, 46:1–4). Na existenci pece 1 usuzuje z neobvykle velké propálené plochy topeniště, z reliktu středové příčky a ze zlomků perforovaného roštu ve vrstvách stratigraficky starších než zbylé dvě pece, které měly rošty kompletní.
- *P2*: pec se nacházela v severozápadní části komplexu cca 1 m za pecí *P1*. Topeniště bylo přepaženo středovou příčkou, která plynule navazovala na původní příčku pece *P1*. Perforovaný rošt nepravidelně kruhového tvaru dochovaný *in situ* dosahoval šířky cca 95 cm (tab. 45:1, 46:1–4). Další údaje nezaznamenány.²⁷

²⁶ Původní dokumentace dnes není z velké části k dispozici. Nálezová situace proto mohla být částečně rekonstruována pouze na základě publikovaných informací, dochovaného náčrtku a fotodokumentace. Z celého komplexu bylo získáno značné množství zlomků mazanice pocházejících z roštů a snad i jiných částí pecí. Fragmentární stav dokumentace však bohužel zpětně přiřazení reliktní k jednotlivým pecím neumožňuje (tab. 45:2). Výjimkou jsou blíže neurčitelné fragmenty (tab. 45:5, 6), včetně jednoho zlomku roštu (tab. 45:3), nalezené v peci *P3* ve stejném kontextu (kont. 1282) jako keramika považovaná za pozůstatek poslední vsádky (tab. 192).

²⁷ Podle autora výzkumu se v SZ výběžku obj. 520 nacházely dvě nesoučasné pece. Po destrukci první z nich, zde měla být vystavěna pec druhá, která byla pouze o cca 1 m posunuta více k SZ v delší ose původní pece. Jako argument pro toto tvrzení posloužila neobvykle velká propálená plocha topeniště a relikty příčky přesahující obvod mladší pece a zlomky roštu sekundárně uložené ve stratigraficky starších vrstvách než jsou vrstvy související s mladší pecí. Uvedená závěry vycházejí z terénních pozorování autora výzkumu. Přesto lze na základě dostupné fotodokumentace konstatovat, že fakta užitá jako argumenty pro existenci starší pece, ve skutečnosti spíše souvisela s provozem pece mladší. Neobvykle velká propálená plocha topeniště a reliktní příčky nejspíše odrážejí existenci delší nakládací komory, sekundárně uložené fragmenty roštu pak mohou pocházet z přední (částečně) destruované části mladší pece. Existence dvou pecí se proto jeví jako nepravděpodobná a v rámci předkládané interpretace je kalkulováno pouze s pecí jedinou. Fragmentární stav dokumentace ovšem zpětně neumožňuje plnohodnotné ověření celé situace, proto je nutno vést v patrnosti i původní interpretační variantu.

- P3: pec se nacházela v jihozápadní části komplexu. Stratigraficky se údajně jedná o jeho nejmladší součást.²⁸ Pec opatřena zcela dochovaným nepravidelně kvadratickým perforovaným roštem o rozměrech cca 90–95 cm. Topeniště pece přepaženo středovou příčkou (tab. 45:1, 3, 46:1, 2, 6–8). Přímo na roštu objevena keramika interpretovaná jako pozůstatek nevyzvednuté vsádky (tab. 46:5, 192).

DAT: LT C2–D1.

ULOŽ: AC Olomouc, př. č. 43/00.

NZ, LIT: Šrámek 2001, 178; týž 2007, 149.

K2P1

LOK: trať „Mýlina“, RD Pelínka, ul. Římská č. 885/13, parc. č. 265/255, 265/256.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytila v roce 2002 V. Prečanová během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou rodinných domků.

NÁLEZ: obj. 998 – reliktní hrnčířského komplexu tvořený dvoukomorovou vertikální pecí s perforovaným roštem kruhového půdorysu o průměru cca 75–85 cm a s nečleněným topeništěm (tab. 47). Předpecní jáma nebyla zachycena.²⁹

DAT: LT B2–C1.

ULOŽ: AC Olomouc, inv. č. 06/2002-2382-1, 06/2002-2384-1–3, 06/2002-2385-1–4.

NZ, LIT: Prečanová 2003.

14. Ptení, okr. Prostějov

KIP1

LOK: severně od trati „Rybníky“.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil v roce 1996 Z. Čižmář a M. Šmíd v rámci archeologického výzkumu v souvislosti s výkopem pro dálkový kabel.

NÁLEZ: obj. 2 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s vnitřní částí topeniště kruhového půdorysu o průměru cca 80–85 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou. Perforovaný rošt dochován ve zlomcích uvnitř topeniště (tab. 48).

DAT: LT D1.

ULOŽ: M Prostějov, př. č. 26/00.

NZ, LIT: ÚAPP Brno čj. 9/97; Čižmář – Geislerová – Unger eds. 2000, 49, 214–215, obr. 52–53, 154; Čižmář – Hlava – Šmíd 2005; Šmíd – Čižmář 1996.

15. Slavkov u Brna, okr. Vyškov

KIP1

LOK: cihelna východně od města.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil v roce 1983 O. Šedo během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou odvodňovacího kanálu.

NÁLEZ: obj. 4a – část hrnčířského komplexu tvořená z části zničenou dvoukomorovou vertikální pecí s částečně dochovaným kruhovým perforovaným roštem o průměru cca 110 cm (tab. 49). Podpěra roštu ani předpecní jáma nezjištěna. Oba prvky byly patrně destruovány mladšími zásahy.³⁰

DAT.: LT C–D1.

²⁸ Konstatování patrně založeno na dnes neověřitelném terénním pozorování autora výzkumu (cf. Šrámek 2001, 178).

²⁹ Lze ji ovšem pravděpodobně předpokládat jihozápadně od pece.

³⁰ Celá situace byla silně porušena mladšími objekty, výkopem pro kanál i skrývkou. Podle dokumentace uložené v M Vyškov předpokládá autor výzkumu, že s předpecní jámou snad mohl souviset obj. 4b nacházející se jihozápadně od pece. Jasná není ani situace kolem eventuální existence přepážky, která nebyla v terénu pozorována. Vzhledem k silnému narušení pece ovšem není vyloučeno, že byla zcela zničena liniovým výkopem. Této variantě by pak také odpovídala případná souvislost pece a předpokládané předpecní jámy (obj. 4b). Orientaci celého komplexu v ose JZ–SV naznačuje též uspořádání průduchů na dochované části roštu. Silné narušení celého komplexu však nedovoluje vyloučit ani jiné varianty.

ULOŽ.: M Vyškov, inv. č. A8388-8390, 8392–8397.
NZ, LIT: Šedo 1985, 99.

16. Strachotín, okr. Břeclav

V rámci sídlištního areálu byly odkryty relikty celkem čtyř hrnčířských komplexů. První dva (*K1P1*, *K2P1–P4*) se podařilo zachytit v roce 1978 přímo uvnitř sídlištní zástavby. Další dva (*K3P1*, *K4P1*) odkryté v roce 1980, byly umístěny samostatně ve vzdálenosti cca 250 m na severozápad.

K1P1

LOK: areál šterkovny cca 1000 m východně od obce.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytili v roce 1978 M. Čižmář, K. Geislerová a I. Rakovský během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou vodního díla Nové Mlýny.

NÁLEZ: obj. 5 – komplex hrnčířské pece tvořený předpeční jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s částečně dochovaným perforovaným kruhovým roštem o průměru cca 135–140 cm a s topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 50:A). Komplex svou předpeční jámou navazoval na široký žlab ústící do prostoru sousední polozemnice – obj. 2/78 (tab. 50A:2). Objekt silně porušen mladšími zásahy.

DAT: LT D1 (?).

ULOŽ: MZM Brno, př. č. Pa 16/89.

NZ, LIT: Čižmář 1987, 207, 217–218, 223, obr. 3:5; Jelínková – Kavánová 2002, 284; Čižmář – Geislerová – Rakovský 1980, obr. 6, tab. IV–VII, X–XII; Čižmář – Geislerová – Rakovský 1985, 2.

K2P1–P4

LOK: areál šterkovny cca 1000 m východně od obce.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytili v roce 1978 M. Čižmář, K. Geislerová a I. Rakovský během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou vodního díla Nové Mlýny.

NÁLEZ: obj. 29 – minimálně dvoufázový komplex hrnčířské pece tvořený předpeční jámou a čtyřmi dvoukomorovými vertikálními pecemi (tab. 51). Starší fázi komplexu reprezentuje severní pec (*P1*), jejíž prostor byl po jejím zániku využit jako přístupový koridor k mladší jižní peci (*P2*). K mladší fázi komplexu náleží též západní pec (*P3*), která částečně porušovala prostor severní pece (a tedy zároveň i přístupový koridor k peci jižní), přičemž není zcela jasné, zda byla s jižní pecí současná nebo zda byla ještě o něco mladší. Chronologické postavení východní pece (*P4*) z prostorových vztahů jasně nevyplývá. Mohla být současná jak se starší pecí (*P1*), tak s pecemi mladšími (*P2* a *P3*):

- *P1*: severní pec (tab. 51:1-P1, 52:1, 2). Pec se nacházela uprostřed mezi mladšími pecemi. Reprezentují ji relikty spodních částí topných kanálů a středové příčky. Stěny kanálů byly místy obloženy plochými kameny, některé z nich v původním uložení. S pecí spojovány fragmenty perforovaného roštu (tab. 53) sekundárně využitě v konstrukci topeniště jižní pece (*P2*).

- *P2*: jižní pec (tab. 51:1-P2, 52:3, 4, 54:A). Pec se zcela dochovaným perforovaným roštem kruhového půdorysu o průměru cca 100–110 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou částečně vystavěnou z fragmentů sekundárně užitého svisle postaveného roštu (snad) starší pece (*P1*). Fragmenty staršího roštu lokálně využity také k obložení středních částí obvodových stěn levého i pravého koridoru vnitřní části topeniště (tab. 52:3, 4).

- P3: západní pec (tab. 51:1-P3, 52:5, 6, 54:B). Pec se zcela dochovaným kruhovým roštem o průměru cca 90–100 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou.
- P4: východní pec (tab. 51:1-P4, 52:7, 8, 55). Pec s částečně dochovaným kruhovým roštem o průměru cca 90–100 cm. Topeniště přepaženo (patrně částečně poškozenou) středovou příčkou.

DAT.: LT C1.

ULOŽ.: MZM Brno, př. č. Pa 16/89.

NZ, LIT: Čižmář 1987, 208–209, 217–218, 223, obr. 3:29; Jelínková – Kavánová 2002, 284; Čižmář – Geislerová – Rakovský 1980, obr. 26–29, tab. XXX–LV; Čižmář – Geislerová – Rakovský 1985, 4–6.

K3P1

LOK: areál štěrkovny cca 1000 m východně od obce.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytili v roce 1980 M. Čižmář, K. Geislerová a I. Rakovský během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou vodního díla Nové Mlýny.

NÁLEZ: obj. 227 – spodní část narušeného hrnčířského komplexu tvořeného pozůstatky předpecní jámy a dvoukomorové vertikální pece s vnitřní částí topeniště kruhového půdorysu o průměru cca 75–80 cm (tab. 50C). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Pravý topný kanál částečně odtěžen. V zásypu levého kanálu dochovány zlomky roštu.

DAT: LT D1.

ULOŽ.: MZM Brno, př. č. Pa 16/89.

NZ, LIT: Čižmář 1987, 209, 212, 223–224, obr. 3:227; Jelínková – Kavánová 2002, 284; Čižmář – Geislerová – Rakovský 1980, obr. 116; Čižmář – Geislerová – Rakovský 1985, 8.

K4P1

LOK: areál štěrkovny cca 1000 m východně od obce.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil v roce 1980 M. Čižmář, K. Geislerová a I. Rakovský během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou vodního díla Nové Mlýny.

NÁLEZ: obj. 228 – spodní část narušeného hrnčířského komplexu tvořeného pozůstatky předpecní jámy a dvoukomorové vertikální pece s vnitřní částí topeniště kruhového půdorysu o průměru cca 100 cm (tab. 50B). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Rošt nedochován.

DAT: LT (B) C–D1.

ULOŽ.: MZM Brno, př. č. Pa 16/89 (bez nálezů).

NZ, LIT: Čižmář 1987, 212, 223–224, obr. 3:228; Jelínková – Kavánová 2002, 284; Čižmář – Geislerová – Rakovský 1980, obr. 117; Čižmář – Geislerová – Rakovský 1985, 8.

17. Sudoměřice, okr. Hodonín

Celkem tři hrnčířské komplexy byly zachyceny v rámci archeologického výzkumu v roce 2004.

KIP1

LOK: severozápadně od obce v trati „Horní chmelnice“ a „Valcha“.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil na jaře 2004 D. Parma v rámci plochy C odkryté během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou silničního obchvatu I/70.

NÁLEZ: obj. 753 a 754 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 754) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 753) se zcela dochovaným perforovaným roštem nepravidelně kruhového půdorysu o průměru cca 120–125 cm (tab. 56, 57). Topeniště přepaženo středovou příčkou.

DAT: LT (C2)–D1.

ULOŽ: MZM Brno, neevidováno.

NZ, LIT: Čižmář – Geislerová eds. 2006, 60, 277–278; Hlava 2008, 234; Parma 2005a; týž 2005b.

K2P1

LOK: severozápadně od obce v trati „Horní chmelnice“ a „Valcha“.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil na jaře 2004 D. Parma v rámci plochy C odkryté během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou silničního obchvatu I/70.

NÁLEZ: obj. 1532 a 1533 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 1532) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 1533) se zcela dochovaným perforovaným roštem kruhového půdorysu o rozměrech cca 130 x 150 cm (tab. 58). Předpecní jáma v superpozici s obj. 1534.

DAT: LT (C2)–D1.

ULOŽ: MZM Brno, neevidováno.

NZ, LIT: Čižmář – Geislerová eds. 2006, 60, 277–278; Hlava 2008, 234; Parma 2005a; týž 2005b.

K3P1

LOK: severozápadně od obce v trati „Horní chmelnice“ a „Valcha“.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil na jaře 2004 D. Parma v rámci plochy C odkryté během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou silničního obchvatu I/70.

NÁLEZ: obj. 1529, 1530 a 1536 – dvoufázový komplex hrnčířské pece (tab. 59, 60) tvořený dvěma předpecními jámami (obj. 1530, 1536) a jednou přestavěnou dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 1529). Topeniště pece bylo v obou fázích přepaženo středovou příčkou a jeho vnitřní část byla překryta kruhovým perforovaným roštem o průměru cca 120–130 cm. Starší fáze komplexu (P1a) tvořená pecí a předpecní jámou (obj. 1530) byla orientována přibližně ve směru severozápad – jihovýchod (tab. 60:1-P1a, 2). Po jejím zániku byl celý komplex otočen cca o 90° a vznikla tak mladší fáze komplexu (P1b). Nová, mladší předpecní jáma (obj. 1536) přiléhala k peci z jihozápadu (tab. 59:P1b). Poloha samotné pece zůstala zachována, její dno bylo ovšem vyzdviženo přibližně do úrovně roštu starší fáze komplexu, kde byla vymodelována příčka mladší fáze. Ve spodních partiích pece byly zachyceny reliktů spadlého perforovaného roštu starší fáze (tab. 60:2), částečně dochovaný perforovaný rošt mladší fáze se nacházel z velké části *in situ* (tab. 59).

DAT: LT (C2)–D1.

ULOŽ: MZM Brno, neevidováno.

NZ, LIT: Čižmář – Geislerová eds. 2006, 60, 277–278; Hlava 2008, 234; Parma 2005a; týž 2005b.

18. Troubsko, okr. Brno-venkov

KNPN

LOK: poloha „Horní Louky“, parc. č. 1068, severně od obce, v těsném sousedství parc. č. 278, v trojúhelníku vymezeném na jihozápadě Troubským (Augšperským) potokem, na severu státní silnicí Veselka–Bosonohy a na jihovýchodě silnicí spojující Troubsko se státní silnicí.³¹

OKOL: reliktů roštu nalezl během archeologického výzkumu v roce 1946 J. Mikulášek.

³¹ Číslo parc. 1068 je pravděpodobně uvedeno chybně. Parcela s tímto označením se nacházela cca 250 m jihozápadně od parc. č. 278, mimo definovaný rámec (cf. <http://archivnimapy.cuzk.cz/mapy>, poslední přístup 27. 7. 2013).

NÁLEZ: chata 1/1946 – ve výplni polozemnice zaznamenáno několik sekundárně deponovaných zlomků perforovaného roštu (tab. 61).

DAT: LT C1.

ULOŽ: NM Praha, inv. č. 83 188–83 198.³²

NZ, LIT: *Anonym 1949; Čížmář 2012a; Ludikovský 1971a*, 18, tab. 15; *Meduna 1980b*, 296–297; *Šimek 1958*, 349–350.

19. Velké Opatovice, okr. Blansko

Pozůstatky hrnčířského komplexu (*KIPI*) byly objeveny v roce 1932. V roce 1933 pak byly v jeho těsné blízkosti zachyceny pozůstatky dalšího pyrotechnického zařízení (*Skutil 1946*, 90), jehož typová příslušnost však není jasná (viz Katalog 3).

KIPI

LOK: poloha „Na čtvrtkách“, asi 6 kroků na západ od stavení č. p. 275.

OKOL: relikt hrnčířského komplexu objevil dne 29. 5. 1932 při kopání cihlářské hlíny L. Krejčí a J. Snášel, následnou dokumentaci provedl 1. 6. 1932 E. Tutsch.

NÁLEZ: relikt hrnčířského komplexu tvořený dvoukomorovou vertikální pecí hruškovitého půdorysu s částečně dochovaným perforovaným roštem o šířce cca 100 cm (tab. 62). Topeniště přepaženo parciální středovou příčkou. Předpecní jáma nezachycena.

DAT: LT.

ULOŽ: M Jevíčko.

NZ, LIT: *Skutil 1946*, 89–90, obr. 40, 41.

20. Zástřizly, okr. Kroměříž

KNPN

LOK: Lokální biocentrum Závaška.

OKOL: situaci zachytil M. Lečbych v roce 2011 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou lokálního biocentra.

NÁLEZ: zlomky hliněného roštu sekundárně deponované ve výplni polozemnice.

DAT: LT B–D1.

ULOŽ: ÚAPP Brno.

NZ, LIT: *Lečbych 2012*.

16.1.3 Maďarsko (HU)

1. Balatonboglár, kis. Fonyódi

KIPI

LOK: poloha Berekre-dűlő.

OKOL: situace zachytili S. Honti, L. Költő a P. G. Németh v roce 1994 během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou dálnice M7.

NÁLEZ: obj. 338 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s topeništěm přepaženým středovou příčkou. Vnitřní část topeniště překryta kompletně dochovaným perforovaným roštem kruhového tvaru o průměru 110 cm (tab. 63A).

DAT: LT D.

NZ, LIT: *Bondár – Honti – Kiss 2000*, 95, tab. III:4, 5.

³² Podle databáze archeologické sbírky v.2.01 Národního muzea v Praze (http://forum.nm.cz/prehistorie/index_ph.php, poslední přístup 14. 3. 2013) bylo v uvedeném fondu původně uloženo minimálně deset fragmentů roštu. V současnosti je ovšem možno revidovat pouze jediný, uložený pod inv. č. 83 188. Další dva pak v minulosti zdokumentoval M. Čížmář (2012, obr. 1).

2. Balatonföldvár, kis. Balatonföldvári

KIP1

LOK: opevněný laténský areál, poloha Kelta Sétány, v západním sousedství kostela, sonda I.

OKOL: situace zachycena během archeologického výzkumu v roce 1958.

NÁLEZ: silně narušená dvoukomorovou vertikální pec s topeništěm přepaženým středovou příčkou a s částečně dochovaným perforovaným roštem (tab. 64). Rošt dochován pouze v zadní části pece. Předpecní jáma patrně zničena.³³

DAT: SLT („*La Tène tardive*“).

NZ, LIT: *Nováki 1961*, 81, 3–5. kúp.; *Tankó – Czajlik 2007*, fig. 42.

3. Balatongyörök, kis. Keszthelyi

KNPN

LOK: poloha Kövesmező, západně od obce, na hranici s obcí Vonyarcvashegy.

OKOL: situace zachycena v roce 1972 během archeologického výzkumu vyvolaného drenážními pracemi.

NÁLEZ: z výplně polozemnice získány zlomky perforovaného roštu.

DAT: LT D2.

NZ, LIT: *Horváth 1987a*, 68–69; *týž 1987b*, 59.

4. Boldog, kis. Hatvani

KIP1

LOK: ?

OKOL: situace zachycena před rokem 1895 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou nádraží.

NÁLEZ: obj. 13 – silně narušená hrnčířská dvoukomorovou vertikální pec s topeništěm přepaženým středovou příčkou a částečně dochovaným perforovaným roštem (tab. 63B). Stěny topeniště, jeho dno i příčka vystavěny z porézních kamenů a opatřeny výmazem. Předpecní jáma i přední část pece zničena.

DAT: LT.

NZ, LIT: *Pósta 1895*, 3–4, 4. ábra; *Tankó – Czajlik 2007*, fig. 42.

5. Budaörs, kis. Hatvani

KIP1

LOK: poloha Kamaraerdei-dűlő.

OKOL: situace zachycena v letech 2002–2003 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou skladištních objektů.

NÁLEZ: obj. L/369 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou, dvoukomorovou vertikální pecí a dvěma jednokomorovými pecemi (tab. 65A). Topeniště dvoukomorové vertikální pece přiléhající k předpecní jámě ze západu³⁴ je přepaženo středovou příčkou a jeho vnitřní část je překryta částečně dochovaným perforovaným roštem kruhového tvaru o průměru cca 130 cm (tab. 65A:1a, 2).

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Ottományi 2005*, 93–96, Abb. 8:3, 9.

³³ Popis nálezu svým charakterem výrazně připomíná situaci dokumentovanou na přelomu 20. a 30. let 20. století v Milovicích (cf. *Čížmár 1994*).

³⁴ Orientace jednotlivých pecí vůči světovým stranám jsou v původním textu uváděny chybně (cf. *Ottományi 2005*, 93–95, Abb. 9).

6. Budapest I

Hrnčířské komplexy byly zachyceny v rámci tří samostatných areálů. Relikty dvou komplexů odkryté na Fehér Sas-utca (*K1P1*, *K2P1*) se nacházely v těsné blízkosti, ve vzdálenosti cca 3 m (cf. *Bónis 1969*, Abb. 2). Další pyrotechnologické zařízení leželo cca 1200 m severně v poloze Corvin tér (*K7P1*). Čtyři hrnčířská zařízení (*K3–K6P1*) pak byla zachycena cca 850 m jihovýchodně od Fehér Sas-utca, v rámci areálu oppida Gellérthegey na ploše cca 20 x 50 m.

K1P1

LOK: část Tabán, prostor bývalé Fehér Sas-utca.

OKOL: situaci zachytil v roce 1936 L. Nagy během archeologického výzkumu vyvolaného demolicí staré zástavby.

NÁLEZ: pec 1 – část silně narušené dvoukomorové vertikální pece s topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 65B). Relikty (perforovaného?) roštu dochovány ve zlomcích uvnitř topeniště. Informace o předpecní jámě neuvedeny. Pravá část pece zničena mladšími stavebními zásahy.

DAT: LT D.

NZ, LIT: *Bónis 1969*, 26, 212, Abb. 2, Taf. III nahoře.

K2P1

LOK: část Tabán, prostor bývalé Fehér Sas-utca.

OKOL: situaci zachytil v roce 1936 L. Nagy během archeologického výzkumu vyvolaného demolicí staré zástavby.

NÁLEZ: pec 2 – dvoukomorová vertikální pec s částečně dochovaným perforovaným roštem a topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 65C). Informace o předpecní jámě neuvedeny. Přední část komplexu včetně přední části pece porušena mladšími stavebními zásahy.

DAT: LT D.

NZ, LIT: *Bónis 1969*, 26, 212, Abb. 2, Taf. III dole.

K3P1

LOK: poloha Gellérthegey.

OKOL: situaci zachytil L. Nagy v roce 1939 během archeologického výzkumu v souvislosti s parkovými úpravami.

NÁLEZ: obj. („*Stelle*“) XIX – hrnčířská (dvoukomorová vertikální?) pec. Bez dalších údajů.

DAT: LT D.

NZ, LIT: *Bónis 1969*, 100, 212, Abb. 54, 67.

K4P1

LOK: poloha Gellérthegey.

OKOL: situaci zachytil L. Nagy v roce 1939 během archeologického výzkumu v souvislosti s parkovými úpravami.

NÁLEZ: obj. („*Stelle*“) XX – *destruovaná* hrnčířská (dvoukomorová vertikální?) pec. Bez dalších údajů.

DAT: LT D.

NZ, LIT: *Bónis 1969*, 100, 212, Abb. 54, 67.

K5P1

LOK: poloha Gellérthegey.

OKOL: situaci zachytil L. Nagy během archeologického výzkumu v roce 1946.

NÁLEZ: západně od obj. („*Stelle*“) 8 – hrnčířská dvoukomorová pec značných rozměrů charakterem odpovídající pecím z Tabánu (*HU6K1P1* a *K2P1*) a Békásmegeyeru (*HU7KNP1*). Její půdorys zachycen během posledního dne výzkumu, k dalšímu odkryvu proto již nedošlo.

DAT: LT D.

NZ, LIT: *Bónis 1969*, 127, 212, Anm. 99, Abb. 54, 67.

K6P1

LOK: poloha Gellérthegy.

OKOL: situaci zachytil L. Nagy během archeologického výzkumu v roce 1946.

NÁLEZ: obj. („*Stelle*“) 14 – cca čtvrtina silně porušené dvoukomorové vertikální pece patrně větších rozměrů (dochovaná část: d. 120 cm, š. 60 cm). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Bez dalších údajů.

DAT: LT D.

NZ, LIT: *Bónis 1969*, 132, 212, Abb. 54, 67.

K7P1

LOK: Corvin tér.

OKOL: situace zachycena během archeologického výzkumu v letech 1997–1998.

NÁLEZ: pyrotechnologické zařízení charakterizované jako „*an oven of Békásmagyer type*“ (cf. *HU7K1P1*). Bez dalších údajů.

DAT: LT D.

NZ, LIT: *Hable 1998*, 37; *Ottományi 2005*, 95–96.

7. Budapest III

K1P1

LOK: část Békásmegyér.

OKOL: situace zachycena v roce 1936 během výzkumu při snižování břehu Dunaje.

NÁLEZ: dvoukomorová vertikální pec s topeništěm přepaženým středovou příčkou. Vnitřní část topeniště hruškovitého půdorysu o šířce cca 190 cm překryta částečně dochovaným perforovaným roštem (tab. 66A). Informace o předpecní jámě neuvedeny.

DAT: LT D.

NZ, LIT: *Nagy 1942*.

8. Ecsér, kis. Vecsési

K1P1

LOK: poloha 7.

OKOL: situaci zachytil v roce 2005 Z. Csiráky v rámci archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou dálniční komunikace M0.

NÁLEZ: dvoukomorová vertikální pec s topeništěm přepaženým středovou příčkou. Vnitřní část topeniště kruhového půdorysu překryta částečně dochovaným perforovaným roštem (tab. 66B). Informace o předpecní jámě neuvedeny.

DAT: LT.

NZ, LIT: *Kulcsár et al. 2006*, 233. *Szöllösi 2008a*, 118 s další lit., obr. na str. 118.

9. Esztergom, kis. Esztergomi

Minimálně devět hrnčířských pecí bylo zachyceno ve čtyřech polohách. Po jedné se podařilo odkrýt v centru města v poloze Löwy Sándor utca 1 (*K1P1*) a v městské části Szentgyörgymező (*K1P2*). Zde byly v rámci stavební činnosti bez dozoru archeologa zničeny patrně též další hrnčířská pyrotechnologická zařízení (*Kelemen 1988*, 168), jejich datování tak ovšem zůstává nejasné. Další dvě pece bez blíže specifikovaného vzájemného vztahu se nacházely v poloze Szentkirály dűlő (*KNP1–P2*) ležící západně od centra. Existenci posledních tří hrnčířských komplexů celkem s pěti pecemi prokázal výzkum v centru města v poloze Kossuth Lajos utca 14–18 (*K3P1–P2*, *K4P1*, *K5P1–P2*).

K1P1

LOK: Löwy Sándor utca 1.

OKOL: situace zachycena v roce 1970 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou veřejných toalet.

NÁLEZ: narušená dvoukomorová vertikální pec s topeništěm přepaženým středovou příčkou a částečně dochovaným perforovaným kruhovým roštem o průměru 190 cm (tab. 66B). Předpeční jáma část pece zničena mladšími stavebními zásahy.

DAT: LT D.

NZ, LIT: *Kelemen 1987*, 187–190, fig. 2, pl. I:8 – 12, II.

K2P1

LOK: část Szentgyörgymező.

OKOL: komplex hrnčířské pece byl zachycen během archeologického výzkumu někdy mezi roky 1982 a 1990.

NÁLEZ: zcela neporušená hrnčířská (dvoukomorová vertikální?) pec sloužící k výpalu tzv. „Hauskeramik“.

DAT: LT D–(1. stol. n. l.).

NZ, LIT: *Kelemen 1990*, 39, 41.

KNP1–P2

LOK: Szentkirály dűlő, dnes prostor vodní nádrže.

OKOL: hrnčířský komplex/komplexy byl zachycen v roce 1988 během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou hydroelektrárny.

NÁLEZ: dvě stavbou silně narušené hrnčířské (dvoukomorové vertikální?) pece. Pec 1 měla zcela zachované topeniště, u pece 2 byla i tato část silně poškozena. Informace o předpeční jámě/jámách, ani údaje, z nichž by bylo možno vyvozovat další závěry o vzájemném prostorovém vztahu obou zařízení, nejsou uvedeny.

DAT: LT C.

NZ, LIT: *Kelemen 1990*, 38–39; *táž 1991*.

K3P1–P2

LOK: Kossuth Lajos utca 14–18.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachycen v letech 1994–1995 během archeologického výzkumu vyvolaného stavební činností.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený částečně zničenou předpeční jámou a dvěma dvoukomorovými vertikálními pecemi (tab. 67A),³⁵ které patrně nebyly zcela současné. Ústí kanálu pece 1 leželo cca o 6–10 cm výše než ústí pece 2. Zároveň byly v předpeční jámě registrovány dvě následné pochozí úrovně oddělené 10–15 cm silnou vrstvou popela a uhlíků. Vrchní z nich mohla podle *M. H. Kelemen (1999, 90)* souviset právě s užíváním pece 1, respektive po určitou dobu s provozem obou pecí:

- P1: pec 1 – patrně mladší dvoukomorová vertikální pec přiléhající k předpeční jámě ze severu. Topeniště přepaženo středovou příčkou, jeho vnitřní část překryta částečně dochovaným perforovaným roštem kruhového tvaru o průměru 210–230 cm (tab. 67A:P1).
- P2: pec 2 – patrně starší dvoukomorová vertikální pec přiléhající k předpeční jámě ze severozápadu. Její topeništěm přepaženo středovou příčkou. Vnitřní část topeniště překryta kompletně (?) dochovaným perforovaným roštem kruhového tvaru o průměru 150–160 cm (tab. 67A:P2). Přední část středové příčky tvořena dvěma kamennými bloky postavenými na bok vedle sebe. Kameny využity též ke zpevnění vnějších stěn ústí severního a patrně též jižního topného kanálu. Perforovaný rošt dodatečně upraven tak, že byl střed jeho jižní části odebrán a znovu vystavěn. Ve středu byl ponechán větší oválný otvor o rozměrech 18 x 12 cm s pečlivě vyhlazenými okraji. Nová druhotně vyplněná okolní plocha o velikosti 66 x 60 cm opatřena hustě rozmístěnými průduchy o průměru 3–4 cm. Obdobně byla řešena i střední partie severní části roštu, pouze s tím rozdílem, že středový otvor o

³⁵ Autorka dále nevyklučuje existenci třetí pece, která mohla k předpeční jámě přiléhat z jižní, zničené strany (*Kelemen 1999, 90*). Přesvědčivé doklady její existence ovšem patrně zaznamenány nebyly.

rozměrech 26 x 10 cm měl méně pravidelný tvar a přebudovaná a průduchy opatřená okolní plocha roštu dosahovala rozměrů 94 x 58 cm. Jižní obvod pece narušen mladším zásahem.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: Kelemen 1999, 89–90, 1–2. kúp.

K4P1

LOK: Kossuth Lajos utca 14–18.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachycen v letech 1994–1995 během archeologického výzkumu vyvolaného stavební činností.

NÁLEZ: pec 3 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a částečně porušenou dvoukomorovou vertikální pecí s topeništěm přepaženým středovou příčkou. Vnitřní část topeniště překryta částečně dochovaným perforovaným roštem kruhového tvaru o průměru 124 cm (tab. 67B).

DAT: LT D1.

NZ, LIT: Kelemen 1999, 90, 3. kúp.

K5P1–P2

LOK: Kossuth Lajos utca 14–18.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachycen v letech 1994–1995 během archeologického výzkumu vyvolaného stavební činností.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvěma dvoukomorovými vertikálními pecemi:³⁶ Nekompletně odkrytá předpecní jama silně porušena mladšími zásahy.

- P1: pec 4 – dvoukomorová vertikální pec přiléhající k předpecní jámě ze severu. Topeniště přepaženo středovou příčkou. Jeho vnitřní část překryta částečně dochovaným perforovaným roštem kruhového tvaru o průměru 120 cm (tab. 67C:P1). Zborcené ústí topných kanálů patrně zpevněno kameny jako u pece 2 (viz K1P2), které se ovšem dochovaly pouze v rámci destrukce.
- P2: pec 5 – dvoukomorová vertikální pec přiléhající k předpecní jámě z jihozápadu. Její topeniště přepaženo středovou příčkou. Vnitřní část topeniště překryta částečně dochovaným perforovaným roštem kruhového tvaru o průměru 120 cm (tab. 67C:P2). Pec silně porušena mladšími zásahy.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: Kelemen 1999, 90–91, 4–5. kúp.

10. Garabonc, kis. Zalakarosi

K1P1

LOK: Ófalu.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachycen během archeologického výzkumu v rozmezí let 1980–1987.

NÁLEZ: obj. 3 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s topeništěm přepaženým středovou příčkou. Vnitřní část topeniště překryta kompletně dochovaným perforovaným roštem kruhového tvaru o průměru 130 cm (tab. 68A).

DAT: LT C2.

NZ, LIT: Horváth 1987b, 63, 3. kúp 4, 8. kúp.

³⁶ V souvislosti s nálezy fragmentů roštu ve východní partii předpecní jámy nevyklučuje M. H. Kelemen (1999, 90–91) existenci ještě další pece přiléhající k předpecní jámy z této strany. Problémem ovšem je, že se zde, ačkoli tento prostor porušoval mladší hrob z doby římské, nedochovaly žádné další doklady existence takového zařízení. Nalezené zlomky roštu nelze považovat v tomto ohledu za jednoznačný argument, neboť mohou stejně dobře pocházet i z porušených roštů pecí 4 a 5.

11. Gór, kis. Csepregi

V rámci výzkumu rezidenčního areálu realizovaného v 1988–1993 byly zachyceny pozůstatky dvou pyrotechnologických zařízení nacházejících se cca 2 m od sebe (*Ilon 1998*, 85, 1. kép). Podrobněji prozkoumáno bylo ovšem pouze jediné (*KIPI*). Od výzkumu druhého bylo z časových důvodů upuštěno a jeho funkce tak zůstává nejasná (viz Katalog 3).

KIPI

LOK: poloha Kápolnadomb.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachycen v roce 1993 během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou vodní nádrže.

NÁLEZ: obj. V-6 „b“ – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s částečně dochovaným perforovaným roštem kruhového tvaru o průměru cca 84–86 cm. Rošt podepřen středovým pilířem (tab. 68B).

DAT: LT B2.

NZ, LIT: *Ilon 1998*.

12. Győr-Gyirmót, kis. Gyóri

KIPI

LOK: pískovna v poloze Borsó-dűlő.

OKOL: situace zachycena v roce 2001 během archeologického výzkumu vyvolaného těžbou písku.

NÁLEZ: hrnčířská pec. Bez dalších údajů.

DAT: LT C–D.

NZ, LIT: *Egry 2003*.

13. Kálmánháza, kis. Nyíregyháza

KIPI

LOK: část Nagylapos, severně od obce.

OKOL: situace zachycena v roce 2005 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou dálnice M3.

NÁLEZ: dvoukomorová vertikální pec s topeništěm přepaženým středovou příčkou a s velmi špatně dochovaným perforovaným roštem o průměru 115 cm. Informace o tvaru roštu a o předpecní jámě neuvedeny.

DAT: LT.

NZ, LIT: *Crişan-Bâcuet et al. 2006*.

14. Keszthely, kis. Keszthelyi

KIPI

LOK: Fenékpuszta.

OKOL: situaci zachytil I. Erdélyi během archeologického výzkumu v roce 1979.

NÁLEZ: hrnčířská pec s roštem. Bez dalších údajů.

DAT: LT D.

NZ, LIT: *Müller 2004*, 226.

15. Kölked, kis. Mohácsi

KIPI

LOK: poloha Feketekapu.

OKOL: situaci zachytil A. Kiss během archeologického výzkumu mezi roky 1974 a 1998.

NÁLEZ: hrnčířská pec. Bez dalších údajů.

DAT: LT.

NZ, LIT: *Hajnal 2003*, 177; *Szöllősi 2008a*, 127–128.

16. Kővágószőlős, kis. Pécsi

KIP1

LOK: asi 2,5 km jižně od obce.

OKOL: situace zachytila V. Kováts během archeologického výzkumu při zemních pracích v roce 1974.

NÁLEZ: hrnčířská pec. Bez dalších údajů.

DAT: LT.

NZ, LIT: Kováts 1975, 88.

17. Lánycsók, kis. Mohácsi

KIP1

LOK: poloha Gatai-rétek.

OKOL: situaci zachycena v roce 2007 během archeologického výzkumu na stavbě dálnice M6.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 728) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 370) s topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 69). Vnitřní část topeniště překryta částečně dochovaným kruhovým perforovaným roštem o průměru 110–120 cm.

DAT: LT B2–C2.

NZ, LIT: Szöllösi 2008a, 64–78, 128–129, 2.–17. kép.

18. Mezőkeresztes, kis. Mezőkövesdi

V rámci archeologického výzkumu v letech 1993–94 byly odkryty celkem dva pozůstatky hrnčířských komplexů (*KIP1–P2*, *KNP1*) vzájemně vzdálené cca 120 m.

KIP1–P2

LOK: poloha Cethalom.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachycen v roce 1993–1994 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou dálnice M3.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvěma dvoukomorovými vertikálními pecemi (tab. 70A):

- *P1:* obj. 15 – dvoukomorová vertikální pec přiléhající k předpecní jámě ze západu. Topeniště přepaženo středovou příčkou, jeho funkční část kruhového půdorysu o průměru cca 90 cm (tab. 70A:P1). Stopy po existenci perforovaného roštu dochovány pouze ve formě půlkruhových otisků průduchů na obvodu peciště.

- *P2:* obj. 15/A – dvoukomorová vertikální pec přiléhající k předpecní jámě ze severu. Topeniště přepaženo středovou příčkou, jeho funkční část překryta kompletně dochovaným perforovaným roštem o průměru cca 115–135 cm (tab. 68A:P2).

DAT: LT B2–C1.

NZ, LIT: Wolf – Simonyi 1995, 7–8, 9.–10. kép; *tíž* 1997, 128–129.

K2P1

LOK: poloha Cethalom.

OKOL: situace zachycena v roce 1993–1994 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou dálnice M3.

NÁLEZ: obj. 209 – dvoukomorová vertikální pec s topeništěm přepaženým středovou příčkou. Vnitřní část topeniště překryta částečně dochovaným perforovaným roštem (tab. 70B). Předpecní jámu nebylo možno zjistit.

DAT: LT.

NZ, LIT: Wolf – Simonyi 1995, 8, 11. kép; *tíž* 1997, 128–129.

19. Ordacsehi, kis. Fonyódi

Tři hrnčířské pece byly zachyceny v poloze Csereföld (*K1P1–P2*, *K2P1*). Další zařízení zachytil výzkum v poloze Kis-töltés. Vedle jednoho hrnčířského komplexu (*K3P1*) se jednalo též o blíže nespécifikované relikty několika dalších roštových pecí (*KNPN*).

K1P1–P2

LOK: Csereföld.

OKOL: situace zachycena v roce 2001 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou dálnice M7.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 419) a dvěma dvoukomorovými vertikálními pecemi přiléhajícími k předpecní jámě ze severu (tab. 71A).³⁷

- *P1:* obj. 570 – dvoukomorová vertikální pec s topeništěm členěným třemi středovými příčkami vystavěnými s využitím svisle postavených fragmentů roštu vyjmutých z jiné pece (tab. 71A vlevo).

- *P2:* obj. 545 – dvoukomorová vertikální pec s částečně dochovaným perforovaným roštem kruhového tvaru. Rošt podepřen třemi dutými (?)³⁸ hlíněnými pilíři (tab. 71A vpravo).

DAT: LT B2–C1.³⁹

NZ, LIT: *Honti et al. 2002*, 20, 23, XI. tab. 3.

K2P1

LOK: Csereföld.

OKOL: situace zachycena v roce 2001 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou dálnice M7.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 523) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 567) s topeništěm přepaženým středovou příčkou. Vnitřní část topeniště překryta částečně dochovaným perforovaným kruhovým roštem (tab. 71B).

DAT: LT B2–C1.⁴⁰

NZ, LIT: *Honti et al. 2002*, 23, XI. tab. 4.

K3P1

LOK: Kis-töltés.

OKOL: situace zachycena v roce 2001 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou dálnice M7.

NÁLEZ: obj. 46 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s topeništěm přepaženým středovou příčkou. Vnitřní část topeniště překryta částečně dochovaným perforovaným roštem kruhového půdorysu o průměru cca 120 cm (tab. 71C).

DAT: LT C–D.

NZ, LIT: *Honti et al. 2002*, 26, XIII. tab. 5, 6.

³⁷ Souvislost obou pecí s jediným komplexem sice není v textu výslovně uvedena, nic méně tuto skutečnost lze předpokládat na základě publikované fotodokumentace (*Honti et al. 2002*, 20, XI. tab. 3). Obě shodně orientované pece se totiž nacházely v bezprostřední blízkosti.

³⁸ Podle publikovaných informací, měl být rošt podepřen třemi dutými pilíři (*Honti et al. 2002*, 20–23; *Kreiter 2008*, 133). Z nepublikované fotodokumentace je ovšem jasné, že se jednalo o plně pilíře vymodelované v rostlé spraši, jejíž zbarvení uvnitř a na povrchu se v důsledku působení vysokých teplot odlišovalo. Za poskytnutí fotodokumentace ke studijním účelům děkuji S. Szöllösi.

³⁹ Za upřesnění datování děkuji S. Szöllösi.

⁴⁰ Za upřesnění datování děkuji S. Szöllösi.

KNPN

LOK: Kis-töltés.

OKOL: situace zachyceny v květnu 2001 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou dálnice M7.

NÁLEZ: v blízkosti komplexu *K3P1* nalezeny blíže nespecifikované relikty neurčeného počtu pecí roštové konstrukce (zlomky roštů v sekundárním uložení?).

DAT: LT C–D.

NZ, LIT: *Honti et al. 2002, 26.*

20. Ózd, kis. Ózdi

KIP1

LOK: Városi Stadion.

OKOL: situaci zachytil M. Rozsnyói během archeologického výzkumu, který probíhal v letech 1950 a 1951 v souvislosti s výstavbou stadionu.

NÁLEZ: obj. 81 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s topeništěm přepaženým středovou příčkou. Jeho vnitřní část překryta zcela dochovaným perforovaným kruhovým roštem o průměru cca 110–130 cm (tab. 72).

DAT: LT C.

NZ, LIT: *Korek 1958; cf. Párducz – Korek 1958.*

21. Öcsöd, kis. Kunszentmártoni

KIP1

LOK: Kováshalom.

OKOL: situaci zachytil v roce 1986 P. Raczky během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou stadionu.

NÁLEZ: obj. 1055 – komplex hrnčířské pece tvořený částečně prozkoumanou předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s vnitřní částí topeniště přepaženou středovou příčkou a překrytou částečně dochovaným perforovaným kruhovým roštem o průměru cca 146 cm (tab. 73A).

DAT: LT B2–C1.

NZ, LIT: *Szöllösi 2008a, 78–90, 134, 18.–27. kép.*

22. Pécs-Vasas II, kis. Pécsi

KIP1

LOK: Berkenyés-dűlő, pozemek Imre Rádi.

OKOL: situace zachycena během výkopových prací v roce 1980.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s nečleněným topeništěm. Vnitřní část topeniště překryta kompletně dochovaným perforovaným kruhovým roštem o průměru 90 cm (tab. 73B).

DAT: LT D.

NZ, LIT: *Ecsedy 1981; Szöllösi 2008a, 134, obr. na str. 134.*

23. Sajópetri, kis. Miskolci

V rámci rezidenčního areálu zkoumaného mezi roky 1995 a 2003 bylo zachyceno celkem osm pecí v uspořádaných v pěti komplexech (*Tankó – Czajlik 2007*). Hrnčířská zařízení se koncentrovala především v jižní části areálu, kde byly odkryty dvě jejich výrazné koncentrace. První tvořily těsně sousedící komplexy *K2P1–P2* a *K3P1*, které se nacházely cca 10 m severozápadně od komplexu *K4P1–3*. Další dva komplexy byly situovány samostatně. Komplex *K1P1* ležel na jihovýchodním okraji areálu cca 50 m jihovýchodně od komplexu *K4P1–P3*. Poslední komplex (*K5P1*) se nacházel cca 390 m severně od *K4P1–P3*, na severním okraji zkoumané plochy.

K1P1

LOK: Hosszú-dűlő.

OKOL: situace zachycena v roce 1996 během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou dálnice M3 a přivaděče M30.

NÁLEZ: obj. 96.73 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 96.340) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 96.336). Vnitřní část topeniště překryta kompletně dochovaným perforovaným kruhovým roštem o průměru 160 cm (tab. 74A).⁴¹

DAT: LT B2–C1.

NZ, LIT: Szabó – Kriveczky – Czajlik 2004; Tankó – Czajlik 2007, 220–221; Timár et al. 2007, 75–76, pl. na str. 75.

K2P1–P2

LOK: Hosszú-dűlő.

OKOL: situace zachycena v roce 2002 během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou dálnice M3 a přivaděče M30.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 02.A.37) a dvěma dvoukomorovými vertikálními pecemi (tab. 74B:1, 75A). Předpecní jáma porušena obj. 02.A.38 (K3P1):

- P1: obj. 02.A.36 – dvoukomorová vertikální pec přiléhající k předpecní jámě ze severovýchodu. Vnitřní část topeniště kruhového půdorysu o průměru cca 130 cm přepažena středovou příčkou. Rošt patrně nedochován (tab. 74B:1-P1).

- P2: obj. 02.A.40 – dvoukomorová vertikální pec s nečleněným topeništěm přiléhající k předpecní jámě z jihovýchodu. Vnitřní část topeniště překryta kompletně dochovaným kruhovým perforovaným roštem o průměru cca 90–95 cm (tab. 74B:1-P2).

DAT: LT B2–C1.

NZ, LIT: Szabó – Kriveczky – Czajlik 2004; Tankó – Czajlik 2007, 220, fig. 37; Timár et al. 2007, 100, 101–102, 104–105, pl. na str. 100, 101, 104.

K3P1

LOK: Hosszú-dűlő.

OKOL: situace zachycena v roce 2002 během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou dálnice M3 a přivaděče M30.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 02.A.39) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 02.A.38) s funkční částí topeniště přepaženou středovou příčkou a s částečně dochovaným perforovaným kruhovým roštem o průměru cca 130 cm (tab. 74B:2, 75A vpravo, 74B). Pec porušovala předpecní jámu komplexu K2P1–P2 (obj. 02.A.37).

DAT: LT B2–C1.

NZ, LIT: Szabó – Kriveczky – Czajlik 2004; Tankó – Czajlik 2007, 220, fig. 37, 38; Timár et al. 2007, 102–103, pl. na str. 102 a 103.

K4P1–P3

LOK: Hosszú-dűlő.

OKOL: situace zachycena v roce 2002 během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou dálnice M3 a přivaděče M30.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (polozemnicí – obj. 02.A.93) a třemi dvoukomorovými vertikálními pecemi:

- P1: obj. 02.A.93A – dvoukomorová vertikální pec přiléhající k předpecní jámě z jihozápadu. Vnitřní část topeniště překryta částečně dochovaným

⁴¹ Způsob podepření roštu není uveden. S ohledem na rozměry roštu a charakter uspořádání průduchů lze ovšem předpokládat existenci některé z forem středové příčky.

perforovaným roštem hruškovitého tvaru o průměru cca 115 cm. Rošt podepřen středovým pilířem (tab. 76A:1-P1, 2, 77A:1 vlevo, 2).

- P2: obj. 02.A.93B – dvoukomorová vertikální pec přiléhající k předpecní jámě ze západu. Vnitřní část nečleněného topeniště kruhového půdorysu dosahovala průměru cca 110 cm (tab. 76A:1-P2, 77A:1 uprostřed). Rošt nedochován.
- P3: obj. 02.A.93C – dvoukomorová vertikální pec přiléhající k předpecní jámě ze severozápadu. Vnitřní část topeniště překryta kompletně dochovaným kruhovým perforovaným roštem o průměru cca 90 cm (tab. 76A:1-P3, 77A:1 vpravo).⁴²

DAT: LT B2–C1.

NZ, LIT: Szabó – Kriveczky – Czajlik 2004; Tankó – Czajlik 2007, 220, fig. 39, 40; Timár et al. 2007, 115–118, pl. na str. 115.

K5P1

LOK: Hosszú-dűlő.

OKOL: situace zachycena v roce 2003 během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou dálnice M3 a přívadče M30.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 03.B.77) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 03.B.75). Vnitřní část topeniště přepažena středovou příčkou (?) a překryta částečně dochovaným perforovaným kruhovým roštem o průměru cca 85 cm (tab. 76B, 77B). Situace silně narušena mladšími zásahy.

DAT: LT B2–C1.

NZ, LIT: Szabó – Kriveczky – Czajlik 2004; Tankó – Czajlik 2007, 221–222, fig. 41; Timár et al. 2007, 193–195, pl. na str. 193 a 195.

24. Sárvár, kis. Sarvári

KIP1

LOK: Móka-dűlő.

OKOL: situace zachycena v roce 2002 v rámci archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou silnice 84.

NÁLEZ: obj. 2 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí. Topeniště přepaženo středovou příčkou. Vnitřní část topeniště překryta kompletně dochovaným perforovaným roštem oválného tvaru o rozměrech cca 60–80 cm (tab. 78). Komplex umístěn v rámci půdorysu polozemnice.

DAT: LT C2.

NZ, LIT: Szilasi 2006, 232–236, 2. táb.

25. Sopron, kis. Sopron–Fertődi

V poloze Krautacker bylo během výzkumu realizovaného v letech 1973–78⁴³ zachyceno celkem pět hrnčířských komplexů (*Jerem – Balla – Balázs 1998*). Existence dalších minimálně šesti vypalovacích zařízení ležících mimo zkoumané plochy je pak předpokládána na základě koncentrací grafitové suroviny, nástrojů a defektní keramiky zjištěných v okrajových partiích skrytých úseků (*Zeiler 2011*, 382, Abb. 8). Zkoumané komplexy jsou distribuovány v ploše cca 130 x 360 m, jejich konkrétní vzájemné prostorové vztahy ovšem nelze na základě publikovaných údajů rekonstruovat (cf. *Zeiler 2009*, Abb. 8; cf. *týž 2011*, Abb. 8).

⁴² Zmínka o konstrukci topeniště není v textu uvedena (cf. *Tankó – Czajlik 2007*, 220; *Timár et al. 2007*, 115–118). Lze proto pouze předpokládat, na základě rozměrů roštu a uspořádání průduchů (cf. *Tankó – Czajlik 2007*, fig. 39; cf. *Timár et al. Proto 2007*, pl. na str. 115), řešení bez využití opory roštu.

⁴³ Za poskytnutí informací o vročení jednotlivých nálezů (viz níže) děkuji M. Zeilerovi.

K1P1

LOK: poloha Krautacker.

OKOL: situaci zachytila E. Jerem během archeologického výzkumu v roce 1981.

NÁLEZ: obj. 151 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s vnitřní částí topeniště kruhového tvaru o průměru cca 85–95 cm. Nedochovaný rošt původně podepírán středovým pilířem zhotoveným z kamenného bloku. Kameny využity též ke zpevnění bočních stěn nakládací komory (tab. 79A).

DAT: LT B1.

NZ, LIT: *Jerem 1984a*, 60–62, fig. 5; *táž 1984b*, 86 – 88, 1., 2. ábra; *Jerem – Balla – Balázs 1998*, fig. 2:151; *Zeiler 2011*, 388.

K2P1

LOK: poloha Krautacker.

OKOL: situaci zachytila E. Jerem během archeologického výzkumu v roce 1981.

NÁLEZ: obj. 199 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s kompletně dochovaným perforovaným roštem kruhového tvaru o průměru cca 96–100 cm (tab. 79B). Rošt podepřen středovým pilířem zhotoveným z opracovaného kamenného bloku.

DAT: LT B2–B2/C1.

NZ, LIT: *Jerem 1984*, 57–60, fig. 2, 3; *táž 1984b*, 88–90, 3., 7. ábra; *Jerem – Balla – Balázs 1998*, fig. 2:199, 3; *Kardos et al. 1985*; *Zeiler 2011*, 388–389.

K3P1

LOK: poloha Krautacker.

OKOL: situaci zachytila E. Jerem během archeologického výzkumu v roce 1983.

NÁLEZ: obj. 332 – dvoukomorová vertikální pec s vnitřní částí topeniště o šířce 100 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou vystavěnou ze dvou řad kamenných bloků zapuštěných v mělkém žlábků (tab. 80A). Relikty perforovaného roštu dochovány ve zlomcích uvnitř topeniště. Předpecní jáma patrně nezachycena.

DAT: LT B2/C1–C2/D1.

NZ, LIT: *Jerem 1984*, 62, fig. 8; *Jerem – Balla – Balázs 1998*, fig. 2:332; *Zeiler 2011*, 390.

K4P1

LOK: poloha Krautacker.

OKOL: situaci zachytila E. Jerem během archeologického výzkumu v roce 1987.

NÁLEZ: obj. 361 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s topeništěm přepaženým středovou příčkou. Vnitřní část topeniště překryta částečně dochovaným perforovaným kruhovým roštem o průměru cca 95–100 cm (tab. 80B).

DAT: LT B2/C1–C2/D1.

NZ, LIT: *Jerem – Balla – Balázs 1998*, fig. 2:361, 3; *Zeiler 2011*, 390.

K5P1

LOK: poloha Krautacker.

OKOL: situaci zachytila E. Jerem během archeologického výzkumu v roce 1987.

NÁLEZ: obj. 365 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s vnitřní částí topeniště překrytou částečně dochovaným perforovaným roštem kruhového půdorysu o průměru cca 80 cm (tab. 80C). Rošt podepřen středovým pilířem ve formě kamenného bloku.

DAT: LT B2/C1–C2/D1.

NZ, LIT: *Jerem – Balla – Balázs 1998*, fig. 2:365; *Zeiler 2011*, 390.

26. Szeged-Kiskundorozsma, kis. Szegedi

KIP1

LOK: Kettőshatár I.

OKOL: situace zachycena v roce 2004 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou dálnice M43.

NÁLEZ: hrnčířská pec. Bez dalších údajů.

DAT: LT.

NZ, LIT: *Mészáros – Paluch – Szalontai 2005, 284; Tankó – Czajlik 2007, fig. 42.*

27. Szókedencs, kis. Marcali

KIP1

LOK: Cölömpös-árok.

OKOL: situaci zachytil v roce 2005 P. Németh během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou dálnice M7/S-55.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 249) a druhotně přestavěnou dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 370, obj. 91). Původní (patrně poškozená) pec (obj. 370) byla částečně upravena tak, že došlo k opětovnému vystavení a přemazání některých partií nacházejících se v zadní části zařízení. Takto upravený objekt je označován jako obj. 91. Topeniště mladší pece bylo členěno parciální středovou příčkou. Jeho vnitřní část překrýval částečně dochovaný perforovaný rošt neurčitelného tvaru o šířce cca 70 cm (tab. 81A). Opravená pec se ovšem patrně během první termální alterace opět zřítla a nebyla tak dále využívána.⁴⁴

DAT: LT C.

NZ, LIT: *Honti et. al. 2007, 22, V. táb. 3–4. kép.*

K2P1

LOK: Cölömpös-árok.

OKOL: situaci zachytil v roce 2005 P. Németh během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou dálnice M7/S-55.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 96, 97) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 95) s kompletně dochovaným perforovaným roštem kruhového tvaru o průměru cca 80 cm (tab. 81B). Topeniště přepaženo středovou příčkou.

DAT: LT C.

NZ, LIT: *Honti et. al. 2007, 22, V. táb. 3–4. kép.*

28. Tikos, kis. Marcali

KIP1

LOK: Nyárfás-dűlő.

OKOL: situaci v roce 2004 zachytili S. Honti, P. Németh a Z. Siklósi během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou dálnice M7/S-43.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 1038) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 1138) s topeništěm přepaženým středovou příčkou. Vnitřní část topeniště překryta částečně dochovaným perforovaným kruhovým roštem o průměru cca 120 cm (tab. 82).

DAT: LT C.

NZ, LIT: *Honti et. al. 2007, 16, II. táb. 3–5. kép; Honti – Siklósi – Németh 2005, 295.*

29. Üllő, kis. Vecsési

KIP1

LOK: Nyárfás-dűlő, naleziště 5.

⁴⁴ Dle pozorování autora výzkumu lze starší do červena vypálené partie zřetelně odlišit od mladších nevypálených částí. Za poskytnutí nepublikovaných informací a fotodokumentace děkuji P. Némethovi.

OKOL: situaci zachytily v roce 2006 V. Kulcsár a D. Mérai v rámci archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou plynovodu.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpeční jámou a dvoukomorovou vertikální pecí. Bez dalších údajů.

DAT: LT D.

NZ, LIT: Almássy 2009, 262–263; Kulcsár – Merai 2007.

30. Zalakomár, kis. Zalakarosi

KIP1

LOK: Alsó Csalit.

OKOL: situace zachycena v květnu 2006 během výzkumu vyvolaného stavbou dálnice M7.

NÁLEZ: obj. 378 – komplex hrnčířské pece tvořený předpeční jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s topeništěm přepaženým středovou příčkou. Vnitřní část topeniště překryta částečně dochovaným perforovaným kruhovým roštem o průměru cca 129 cm (tab. 83).

DAT: LT C1a.

NZ, LIT: Kreiter 2008.

16.1.4 Německo (DU)

1. Altdorf, Lkr. Landshut

KIP1-P2

LOK: Hechtstraße (dnes Hechtweg) 14, severní okraj obce.

OKOL: situaci narušenou základovým výkopem zachytila v roce 1980 M. Lindner.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený částečně odkrytou předpeční jámou a relikty dvou dvoukomorových vertikálních pecí přiléhajících k ní ze severu a severovýchodu:

- *P1:* spodní část západně situované dvoukomorové vertikální pece. Topeniště široké cca 110 cm přepaženo středovou příčkou (tab. 84:1-P1, 2, 3). Rošt nedochován.

- *P2:* spodní část silně narušené východně položené (dvoukomorové vertikální?) pece. Dochována pouze přední část obvodové stěny topeniště (tab. 84:1-P2).

DAT: LT C–D1.

NZ, LIT: Koch 1996–97, 111, Abb. 6, 21, Taf. 2.

2. Bad Nauheim, Lkr. Wetteraukreis

Kromě pece dokumentované v roce 1968 (*KIP1*) mohlo, dle L. Süße, v blízkém okolí existovat minimálně ještě jedno další obdobné zařízení, které mělo být pravděpodobně zničeno stavbou (*Süß 2001*, 163). Jeho existenci ovšem nelze na základě použitých argumentů považovat za prokazatelnou (viz Katalog 3).

KIP1

LOK: Schwalheimer Straße 4–6, jižní okraj sídlištního areálu „Auf der Lattkaute“.

OKOL: situace zachycena v roce 1968 v rámci archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou nových domů.

NÁLEZ: obj. 7 – relikty částečně narušeného hrnčířského komplexu tvořeného dvoukomorovou vertikální pecí s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (tab. 85). Topeniště kruhového půdorysu o průměru cca 125 cm, členěno dvěma středovými segmenty. Rošt neregistrován. Jihovýchodní předpeční jáma (původně pokládána za součást odvodu spalin) zkoumána pouze částečně, severozápadní zničena stavbou.

DAT: SLT (LT C2–D1).

LIT: Kull 2003, 152, Abb. 90–91; Süß 1969, 301; týž 2001, 159–160, 162–163, Abb. 4–6.

3. Bad Neustadt an der Saale-Brendlorenzen, Lkr. Rhön-Grabfeld

V rámci výzkumu v roce 2001 byly zachyceny relikty šesti hrnčířských komplexů (K1–K6P1). Ty byly rovnoměrně rozptýleny na ploše cca 75 x 85 m (cf. Fritz 2009, Abb. 8), přičemž vzájemná vzdálenost mezi jednotlivými komplexy činila cca 15–50 m.

K1P1

LOK: severozápadní okraj obce, jižní část ulice Kamill-Preiss-Allee.

OKOL: situaci zachytil v roce 2001 L. Bauer v rámci archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou obytné čtvrti.

NÁLEZ: obj. 1 – spodní část dvoukomorové vertikální pece (tab. 86). Vnitřní část topeniště kruhového půdorysu o průměru cca 110–120 cm přepažena středovou příčkou. Relikty roštu (?) a pláště peciště (?) zachyceny ve zlomcích uvnitř topeniště. Předpecní jáma a vnější část topeniště patrně zničena skrývkou.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: Anonym 2005a; Fritz 2009, 141–144, Abb. 8, 9, 22:1, 2, 23B; Gerlach 2002.

K2P1

LOK: severozápadní okraj obce, jižní část ulice Kamill-Preiss-Allee.

OKOL: situaci zachytil v roce 2001 L. Bauer v rámci archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou obytné čtvrti.

NÁLEZ: obj. 5 – silně porušený komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a relikty spodní části téměř zničené dvoukomorové vertikální pece s topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 87). Relikty roštu (?) dochovány ve zlomcích uvnitř topeniště.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: Anonym 2005a; Fritz 2009, 144–146, Abb. 8, 10–12A, 22:3, 4; Gerlach 2002.

K3P1

LOK: severozápadní okraj obce, jižní část ulice Kamill-Preiss-Allee.

OKOL: situaci zachytil v roce 2001 L. Bauer v rámci archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou obytné čtvrti.

NÁLEZ: obj. 11 – dvoukomorová vertikální pec s topeništěm přepaženým středovou příčkou. Vnitřní část topeniště hruškovitého půdorysu o šířce cca 110 cm (tab. 88). Na stěnách topeniště i na středové příčce patrné stopy nasazení perforovaného roštu. Předpecní jáma zničena.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: Anonym 2005a; Fritz 2009, 147–150, Abb. 8, 12B, 13A, 22:5, 6; Gerlach 2002.

K4P1

LOK: severozápadní okraj obce, jižní část ulice Kamill-Preiss-Allee.

OKOL: situaci zachytil v roce 2001 L. Bauer v rámci archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou obytné čtvrti.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 28) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 27) s topeništěm přepaženým středovou příčkou po obou stranách obloženou kameny. Vnitřní část topeniště nepravidelně kruhového půdorysu o rozměrech 100 x 115 cm. Retikulární rošt sestaven z podélně a příčně kladených kamenných valounů (tab. 89).

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: Anonym 2005a; Fritz 2009, 150–154, Abb. 13B–17, 22:8, 9; Gerlach 2002.

K5P1

LOK: severozápadní okraj obce, jižní část ulice Kamill-Preiss-Allee.

OKOL: situaci zachytil v roce 2001 L. Bauer v rámci archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou obytné čtvrti.

NÁLEZ: obj. 31 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s kompletně dochovaným perforovaným roštem nepravidelně kruhového půdorysu o průměru cca 120–130 cm (tab. 90). Topeniště přepaženo středovou příčkou.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: *Anonym 2005a; Fritz 2009, 154–155, Abb. 8, 18, 22:7; Gerlach 2002.*

K6P1

LOK: severozápadní okraj obce, jižní část ulice Kamill-Preiss-Allee.

OKOL: situaci zachytil v roce 2001 L. Bauer v rámci archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou obytné čtvrti.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 39) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 36). Funkční část topeniště kruhového půdorysu o průměru cca 120–125 cm (tab. 91). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Na stěnách topeniště patrné stopy nasazení perforovaného roštu. Obvodové stěny topeniště obloženy vápencovými bloky. Zlomky perforovaného roštu dochovány uvnitř topeniště (tab. 92). Pec i předpecní jáma narušeny mladším zásahem.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: *Anonym 2005a; Fritz 2009, 155–158, Abb. 8, 19–21, 23A, 24; Gerlach 2002.*

4. Berching-Sollngriesbach, Lkr. Neumarkt in der Oberpfalz

K1P1

LOK: parc. č. 268–270.

OKOL: situace odkryta v 1990 v rámci archeologického výzkumu vyvolaného plánovanou výstavbou vodního kanálu Main-Donau.

NÁLEZ: obj. 285 – pozůstatky hrnčířské pece, v jejímž topeništi bylo nalezeno silně deformované defektního zboží zhotovené na hrnčířském kruhu. Bez dalších údajů.

DAT: FLT/SLT.⁴⁵

NZ, LIT: *Anonym 1993, 97; Lasch 1999, 104.*

5. Breisach-Hochstetten, Lkr. Breisgau-Hochschwarzwald

V rámci rezidenčního areálu se podařilo zachytit celkem pět hrnčířských komplexů, které byly rozmístěny po ploše cca 115x45 m (cf. *Stork 2007, Abb. 22*). Komplex *K1P1* se nacházel na západní hraně odkryté plochy. Komplex *K2P1* byl situován cca 35 m jihovýchodně. V jeho sousedství, cca 5 m směrem na jihovýchod, ležel také komplex *K3P1*. Komplex *K4P1* byl odkryt ve vzdálenosti cca 30 m severovýchodně od předešlého zařízení. Poslední komplex *K5P1* byl situován severněji; nacházel se ve vzdálenosti 75 m na sever od *K1P1*.

K1P1

LOK: štěrkovna A. Gehra.

OKOL: situaci odkryl G. Kraft během archeologického výzkumu v roce 1933 v souvislosti s těžbou štěrku.

NÁLEZ: obj. 6 (33/29) – relikv silně narušeného hrnčířského komplexu tvořeného patrně dvoukomorových vertikálních pecí s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště. Topeniště kruhového půdorysu o údajném průměru cca 250 cm (?) opatřeno širokým středovým soklem. Relikvy roštu neregistrovány. Situace narušena mladšími objekty.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: *Kraft 1933–36, 254–258, Abb. 100; Stork 1975, 4; týž 2007, 50, Abb. 22.*

⁴⁵ V původní publikaci (*Anonym 1993, 97*) byla pec chronologicky klasifikována jako „*Aus einer spätlatènezeitlichen Besiedlungsphase...*“. Podle názoru *H. Lasch (1999, 104)*, který vychází z pozdějšího posouzení keramických nálezů, ovšem náleží pec a případně též celý rezidenční areál spíše do starších úseků doby laténské („*eher....in die Frühlatènezeit*“).

K2P1

LOK: štěrkovna A. Gehra.

OKOL: situaci odkryl G. Kraft během archeologického výzkumu v roce 1933 v souvislosti s těžbou štěrku.

NÁLEZ: obj. 38 (33/100) – částečně narušený komplex hrnčířské pece tvořený dvoukomorových vertikálních pecí s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště a dvěma předpecními jámami (tab. 93A). Topeniště kruhového půdorysu o průměru cca 130 cm opatřeno širokým středovým soklem. Relikty roštu neregistrovány.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: Kraft 1933–36, 254–258, Abb. 100, 110–112; Stork 1975, 4; týž 2007, 50, Abb. 22.

K3P1

LOK: štěrkovna A. Gehra.

OKOL: situaci odkryl G. Kraft během archeologického výzkumu v roce 1933 v souvislosti s těžbou štěrku.

NÁLEZ: obj. 39 (33/100b) – relik částečně narušeného hrnčířského komplexu tvořeného dvoukomorových vertikálních pecí s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště a dvěma předpecními jámami (tab. 93B). Topeniště kruhového půdorysu o průměru cca 100 cm, bylo opatřeno částečně destruovaným širokým středovým soklem. Relikty roštu neregistrovány.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: Kraft 1933–36, 254–258, Abb. 100, 110, 113; Stork 1975, 4; týž 2007, 50, Abb. 22.

K4P1

LOK.: štěrkovna A. Gehra.

OKOL.: situaci odkryl G. Kraft během archeologického výzkumu v roce 1932 v souvislosti s těžbou štěrku.

NÁLEZ: obj. 59 (32/53) – relik částečně narušeného hrnčířského komplexu tvořeného dvoukomorových vertikálních pecí s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště a dvěma předpecními jámami (tab. 93C). Topeniště kruhového půdorysu o šířce cca 100 cm, bylo opatřeno částečně destruovaným širokým středovým soklem. Relikty roštu neregistrovány.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: Kraft 1933–36, 254–258, Abb. 100, 110, 114; Stork 1975, 4; týž 2007, 50, Abb. 22.

K5P1

LOK: parc. č. 1301, 1302, v severním sousedství plochy zkoumané v letech 1931–34.

OKOL: situace odkryta v roce 1965 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou silnice B31.

NÁLEZ: obj. 97 – komplex hrnčířské pece tvořeného vertikální dvoukomorovou pecí s vnitřním (?) půdorysem o průměru cca 120 cm a jedním topným kanálem ústícím do pece ze severozápadu. Relikty roštu nedochovány. Informace o předpecní jámě neuvedeny.

DAT: LT C2.

NZ, LIT: Stork 2007, 50, Abb. 11, 22.

6. Ermlitz-Oberthau, Lkr. Saalekreis

KIP1

LOK: poloha „Kolch“ nebo též „Kulk“, na severním břehu toku Elster, jižně od cesty mezi obcemi Ermlitz a Oberthau.

OKOL: situace odkryta v roce 1942 během archeologického výzkumu pod vedením preparátora Henninga a Dr. von Brunn.

NÁLEZ: dvoukomorová vertikální pec s částečně dochovaným kruhovým roštem o průměru cca 90–100 cm, po obvodu obloženým kameny. Topeniště pece bylo původně v celé délce přepaženo středovou příčkou (taf. 93D, 94).⁴⁶ Předpecní jáma neregistrována.

DAT: LT C1.⁴⁷

NZ, LIT: *Faßhauer 1959; Müller – Müller 1977, 207, Abb. 11:1–4, Abb. 15; Otto 1949, 142, Taf. XXXII; Toepfer 1953.*

7. Frankfurt am Main-Höchst am Main

KIP1-P2

LOK.: v zahradě soudní budovy západně od dřívějšího krajského sídla („*Kreishaus*“).

OKOL.: situace zachycena v roce 1896 během výzkumu časně římských památek.

NÁLEZ: relikty dvou těsně (rozestup cca 20 cm) sousedících dvoukomorových vertikálních pecí náležejících původně patrně k jednomu komplexu (tab. 95A). V případě obou pecí měla vnitřní část topeniště hruškovitý půdorys překrytý perforovaným roštem o průměru cca 90 cm. Oba rošty byly podepřeny úzkým středovým soklem. Přední části obou pecí narušeny zjišťovací sondou. Předpecní jáma nezkoumána.

DAT: SLT?⁴⁸

NZ, LIT: *Schönberger 1952, 80; Wolff 1913, 149, Abb. 17.*

8. Gotha, Lkr. Gotha

KIP1

LOK.: pískovna O. Kiesera, 47,25 m východně od linie zahrad a 1,5 m jižně od hranice pozemků Ohrdrufer Straße 25 a 27.

OKOL.: situace zachycena v roce 1950 během archeologického výzkumu v souvislosti s těžbou písku.

NÁLEZ: obj. 5 – relikty dvoukomorové vertikální pece s topeništěm přepaženým středovou příčkou. Jeho vnitřní část překryta částečně zachovalým kruhovým perforovaným roštem o průměru cca 130 cm (tab. 96). Informace o předpecní jámě neuvedeny.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: *Kaufmann 1963.*

9. Haselbach, Lkr. Unterallgäu

KIP1

LOK.: východní okraj pískovny v poloze „Hinterleim“, cca 1500 m severoseverozápadně od kostela.

OKOL.: situaci zachytil K. H. Henning během archeologického výzkumu v roce 1975.

⁴⁶ Nálezová situace byla v minulosti rekonstruována jako pec, jejíž nakládací komora byla tvořena pouze jedním kanálem (*Faßhauer 1959, 250, Abb. 5; Toepfer 1953, 73, Taf. 2:5*). Středová příčka pak měla rozdělovat pouze prostor pod roštem (tab. 93D). Z dostupné fotodokumentace (tab. 94:3, 4) je ovšem zřejmé, že zařízení mělo původně dva topné kanály, jejichž značná část, včetně přední části středové příčky, byla patrně zničena. Pec tak náleží k běžnému typu těchto zařízení, jejichž topeniště je po celé délce přepaženo středovou příčkou.

⁴⁷ Pec byla původně, poplatně své době, klasifikována jako „*aus der Spätlatènezeit*“ (*Toepfer 1953*). Koncem 70. let bylo toto datování korigováno a situace byla na základě keramických nálezů rámcově zařazena do širokého úseku označeného jako LT C/D (*Müller – Müller 1977, 207, Abb. 11:1–4, Abb. 15*). Autoři zároveň uvádějí, že přítomná keramika náleží k materiálu užívanému z velké části již před počátkem pozdně laténského období, respektive ještě v období plochých pohřebišť. Přihlédneme-li ovšem k přítomnosti několika jedinců s kolkovaným dekorem, provedeným soustřednými kroužky na vývalkovitých žebrech (*Toepfer 1953, 73–74, Taf. 3:3, 5, 8, 9*), lze uvedené datování omezit na období LT C1 (cf. *Schwappach 1977; cf. Zeiler 2010, 110–117*).

⁴⁸ „*Neben den Öfen wurden nur einige Scherben aus der jüngsten Latène-Zeit gefunden*“ (*Wolff 1913, 149*). Podle *H. Schönbergera (1952, 80)* je ovšem vypovídací hodnota těchto nálezů natolik nedostatečná, že časové zařazení pece není s jistotou možné, a proto ji klasifikuje pouze jako „*Spätlatènezeitlich?*“. Z bezprostředního sousedství naleziště je pak dále uváděna též přítomnost arretinské sigillatové keramiky (*Wolff 1913, 149*).

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a relikty dvoukomorové vertikální pece s topeništěm přepaženým středovou příčkou. Maximální šířka topeniště 110 cm. Rošt nedochován.

DAT: SLT (LT D1).⁴⁹

NZ, LIT: *LfD. 1977; Uenze 1993, 59–61.*

10. Harthausen, Lkr. Main-Tauber-Kreis

KIP1

LOK: trať „Beim breiten Baum“, parc. č. 149.

OKOL: zlomky pece zachytil někdy v roce 1985 H. Ebert během povrchové prospekce; situace byla následně podrobena archeologickému výzkumu.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s kompletně dochovaným kruhovým roštem o průměru cca 70x80 cm (taf. 95B). Vnitřní část topeniště přepažena středovou příčkou. Nakládací komora tvořena pouze jediným topným kanálem. V konstrukci bočních stěn topeniště i jeho dna využity vápencové bloky. Ze shodného materiálu vystavěna též středová příčka.

DAT: LT.

NZ, LIT: *Röske 1985.*

11. Künzing-Girching, Lkr. Deggendorf

KIP1

LOK: jihovýchodní okraj místní části Girching (dnes Am Weiher 3).

OKOL: situace zachycena v roce 1995 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou sběrného dvora.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 3) se zcela dochovaným nepravidelně kruhovým perforovaným roštem o průměru cca 100 cm a s topeništěm přepaženým středovou příčkou (taf. 97). Pec patrně nebyla nikdy v provozu, slabé stopy propálení stěn údajně dokládají pouze výpal za účelem její stabilizace.

DAT: LT C2–D1.⁵⁰

NZ, LIT: *Schmotz 1996; týž 1997, 229–238, 246, 251–253, Abb. 1–7.*

12. Lahnstein-Oberlahnstein, Lkr. Rhein-Lahn-Kreis

KIP1

LOK: cihelna H. J. Geila.

OKOL: situace narušena při těžbě hlíny před rokem 1905.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořen blíže nezkoumanou předpecní jámou a porušenou dvoukomorovou vertikální pecí s částečně dochovaným kruhovým paprskovitým roštem o průměru cca 80–90 cm (taf. 98A). Rošt podepřen středovým pilířem zastoupeným keramickou nádobou. V konstrukci nakládací komory využity kameny. Východní část pece porušena.

DAT: LT D.⁵¹

LIT: *Bodewig 1905; Schumacher 1906, 23.*

⁴⁹ Objekt je na základě keramických nálezů kladen do pozdní doby laténské, v absolutních datech do průběhu 1. stol. př. n. l. (*Uenze 1993, 62, Abb. 6*). Přítomnost vlasově hřebenované keramiky (k datování *Trebsche 2003*) a některých tvarů s analogiemi v nálezovém fondu z Manchingu (k datování konce osídlení přehledně např. *Sievers 2004*) pak dovoluje jeho chronologické postavení omezit na LT D1.

⁵⁰ Komplex byl původně datován na základě keramiky jako „... einem späteren LT C und einem frühen LT D...“ (*Schmotz 1997, 251, Abb. 5–7*).

⁵¹ „... , haben wir hier solche der jüngsten Zeit vor uns, sodass Hütte und Ofen ungefähr um die Zeit von Christ Geburt errichtet sein müssen, als die einheimische Töpferei bereits unter römischem Einflusse stand.“; „... , und wohl vor der Besitznahme des rechten Rheinufer durch die Römer, weil römische Scherben ganz fehlen.“ (*Bodewig 1905, 118*).

13. Landshut-Sallmannsberg

KIP1

LOK: poloha „Berggrub“, cca 500 m severovýchodně od obce Salzdorf.

OKOL: situace odkryta mezi roky 1980–82 během výzkumu vyvolaného těžbou bentonitu.

NÁLEZ: obj. 500 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a poškozenou dvoukomorovou vertikální pecí s částečně zachovalým perforovaným roštem o šířce cca 100 cm. Tvar roštu nelze stanovit. Topeniště přepaženo středovou příčkou (tab. 98B).

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: *Böhm – Brink – Engelhardt 1983*, 31–32, Abb. 9; *Koch 1996–97*, 107–110, Abb. 2–4, Taf. 1.

14. Manching, Lkr. Pfaffenhofen an der Ilm

V areálu oppida byly odkryty 3 komplexy pecí. Obj. 1054b (*K3P1*) se nacházel cca 100 m jižně od obj. 1183a (*K2P1*); obj. 928a (*KIP1*) cca 500 m na severozápad od předchozích dvou.

KIP1

LOK: severní část areálu oppida.

OKOL: situaci zachytil v letech 1984–1987 F. Maier během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou tzv. severního obchvatu.

NÁLEZ: obj. 928a – komplex hrnčířské pece tvořený dvěma předpecními jámami (obj. 928a, 929c) a dvoukomorových vertikálních pecí s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (obj. 929b). Vnitřní kruhová část topeniště o průměru cca 150 cm opatřena širokým středovým soklem (tab. 99A). Relikty roštu neregistrovány.

DAT: LT D1b.⁵²

NZ, LIT: *Geilenbrügge – Hahn – Sievers 1992*, 308–311, Abb. 135, Beil. 3; *Sievers 2003*, 63.

K2P1

LOK: severozápadní část areálu oppida.

OKOL: situaci zachytila S. Sievers a M. Leicht během archeologického výzkumu v letech 1996–97 vyvolaného výstavbou obytné čtvrti Altenfeld.

NÁLEZ: obj. 1183a – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí kruhového půdorysu o průměru cca 80 cm. Topeniště členěno dvěma středovými segmenty (obr. 99B). Relikty roštu neregistrovány.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: *Sievers 1998*, 633–634, 638, Abb. 4; *táž 2003*, 63, Abb. 63.

K3P1

LOK: severozápadní část areálu oppida.

OKOL: situaci zachytila S. Sievers a M. Leicht během archeologického výzkumu v letech 1998–99 vyvolaného výstavbou obytné čtvrti Altenfeld.

NÁLEZ: obj. 1054b – komplex hrnčířské pece tvořený dvěma předpecními jámami a dvoukomorovou vertikální pecí s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (tab. 99C). Topeniště kruhového (?) půdorysu o průměru cca 160 cm, členěno dvěma středovými segmenty. Relikty roštu neregistrovány.

DAT: LT D1b.⁵³

NZ, LIT: *Sievers 2000*, 365–367, 370–371, Abb 5; *táž 2003*, 63.

⁵² Komplex je kladen do 3. nejmladší fáze osídlení Manchingu (k datování jednotlivých fází viz *Geilenbrügge 1992*, 102–108; *Sievers 1992b*).

⁵³ Keramický soubor z obj. 1054b výrazně připomíná obdobnou kolekci z obj. 928a. Přírodovědné analýzy keramiky z obou pecí v některých příkladech prokázaly značné shody ve složení užitého materiálu, jež dovolují usuzovat na současnost jejich provozu (*Sievers 2000*, 371). K datování obj. 928a viz *Geilenbrügge – Hahn – Sievers 1992*, 310.

15. Neckarsulm, Lkr. Heilbronn

V ulici Olgastraße byly v minulosti zachyceny pozůstatky dvou hrnčířských komplexů. Jejich prostorový vztah ovšem není na základě dostupných informací řešitelný.

K1P1

LOK: Olgastraße (dnes Goethestraße).

OKOL: situace narušena v roce 1928 při hloubení výkopů pro vodovod.

NÁLEZ: hrnčířská pec. Bez dalších údajů.

DAT: LT D.⁵⁴

NZ, LIT: *Anonym 1930*, 53; *Wieland 1996*, 121, 240–241, Taf. 35, 36.

K2P1

LOK: Olgastraße 5 (dnes Goethestraße).

OKOL: situace narušena v roce 1929 výkopem pro základy domu pana Müllera.

NÁLEZ: dvoukomorová vertikální pec doložená částmi perforovaného roštu (tab. 102A). Samotná situace zničena bez přítomnosti odborníků.

DAT: LT D.⁵⁵

NZ, LIT: *Anonym 1930*, 53–54, Abb. 26, Taf. VI:2; *Wieland 1996*, 121, 240–241, Taf. 35, 36.

16. Niederhadamar, Lkr. Limburg-Weilburg

K1P1

LOK: situace zachycena někdy před rokem 2000.

OKOL: ?

NÁLEZ: pravděpodobně hrnčířská pec. Bez dalších údajů.

DAT: LT.⁵⁶

NZ, LIT: *Seidel 2000*, 25, Anm. 57.

17. Niederroßla, Lkr. Weimarer Land

K1P1

LOK: terasa toku Ilm, v severní části obce.

OKOL: situace narušena v květnu 1938 při kopání sklepa rodinného domu W. Köhlera a následně archeologicky prozkoumána pod vedením E. Schirmera.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený silně porušenou předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s částečně dochovaným kruhovým perforovaným roštem o průměru cca 105 cm a s topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 100).

DAT: 1. stol. př. n. l.⁵⁷

NZ, LIT: *Schirmer 1941*.

⁵⁴ Přejímáno je datování *Wielandovo* (1996, 241), na rozdíl od kterého byl soubor z kontextu uvedené pece v původní publikaci (*Anonym 1930*, 54) kladen do úseku „*Mittel-La-Tène*“.

⁵⁵ K datování viz předchozí pozn.

⁵⁶ Z výplně pochází kolkovaná keramika náležející „...*der fortgeschrittenen Latènezeit*“ (*Seidel 2000*, 25, Anm. 57). Vzhledem k tomu, že se výskyt kolkovaného zboží v dané oblasti váže na stupně LT A–C (cf. *Dehn 1951*, 84; cf. *Schwappach 1977*; cf. *Zeiler 2010*, 113, Abb. 83), lze diskutované zařízení klást do mladších úseků tohoto rozmezí. Bez možnosti posouzení zmíněného materiálu by ovšem bližší chronologické zařazení nebylo korektní.

⁵⁷ „...*die letzte Jahrhundertwende v. u. Ztr.*...“ (*Schirmer 1941*, 30). K datování keramiky z pece též cf. *Barthel 1966*, 276.

18. Osterhofen-Schmiedorf, Lkr. Deggendorf

KIP1

LOK: 300 m jihovýchodně od polohy neolitického rondelu.⁵⁸

OKOL: situace zachycena v roce 1995 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou výrobní haly.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 135 A) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 135) se zcela dochovaným kruhovým perforovaným roštem o průměru cca 145–160 cm a s topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 101). Dle výsledků přírodovědných analýz nebyla pec nikdy plně využita. Svědčí o tom naměřené nízké teploty nepřesahující cca 400–450 °C související patrně se stabilizačním výpalem zařízení. Zánik pece spojován se zřícením pravého topného kanálu během prvního výpalu.

DAT: LT C2–D1.⁵⁹

NZ, LIT: Gebhard et al. 2004; týž 2012, 1672; Schmotz 1996; týž 1997, 239–256, Abb. 8–19.

19. Riegel am Kaiserstuhl, Lkr. Emmendingen

KIP1

LOK: levobřežní terasa řeky Elz, na severním okraji města.

OKOL: situace zachycena v roce 2001 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou kulturní a sportovní haly „Römerhalle“.

NÁLEZ: obj. 318 – komplex hrnčířské dvoukomorové vertikální pece s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (tab. 102B). Topeniště kruhového půdorysu o průměru cca 135 cm, opatřeno širokým středovým soklem. Informace o roštu neuvedeny.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: Dehn 2004, 31; Dehn 2005, 95–96, Abb. 108; Dehn – Drauschke 2002, 83.

20. Röcken, Lkr. Weißenfels

KIP1

LOK: v okolí polní cesty Röcken-Gostau, na úrovni mlýna.

OKOL: situace zachycena před rokem 1997 v rámci archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou potrubí ropovodu Rostock-Böhlen.⁶⁰

NÁLEZ: hrnčířská pec. Bez dalších údajů.

DAT: LT D.

NZ, LIT: Gerhardt – Küchenmeister 1999.

⁵⁸ K lokalizaci rondelu cf. Becker 1996, Abb. 12.

⁵⁹ Komplex byl původně datován na základě nálezového fondu jako „... einem späteren LT C und einem frühen LT D...“ (Schmotz 1997, 251, Abb. 14–19). Následně bylo toto datování na základě keramiky překlasifikováno na 3. stol. př. n. l. (Sievers 1998, 636) nebo jinde na „...middle of the La Tène period.“ (Gebhard et al. 2004, 216) či LT C (Gebhard 2012, 1671). Zde předkládané datování vychází z původních závěrů, přičemž zohledňuje přítomnost nože s očkem ve výplni předpecní jámy či některých relativně mladých znaků na doprovodné keramice (cf. Schmotz 1997, Abb. 14:7, 15:9, 17:6, 19).

⁶⁰ Ropovod byl zprovozněn v prosinci 1997 (viz https://www.etde.org/etdeweb/details_open.jsp?osti_id=349548; poslední přístup 19. 3. 2015).

16.1.5 Polsko (PL)

1. Kraków-Wiciąże, pow. Krakowski

KIP1

LOK: poloha I (podle S. Buratyńskiego), výrazná levobřežní terasa Visly, severovýchodně od obce.

OKOL: komplex hrnčířské pece odkryl v roce 1951 S. Buratyński během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou železniční trati.

NÁLEZ: obj. 218 – pozůstatek dvoukomorové vertikální pece s kruhovým perforovaným roštem o průměru cca 120 cm podepřený středovou příčkou (tab. 102C).⁶¹ Severní část pece porušena ranně středověkými situacemi, západní část komplexu včetně zde (původně) předpokládané předpeční jámy zničena při bagrování.⁶²

DAT: LT C1b–D1a (II. fáze tyniecké skupiny).

NZ, LIT: *Buratyński* 1953, 111, ryc. 9, 10; *Poleska* 2006, 205–206, tabl. 230, katalog 263–265; *Woźniak* 1970, 126, 339, ryc. 13b.

2. Kurzątkowice, pow. Olawski

KIP1

LOK: poloha 1.

OKOL: komplex hrnčířské pece odkryl A. Kosicki během archeologického výzkumu v roce 1993.

NÁLEZ: obj. 12 – komplex hrnčířské pece tvořený předpeční jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s kruhovým půdorysem vnitřní části topeniště o průměru cca 98–102 cm (tab. 103A). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Rošt nedochován. Komplex zapuštěn do staršího objektu.⁶³

DAT: LT B2–C1.

NZ, LIT: *Gediga* 2002, 90, obr. na str. 89 dole; *Kosicki* 1996a, 167–168, 170.

3. Mokronos Dolny, pow. wrocławski

KIP1

LOK: poloha 7, severozápadně od obce.

OKOL: situace zachytili v roce 2009 L. Kamyszek, K. Kopeć-Żygadło a L. Żygadło během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou dálničního obchvatu.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpeční jámou (obj. 60) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 61) s vnitřní částí topeniště kruhového půdorysu o průměru cca 90 cm (tab. 103B, 104:1–4). Topeniště přepaženo středovou příčkou, v její střední partii využit větší kamenný blok. Perforovaný rošt dochován ve zlomcích uvnitř topeniště (tab. 104:5, 6).

DAT: LT B–C1.⁶⁴

NZ, LIT: *Kamyszek – Żygadło* 2013.

⁶¹ Podle původní interpretace S. Buratyńskiego (1953, 111; cf. *Kosicki* 1996a, 170; cf. *Wirski-Parachoniak* 1980, 34, 84; cf. *Woźniak* 1970, 126, 339; cf. *Żaki* 1955, 802–803 aj.) se jednalo o pec s nečleněným topeništěm, bez dokladů existence příčky či jiné podpěry roštu. Podle nového kritického vyhodnocení z pera P. Poleske (2006, 205–206) se ovšem zcela zjevně jednalo o pec se dvěma topnými kanály oddělenými příčkou.

⁶² Umístění předpeční jámy při západní straně pece předpokládá S. Buratyński. Podle P. Poleske (2006, 206) ovšem nelze zcela vyloučit ani možnost, že se tato část komplexu nacházela na opačné, východní straně pece, která nebyla zkoumána ani narušena stavebními zásahy.

⁶³ Za poskytnutí nepublikovaných informací a umožnění nahlédnout do terénní dokumentace děkuji P. Dulębovi.
⁶⁴ Z prostoru komplexu pochází pouze nepočetný soubor nevýrazné laténské keramiky (*Kamyszek – Żygadło* 2013, 370, fig. 7:1–3). Uvedené datování je proto odvozeno z chronologického vymezení laténské osídlení v Dolním Slezsku (např. cf. *Bochnak* 2007, 26–30; cf. *Kosicki* 1996b; cf. *Woźniak* 1996).

4. Nowa Cerekwia, pow. glubczycki

KIP1

LOK: prostor kamenolomu, jižně od obce.

OKOL: relikty hrnčířského komplexu zachytil na podzim 1925 B. von Richthofen v rámci archeologického výzkumu v souvislosti s těžbou bazaltu. K definitivnímu dokončení jejich odkryvu však došlo až v květnu 1926.

NÁLEZ: dvoukomorová vertikální pec s kruhovým perforovaným roštem o průměru cca 110 cm a topeništěm rozděleným středovou příčkou (tab. 106).⁶⁵ Předpecní jáma přiléhající k peci od jihozápadu a navazující na obj. polozemnice nebyla blíže dokumentována (tab. 106:3).⁶⁶

DAT: LT B1–C2.⁶⁷

NZ, LIT: *Bednarek 2010*, 86; *Faßhauer 1959*; *Jahn 1931*, 67, Taf. IX; *von Richthofen 1926*, 191, Taf. XXIV:3; *Rudnicki 2014*, 35, pl. 4:4; *Wirska-Parachoniak 1980*, 33, ryc. 2.

5. Podleże, pow. wielicki

V okolí obce byly dosud zachyceny dva hrnčířské komplexy. K objevu prvního z nich (*KIP1*) došlo v roce 1953 v poloze 1, druhý (*K2P1*) byl zachycen mezi roky 2003 a 2007 v poloze 17, která je od první lokality vzdálená cca 1,3 km směrem jihovýchodním.

KIP1

LOK: poloha 1.

OKOL: komplex hrnčířské pece odkryl A. Żaki v roce 1953 během archeologického výzkumu vyvolaného těžbou písku.

NÁLEZ: obj. 10 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s pecištěm kruhového půdorysu o průměru cca 130–140 cm a s topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 107). Jednoznačné doklady roštu nedochovány.

DAT: LT D1b–D2 (DŘ B1a).⁶⁸

NZ, LIT: *Wirska-Parachoniak 1980*, 35, ryc. 4; *Woźniak 1970*, 126, ryc. 13a; *týž 1990*, 36–38, 81–86, ryc. 8; *Żaki 1953*.

K2P1

LOK: poloha 17.

OKOL: komplex hrnčířské pece odkryli M. Dziegielewska, K. Dziegielewski a R. Szczerba mezi lety 2003 a 2007 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou dálnice.

⁶⁵ Nálezová situace byla v původní publikaci popsána pouze ve velmi nedostatečné míře (cf. *Richthofen 1926*, 191, Taf. XXIV:3). Dodatečnou kresebnou rekonstrukci (tab. 103:1) vytvořil P. Faßhauer (1959, 267, Abb. 4, 6:1) na základě informací O. Hanskeho, přímého účastníka výzkumu. Některé v ní zachycené informace proto nemusí být zcela přesné. Popsaná situace se např. odlišuje v orientaci komplexu, kdy B. von Richthofen uvádí orientaci JZ–SV, zatímco dle Faßhauerovi rekonstrukce byl komplex orientován ve směru JV–SZ. Ověření některých údajů umožnila skutečnost, že část pece byla vyzvednuta *in situ*, zpevněna a uložena v muzeu v Raciborzu pod inv. č. MR-A-793.

⁶⁶ Dle původní publikace B. von Richthofena (1926, 191) ústil k peci podlouhlý objekt vycházející z půdorysu polozemnice. Zaznamenaný spodek tohoto výběžku se nacházel cca 30 cm pod úrovní dna uvedené polozemnice, stejně jako cca 20–30 cm pod ústím topných kanálů (cf. *Faßhauer 1959*, Abb. 4:1). Nejspíš se jedná o předpecní jámu komplikovaného půdorysu nebo o superpozici s jiným objektem.

⁶⁷ Přesné chronologické postavení pece nelze stanovit. Pro její datování tak lze využít pouze rámcová data platná pro celý residenční areál, i když z frekvence nálezů je zřejmé, že osídlení se zde koncentrovalo především v průběhu LT C (cf. *Rudnicki 2014*, 50; cf. *Woźniak 1992*, 12–13).

⁶⁸ Komplex lze na základě přítomnosti malované keramiky přiřadit III. fázi tyńiecké skupiny (cf. *Poleska 2006*, 180–189). Kvantitativní analýza keramiky dále naznačuje, že se v rámci sídliště pokrývajícího minimálně úsek LT D1b – DŘ B1 jedná o jeden ze starších objektů (*Woźniak 1990*, 64).

NÁLEZ: obj. 221, 227 – relikt nedostavěného hrnčířského komplexu tvořeného předpeční jámou (obj. 227) a spodní části dvoukomorové vertikální pece (obj. 21, jejíž topeniště bylo přepaženo středovou příčkou (obr. 108A). Kanály vyplněny od podloží odlišnou hlinou deponovanou zde údajně za účelem stavby roštu. Objekt nedostavěn a opuštěn ještě před započatím užívání.⁶⁹

DAT: LT B2/C1–C2.

NZ, LIT: *Dzięgielewska – Dzięgielewski 2012*, 1500; *Dzięgielewski 2012*; *Dzięgielewski – Dzięgielewska – Szczerba – Chudzińska – Nowak 2007*, 21.

6. Roszowicki Las, pow. kędzierzyńsko-kozielski

KIP1

LOK: poloha 6.

OKOL: komplex hrnčířské pece odkryl M. Bednarek v rámci archeologického výzkumu v letech 1987–1988.

NÁLEZ: obj. 68 (PG) – komplex hrnčířské pece tvořený předpeční jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s částečně dochovaným perforovaným roštem o průměru 120–125 cm a s topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 108B, 109).

DAT: LT C1.⁷⁰

NZ, LIT: *Bednarek 1988*, 65–66; *týž 1990*, 201–202; *týž 1993*, 111–115, fot. 1–4, ryc. 4.

16.1.6 Rakousko (AU)

1. Baierdorf, okr. Hollabrunn

KIP1

LOK: poloha „Auf der Heide“, parc. č. 646.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil J. Höbarth během archeologického výzkumu v roce 1932.

NÁLEZ: dvoukomorová vertikální pec s topeništěm přepaženým středovou příčkou překrytým zcela dochovaným kruhovým perforovaným roštem o průměru cca 200 cm (tab. 110A). Údaje o předpeční jámě neuvedeny.

DAT: LT.

NZ, LIT: *Höbarth 1930–34*; *Pittioni 1937*, 35, Taf. XIV:1.

2. Burgschleinitz, P. B. Horn

KIP1

LOK: trasa cesty odbočující před obcí ze silnice z Zogelsdorfu a následně se opět napojující na starou cestu do Maißau.

OKOL: komplex hrnčířské pece narušen v roce 1940 stavbou silnice, archeologický výzkum A. Stift-Gottlieb.

NÁLEZ: dvoukomorová vertikální pec s topeništěm přepaženým parciální středovou příčkou opatřená perforovaným roštem o průměru cca 120 cm (tab. 110B). Údaje o předpeční jámě neuvedeny.

DAT: LT D.

NZ, LIT: *Karl 1996a*, 75; *Schäffer 1950*; *Stift-Gottlieb 1952*.

⁶⁹ Za osobní informace děkuji K. Dzięgielewskiemu.

⁷⁰ Příslušný sídlištní areál je datován pouze rámcově do rozmezí LT B1–C1 (*Bednarek 1992*, 48; *týž 1993*, 115, 137). Zpřesnění datování zániku pece ovšem dovoluje skladba uvnitř nalezené keramiky, která mimo jiné obsahovala i torzo esovité mísy se zesíleným okrajem (tab. 210:3). V kulturně blízkém moravském prostředí lze přesvědčivé doklady počátků uplatnění tohoto tvaru spojovat až s obdobím LT C1 (*Čížmář 2012a*, 247–248, obr. 2:21; cf. *Meduna 1980a*, 92).

3. **Feuersbrunn, P. B. Tulln**

KIP1

LOK: západně od kostela, poloha „Am Berg“, parc. č. 1029, cca 60 m od komplexu odkrytého v roce 1923 v obci Wagram am Wagram (srov. Wagram am Wagram).

OKOL: komplex hrnčířské pece vykopal hospodář K. Wallner v roce 1945.

NÁLEZ: dvoukomorová vertikální pec s (kruhovým?) perforovaným roštem o průměru cca 100 cm. Ke stavbě topeniště blíže nespecifikovaným způsobem využity široké kameny.⁷¹ Další údaje o konstrukci topeniště ani o charakteru předpecní jámy neuvedeny.

DAT: LT? („*Vermutlich Latène.*“).

NZ, LIT: *Biack* 1952.

4. **Freidorf an der Laßnitz, P. B. Deutschlandsberg**

KIP1

LOK: parc. č. 737/2.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytila v roce 2009 G. Praher během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou železniční trati.

NÁLEZ: obj. 195 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s kruhovou vnitřní částí topeniště o rozměrech cca 108 x 114 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou. Rošt *in situ* nedochován.⁷²

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: *Praher* 2012.

5. **Göttlesbrunn, P. B. Bruck an der Leitha**

KIP1–P2

LOK: cca 2 km jihovýchodně od obce, parc. č. 4337 na k. ú. Bruck an der Leitha.⁷³

OKOL: komplex hrnčířské pece odkryl R. Karl v roce 1995.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 145) a dvěma dvoukomorovými vertikálními pecemi přiléhající k ní ze severozápadu a jihozápadu:

- P1: Töpferofen 1 (obj. 142) – pec kruhového půdorysu s téměř kompletně dochovaným perforovaným roštem o průměru cca 80 cm podepřeným úzkým středovým soklem vytvořeným z kamenného bloku (tab. 110C:P1).

- P2: Töpferofen 2 (obj. 144) – pec kruhového půdorysu s téměř kompletně dochovaným perforovaným roštem o průměru cca 65–70 cm podepřeným úzkým středovým soklem vytvořeným z kamenného bloku (tab. 110C:P2).

DAT: LT C1/C2.

NZ, LIT: *Karl* 1996b, 288, Abb. 4; *Karl* 2005.

6. **Haselbach an der Perschling, P. B. St. Pölten**

V rámci k. ú. byly v roce 2004 zachyceny celkem tři hrnčířské komplexy. Komplex *KIP1–P3* dělila od komplexu *K2P1–P2* vzdálenost cca 100 m. Komplex *K3P1* se od komplexu *K2P1–P2* nacházel ve vzdálenosti 35 m.

KIP1–P3

LOK: cca 400 m severně od obce, parc. č. 170/1–2, 171/1, 3, 172/1, 173/1, 174/1–2, 175/1–2, 179/3, k. ú. Perschling – parc. č. 804/1, 805/1, 806/1–2, 807/1.

⁷¹ „Der Ofen besteht aus gelbem Lehm und stand auf breiten Felssteinen auf rotgebranntem Schottergrund, auf dem Asche und Kohlereste lagen.“ (*Biack* 1952). Podle *H. Windla* (1972, 72) tyto kameny souvisely s konstrukcí středové příčky, obdobně jako v případě pece z Herzogenburgu.

⁷² Za sdělení nepublikovaných informací děkuji G. Praher.

⁷³ Místo objevu komplexu se nachází na sousedním k. ú. Bruck an der Leitha, ovšem prostorově souvisí s rezidenčním areálem na k. ú. Göttlesbrunn (*Karl – Prochaska* 2005, 333). V jeho kontextu byl nález také v minulosti publikován (*Karl* 1996), proto je i zde zachováno původní označení lokality.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytili Ch. Blesl a F. Preinfalk během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou železniční trati v roce 2004.

NÁLEZ: obj. 141 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a třemi dvoukomorovými vertikálními pecemi, které k ní přiléhaly ze severozápadu a severu (tab. 111). U všech topenišť rozděleno středovou příčkou, ve dvou případech též dochovány pozůstatky roštu (tab. 111:2).

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Anonym 2005b*, 20; *Preinfalk 2005*, 104, Abb. na str. 104 a 105.

K2P1–P2

LOK: cca 400 m severně od obce, k. ú. Haselbach – parc. č. 170/1–2, 171/1, 3, 172/1, 173/1, 174/1–2, 175/1–2, 179/3, k. ú. Perschling – parc. č. 804/1, 805/1, 806/1–2, 807/1.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytili Ch. Blesl a F. Preinfalk během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou železniční trati v roce 2004.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvěma hrnčířskými pecemi. Bez dalších údajů.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: *Preinfalk 2005*, 105.

K3P1

LOK: cca 400 m severně od obce, k. ú. Haselbach – parc. č. 170/1–2, 171/1, 3, 172/1, 173/1, 174/1–2, 175/1–2, 179/3, k. ú. Perschling – parc. č. 804/1, 805/1, 806/1–2, 807/1.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytili Ch. Blesl a F. Preinfalk během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou železniční trati v roce 2004.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou menších rozměrů a dvoukomorovou vertikální pecí s topeništěm přepaženým středovou příčkou. Pec i příčka zahloubeny do měkkého pískovcového podloží. Vnitřek topeniště obložen menšími („*handtellergrößen*“) plochými kameny. Informace o roštu neuvedeny.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: *Preinfalk 2005*, 105.

7. Herzogenburg, P. B. St. Pölten

K1P1

LOK: štěrkovna A. Kerna, poloha „Kalkofen“, parc. č. 224.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil v roce 1969 H. Windl během archeologického výzkumu v souvislosti s těžebními pracemi.

NÁLEZ: obj. II – část hrnčířského komplexu tvořená dvoukomorovou vertikální pecí s oválným pecištěm o rozměrech cca 120 x 150 cm a opatřenou kruhovým perforovaným roštem (tab. 112). Téměř kompletně dochovaný rošt podepřen středovou příčkou vystavěnou původně ze sedmi kamenných bloků. Porušená (?) předpecní jáma k peci přiléhala z východu.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: *Neugebauer 1992*, Abb. 52:2; *Windl 1969–71*; *týž 1972*, 62–67, 71–73, 75, Abb. 5–17, 27, 28, 30:1; *týž 1980*.

8. Mannersdorf an der March, P. B. Gänserndorf

V rámci obce byl odkryt jeden komplex hrnčířské pece (*KIP1*). Z jeho výplně pocházejí mimo jiné zlomky roštu, které někteří badatelé spojují s jiným pyrotechnologickým zařízením (*Reschreiter – Tuzar 1995*, 193), jehož existenci ovšem nelze na základě použité argumentace považovat za prokázanou (viz Katalog 3).

KIP1

LOK: jižní část obce, pozemek p. Bergera.⁷⁴

OKOL: komplex hrnčířské pece zachycen v roce 1993 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou nových domů.

NÁLEZ: silně porušený komplex hrnčířské pece tvořený zbytky předpeční jámy a reliktů silně narušené dvoukomorovou vertikální pece s pozůstatky perforovaného roštu. Topeniště přepaženo středovou příčkou (tab. 113).⁷⁵

DAT: LT C2–C2/D1.

NZ, LIT: Kern 1996, 212, Abb. 2, Taf. 6; *Reschreiter – Tuzar 1995*.

9. Michelstetten, P. B. Mistelbach

KIP1

LOK: poloha „Hintaus“, parc. č. 99/11.

OKOL: situaci odkryl v letech 1998 a 1999 E. Lauer mann během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou nových domů.

NÁLEZ: obj. 1454 – dvoukomorová vertikální pec s částečně zachovalým perforovaným roštem patrně kruhového půdorysu o šířce cca 110 cm (tab. 114, 115). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Předpeční jáma a přední část pece zničena středověkým zásahem.

DAT: LT C2.

NZ, LIT: Lauer mann 2007, 41–42, Abb. 27; Lauer mann – Drost 2000, 27 28, Abb. 28; Kohler-Schneider – Heiss 2010, 142–143; Trebsche 2010, 39–44, 76–77, 108, Abb. 57, Pl. 15–17, Foto 46–50.

10. Passauerhof, P. B. Mistelbach

KNP1–P2

LOK: Fundstelle 4, parc. č. 747.

OKOL: situace zachyceny v roce 2009 během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou dálnice A5.

NÁLEZ: v blízkosti dalších objektů odkryto několik pyrotechnologických zařízení. Ve dvou případech registrován hliněný perforovaný rošt. Uvedené situace pokládány za reliktů hrnčířských dvoukomorových vertikálních pecí („*wahrscheinlich Keramikbrennöfen*“).

DAT: MLT–SLT .

NZ, LIT: Kernn – Artner – Leingartner – Woydowski 2010.

KIP1

LOK: Fundstelle 4, parc. č. 747.

OKOL: situace zachycena v roce 2010 během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou dálnice A5.

NÁLEZ: reliktů komplexu tvořené předpeční jámou a pecí s roštem („*die reste eines Tennenofens*“).

DAT: LT.

NZ, LIT: Kernn – Artner – Leingartner – Woydowski – Rachbauer 2010.

⁷⁴ Místo nálezu se dnes nachází v rámci pozemku Dammweg 7.

⁷⁵ Ve svrchních vrstvách objektu byly zachyceny zlomky roštu, které měly údajně náležet k jiné peci. S ohledem na silně destruovaný stav komplexu se ovšem takové tvrzení, navíc bez ověření složení materiálu petrografickými a mineralogickými analýzami, jeví jako nepodložené.

11. Pottenbrunn, P. B. St. Pölten

KIP1

LOK: parc. č. 1835, 1836.

OKOL: situace zachycena v roce 2009 během archeologického výzkumu v souvislosti s plánovanou výstavbou.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí. Vnitřní část topeniště překryta perforovaným roštem o průměru 90 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou vystavěnou ze svisle postavených kamenů. V jednom případě k tomuto účelu pravděpodobně využita reutilizovaná součást mléčného zařízení.⁷⁶

DAT: LT.

NZ, LIT: Müller – Pichler 2010.

12. Poysdorf, P. B. Mistelbach

KIP1

LOK: západně od obce, poloha „Obere Lüss“, parc. č. 3737/1.

OKOL: situaci odkryl v roce 2001 Ch. Blesl během archeologického výzkumu v souvislosti s plánovanou výstavbou.

NÁLEZ: pec opatřená perforovaným roštem. Bez dalších údajů.

DAT: LT C.⁷⁷

NZ, LIT: Blesl 2002, 25.

13. Prellenkirchen, P. B. Bruck an der Leitha

KIP1

LOK: Fundstelle 8.

OKOL: situaci v roce 2002 zachytili F. Sauer a J. Czubak během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou dálnice A6.

NÁLEZ: obj. 17, 18 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou dvoukomorovou vertikální pecí s dochovaným kruhovým roštem o průměru cca 115–120 cm (tab. 116A). Funkční část topeniště pece byla přepažena středovou příčkou vystavěnou z kamenů. Předpecní jáma navazuje na polozemnici – obj. 18 (superpozice?).

DAT: LT B2–B2/C1.

NZ, LIT: Czubak – Sauer 2004; Karwowski 2010, 336–337, fig. 3, pl. 1, 5; Karwowski – Sauer 2009, 30, obr. na str. 31.

14. Puchberg, P. B. Wels

KIP1

LOK: parc. č. 1573/2.

OKOL: situace zachycena v roce 2006 během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou areálu Baumax.

NÁLEZ: obj. 261 – dvoukomorová vertikální pec s vnitřní částí topeniště kruhového půdorysu o průměru 110–120 cm (tab. 116B). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Rošt a peciště zničeny orbou. Informace o předpecní jámě neuvedeny.

DAT: LT D.

NZ, LIT: Greisinger 2007a, 698; táž 2007b, 130, Abb. 6; Trebsche 2007, 57, Abb. 7.

⁷⁶ K této interpretaci autory vedl charakter povrchu a přítomnost středového otvoru na jednom z kamenů, který ovšem měl přibližně kvadratický tvar (Müller – Pichler 2010). Míra publikovaných informací nedovoluje rozhodnout, jde-li např. o sekundárně upravenou součást rotačního mlýnu či o svrchní kámen mlýnu řeckého typu.

⁷⁷ Z prostoru sídlištního areálu pocházejí ojedinělé prvky, které náležejí ještě stupni LT B. Jejich omezený výskyt je ovšem chápán jako projev přežívání starších prvků v prostředí LT C (Blesl 2002, 25).

15. Schwadorf, P. B. Wien-Umgebung

KIP1

LOK: parc. č. 916–921.

OKOL: situace zachycena v roce 2009 během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou dálkového potrubí.

NÁLEZ: hrnčířská pec. Bez dalších údajů.

DAT: LT C–D.

NZ, LIT: Sauer – Franz – Tögel 2010.

16. Sommerein, P. B. Bruck an der Leitha

KIP1

LOK: obecní písečník, poloha „Steinäcker“, parc. č. 6597/1.

OKOL: situace zachycena v letech 1976–1977 během archeologického výzkumu vyvolaného postupující těžbou písku.

NÁLEZ: část silně narušeného hrnčířského komplexu tvořená dvoukomorovou vertikální pecí se zbytky perforovaného roštu o původních (?) rozměrech 75x65 cm. V konstrukci vnitřní části topeniště blíže neurčitelným způsobem využity kusy vápence.⁷⁸ Ze severozápadu na rošt navazoval kanál o světlosti 22x20 cm, v dochované délce 45 cm, vystavěný ze tří kusů kamene, jehož dno neslo stopy propálení.⁷⁹

DAT: LT.⁸⁰

NZ, LIT: Melzer1978a, 385.

17. Wagram am Wagram, P. B. Tulln

KIP1

LOK: naproti domu hospodáře K. Wallnera.⁸¹

OKOL: část hrnčířského komplexu prozkoumal v roce 1923 J. Bayer.

NÁLEZ: hrnčířská pec. Bez dalších údajů.

DAT: SLT.

NZ, LIT: Bayer 1930–34, 13.

18. Wien III

KNP1–P2

LOK: mezi domy Engelsberggasse 3 a Riesgasse 4.

OKOL: situace narušena v roce 1926 během zemních prací souvisejících s výstavbou nových domů mezi Engelsberggasse 3 a Riesgasse 4.

NÁLEZ: reliktů dvou hrnčířských pecí ležících ve vzájemné vzdálenosti 255 cm, jejichž prostorová souvislost není vzhledem k absenci informací o předpeční jámě/jamách jasná:

⁷⁸ „Unter der Tenne und mit dieser verbunden Leithakalksteine als Isolierschicht.“ (Melzer1978a, 385). Pokud uvedené kameny skutečně náležely ke konstrukci topeniště, sloužily rozhodně spíše než jako izolační vrstva ke zpevnění stěn topeniště.

⁷⁹ „Im NW an die Tenne angebaut ein etwa 22x20 cm großer, 45 langer Schacht, der aus drei Bruchsteinplatten gebildet war, am Boden eine 5–6 cm starke, durch Hitzeinwirkung rot gebrannte Schicht.“ (Melzer1978a, 385). Pravděpodobně se jedná o dochovanou část nakládací komory směřující směrem k severozápadu, čemuž by též odpovídal „vějířovitý“ tvar původně identifikovaného půdorysu komplexu, jenž se otevíral stejným směrem. Zda mělo topeniště narušené pece původně dva kanály oddělené středovou příčkou, či zda se jednalo o pec s jediným topným kanálem a nečleněným topeništěm, nelze jednoznačně rozhodnout.

⁸⁰ Z výplně pece odkryté v areálu avarského pohřebiště pochází pouze několik atypických pravěkých střepů a dva zlomky z okrajů grafitových nádob (Melzer1978a, 385). Její datování do doby laténské navrženo G. Melzerem, tak bylo založeno především na shodných konstrukčních znacích s pecí z lokality Herzogenburg (cf. Windl 1972). Celou situaci navíc může komplikovat ještě přítomnost komponenty z doby římské doložená v blízkém okolí místa nálezu pece (Melzer 1978b).

⁸¹ Pec byla nalezena cca 60 m od pece zachycené v obvodu sousední obce Feuersbrunn (cf. Biack 1952).

- P1: Ofen I – dvoukomorová vertikální pec ležící jihozápadně od pece 2 (tab. 117A:P2). Vnitřní část topeniště překryta (částečně?) dochovaným perforovaným roštem podkovovitého půdorysu o rozměrech 170x152 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou.
- P2: Ofen II – destruovaná dvoukomorová vertikální pec ležící severovýchodně od pece 1 (tab. 117A:P2). Vnitřní část topeniště podkovovitého půdorysu o rozměrech 150x130 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou. Rošt patrně nedochován.

DAT: LT D.

NZ, LIT: Adler-Wölfl 2012, 169, 172, 177, Abb. 2; Pittioni 1944; Urban 1996, 199, Abb. 3.

19. Wien X

KIP1

LOK: v blízkosti Oberlaaer Straße.

OKOL: situace odkryta v roce 2004 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou nového drážního uzle.

NÁLEZ: relikty hrnčířské (?) pece s roštem („...der langrechteckige Rest eines Kuppelofens (Länge 2,5 m, Breite 1,15 m), von dem noch der Heizungskanal in Form einer Grube, Teile der Ofenplatte aus gebranntem Lehm sowie die wenigen Reste der eingestürzten kuppel vorhanden waren.“).

DAT: SLT.

NZ, LIT: Trebsche 2012, Tab. 3; Schulz 2005, 882.

20. Windpassing, P. B. Hollabrunn

KIP1

LOK: ?

OKOL: objeveno v roce 1933.

NÁLEZ: dvoukomorová vertikální pec opatřená perforovaným roštem kruhového půdorysu podepřeným středovou příčkou či křížovou přepážkou (tab. 117B). Bez dalších údajů. Příslušnost k pecím s jednostranným vyústěním nebo dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště nelze jednoznačně stanovit.⁸²

DAT: SLT.

NZ, LIT: Schäffer 1950; Willvoseder 1934, 71.

⁸² Podle názoru A. Stiff-Gottlieb (zprostředkovaně Schäffer 1950), která nález patrně odborně podchytila, se v případě zařízení z Windpassingu jedná o pec s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (cf. Karl 1996a, 75). Situace zachycená na dochovaných fotografiích ovšem nabízí též jiné vysvětlení. Vzhledem k mizivým informacím o způsobu zachycení objevu i jeho datu totiž nelze vyloučit, že pec mohla být během odkryvu, ještě před příchodem odborného muzejního personálu, odkopána (např. základovým výkopem, liniovým průkopem aj.), tak že výkop nerespektoval původní půdorys komplexu. S obdobným přístupem se lze ostatně setkat přímo v rámci archeologického výzkumu např. u hrnčířské pece z Nowej Cerekwie (tab. 106; PLAKIP1), která byla zkoumána přibližně ve stejné době. S ohledem na přítomnost perforovaného roštu a charakter jeho podpěry by pak bylo možno spíše usuzovat na pec s jednostranným vyústěním topeniště. Nedostatečná míra informací ovšem v tomto ohledu nedovoluje jednoznačné závěry.

16.1.7 Slovensko (SK)

1. Bratislava-Děvín, okr. Bratislava IV

K1P1

LOK: poloha „Záhrady“, cca 600 m jihovýchodně od děvinského kostela.

OKOL: situaci v roce 2014 zachytili F. Žák Matyasowszky, B. Šebesta, L. Chmelo a M. Šútor, v rámci archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou obytných domů.

NÁLEZ: obj. 78 – částečně odkrytá dvoukomorová vertikální pec s roštem o šířce cca 210 cm opatřeným velmi řídkou perforací (tab. 118). Topeniště přepaženo středovou příčkou, jeho stěny obestavěny kameny a omazány. Předpecní jáma a přední část pece nezkoumána.

DAT: LT D.

NZ, LIT: Žák Matyasowszky – Chmelo – Šebesta – Šútor 2015.⁸³

2. Bratislava-Staré mesto, okr. Bratislava I

Na území Bratislavy byly mezi lety 1952 a 2006 zachyceny relikty minimálně čtrnácti hrnčířských komplexů, které se vyskytují ve dvou oddělených prostorových koncentracích (např. *Vrtel 2012*, obr. 238, 239). První z nich je lokalizována do prostoru tzv. předhradí 1 nacházejícího se v okolí dnešního Hlavného námestia (K5P1, K7P1–K10P1, KNP1–P4). Druhá koncentrace se nacházela ve vzdálenosti cca 900 m severně v prostoru tzv. předhradí 2, v místech dnešního Námestie slobody (K1P1–K4P1). Podle ústních zpráv dělníků zde mohla existovat ještě další hrnčířská pyrotechnologická zařízení; k jejich narušení ovšem došlo zcela bez odborného dohledu (*Janšák 1953*, 605; *týž 1955*, 195). K tomuto areálu patrně náleží též zatím osamocený komplex (K6P1) prozkoumaný na Štefanovičově ulici 3 v poloze ležící cca 250 m severozápadně od Námestie slobody. K pyrotechnologickým strukturám nezařazeným do soupisu viz Katalog 3.

K1P1

LOK: předhradí 2, Námestie slobody.

OKOL: situaci narušena v roce 1952 v souvislosti s terénními úpravami, následný archeologický výzkum provedl S. Janšák.

NÁLEZ: dvoukomorová vertikální pec s topeništěm přepaženým středovou příčkou a s kompletně dochovaným perforovaným roštem kvadratického půdorysu o rozměrech 180 x 200 cm (tab. 119). Předpecní jáma zničena.

DAT: LT D1–D2.

NZ, LIT: *Janšák 1953*; *1955*, 197–206, obr. 3–6; *Kraskovská 1962*.

K2P1

LOK: předhradí 2, Námestie slobody.

OKOL: situaci narušena v roce 1952 v souvislosti s terénními úpravami, následný archeologický výzkum provedl S. Janšák.

NÁLEZ: dvoukomorová vertikální pec s vnitřní částí topeniště kruhového půdorysu o šířce cca 180 cm (tab. 120A). Topeniště přepaženo středovou příčkou a jeho dno vyloženo oblázky. Perforovaný rošt dochován ve zlomcích. Předpecní jáma zničena.

DAT: LT C2–D2.

NZ, LIT: *Janšák 1955*, 206–208, obr. 7, 8.

K3P1

LOK: předhradí 2, Námestie slobody – parčík.

OKOL: situace zachycena v rámci archeologického výzkumu v roce 1977.

⁸³ Za poskytnutí nepublikovaných informací děkuji L. Chmelovi a D. Repkovi.

NÁLEZ: obj. 1/77 – silně narušený komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s částečně dochovaným perforovaným roštem patrně kvadratického půdorysu (tab. 120B). Topeniště přepaženo středovou příčkou.

DAT: LT C2–D2.

NZ, LIT: *Pieta – Zachar 1993*, 156, obr. 85:1; *Zachar 1982*, 39, tab. na str. 34, obr. 3.

K4P1

LOK: předhradí 2, Námestie slobody – parčík.

OKOL: situace zachycena v rámci archeologického výzkumu v roce 1977.

NÁLEZ: obj. 2/77 (?) – hrnčířská pec. Bez dalších údajů.

DAT: LT C2–D2.

NZ, LIT: *Zachar 1982*, 39, tab. na str. 34.

K5P1

LOK: předhradí 1, Primaciálne námestie.

OKOL: situace zachycena v rámci archeologického výzkumu v roce 1977 vyvolaného stavební činností.

NÁLEZ: silně poškozená hrnčířská pec. Z pece mimo jiné vyzvednuta i část žernovu. Bez dalších údajů.

DAT: LT C2–D2.

NZ, LIT: *Baxa 1978*, 33.

K6P1

LOK: předhradí 2, Štefanovičova 3.

OKOL: situace zachytil L. Zachar v rámci archeologického výzkumu v roce 1979.

NÁLEZ: částečně narušený komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s částečně dochovaným perforovaným roštem oválného půdorysu o rozměrech cca 110 x 155 cm (tab. 121A). Střední partie pece zničeny průkopem, způsob konstrukce topeniště proto nelze stanovit.

DAT: LT C2–D2.

NZ, LIT: *Pieta – Zachar 1993*, 156–157, pozn. 45, obr. 85:2; *Zachar 1982*, tab. na str. 35.

K7P1

LOK: předhradí 1, Hlavné námestie – radničná veža.

OKOL: situace zachycena v roce 1980 v rámci archeologického výzkumu v souvislosti se stavební sondáží.

NÁLEZ: silně narušená dvoukomorová vertikální pec s částečně dochovaným perforovaným roštem (tab. 121B). Informace o předpecní jámě neuvedeny.

DAT: LT C2–D2.

NZ, LIT: *Snopko – Melicherčík 1981*, 276, obr. 162:2; *Zachar 1982*, tab. na str. 35.

K8P1

LOK: předhradí 1, Hlavné námestie, výkop 6, 8.

OKOL: situace zachycena v roce 1988 v rámci archeologického výzkumu vyvolaného stavební činností.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s topeništěm přepaženým středovou příčkou a s dochovaným perforovaným roštem neurčeného tvaru o průměru 140 cm.

DAT: LT C2–D2.

NZ, LIT: *Maruniaková 1990*, 111.

KNP1

LOK: předhradí 1, Hlavné námestie – plocha.

OKOL: situace zachycena v rámci archeologického výzkumu v roce 1991.

NÁLEZ: obj. 37 – hrnčířská pec. Bez dalších údajů.

DAT: LT C2–D2.

NZ, LIT: Čaplovič – Lesák 1992, 26.

KNP2

LOK: předhradí 1, Hlavné námestie – plocha.

OKOL: situace zachycena v rámci archeologického výzkumu v roce 1991.

NÁLEZ: obj. 38 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s nečleněným topeništěm a s částečně dochovaným perforovaným roštem kruhového tvaru o průměru cca 80 cm (tab. 121C).

DAT: LT C2–D2.

NZ, LIT: Čaplovič – Lesák 1992, 26; Vrtel 2012, pozn. 483, obr. 242.

KNP3

LOK: předhradí 1, Hlavné námestie – plocha.

OKOL: situace zachycena v rámci archeologického výzkumu v roce 1991.

NÁLEZ: obj. 63 – hrnčířská pec. Bez dalších údajů.

DAT: LT C2–D2.

NZ, LIT: Čaplovič – Lesák 1992, 26.

KNP4

LOK: předhradí 1, Hlavné námestie – plocha.

OKOL: situace zachycena v roce 1993 v rámci archeologického výzkumu v souvislosti s výkopem pro kanalizaci.

NÁLEZ: obj. 19/93 – hrnčířská pec. Bez dalších údajů.

DAT: LT C2–D2.

NZ, LIT: Lesák 1995, 88.

K9P1

LOK: předhradí 1, Uršulínská ulica, bývalá Františkánská zahrada, parc. č. 62.

OKOL: situace zachycena v roce 1996 v rámci archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou podzemních garáží.

NÁLEZ: obj. 13/96 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí. Vnitřní část topeniště kruhového tvaru původně překryta zříceným perforovaným (?) roštem o průměru cca 120 cm. Konkrétní informace o konstrukčním řešení topeniště neuvedeny.⁸⁴

DAT: LT C2–D2.

NZ, LIT: Lesák – Musilová – Resutík 1998, 107.

K10P1

LOK: předhradí 1, Radničná ulica 1, Apponyiho palác, parc. č. 7.

OKOL: situace zachycena v rámci archeologického výzkumu v roce 2006.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený z velké části zničenou předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s částečně dochovaným perforovaným roštem kruhového půdorysu o průměru až 156 cm (tab. 121D). Topeniště přepaženo středovou příčkou.

DAT: LT C2–D2.

NZ, LIT: Lesák – Vrtel 2009, 44, obr. na str. 43 dole, obr. na str. 48 dole.

⁸⁴ Zařízení je klasifikováno jako jednokomorové (Lesák – Musilová – Resutík 1998, 107), což v kontextu přítomnosti roštu může evokovat představu pece s nečleněným topeništěm. Proti tomuto řešení ovšem svědčí poměrně značné rozměry vnitřní části pece.

3. Čataj, okr. Senec

KIP1-P2

LOK: poloha „Nad Korytom“.

OKOL: komplex hrnčířské pece prozkoumali v roce 1976 O. Ožďány a E. Wiedermann během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou dálnice.

NÁLEZ: obj. 59/76 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou nepatrně porušenou raně středověkým žlabem a dvěma vertikálními dvoukomorovými pecemi přiléhajícími ke společné předpecní jámě ze západu (obr. 122, 123):

- P1: pec 1 situovaná v severní části komplexu opatřená kruhovým roštem o prům. 132 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou (tab. 122:P1, 123).

- P2: pec 2 situovaná v jižní části komplexu opatřena kruhovým roštem o prům. 140 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou (tab. 122:P2, 123).

DAT: LTC (LT C1).

NZ, LIT: Ožďány – Hečková 1987, 394–402, fig. 2, 5–6, pl. I.

4. Horné Obdokovce, okr. Topoľčany

Z prostoru kravína jsou v literatuře uváděny nálezy dvou pyrotechnologických zařízení (Wiedermann 1985, 37). Ve skutečnosti bylo ovšem zachyceno pouze jediné. Ve druhém případě se nejspíše jedná o chybnou interpretaci nálezové situace (viz Katalog 3).

KIP1

LOK: areál JRD, jižně od obce.

OKOL: komplex hrnčířské pece narušen v březnu 1959 stavbou kravína. Dne 21. 3. navštívil lokalitu E. Opluštil, který zde provedl sběr materiálu. Dne 1. 4. provedla obhlídku lokality spojenou s dokumentací M. Hrmová.

NÁLEZ: silně narušený hrnčířský komplex, dochovaná pouze severovýchodní část pece o rozměrech 58 x 80 cm s pozůstatky roštu (tab. 124). Topeniště pece původně přepaženo středovou příčkou. Levý topný kanál i koridor, zadní část pravého koridoru i předpecní jáma zničeny stavbou.

DAT: LT C.

NZ, LIT: nálezová zpráva uložena v M Topoľčany, čj. A168; Březinová 2006, 33; Klčo – Illášová 1994, 9–10, obr. 4; Hrmová 1959; Wiedermann 1985, 37, tab. VII:2–5, 7.

5. Chorvátsky Grob, okr. Senec

Vedle hrnčířského komplexu (*KIP1*) byly v roce 2004 v poloze Čerešňové II zachyceny též zlomky roštu bez přímé vazby na komplex hrnčířské pece (*KNPN*). Uvedené reliкty pyrotechnického zařízení se nacházely ve výplni obj. 1/04, jenž ležel ve vzdálenosti cca 5 m směrem na východ od hrnčířského komplexu.

KIP1

LOK: místní část Čierna Voda, poloha Čerešňové II.

OKOL: hrnčířský komplex zachycen v roce 2004 v rámci archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou komunikace a výkopy rýh pro inženýrské sítě.

NÁLEZ: obj. 2/04 – spodní část silně narušeného hrnčířského komplexu tvořeného pozůstatky předpecní jámy a dvoukomorové vertikální pece s vnitřní částí topeniště o šířce cca 170 cm (tab. 125:1). Topeniště pece přepaženo středovou příčkou. Zlomky perforovaného roštu dochovaly ve zlomcích uvnitř topeniště (tab. 125: 2–6). Pec situována v těsném sousedství polozemnice (obj. 3/04), na něž prostřednictvím kúlové jámy A navazovala. Komplex zanikl pravděpodobně ještě před prvním výpalem, o čemž svědčí nízké teploty naměřené na reliкtech pece dosahující max. 300 °C. Situace sekundárně silně narušena výkopem pro vodovod.

DAT: LT C.

NZ, LIT: Farkaš – Nagy 2006; Farkaš – Nagy – Gregor 2006, 163–165, 171–174, obr. 3, 9–12.

KNPN

LOK: místní část Čierna Voda, poloha Čerešňové II.

OKOL: relikty pyrotechnického zařízení zachyceny v roce 2004 v rámci archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou komunikace a výkopy rýh pro inženýrské sítě.

NÁLEZ: obj. 1/04 – ve výplni polozemnice nalezeny sekundárně deponované zlomky roštu (tab. 126A) náležející původně nejspíš k destruované hrnčířské peci (obj. 2/04).

DAT: LT C.

NZ, LIT: *Farkaš – Nagy 2006; Farkaš – Nagy – Gregor 2006*, 163, 171, 178–179, obr. 3.

6. Komárno, okr. Komárno

Během archeologického výzkumu probíhajícího v letech 2000 až 2004 (většina výzkumných prací byla realizována v letech 2000–2001) v místech Nádvorie Európy došlo k odkryvu uskupení šesti hrnčířských komplexů. Jejich relikty se nacházely na ploše cca 36 m² (tab. 126B).

K1P1

LOK: Nádvorie Európy, nákupní centrum Europália.

OKOL: situaci zachytila P. Ratimorská a K. Pieta během archeologického výzkumu v letech 2000–2004 vyvolaného stavební činností.

NÁLEZ: pec 1 (obj. A) – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí a s kompletně dochovaným perforovaným kruhovým roštem o průměru 123–125 cm (tab. 126B, 127, 128). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Prostor topeniště nezkoumán. Předpecní jáma ze západu narušena mladší pecí 2 (obj. B).

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Březinová – Katkin 2004*, 162; *Košťal 2004*, 15–19, tab. I, II:obj. A, III–VII:1, 2, VIII, XII; *Pieta 2001*, 784; *týž 2008*, 177, obr. 86 nahoře.

K2P1

LOK: Nádvorie Európy, nákupní centrum Europália.

OKOL: situaci zachytila P. Ratimorská a K. Pieta během archeologického výzkumu v letech 2000–2004 vyvolaného stavební činností.

NÁLEZ: pec 2 (obj. B) – komplex hrnčířské pece tvořený částečně prozkoumanou předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s vnitřní částí topeniště hruškovitého půdorysu o rozměrech cca 140 x 155 cm (tab. 126B, 129, 130). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Zbytky perforovaného roštu (tab. 131) dochovány v pokleslé poloze uvnitř topeniště (tab. 130:1). Pec porušovala předpecní jámu starší pece 1 (obj. A; *K1P1*) a její předpecní jáma starší pec 4 (obj. E; *K4P1*).

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Březinová – Katkin 2004*, 162; *Košťal 2004*, 19–23, tab. I, II:obj. B, VII:3, 4, IX–XIII; *Pieta 2001*, 784; *týž 2008*, 177, obr. 86 nahoře.

K3P1

LOK: Nádvorie Európy, nákupní centrum Europália.

OKOL: situaci zachytila P. Ratimorská a K. Pieta během archeologického výzkumu v letech 2000–2004 vyvolaného stavební činností.

NÁLEZ: pec 3 (obj. C) – komplex hrnčířské pece tvořený částečně zničenou předpecní jámou a narušenou dvoukomorovou vertikální pecí s topeništěm hruškovitého půdorysu o šířce 187 cm (tab. 126B, 132). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Perforovaný rošt dochován ve zlomcích uvnitř topeniště. V jihovýchodní stěně topeniště a v tělese příčky identifikovány dvě prostorově odlišné úrovně propálení (tab. 132:2), které poukazují na sekundární úpravu původního objektu topeniště spočívající patrně v celkovém zvýšení příčky a obvodových stěn. Objekt porušen mladšími zásahy.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Březinová – Katkin 2004*, 162; *Košťal 2004*, 24–27, tab. I, II:obj. C , XIV–XVI; *Pieta 2001*, 784; *týž 2008*, 177, obr. 86 nahoře.

K4P1

LOK: Nádvorie Európy, nákupní centrum Europália.

OKOL: situaci zachytila P. Ratimorská a K. Pieta během archeologického výzkumu v letech 2000–2004 vyvolaného stavební činností.

NÁLEZ: pec 4 (obj. E) – silně narušená dvoukomorová vertikální pec s topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 126B, 133). Prostor pece ze severozápadu narušen předpecní jámou mladšího komplexu pece 2 (obj. B; *K2P1*). Rošt nedochován. Prostor předpecní jámy zničen recentní stavební činností.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Březinová – Katkin 2004*, 162; *Košťal 2004*, 28–30, tab. I, II:obj. E, XVII–XIX; *Pieta 2001*, 784; *týž 2008*, 177, obr. 86 nahoře.

K5P1

LOK: Nádvorie Európy, nákupní centrum Europália.

OKOL: situaci zachytila P. Ratimorská a K. Pieta během archeologického výzkumu v letech 2000–2004 vyvolaného stavební činností.

NÁLEZ: pec 5 (obj. F) – narušený komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s vnitřní částí topeniště kruhového půdorysu o šířce 155 cm (tab. 126B, 134, 135). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Rošt nedochován. Pec narušena středověkou hrobovou jámou.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Březinová – Katkin 2004*, 162; *Košťal 2004*, 30–32, tab. I, II:obj. F, XX–XXII; *Pieta 2001*, 784; *týž 2008*, 177, obr. 86 nahoře.

K6P1

LOK: Nádvorie Európy, nákupní centrum Europália.

OKOL: situaci zachytila P. Ratimorská a K. Pieta během archeologického výzkumu v letech 2000–2004 vyvolaného stavební činností.

NÁLEZ: pec 6 (obj. H) – téměř zcela zničená dvoukomorová vertikální pec s topeništěm přepaženým středovou příčkou (tab. 126B, 136, 137A). Tvar ani rozměry vnitřní části nelze stanovit. Rošt nedochován. Předpecní jáma i značná část pece zničeny mladším objektem (obj. I). Absence stop žáru na stěnách topeniště naznačuje, že zařízení nebylo nikdy uvedeno do provozu.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Březinová – Katkin 2004*, 162; *Košťal 2004*, 33–35, tab. I, II:obj. H, XXIII–XXVI; *Pieta 2001*, 784; *týž 2008*, 177, obr. 86 nahoře.

7. Liptovská Mara, okr. Liptovský Mikuláš

V roce 1973 byly v poloze VII zachyceny pozůstatky tří hrnčířských komplexů, které se nacházely ve vzájemné vzdálenosti max. cca 26 m.

K1P1

LOK: poloha VII.

OKOL: pozůstatky hrnčířského komplexu zachytil K. Pieta v roce 1973 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou vodního díla.

NÁLEZ: pec 1 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s kompletně dochovaným perforovaným kruhovým rostem o průměru cca 100 cm (obr. 137B, 138A). Topeniště přepaženo středovou příčkou vyztuženou pískovcovými deskami.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Pieta 1982*, 109, 130, 177, Abb. 16a, Tab. XXXIV–XXXV; *týž 1995*, 25–26; *týž 1996*, 55, obr. F7; *týž 2008*, 185, 189, 191, obr. 92A.

K2P1

LOK: poloha VII.

OKOL: pozůstatky hrnčířského komplexu zachytil K. Pieta v roce 1973 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou vodního díla.

NÁLEZ: pec 2 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a destruovanou dvoukomorovou vertikální pecí ležící 20 m východně od pece 1. Pec opatřena perforovaným roštem kruhového půdorysu o průměru cca 100 cm. Topeniště přepaženo středovou příčkou. Příčka v celé délce vyztužena kamennými deskami.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Pieta* 1982, 109, 130, 177, Tab. XXXVI; *týž* 1995, 25; *týž* 1996, 55; *týž* 2008, 185, 189.

K3P1

LOK: poloha VII.

OKOL: pozůstatky hrnčířského komplexu zachytil K. Pieta v roce 1973 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou vodního díla.

NÁLEZ: pec 3 – bagrováním zničená hrnčířská pec nacházející se 6 m severovýchodně od pece 2. Bez dalších údajů.

DAT: LT C–D1.

NZ, LIT: *Pieta* 1996, 55; *týž* 2008, 185, 189.

8. Lisková, okr. Ružomberok

K1P1

LOK: severně od obce.

OKOL: situaci zachytil J. Haruštiak v roce 2014 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou komunikace.

NÁLEZ: obj. 161 – komplex hrnčířské pece tvořený nedokopanou předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí opatřenou kruhovým perforovaným roštem (tab. 138B). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Ke stavbě příčky částečně využity kameny.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: nepubl.⁸⁵

9. Nitra-Chrenová, okr. Nitra

Doklady hrnčířské produkce se v rámci městské části Chrenová podařilo zachytit ve dvou oddělených residenčních areálech. První dva hrnčířské komplexy (*K1P1*, *K2P1*) se nacházely v rámci polohy Chrenová II. Další pozůstatky dvou těsně sousedících vypalovacích zařízení byly zachyceny ve vzájemné vzdálenosti cca 3 m v severní části residenčního areálu Míkov dvor (*K3P1*, *K4P1*), který ležel cca 900 m jihovýchodně od polohy Chrenová II. K dalšímu uváděnému zařízení z této polohy viz Katalog 3.

K1P1

LOK: Chrenová II, plocha I/71.

OKOL: situaci zachytil B. Chropovský v roce 1971 během archeologického výzkumu vyvolaného stavební činností.

NÁLEZ: pec 1/71 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s vnitřní částí topeniště o šířce cca 95 cm (tab. 139A). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Rošt nedochován.

DAT: LT C1–C2.

NZ, LIT: *Březinová* 1999, 69–70, tab. 1; *Chropovský* 1978.

⁸⁵ Za nepublikované informace děkuji J. Haruštiakovi.

K2P1

LOK: Chrenová II, plocha II.

OKOL: situaci zachytil B. Chropovský v roce 1971 během archeologického výzkumu vyvolaného stavební činností.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 23) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 16) s kompletně dochovaným perforovaným roštem kruhového tvaru o průměru cca 75–80 cm (tab. 139B). Topeniště přepaženo středovou příčkou.

DAT: LT C1–C2.

NZ, LIT: *Březinová 1999*, 69–70, tab. 1; *Chropovský 1978*.

K3P1

LOK: poloha „Mikov dvor“, jihozápadně od elektrické rozvodny, sektor H/1-I.

OKOL: situaci zachytil B. Chropovský během archeologického výzkumu v roce 1982.

NÁLEZ: obj. 216 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí a s kompletně dochovaným perforovaným roštem kruhového tvaru o průměru cca 95 cm (tab. 140). Topeniště přepaženo středovou příčkou.

DAT: LT D1–D2.

NZ, LIT: *Březinová 1999*, 69–70, tab. 1; *táž 2009*, 59–60, obr. 3; *Chropovský 1982*.

K4P1

LOK: poloha „Mikov dvor“, jihozápadně od elektrické rozvodny, sektor H-K/1-2.

OKOL: situaci zachytil B. Chropovský během archeologického výzkumu v roce 1982.

NÁLEZ: obj. 218 – komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s kompletně (?) dochovaným perforovaným roštem podkovovitého (?) tvaru o rozměrech cca 90x90 cm (tab. 141). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Nakládací komora a čelo pece patrně zříceno.

DAT: LT C–D.

NZ, LIT: *Březinová 1999*, 69–70, tab. 1; *táž 2006*, 36; *táž 2009*, 57; *Chropovský 1982*.

10. Nitra-Janíkovce, okr. Nitra

K1P1

LOK: Velké Janíkovce, hráz přes řeku Nitru.

OKOL: situaci zachytila V. Vendtová během archeologického výzkumu v roce 1962.

NÁLEZ: obj. 14 – spodní část dvoukomorové vertikální pece s vnitřní částí topeniště přibližně kruhového půdorysu o šířce cca 165 cm (tab. 142). Topeniště přepaženo středovou příčkou.

DAT: LT.⁸⁶

NZ, LIT: *Pieta 2008*, 169; *Vendtová 1969*.

11. Prešov, okr. Prešov

Kromě dokumentovaného komplexu hrnčířských pecí narušeného v roce 1962 (*K1P1–P2*) byly ve stejné době zaznamenány indicie existence jednoho či dvou dalších bagrováním zcela zničených pyrotechnologických zařízení. Ta se měla nacházet cca 9 m směrem východním (*Blahuta 1963a*, 163). Podle informací stavebních dělníků navíc nelze vyloučit, že v okolí existovaly ještě další obdobné objekty, které byly zničeny v průběhu stavby bez přítomnosti archeologa (*Blahuta 1963b*, 221). Otázka jejich příslušnosti k laténským dvoukomorovým vertikálním pecím proto již zůstane nevyřešena.

⁸⁶ Podle *K. Piety (2008, 169)* se tato pec řadí do skupiny hrnčířských pyrotechnologických zařízení, jež se na slovenském území rozšířila na konci starší a především pak ve střední době laténské, konkrétní datování ovšem není na základě publikovaných údajů možné.

KIP1–P2

LOK: sídliště 2, základy budovy B-5, nedaleko ulice Červenej armády (dnes dům Levočská 4705/107).

OKOL: relikty hrnčířského komplexu objeveny v květnu 1962 členy archeologického kroužku muzea v Prešově. Následný odkryv provedl poč. června F. Blahuta.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený porušenou předpecní jámou a dvěma dvoukomorovými vertikálními pecemi, které k předpecní jámě přiléhaly ze severu:

- **P1:** pec 1 – pec hruškovitého půdorysu s částečně dochovaným perforovaným roštem o šířce 130 cm. Rošt při zadní stěně opatřen větším přibližně čtvercovým otvorem. Topeniště přepaženo parciální středovou příčkou (tab. 143:P1; 144A:1, 2).

- **P2:** pec 2 – pec hruškovitého půdorysu s dochovanými relikty perforovaného roštu o šířce cca 130 cm. Relikty roštu dochovány pouze v zadní části pece. Topeniště přepaženo středovou příčkou (tab. 143:P2, 144A:3).

DAT: LT D1–D2.

NZ, LIT: AÚ SAV Nitra, NS čj. 836/62, 898/62; *Blahuta 1963a*, 160, 163, obr. 4, 5; *tyž 1963b*.

12. Slovenský Grob, okr. Pezinok

KIP1

LOK: poloha „Domovina“, sonda VI.

OKOL: situaci zachytili v roce 2008 J. Bartík a R. Čambal v rámci archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou rodinných domů.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 1/08) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 2/08) kruhového půdorysu o průměru cca 126 cm (tab. 145, 146). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Relikty perforovaného roštu dochovány ve zlomcích uvnitř topeniště (tab. 147).

DAT: LT C1–C2 (LT C2?).

NZ, LIT: *Čambal 2011*, 84–95, 103, obr. 3–5, tab. I–VI.

13. Šárovce, okr. Levice

V rámci polohy „Šárovce I“ archeologicky zkoumané v letech 1953–1956 odkryl B. Novotný pozůstatky dvou hrnčířských komplexů. Jejich prostorový vztah nelze přesně rekonstruovat.

KIP1–P2

LOK: pravý břeh Hronu, poloha „Šárovce I“, „Hliník“, sonda H10.

OKOL: situaci zachytil B. Novotný v rámci archeologického výzkumu v roce 1953.

NÁLEZ: komplex hrnčířských pecí tvořený předpecní jámou a dvěma dvoukomorovými vertikálními pecemi (tab. 148:1, 2):

- **P1:** vlevo situovaná pec. Vnitřní půdorys kruhového tvaru. Topeniště přepaženo středovou příčkou (tab. 148:3, 4). Rošt nedochován.

- **P2:** vpravo situovaná pec s topeništěm přepaženým středovou příčkou a s kompletně dochovaným kruhovým perforovaným roštem (tab. 148:5, 6).

DAT: LT C1.⁸⁷

NZ, LIT: *Březinová 2012*; *Kuzmová 1980*, 323; *Novotný 1955*, 783; *tyž Šárovce I*.

⁸⁷ Materiál z pecí uložený v současnosti v Tekovském múzeu v Leviciach není dosud zpracován. Předběžné datování proto muselo být učiněno pouze na základě fotodokumentace nálezů uložené v Archivu AÚ SAV v Nitře.

K2P1

LOK: pravý břeh Hronu, poloha „Šárovce I“, „Hliník“, sonda I6.

OKOL: situaci zachytil B. Novotný v rámci archeologického výzkumu v roce 1954.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s částečně dochovaným perforovaným roštem kruhového půdorysu o průměru cca 120–122 cm (tab. 149). Topeniště přepaženo středovou příčkou.

DAT: LT C2–D1.⁸⁸

NZ, LIT: *Březinová 2012; Kuzmová 1980, 323; Novotný 1955, 783; týž Šárovce I.*

14. Zemplín, okr. Trebišov

K1P1

LOK: poloha „Táboralja“, na severozápadním okraji obce, sonda 2.

OKOL: komplex hrnčířské pece zachytil B. Benadik během archeologického výzkumu v letech 1955–1956.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s kruhovým perforovaným roštem o průměru 180 cm (obr. 144B). Topeniště přepaženo středovou příčkou.

DAT: LT D1–D2 (–DŘ B1b-c).

NZ, LIT: *AÚ SAV Nitra, NS čj. 570/56; Benadik 1965, 72, Abb. 5; týž 1971, 483, obr. 13; Miroššayová 2007, 399; Pieta 2008, 181.*

16.1.8 Slovinsko (SO)

1. Murska Sobota, obč. Murska Sobota

K1P1

LOK: poloha „Kotare – baza“.

OKOL: situace zachycena v srpnu 2001 během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou dálnice.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou (obj. 583) a dvoukomorovou vertikální pecí (obj. 579) s vnitřní částí topeniště přibližně kruhového půdorysu o rozměrech 110x120 cm (tab. 150, 151). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Rošt nedochován.

DAT: LT C2–D1.⁸⁹

NZ, LIT: *Kerman 2011, 67–69, fig. 3–5; Kerman et al. 2011, 41–43, 81–82, obr. na str. 81–82.*

KNP1–P2

LOK: poloha „Nova Tabla“.

OKOL: situace zachyceny v roce 2002 během archeologického výzkumu v souvislosti s výstavbou dálnice.

NÁLEZ: dvě hrnčířské dvoukomorové vertikální pece kruhového půdorysu opatřené rošty. Bez dalších údajů.

DAT: LT.

NZ, LIT: *Guštin 2012b, 1335; Kerman 2011, 68.*

⁸⁸ Viz předchozí pozn.

⁸⁹ K datování sídliště též *Guštin 2012a, 220.*

2. Novo mesto, obč. Novo mesto

KIP1

LOK: centru města, Kapiteljski grič.

OKOL: situace zachycena v roce 2004 během archeologického výzkumu vyvolaného renovací budovy ženské nemocnice.

NÁLEZ: neúplně prozkoumaný komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s částečně dochovaným perforovaným roštem (tab. 152A). Topeniště přepaženo středovou příčkou obloženou kameny (tab. 152A:2).

DAT: LT D.⁹⁰

NZ, LIT: Udovč 2012.

3. Spodnja Hajdina, obč. Hajdina

KIP1

LOK: východní část obce, jižně od silnice Ptuj – Maribor, , parc. č. 1072/2 a 1071.

OKOL: situaci zachytil v roce 1975 B. Jevremov v rámci archeologického výzkumu prováděného v souvislosti s výstavbou skladiště.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí s kompletně dochovaným perforovaným roštem kruhového půdorysu o průměru cca 102–114 cm (tab. 152B). Topeniště přepaženo středovou příčkou. Informace o předpecní jámě neuvedeny.

DAT: LT C (Mokronog II).⁹¹

NZ, LIT: Tomanič-Jevremov – Guštin 1996.

16.1.9 Švýcarsko (SW)

1. Basel

V rámci residenčního areálu v poloze Gasfabrik bylo v minulosti odkryto celkem pět až šest hrnčířských komplexů a jedna sekundárně uložená destrukce hrnčířské pece (tab. X; *Hecht et al. 2007, 75, Abb. 3; Steiner 2011*). První ne zcela jistý komplex (*KIP1*) se nacházel v jihovýchodní části osídlené plochy. Dva komplexy ležící v těsném sousedství (*K2–K3P1*) byly zachyceny cca 180 m severozápadně. Další dva komplexy ležely jihozápadně ve vzdálenosti cca 200 m (*K4P1*) a 220 m (*K5P1*). V blízkosti těchto objektů se nacházela též sekundárně deponovaná destrukce pece (*KNPN*). Poslední komplex (*K6P1*) byl zachycen v těsné blízkosti břehu Rýna, cca 80 m přibližně východním směrem od komplexu *KIP1*.

KIP1?

LOK: Gasfabrik, jihovýchodní část areálu, zóna 16.

OKOL: situace zachycena během archeologického výzkumu v roce 1975.

NÁLEZ: ne zcela jistý nálezn hrnčířské pece. Bez dalších údajů.

DAT: LT C2–LT D1.

NZ, LIT: nepubl.⁹²

⁹⁰ K datování souvisejícího sídliště též *Križ 2012, 1388*.

⁹¹ K datování viz též *Božič 1999, 200; Kavur 2012*.

⁹² Za osobní informace týkající se nálezu děkuji N. Spichtigovi. Obecně viz též *Hecht et al. 2007, 75, Abb. 3, pec v sektoru 16*.

K2–K3P1

LOK: Gasfabrik, plocha 1989/5, Fabrikstrasse 40, Sandoz Bau 431.

OKOL: situace zachyceny v roce 1989 během archeologického výzkumu vyvolaného stavební činností.

NÁLEZ: spodní partie dvou navzájem se porušujících hrnčířských komplexů tvořených vždy dvoukomorovou vertikální pecí Jižní předpecní jáma komplexu *K2P1* narušovala komplex *K3P1*.⁹³ Jižní i severní části obou komplexů narušeny mladšími zásahy:

- *K2P1*: pec 1 – stratigraficky mladší z obou komplexů. Vnitřní část pece s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště kruhového půdorysu o průměru cca 110 cm byla opatřena širokým středovým soklem. Po jeho obvodu pravidelně rozmístěny drobné kúlové jamky (průměr cca 5 cm), kúlová jamka zachycena i v jeho středu (tab. 153:1, 154A). Jednoznačné doklady existence roštu neregistrovány.

- *K3P1*: pec 2 – stratigraficky starší z obou komplexů. Vnitřní část pece s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (?)⁹⁴ kruhového půdorysu o průměru cca 130 cm členěna dvěma středovými segmenty (tab. 153:1, 154A). Na profilu severovýchodního kanálu stopy záměrné úpravy vedoucí k jeho dodatečnému zúžení (tab. 153:2). Jednoznačné doklady existence roštu neregistrovány.

DAT: LT D1a.

NZ, LIT: *Jud* 1989; *týž* 1991, 24–25, Abb. 10, 11; *týž* 2008, 35–40, 213–214, Abb. 22–29, 155; *Jud – Spichtig* 1995, 59, Abb. 16, 17.

K4P1

LOK: Gasfabrik, plocha 1999/39, Voltastrasse (A), Deckel Nord 2.

OKOL: situace zachycena v roce 1999 během archeologického výzkumu vyvolaného výstavbou městské dálnice.

NÁLEZ: narušený komplex hrnčířské pece tvořený dvoukomorovou vertikální pecí s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (tab. 154B). Vnitřní část topeniště kruhového půdorysu o průměru cca 140 cm opatřena širokým středovým soklem. Ve výplni objektu zachyceny zlomky paprskovitého roštu.⁹⁵ Předpecní jámy silně poškozeny.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: *Jud – Spichtig* 2000, 99–100, Abb. 14, 15.

KNPN

LOK: Gasfabrik, plocha 2000/19, Voltastrasse (A), Deckel Nord, Etappe 4.

OKOL: situace zachycena během archeologického výzkumu realizovaného v roce 2000 v souvislosti s výstavbou městské dálnice.

NÁLEZ: obj. 371 – ve výplni sídlištní jámy registrována destrukce hrnčířské pece v sekundárním uložení. Mimo jiné zachyceny relikty paprskovitého roštu.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: *Hecht – Rissanen – Spichtig* 2001, 87, 103, Abb. 24, 25.

K5P1

LOK: Gasfabrik, plocha 2000/18, Voltastrasse (A), Deckel Nord, Etappe 3.

OKOL: situace zachycena během archeologického výzkumu realizovaného v roce 2000 v souvislosti s výstavbou městské dálnice.

⁹³ Tato (logická) chronologická sekvence je prezentována v nejnovější publikaci diskutovaného nálezu (*Jud* 2008, 40, Abb. 155). Schéma nadnesené v původní publikaci mělo ovšem opačnou posloupnost (*Jud* 1991, 25).

⁹⁴ V případě komplexu *K3P1* je sice celá jihozápadní část komplexu včetně potenciální nakládací komory zničena recentním zásahem, její existence je ovšem předpokládána na základě silného propálení stěn v dochovaných partiích jihozápadní části topeniště (*Jud* 2008, 36).

⁹⁵ V literatuře uváděná zmínka o dokladech perforovaného roštu (*Jud – Spichtig* 2000, 99–100) vychází z nejistého pozorování během výzkumu. Naproti tomu, byly při inventarizaci nálezů z pece registrovány doklady roštu paprskovitého. Definitivní závěry bude možno vyslovit až po laboratorním zpracování souboru. Za osobní informace děkuji S. Steiner.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený dvoukomorovou vertikální pecí s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (tab. 155A). Vnitřní část topeniště oválného půdorysu o rozměrech cca 105x140 cm opatřena středovým pilířem, který podepíral paprskovitý rošt. Na stěnách nakládacích komor stopy několika stavebních fází a oprav, dokládajících změny jejich světlosti v průběhu užívání pece.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: *Hecht – Rissanen – Spichtig 2001*, 87, 101–102, Abb. 18–21; *Steiner 2012*.

K6P1

LOK: Gasfabrik, plocha 2010/4, Rheinhafen St. Johann 6, Etappe 6.

OKOL: situace zachycena během archeologického výzkumu realizovaného v období březen – říjen 2010 v souvislosti se sanací přístavu.

NÁLEZ: spodní část hrnčířského komplexu tvořeného dvoukomorovou vertikální pecí s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (tab. 155B). Vnitřní část topeniště kruhového půdorysu o průměru cca 170–180 cm členěna dvěma středovými segmenty. Obě protilehlé nakládací komory kompletně zachovány (tab. 155B:2). Informace o reliktech roštu a o předpecních jamách neuvedeny.

DAT: LT C2–D1.

NZ, LIT: *Steiner 2011*, 74, Abb. 75, 76.

2. Genf

K1P1

LOK: okolí katedrály Saint Pierre.

OKOL: situace zachycena mezi roky 1976 a 1980 během archeologického výzkumu v souvislosti s rekonstrukcí katedrály Saint-Pierre.

NÁLEZ: komplex hrnčířské pece tvořený předpecní jamou a dvoukomorovou vertikální pecí kruhového půdorysu (tab. 156A). Rošt pece nejspíš sestavený z menších pískovcových kvádrů podepřen středovým pilířem.

DAT: LT D.⁹⁶

NZ, LIT: *Bonnet 1980*, 177, fig. 4.

3. Muttenz, Bez. Arlesheim

K1P1

LOK: poloha „Stettbrunnen“.

OKOL: situaci zachytil J. Tauber během archeologického výzkumu v roce 1984 vyvolaného stavební činností.

NÁLEZ: spodní část silně porušeného hrnčířského komplexu reprezentovaného dvoukomorovou vertikální pecí kruhového vnitřního půdorysu o průměru cca 160 cm (tab. 156B). Topeniště členěno dvěma středovými segmenty. Relikty roštu neregistrovány. Předpecní jáma přiléhala k peci ze severu. Jižní část komplexu, včetně případné druhé předpecní jámy zničena stavebním výkopem.

DAT: LT D1.⁹⁷

NZ, LIT: *Tauber 1985; týž 1995*, 45, Abb. 1, 2.

⁹⁶ Hrnčířský okrsek byl podle *Ch. Bonneta (1980, 177)* opuštěn v pozdním úseku 1. stol. př. n. l., nebo těsně po zlomu letopočtu. K datování též cf. *Kaenel 2012*, 624 (1. pol. 1. stol. př. n. l.); cf. *Paunier 1980 (LT D)*.

⁹⁷ *Datierung in die ältere Phase der Spätlatènezeit/erste Hälfte des 1. Jahrhunderts v. Ch.* (Tauber 1985, 72).

4. Sissach-Brühl, Bez. Sissach

Na západním okraji obce byla ve 30. letech 20. stol. zachycena lokalita datovaná do období LT D1,⁹⁸ z níž jsou uváděny reliktů minimálně jedenácti hrnčířských komplexů rozmístěných ve dvou oddělených skupinách (tab. 157, 158). První z nich zahrnovala pět až šest komplexů (K1–K5P1), které byly rozmístěny na ploše cca 190 m². Druhá skupina se nacházela přibližně 80 m směrem na severovýchod. K ní náležející komplexy (K6–K11P1) byly distribuovány na ploše cca 280 m².⁹⁹ K problematice tzv. pece V, která byla z tohoto soupisu vyřazena, viz Katalog 3.

K1P1

LOK: západně od soutoku řeky Ergolz a potoka Diegterbach, dnes ve východní části areálu firmy Gunzenhauser AG.

OKOL: situaci zachytil F. Pümpin v rámci archeologického výzkumu v letech 1934/35.

NÁLEZ: pec I – komplex hrnčířské pece tvořený dvoukomorovou vertikální pecí s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (tab. 158:1-Ofen I). Topeniště (kruhového?) půdorysu o rozměrech 150 x 180 cm členěno křížovou přepážkou. Relikty perforovaného roštu dochovány ve zlomcích uvnitř topeniště. Na několika místech na stěnách topeniště registrovány půlkruhové otisky interpretované též jako pozůstatky průduchů. Informace o předpecních jamách neuvedeny.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: Anonym 1934, 34–35; Frey 1936, 71–72; Pümpin 1935, 223; Vogel 1968, 619, Abb. 1.

K2P1–P2

LOK: západně od soutoku řeky Ergolz a potoka Diegterbach, ve východní části areálu firmy Gunzenhauser AG.

OKOL: situaci zachytil F. Pümpin v rámci archeologického výzkumu v letech 1934/35.

NÁLEZ: narušený komplex hrnčířské pece tvořený dvěma pecemi s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště ležící cca 1 m od komplexu K1P1:

- **K2P1:** pec II – dvoukomorová vertikální pec s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (tab. 158:1-Ofen II). Topeniště, jež dosahovalo větších rozměrů i hloubky než v případě komplexu K1P1, členěno křížovou přepážkou. Pozůstatky symetricky rozmístěných průduchů perforovaného roštu registrovány na přepážce a stěnách pece. Na severozápad ústila pec do přiléhajícího předpecního prostoru.

- **K2P2:** pec IIa - v místě jihovýchodního předpecního prostoru (jámy?) pece II na komplex navazovala další větší komora se středovou přepážkou (pec IIa), která pokračovala v podélné ose pece II. V prostoru mezi přepážkami obou pecí nalezen kamenný sloupek. Narušení situace v těchto místech znemožňuje její jednoznačnou interpretaci, patrně se ovšem jedná o další navazující pyrotechnologické zařízení s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (tab. 158:1-Ofen IIa). Relikty perforovaného roštu dochovány ve zlomcích uvnitř topeniště.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: Anonym 1934, 35; Frey 1936, 72; Pümpin 1935, 224; Vogel 1968, 619, Abb. 1.

K3P1?

LOK: západně od soutoku řeky Ergolz a potoka Diegterbach, ve východní části areálu firmy Gunzenhauser AG.

OKOL: situaci zachytil F. Pümpin v rámci archeologického výzkumu v letech 1934/35.

⁹⁸ K celkovému datování lokality viz Kaenel 2012; Müller-Vogel 1986, 78–80.

⁹⁹ K problematice lokalizace jednotlivých zkoumaných ploch viz Vogel 1968, 626–627.

NÁLEZ: pec III – nejistá hrnčířská pec (?) narušená liniovým průkopem (tab. 156:1-Ofen III). Její existence vyvozena z kumulace relikтів (perforovaného?) roštu. Bez dalších údajů. Může se ovšem jednat i sekundárně deponované relikty jiného pyrotechnologického zařízení.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Anonym 1934, 34; Frey 1936, 72; Pümpin 1935, 223; Vogel 1968, 619, Abb. 1.*

K4P1

LOK: západně od soutoku řeky Ergolz a potoka Diegterbach, ve východní části areálu firmy Gunzenhauser AG.

OKOL: situaci zachytil M. Frey v rámci archeologického výzkumu v letech 1935.

NÁLEZ: pec IV – komplex hrnčířské pece tvořený dvoukomorovou vertikální pecí s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (tab. 158:1-Ofen IV). Topeniště elipsoidního tvaru s delší osou dlouhou 300 cm (a šířkou odhadovanou dle fotodokumentace na cca 220 cm) překryto částečně dochovaným perforovaným roštem. Vnitřní část topeniště členěna třemi segmenty středového soklu (tab. 159A). Informace o předpevních jamách neuvedeny.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Anonym 1934, 34; týž 1936; Frey 1936, 74–78, obr. na str. 75–78; Pümpin 1935, 223; Tauber 1995, Abb. 3; Vogel 1968, 619, Abb. 1.*

K5P1

LOK: západně od soutoku řeky Ergolz a potoka Diegterbach, ve východní části areálu firmy Gunzenhauser AG.

OKOL: situaci zachytil v F. Pümpin v rámci archeologického výzkumu v roce 1935.

NÁLEZ: pec VI – komplex hrnčířské pece tvořený dvoukomorovou vertikální pecí s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (tab. 158:1-Ofen VI, 160). Jeho vnitřní část překryta částečně dochovaným perforovaným roštem kruhového půdorysu o průměru 130–135 cm a členěna křížovou přepážkou. Z jihovýchodu na vnitřní část pece navazovala nakládací komora, na severozápad pec přecházela přímo v předpevní jámu. Situace částečně narušena kanalizační rýhou.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Anonym 1934, 36–37; Frey 1936, 72–73, obr. na str. 72; Pümpin 1935, 225–226; Vogel 1968, 619, Abb. 1.*

K6P1

LOK: západně od soutoku řeky Ergolz a potoka Diegterbach, ve východní části areálu firmy Gunzenhauser AG.

OKOL: situaci zachytil F. Pümpin v rámci archeologického výzkumu v zimě 1937/38.

NÁLEZ: pec VII – komplex hrnčířské pece tvořený dvoukomorovou vertikální pecí menších rozměrů s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (tab. 158:2-Ofen 7). Vnitřní část topeniště kruhového půdorysu členěna křížovou přepážkou. Registrovány relikty zříceného (perforovaného?) roštu. Informace o předpevních jamách neuvedeny.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Pümpin-Gerster 1937, 75, Abb. 19; Vogel 1968, 619, Abb. 1.*

K7P1

LOK: západně od soutoku řeky Ergolz a potoka Diegterbach, ve východní části areálu firmy Gunzenhauser AG.

OKOL: situaci zachytil F. Pümpin v rámci archeologického výzkumu v zimě 1937/38.

NÁLEZ: pec VIII – komplex hrnčířské pece tvořený dvoukomorovou vertikální pecí s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (tab. 158:2-Ofen 8). Vnitřní část topeniště kruhového půdorysu členěna křížovou přepážkou vystavěnou

z kamenných desek a překryta částečně dochovaným (perforovaným?) roštem. Informace o předpecních jamách neuvedeny.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Pümpin-Gerster 1937*, 75, Abb. 19; *Vogel 1968*, 619, Abb. 1.

K8P1

LOK: západně od soutoku řeky Ergolz a potoka Diegterbach, ve východní části areálu firmy Gunzenhauser AG.

OKOL: situaci zachytil F. Pümpin v rámci archeologického výzkumu v zimě 1937/38.

NÁLEZ: pec IX – komplex hrnčířské pece tvořený dvoukomorovou vertikální pecí s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (tab. 158:2-Ofen 9, 159B). Vnitřní část topeniště kruhového až oválného půdorysu členěna křížovou přepážkou. V konstrukci pece patrně využity kameny. Informace o roštu a o předpecních jamách neuvedeny.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Pümpin-Gerster 1937*, 75–76, Abb. 19, Taf. VIII:2; *Vogel 1968*, 619, Abb. 1.

K9P1

LOK: západně od soutoku řeky Ergolz a potoka Diegterbach, ve východní části areálu firmy Gunzenhauser AG.

OKOL: situaci zachytil F. Pümpin v rámci archeologického výzkumu v zimě 1937/38.

NÁLEZ: pec X – částečně narušený komplex hrnčířské pece tvořený dvoukomorovou vertikální pecí značných rozměrů s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (tab. 158:2-Ofen 10). Vnitřní část topeniště kruhového půdorysu členěna dvěma středovými segmenty spojenými ve středu úzkou příčkou a překryta částečně dochovaným perforovaným roštem.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Pümpin-Gerster 1937*, 76, Abb. 19; *Vogel 1968*, 619, Abb. 1.

K10P1

LOK: západně od soutoku řeky Ergolz a potoka Diegterbach, ve východní části areálu firmy Gunzenhauser AG.

OKOL: situaci zachytil F. Pümpin v rámci archeologického výzkumu v zimě 1937/38.

NÁLEZ: pec XI – téměř zcela zničená hrnčířská pec s vnitřní částí topeniště kruhového půdorysu (tab. 158:2-Ofen XI). Bez dalších údajů.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Pümpin-Gerster 1937*, 77, Abb. 19; *Vogel 1968*, 619, Abb. 1.

K11P1

LOK: západně od soutoku řeky Ergolz a potoka Diegterbach, ve východní části areálu firmy Gunzenhauser AG.

OKOL: situaci zachytil F. Pümpin v rámci archeologického výzkumu v zimě 1937/38.

NÁLEZ: pec XII – zcela zničená hrnčířská pec (tab. 158:2-Ofen XII). Bez dalších údajů.

DAT: LT D1.

NZ, LIT: *Pümpin-Gerster 1937*, 77, Abb. 19; *Vogel 1968*, 619, Abb. 1.

16.2 KATALOG 2: ROŠTOVÁ ZAŘÍZENÍ Z OBDOBÍ HA C – LT A V RÁMCI UŽŠÍ STŘEDNÍ EVROPY

16.2.1 Česká republika – Čechy (H-CC)

1. Dobrovíz, okr. Praha-západ

LOK: jihozápadní okraj obce, parc. č. 415, 416/1.

OKOL: archeologický výzkum v souvislosti s výstavbou skladištních hal a jejich okolních komunikací, J. Řídký, 2007.

NÁLEZ: obj. 152 – z výplně sídlištního objektu trojúhelníkovitého půdorysu s nepravidelným dnem o rozměrech 370 x 220 cm a hloubce 20–40 cm pochází zlomek z přechodu pláště o síle 1,2 cm a roštu pyrotechnologického zařízení (tab. 163:7). Rošt o síle 1,7–2,3 cm nesl pozůstatek průduch o průměru 2,6–2,8 cm.

PŮV. INT: /.

ULOŽ: ARÚ Praha, př. č. DO/10/07/152/1818/13.

DAT: Ha D2–3 až LT A.

NZ, LIT: nepubl.¹⁰⁰

2. Kapsova Lhota, okr. Strakonice

a) *LOK:* kat. č. 276.

OKOL: archeologický výzkum, B. Dubský, 1922.

NÁLEZ: jáma 3/1922 – v severní části „příbytkové jámy“ (polozemnice) ve tvaru písmene „L“ o rozměrech 500 x 400 cm a hloubce až 50 cm bylo zachyceno okrouhlé ohniště obložené kameny. Kolem něj i na něm nalezeno velké množství zlomků mazanice. Mezi nimi též fragmenty perforovaného roštu o síle 2,9–4 cm s průduchy o průměru 1,8–3,5 cm (tab. 161:1–4). Původní průměr roštu orientačně odhadován na cca 25 cm.

PŮV. INT: rozvalená pec z kamenů s hliněným roštem.

DAT: Ha D2–3 až LT A.

ULOŽ: Národní muzeum v Praze, inv. č. 36 626–36 629.

NZ, LIT: *Dubský 1927*, 237–238, obr. 84, 85:31, 32; *Jansová 1962*, 175; *Mangel – Thér 2014*.

b) *LOK:* kat. č. 276.

OKOL: archeologický výzkum, B. Dubský, 1922.

NÁLEZ: jáma 7/1922 – hranolovitá jáma o rozměrech 470 x 380 cm a hluboká ve středu 50 cm (patrně polozemnice). Uvnitř, v rámci blíže nespecifikovaného uskupení kamenů nalezeno větší množství zlomků mazanice. Mezi nimi též fragmenty perforovaného roštu, z nichž na jednom dochován průduch o průměru 1,8 cm (tab. 161:9), na druhém zlomku není průměr průduchu měřitelný (tab. 161:5). Další fragmenty patrně souvisí s přechodem roštu v plášť zařízení (tab. 161:7, 8) či pouze se samotným pláštěm (tab. 161:6). Vnitřní průměr pláště v úrovni roštu lze odhadovat na cca 22–24 cm.

PŮV. INT: zlomky klenby a roštu pece.

ULOŽ: Národní muzeum v Praze, inv. č. 36 840–36 842, 36 844–36 846.

DAT: Ha D2–3 až LT A.

NZ, LIT: *Dubský 1927*, 240, obr. 85:42, 43; *Jansová 1962*, 178; *Mangel – Thér 2014*.

¹⁰⁰ Za poskytnutí nepublikovaných informací děkuji M. Pecinovské.

3. Krašovice, okr. Příbram

- LOK:* areál cihelny v poloze Návozy, č. kat. 122/1, 2.
OKOL: archeologický výzkum, L. Jansová, 1955–56.
NÁLEZ: jáma I – v západním rohu částečně odkryté jámy (patrně polozemnice) široké 235 cm byl zachycen kompaktní shluk propálené hlíny spočívající na uhlíkaté vrstvě. Na dně, pod vypálenou vrstvou ležel fragment perforovaného roštu o síle 3 cm s nestejně velikými otvory (tab. 163:3). Registrovány patrně též další součásti pyrotechnického zařízení, jako např. fragment klenuté stěny pece o síle 2,6–3,5 cm (tab. 163:1) či „zlomek pravoúhle modelované keramiky s výzdobou vtačených kroužků“ interpretovaný jako fragment z ústí pece (tab. 163:2). V konstrukci zařízení užity mimo jiné též menší kameny. Rozměry jeho půdorysu odhadovány na cca 50 x 60–70 cm.
PŮV. INT: pec s roštem sloužící činností výrobního charakteru (vyjma zpracování kovů a patrně též výroby keramiky).
ULOŽ: Národní muzeum v Praze.
DAT: Ha D2–3.
NZ, LIT: Jansová 1957, 434, 457, obr. 2:J.I, 16:4, 3, 17:15.

4. Milín, Lkr. Příbram

- LOK:* parc. č. 335/4.
OKOL: narušeno při kopání jam pro stromy, V. Vitek, 1956.
NÁLEZ: jáma 2 – z blíže nespecifikovaného objektu cca 2 m dlouhého a 80 cm hlubokého byly spolu s větším množstvím keramiky a dalších nálezů vyzvednuty i tři fragmenty pocházející z perforovaného roštu s průduchy o průměru cca 8 cm (tab. 163:4–6).
PŮV. INT: dílna s hrnčířskou pecí po zániku sloužící jako odpadní jáma.
ULOŽ: ?
DAT: Ha D2–3.
NZ, LIT: Hrala 1957, 1, 2, tab. II:2; týž 1959, 110, obr. 50, prostřední řada vlevo a vpravo.

5. Myštica, okr. Strakonice

- LOK:* severně od osady Střížovice, hned za osadou po levé straně cesty do Chobot.
OKOL: archeologický výzkum situací odkrytých v souvislosti s odkopáváním písku, J. Siblík a L. Běhounek, 1914.
NÁLEZ: prokopány celkem dvě jámy. Druhá z nich, které údajně s první tvořila „dvojče“, byla mísovitě vyhloubena a dosahovala hloubky 110 cm a průměru 130 cm. Z výplně objektů pochází keramika, mazanice, zvířecí kosti, jehlancovité „stojany“ s otvory v horní části, přesleny a z horních vrstev též „uhlí“. Ve spodní vrstvě jámy I, jež snad tvořila ohniště, byl zaznamenán, vedle tří jehlancovitých „stojanů“, také „předmět z hlíny podobný sekeře neznámého účelu“. Podle tvaru se jednalo o zlomek z okraje perforovaného roštu o původním průměru cca 20–24 cm, o síle 2,6–3,2 cm a o průměru průduchů 2,0–2,4 cm (obr. 162:1). Spodní vrstva jámy II obsahovala dalších sedm „stojanů“, mezi něž J. Siblík zařadil i nekompletní válcovitý útvar, u něž nelze vyloučit potenciální souvislost s pyrotechnologickým zařízením (obr. 162:2).
PŮV. INT: vyhloubená ohniště, později sloužící jako odpadní jámy.
ULOŽ: Městské muzeum v Blatné, inv. č. B454, B455.
DAT: Ha D2–3 až LT A.
NZ, LIT: Siblík 1918, 108–110.

6. Přední Poříčí, okr. Příbram

- LOK:* osada Zadní Poříčí, pole jižně od pole p. Cvrka na levém břehu Vlčavky.
OKOL: archeologický výzkum, K. Salivar, J. Kout a V. Landa, 1897.
NÁLEZ: prokopány mělké „sídelní jámy“ (dle Landových úvah snad polozemnice), na dně jedné zachyceno ohniště. Získány byly též zlomky perforovaného roštu o síle 2,9–3,1 cm s průduchy o průměru 1,7–3,5 cm (obr. 162:7–10). Další fragmenty patrně pocházejí z pláště zařízení (obr. 162:4–6).
PŮV. INT: zlomky roštu pece.
ULOŽ: Městské muzeum v Březnici, inv. č. 1491, 1492, 1561–1563, 1566.
DAT: Ha D2–3 až LT A.
NZ, LIT: *Dubský 1949*, 349; *Jansová 1957*, 457, pozn. 59; *táž 1962*, 326–327; *Kout 1898–1902*; *týž 1921(?)–1926*.

7. Strakonice, okr. Strakonice

- LOK:* cca 2 km severovýchodně od města, mezi elektrárnou a státní silnicí Strakonice – Písek, u Hodkovy pily.
OKOL: archeologický výzkum, B. Dubský, 1930.
NÁLEZ: na dně „hranolovité příbytkové jámy“ (polozemnice) o rozměrech 490 x 300 cm (obr. 7: 2) byly zachyceny velké kusy vypálené hlíny interpretované jako „rozrušený krb“ a dvě hranolovitá drtidla. Patrně z výplně tohoto objektu (či případně ze sousední kulturní vrstvy?) pochází zlomek perforovaného roštu o síle 1,9–2,5 cm a o průměru průduchů 1,8–2,7 cm (obr. 162:3). Z výplně objektu uváděn též nález části „homole jehlancovité“ původně interpretovaný jako podstavec roštu.
PŮV. INT: část pece („rozrušený krb“?).
ULOŽ: Muzeum středního Pootaví Strakonice, inv. č. A50d.
DAT: Ha D2–3 až LT A.
NZ, LIT: *Dubský 1932a*, 74; *týž 1932b*; *týž 1949*, 287–288; *Jansová 1957*, 457, pozn. 59; *táž 1962*, 288–290; *Michálek 1981*, 19–20, tab. 20:4.

16.2.2 Německo (*H-DU*)

1. Aldenhoven, Lkr. Düren

LOK: Langweiler.

OKOL: archeologický výzkum, před rokem 1984.

NÁLEZ: z výplně sídlištní jámy byly vyzvednuty zbytky perforovaného roštu. Bez dalších údajů.

PŮV. INT: doklad existence hrnčířské pece.

DAT: Ha C.

NZ, LIT: *Simons 1989, 83, 230.*

2. Donsbrüggen, Lkr. Kleve

LOK: poloha Donsbrügger Heide, 220 m severně od kóty 52.

OKOL: narušeno při kácení stromů, před rokem 1940.

NÁLEZ: kumulace střepů a mazanice ležící cca 15–20 cm pod povrchem. Vrstva pokrývající plochu o poloměru cca 100 cm a sahala do hloubky cca 50–60 cm. Poblíž byla mimo jiné vyzvednuta též celá nádoba obsahující kosti. Všechny keramické fragmenty nesly stopy přepálení. Mezi četnými kusy mazanice byly zaznamenány též zlomky perforovaného roštu s průduchy o průměru cca 2,5–3,2 cm (tab. 163:8, 9).

PŮV. INT: zbytky hrnčířské pece uložené v jámě s odpadem souvisejícím s hrnčířskou produkcí („*Töpferschuttstelle*“).

DAT: Ha C.¹⁰¹

NZ, LIT: *Kersten 1940, 278, Abb. 39:15, 17.*

3. Duisburg-Hamborn

LOK: Weckerdonkstraße.

OKOL: narušeno těžbou písku, 1928.

NÁLEZ: z kruhové jámy o průměru cca 100 cm a hloubce 40 cm s uhlíkatými vrstvami ve výplni („*vermutlichHerdgrube*“) získány vedle přeslenů, četných keramických fragmentů a kusů kamenů také zlomky perforovaného roštu o síle 5 cm, s průduchy o průměru cca 1,8–2,4 cm (tab. 163:10).

PŮV. INT: doklad existence nerekonstruovatelné hrnčířské pece.

DAT: Ha C–D.

NZ, LIT: *Stampfuß 1959, 28, 83–85, Taf. 10:14.*

4. Duisburg-Huckingen

LOK: Huckingen II, Angerbogen.

OKOL: archeologický výzkum vyvolaný stavební činností, 1995–96.

NÁLEZ: z výplně obj. 43 pochází několik fragmentů perforovaného roštu o síle cca 1,6–2,8 cm s průduchy o průměru cca 1,6–2,4 cm a s otisky dřevěných latí a větví na spodní straně (tab. 163:11). Z objektu byla dále vyzvednuta cca 30 kg vážící hrouda surové nenaostřené hlíny, fragmenty mazanice interpretované jako relikty kopule (obdobně jako v obj. 39 a 42) i několik kusů přepálené keramiky interpretované jako „podložky“ sloužící při výpalu keramiky. Z lokality pochází též nález pozůstatků hrnce, na jehož dně jsou patrné kouřové stopy odpovídající svým rozmístěním průduchům v ploše roštu. Obj. 43 je pokládán za součást rozsáhlejšího hrnčířského okrsku tvořeného obj. 39, 40–43 a 46, z jejichž výplní též pochází řada nálezů svědčících o potencionální existenci hrnčířské dílny (surová hlína, přepálená keramika, přepálené kameny interpretované jako pomůcky k drcení ostřiva).

¹⁰¹ Datování bylo původně provedeno pouze prostřednictvím absolutních dat do rozmezí 8. a 7. stol. př. n. l. (*Kersten 1940, 278*).

PŮV. INT: doklad existence jinak nedokumentované hrnčířské dvoukomorové vertikální pece.
DAT: Ha D/LT A.
NZ, LIT: *Bolus – Fugensi 2000*, 53–58, 105, Abb. 49, 50.

5. Frankfurt am Main-Rödelheim

LOK: nový hliník Holzmannovy cihelny.
OKOL: zachyceno při těžbě cihlářské hlíny. Následný archeologický výzkum, G. Wolff, 1911.
NÁLEZ: zahloubený objekt široký na vrchu 600 cm, do něž údajně ústil 130 cm široký vstup s pozůstatky dvou stupňů vedoucích původně do hloubky 465 cm, kde se nacházel nepravidelný čtyřúhelný prostor o délce hrany cca 250 cm zahloubený do rostlé spraše. Směrem od schodů dále bylo patrné vzrůstající propálení stěn. U zadní stěny se nacházel propálený kruhový prostor o průměru cca 100 cm s nepatrnými pozůstatky obvodových stěn pyrotechnologického zařízení. Jednalo se o topeniště, v němž bylo zříceno peciště pece. Vespod se ve vrstvě popela, uhlíků, mazanice a střepů nacházely kusy vyhlazeného roštu s pozůstatky tří trychtýřovitých průduchů. Jak byl rošt podepřen, není zcela zřejmé. Stopy po přepážce z hlíny či kamenů se nenašly. Pro existenci pilíře údajně ovšem svědčí, to, že kruhová plocha uprostřed jevila znaky slabšího vypálení. Před pecí a vedle ní se nacházela volný předpecní prostor. Vedle stupňů na západní straně zahloubení se v úrovních 150 a 250 cm nade dnem jámy nacházely nad sebou dva výklenky, jež měly údajně sloužit k postupnému vynášení popela. Stěny celého prostoru se směrem nahoru obloukovitě zavíraly, takže nahoře byl pouze komínovitý otvor. V objektu byly objeveny, vedle množství keramiky, též hroudy nevypálené hlíny, barevné hlinky, nádoba na přípravu bílé inkrustace, dva kamenné hladicí nástroje a polotovary dvou přeslenů.

PŮV. INT: dílna s hrnčířskou pecí.
DAT: Ha C.¹⁰²
NZ, LIT: *Woelcke 1913; Wolff 1913*, 117.

6. Hünfeld-Mackenzell, Lkr. Fulda

LOK: poloha Am vorderen Haugraben.
OKOL: archeologický výzkum v souvislosti s plánovanou výstavbou, 2000.
NÁLEZ: obj. 120A–D – v rámci rezidenčního areálu zachycena čtyři shodná pyrotechnologická zařízení situovaná v řadě těsně vedle sebe. Všechna tvořily cylindrické jamy, které dosahovaly hloubky 60 cm a průměru kolem 100 cm. Pouze u jediné byl pozorován boční kanál. Z výplní (patrně všech) těchto zařízení byly získány fragmenty perforovaných roštů, zlomky kopulí, značné množství silně přepálené keramiky a uhlíky.
PŮV. INT: čtyři patrně současně užívané hrnčířské pece, zaniklé během jednoho nekontrolovaného výpalu.
DAT: Ha C.¹⁰³
NZ, LIT: *Müller – Kneipp – Kreuz 2001*, 150; *Thiedmann 2007*, 9, 11, obr. na str. 6, 9, 10.

¹⁰²Situace původně datována jako „...zur mittleren Hallstattzeit...“ (*Woelcke 1913*, 342). Toto ne zcela standardní chronologické označení odpovídá v běžně užívané terminologii stupni Ha C (cf. *Torbrügge 1981*, 45).

¹⁰³ Celý areál včetně pecí pochází dle publikovaných informací „...aus älteren Hallstattzeit...“ (*Thiedmann 2007*, 7, 11). K německé terminologii srov. *Kossack 1959*, 23.

7. Köln-Blumenberg

- a) **LOK:** jižně od přírodní rezervace Worringer Bruch.
OKOL: archeologický výzkum v souvislosti s plánovanou výstavbou, G. Bernhardt, 1989.
NÁLEZ: obj. 156 – z výplně sídlištního objektu získán zlomek perforovaného roštu o síle 4,7–5,6 cm¹⁰⁴ s průduchy o průměru 2,3–2,5 cm (tab. 164:5) a patrně též s otisky tyčoviny („*Stakenabdrücke*“). V objektu dále uloženo cca 140 zlomků mazanice o průměru do 8 cm s otisky větví a s vyhlazenými stěnami.
PŮV. INT: doklad existence hrnčířské pece.
DAT: Ha C–D.
NZ, LIT: *Bernhardt 1990, 368–369; Simons 1992, 380, Anm. 24, Abb. 11:6.*
- b) **LOK:** jižně od přírodní rezervace Worringer Bruch.
OKOL: archeologický výzkum v souvislosti s plánovanou výstavbou, U. Karas a D. Winter, 1990.
NÁLEZ: obj. 297 (Hofbereich 5) – z výplně vanovité odpadní jámy o rozměrech 250 x 152 a hloubce 54 cm pocházejí zlomky perforovaného roštu o síle cca 1,2 cm a o průměru průduchů cca 2,5 cm (tab. 164:2). Z objektu dále získány četné zlomky mazanice včetně fragmentů ze stěn kopule o původní síle odhadované na 10–12 cm s otisky proutěné armatury, která byla snad původně oboustranně opatřena vrstvou mazanice (tab. 164:1) a jeden kus mazanice interpretovaný jako zlomek z ústí topeniště (tab. 164:3). Z objektu pochází též defektní keramika.
PŮV. INT: destrukce hrnčířské pece.
DAT: Ha C–D.
NZ, LIT: *Simons 1992, 380–381, 407, 410, Abb. 8b, 11:1, 3, 4.*
- c) **LOK:** jižně od přírodní rezervace Worringer Bruch.
OKOL: archeologický výzkum v souvislosti s plánovanou výstavbou, U. Karas a D. Winter, 1990.
NÁLEZ: obj. 404 (Hofbereich 8) – z výplně hliníku nepravidelného půdorysu o průměru cca 400 cm a hloubce 100 cm byl získán zlomek perforovaného roštu o síle cca 2,8 cm a o průměru průduchů cca 2,0–2,3 cm (tab. 164:4). Z objektu pochází též velké množství mazanice a defektní keramika.
PŮV. INT: hrnčířský odpad včetně destrukce hrnčířské pece.
DAT: Ha D–LT A (LT B?)¹⁰⁵
NZ, LIT: *Simons 1992, 380–381, 416–417, Abb. 6c, 11:5.*

8. Niedererlbach, Lkr. Landshut

- LOK:** Erdwerk I.
OKOL: archeologický výzkum, H.-G. Kohnke, 1983.
NÁLEZ: ve dvou jamách v rámci areálu typu Herrenhof nalezeny fragmenty perforovaného roštu, které jsou dnes ovšem patrně ztraceny. Z areálu sídliště dále pochází větší množství defektní keramiky.
PŮV. INT: potenciální doklad existence hrnčířské pece.
DAT: Ha D1–LT A.
NZ, LIT: *Koch – Kohnke 1988, 52, Anm. 10; Müller-Depreux 2005, 35, Anm. 66.*

¹⁰⁴ G. Bernhardt (1990, 368) původně uváděná síla roštu 9 cm se ve srovnání s později publikovanou kresebnou dokumentací (*Simons 1992, Abb. 11:6*) jeví jako chybná.

¹⁰⁵ Objekt původně datován do rozmezí „*Ha D – Frühlatène*“, respektive do úseku označovaného jako „*mittlere Eisenzeit*“ (*Simons 1992, 394, 417*). V dolnorýnské chronologii doby železné odpovídá toto označení úseku Ha D až LT B (cf. *Verwers 1972, 123–124*).

16.3 KATALOG 3: PROBLEMATICKÉ NÁLEZY DVOUKOMOROVÝCH VERTIKÁLNÍCH PECÍ Z OBDOBÍ LT B–D

Přehled shrnuje informace o problematických nálezech dvoukomorových vertikálních pecí z období LT B–D nebo o obdobných nálezech datovaných pouze obecně do doby laténské. Ve všech těchto případech se jedná o situace, u nichž se chronologická klasifikace nebo řazení k hrnčířským pecím jeví jako sporné či dokonce zcela neoprávněné.

16.3.1 Česká republika – Čechy (CC)

1. Bílina, okr. Teplice

V roce 1957 došlo v areálu dolu Maxim Gorkij k odkryvu objektu č. 1, jenž byl interpretován jako „keramická pec“ z doby laténské (Mašek 1960, 268). Z nálezové zprávy N. Maška (1958, 1–2) ovšem vyplývá, že se jednalo o jednokomorové pyrotechnologické zařízení, náležející navíc období Ha D2–3 až LT A. Jeho konkrétní funkce nelze jednoznačně stanovit.

2. Dolní Břežany, okr. Praha-západ

V soupisu vypalovacích zařízení známých z českého území jsou uvedeny nálezy dvou hrnčířských pecí odkrytých v areálu časně laténské sídliště (Hlava 2008, 226). Podle citované zdrojové práce (Motyková 1986, 136, fig. 1) se jedná o objekty 9a a 52b odkryté v letech 1982–1984 a klasifikované skutečně jako „2 ruined kilns“. Informace uvedené v příslušných nálezových zprávách (Motyková 1982, 2; Slavíková 1984, 1), ovšem naznačují, že uvedené struktury reprezentují reliktů blíže nespecifikovatelných pyrotechnických zařízení nejasné funkce, jež nelze řadit mezi dvoukomorové vertikální pece (informace ke dvoukomorové vertikální peci objevené v roce 1974 viz katalog 1).

3. Dřenice, okr. Chrudim

V roce 1998 byla v přehledu laténské osídlení Chrudimska uvedena zmínka o zlomcích roštu souvisejících nejspíš s hrnčířskou produkcí (Mangel 1998, 68). Tato informace ovšem vznikala chybnou interpretací nálezů mazanice z nal. III, parc. č. 238 a 239 (Vokolek 1975b).

4. Hořany, okr. Most

O laténské stáří je někdy uvažováno v případě hrnčířské pece narušené v roce 1930 v prostoru Seeharsovy cihelny (Hlava 2008, 227; Waldhauser 2001, 214). Nálezy z výplně tohoto zařízení, o němž navíc postrádáme jakékoli detailnější informace, spíše poukazují na jeho příslušnost do doby římské (Filip 1956, 344; Preidel 1934, 104, Taf. XXIII: 8, 11; Princ – Skružný 1977, 173).

5. Kapsova Lhota, okr. Strakonice

V rámci přehledu laténských hrnčířských zařízení z Čech jsou mimo jiné uvedeny také části roštu z Kapsovy Lhoty (*Hlava 2008*, 227–228). Podle současného stavu poznání ovšem nelze v tomto případě (získaném mimo jiné v rámci sídliště Ha D2–3 až LT A) vyloučit ani souvislosti s jinými výrobními aktivitami jak je např. zpracování potravin (*Mangel – Thér 2014; Mangel – Thér – Gregor 2015*).

6. Lovosice (?), okr. Litoměřice

Kromě tří laténských hrnčířských pecí zachycených v minulosti v rámci Lovosic (viz katalog 1) lze uvažovat ještě o existenci pece čtvrté. Zmínku o ní uvádí *R. von Wenzierl* (1893, 104–105), podle nějž k jejímu narušení došlo několik let před objevem pece z roku 1892 při výstavbě blíže nespecifikovaného domu. Oválný půdorys pece dosahoval rozměrů 150x100 cm. Uvnitř se nacházely zbytky vypáleného mírně vyklenutého a perforovaného roštu, které ležely na uhlíkaté vrstvě. V materiálu, z nějž byl rošt zhotoven, byly pozorovány stopy obilných plev. Nad roštem se nacházely střepy z hrubých i jemných nádob. Lokalizace tohoto nálezu není zcela jasná, z kontextu *Weinzierlova* článku lze ovšem usuzovat, že snad mohl být učiněn kdesi v rámci Lovosic. Autor záznamu se nevyjadřuje ani k datování nalezené keramiky, chronologické zařazení celé situace je tudíž nejisté. Charakter a parametry zmíněného zařízení však nevylučují jeho příslušnost k laténským hrnčířským pecím.

7. Praha-Ďáblice, okr. Hlavní město Praha

Informace o údajné hrnčířské peci z Prahy-Ďáblic (*Waldhauser 2007*, 68) se ve skutečnosti váží k nálezu hrnčířského pyrotechnického zařízení objeveného M. Kostkou v roce 2005 v Praze-Čakovicích (viz katalog 1; cf. *Závorková a kol. 2006*, 80).

16.3.2 Česká republika – Morava (CM)

1. Brno-Chrlice, okr. Brno-město

V roce 1967 došlo na k. ú. obce k objevu spodní části pyrotechnologického zařízení o rozměrech 90 x 120 cm interpretovaného jako hrnčířská pec (*Ludikovský 1971b*, 38; *Pernička 1968*, 135, obr. 2:P, tab. XXIII nahoře). Názory na jeho chronologické postavení nejsou jednotné; připouštěna je příslušnost do doby laténské i do doby římské (přehledně viz *Hlava – Vích 2007*, 48). Bez ohledu na problematické datování činí příslušnost zařízení mezi hrnčířské dvoukomorové vertikální pece značně nejistou též absence reliktvů roštu a jeho opory.

2. Mistřín, okr. Hodonín

Otevřenou otázkou zůstává případná existence laténských vypalovacích zařízení v Mistříně. Podle záznamů místního kronikáře M. Kundraty zde byly na přelomu 19. a 20. stol. objeveny pece, které údajně mohly sloužit k výpalu keramiky (Hložek 2003, 37). Zaznamenané informace ovšem neumožňují ani typovou klasifikaci zařízení, ani jejich bližší chronologické zařazení. (pers. comm. M. Hložek).

Neověřena zůstala též informace o nálezu zlomku maznice z obj. 8 odkrytého v roce 1968 K. Ludikovským, jenž jej popisuje jako „mazanice – úlomek po jedné straně hrubě vyhlazený, s částí otvoru o \varnothing 8 cm, snad z roštu, oranžový povrch“ (Ludikovský 1986, 42).

3. Polešovice, okr. Uherské Hradiště

Informace o dvou hrnčířských pecích z vyvinutějších úseků doby laténské uváděné R. Snášilem (1995, 25; cf. Hlava – Vích 2007, 48) se zjevně váží k nálezům dvou pyrotechnologických struktur publikovaným v roce 1971 (Snášil 1971, 36, tab. 21:1, 2). Z prezentované fotodokumentace je ovšem zjevné, že se nejedná o dvoukomorové vertikální pece, ale o funkčně nediagnosticská jednokomorová zařízení. Na shodné problémy spojené s obdobnou původní interpretací (Snášil 1995, 24) mazanicové destrukce z časně laténského objektu P72-278 již v minulosti upozornila P. Vlasatíková (2003, 164–165).

4. Velké Opatovice, okr. Blansko

V roce 1933 našli synové p. Krejčího cca 1 m západně od laténské hrnčířské pece z roku 1932 (viz katalog 1) pozůstatky dalšího pyrotechnického zařízení. J. Skutilem (1946, 90) jej do literatury uvedl jako „stopy druhé podobné pece (ohniště bez plotny)“. V tomto případě ovšem není jasné, zda se jednalo o pec vertikálního typu se dvěma komorami oddělenými roštem. Charakteristika zařízení jako „ohniště bez plotny“ svědčí spíše proti této variantě.

5. Velký Ořechov, okr. Zlín

Do soupisu hrnčířských pecí z moravského území byl zařazen nález učiněný v roce 1965 v trati Přední Chýřovy (cf. Hlava – Vích 2007, 48). Ve skutečnosti se ovšem jednalo o běžné, patrně jednokomorové pyrotechnické zařízení odkryté v rámci laténského zahubeného objektu (Dohnal 1968; Langová 1995, 124). Jeho charakter neumožňuje konkrétní funkční interpretaci.

16. 3.3 Maďarsko (HU)

1. Bag, kis. Aszódi

Před rokem 1940 byla v zahradě bratří Kovácsů odkryta dvoukomorová vertikální pec rektangulárního půdorysu, s topeništěm přepaženým středovou příčkou vystavěnou z hliněných cihel a následně omazanou (*Gallus 1940*, 138–140, 1. kúp, XXVII. táb.). Střepový materiál z okolí pece náleží pozdní době laténské a době římské. Uvedený nález bývá někdy řazen mezi laténská hrnčířská zařízení či mezi pece vybudované již po zlomu letopočtu na provinciálním území v důsledku přetrvávajících keltských tradic (*Henning 1978*, 455, Abb. 2; *Hlava 2008*, 228; *Princ – Skružný 1977*, 176). S ohledem na tvar půdorysu a především na využití sušených cihel v jeho konstrukci jej lze ovšem klást spíše až do doby římské (cf. *Bónis 1981*; cf. *Szöllösi 2008a*, 328–329, pozn. 428)

2. Balatonszemes, kis. Balatonföldvári

Během záchranného výzkumu v roce 2003 byly odkryty čtyři pyrotechnická zařízení, z nichž minimálně jedno náleží k hrnčířským dvoukomorovým vertikálním pecím (*Honti et al. 2004*, 31). Patrně díky ní se lokalita objevila v rámci soupisu laténských hrnčířských pecí (*Tankó – Czajlik 2007*, fig. 42). Uvedená poloha byla ovšem osídlena kontinuálně od pozdní doby laténské až do 2.–3. stol. n. l., přičemž z výplně pece bylo získáno velké množství keramiky doby římské (*Honti et al. 2004*, 31). Datování pece/pecí proto není na základě publikovaných informací jednoznačné.

3. Bicsérd, kis. Szentlőrinci

V rámci záchranného výzkumu byly zachyceny tři dvoukomorové vertikální pece datované do 2. stol. n. l. (*Barkóczy 1956*), které jsou pokládány za doklad přežívání laténského typu vypalovacích zařízení v mladším období (*Tankó – Czajlik 2007*, 223). Pece ovšem ojedinele obsahovaly též keramiku pozdně laténskou, jejich datování je proto někdy pokládáno za sporné (cf. *Hlava 2008*, 228).

4. Budapest XI-Nagytétény

Větší počet hrnčířských pecí je někdy uváděn z archeologického výzkumu sídliště z období LT D2, který byl v roce 2001 realizován v ulici Nagytétény (*Hlava 2008*, 228; *Ottományi 2005*, 96, Anm. 65). Podle původní publikace se ovšem jednalo o jednodemorová pyrotechnická zařízení, jejichž funkce je jen těžko stanovitelná (*Szilás 2002*, 123–126, Abb. 8). G. Szilás též zároveň konstatuje, že tyto pece nebyly svým charakterem vhodné pro hrnčířskou produkci a připouští jejich možné souvislosti se zpracováním potravin.

5. **Budapest XI-Kende utca**

Mezi laténská hrnčířská zařízení je někdy řazeno sedm pecí zachycených v roce 1972 v ulici Kende 8–10 (*Tankó – Czajlik 2007*, fig. 42). Podle vyhodnocení nálezového fondu ovšem příslušný areál náleží až období raného císařství, přičemž k jeho opuštění došlo někdy v průběhu 1. poloviny 2. stol. n. l. (*Pető 1976; táž 1979; táž 1981*; cf. *Ottományi 2005*, 96, Anm. 64).

6. **Esztergom-Szentgyörgymező, kis. Esztergomi**

V soupisu laténských hrnčířských pecí z Maďarska (*Tankó – Czajlik 2007*, fig. 42) je uveden odkaz na zmínku o výzkumu realizovaném v roce 2005 (*Lázár 2006*). V uvedeném zdroji je ovšem v souvislosti s laténskou komponentou zmíněno pouze blíže neurčené pyrotechnologické zařízení, jehož případný vztah k hrnčířské produkci z textu nevyplývá.

7. **Esztergom-Vár, kis. Esztergomi**

Nálezy laténských hrnčířských pecí bývají někdy uváděny z polohy Esztergom-Vár (*Tankó – Czajlik 2007*, fig. 42). V citované zdrojové práci jsou ovšem uvedeny pouze nálezy čtyř pozdně laténských pyrotechnologických zařízení bez další specifikace (*Horváth 1988*). Jejich bližší funkční určení není na tomto základě možné.

8. **Fertőd, kis. Sopron-Fertődi**

Nejistě datovaná hrnčířská pec je uváděna z polohy Langschwein (*Tankó – Czajlik 2007*, fig. 42). V práci *P. Mihályho (1971, 19)*, z níž výše citovaný soupis vychází, byla ovšem v souvislosti s osídlením z období LT D uvedena pouze zmínka o potenciální existenci hrnčířské dílny.

9. **Gór, kis. Csepregi**

Mezi laténské hrnčířské pece bývá někdy kladen též nález druhého pyrotechnologického zařízení z polohy Kápolnadomb (*Hlava 2008, 228; Szöllösi 2008, 125*) učiněný v roce 1993 v těsném sousedství jiného hrnčířského komplexu (viz Katalog 1). Diskutované zařízení bylo identifikováno pouze na základě kruhového propálení jeho pláště, blíže zkoumáno ovšem nebylo (*Ilon 1998*). Ani sám autor publikace o něm jako o hrnčířské peci neuvažuje. I přes určité tvarové a rozměrové podobnosti s jinými hrnčířskými pecemi tak nelze dostupné informace pro jeho bližší funkční klasifikaci chápat jako dostačující.

10. **Kazár, kis. Salgótarjáni**

V letech 2002 a 2003 byly v rámci archeologického výzkumu odkryty dvě dvoukomorové vertikální pece s topeništěm přepaženým středovou příčkou, které jsou někdy řazeny do

pozdní doby laténské (*Tankó – Czajlik 2007*, fig. 42). Podle původních publikací ovšem náleží k osídlení z doby římské, které je konkrétně kladeno do úseku 190–225 n. l. Spolu s některými dalšími nálezy jsou tak považovány za doklad přežívání laténských tradic a etnické kontinuity v oblastech východně od Dunaje (*Vaday 2003–04; táž 2004*, 54–55).

11. Nagyberki, kis. Kaposvári

Do soupisu hrnčářských pecí z oblasti Maďarska byla zařazena též poloha Szalacska ležící u obce Nagyberki (*Tankó – Czajlik 2007*, fig. 42). Autoři citovaného soupisu se odkazují na článek *S. Honti (1991)*, v němž je ovšem uvedena pouze zmínka o čtyřech blíže nespecifikovaných pyrotechnických zařízeních neurčené funkce.

16.3.4 Německo (DU)

1. Arnsburg, Lkr. Gießen

V roce 1993 byly v rámci archeologického výzkumu zaniklé středověké osady na parcele Arnsburg 17 odkryty pozůstatky laténského rezidenčního areálu z období LT B–C. Náležel k nim i objekt 25, s výhradami interpretovaný jako pozůstatek hrnčářského komplexu tvořeného předpecní jámou a dvoukomorovou vertikální pecí (*Austermann 1995*, 115–117, 132, Abb. 5, 16). Situace, která byla silně porušena drenážní rýhou i erozními procesy ovšem neposkytla ani doklady existence roštu, ani přesvědčivé důkazy o přítomnosti vnitřní konstrukce topeniště. *M. Austermann (1995, 117, Abb. 16)* sice uvádí, že uvnitř pece registrované kusy propálené hlíny mohou souviset se zřícenou středovou příčkou, publikovaná stratigrafická situace však pro toto vysvětlení spíše nesvědčí.

2. Bad Nauheim, Lkr. Wetteraukreis

Kromě pece dokumentované v roce 1968 (viz Katalog 1) mělo podle *L. Süße (2001, 163)*, v jejím blízkém okolí existovat ještě minimálně jedno další obdobné zařízení, které bylo patrně zničeno stavbou. K těmto závěrům jej přivedl objev jámy (obj. 4) obsahující vedle zlomků mazanice s otisky větviček či s jednostranně zakouřeným povrchem též početné nálezy keramických zmetků velkých a rovnoměrně vypálených soudkovitých nádob (*Süß 2001, 159, 163*). Podle názoru *L. Süße* musela k jejich výrobě sloužit pec specifické konstrukce a značné velikosti. Z charakteru těchto nádob (cf. *Süß 1969, 299, 301, Anm. 53*) je ovšem patrné, že k jejich výpalu by plně dostačovala i výzkumem podchycená pec. Ta se navíc nacházela pouhých 5 m od obj. 4 (*Süß 2001, Abb. 3*). Nálezy z jeho výplně tak mohly souviset právě s tímto zařízením a nelze je tedy jako argumenty pro existenci další hrnčářské pece akceptovat.

3. Edermünde-Holzhausen am Hahn, Lkr. Schwalm-Eder-Kreis

V práci *M. Zeilera* (2009, 273) je v rámci evidence dokladů hrnčířské produkce uvedena též lokalita Edermünde-Holzhausen. Podle osobního sdělení téhož autora, zde přítomnosti hrnčířské pece sice nelze zcela vyloučit, v jím citovaném rukopisu E. Laumanna ovšem nejsou uvedeny ani žádné informace, které by ji jasně dokládaly.

4. Fritzlar-Wehren, Lkr. Schwalm-Eder-Kreis

V rámci archeologického výzkumu realizovaného v roce 1977 byly v poloze „Hinter dem Siechenhause“ odkryta dvě pyrotechnická zařízení, z nichž jedno bylo interpretováno jako hrnčířská dvoukomorová vertikální pec (*Frey – Laumann 1980*, 140). Stav dochování druhého zařízení pak žádné konkrétní závěry týkající se jeho podoby a funkce nedovoloval. Celý areál byl nejen v souvislosti s interpretací těchto, ale též dalších archeologických situací a nálezů nahlížen jako pozůstatky hrnčířské dílny (*Frey – Laumann 1980; Zeiler 2009*, 265–266, 271, 272). Z nedávno zveřejněné kritické revize vycházející z nepublikované dokumentace ovšem vyplývá, že o dvoukomorové vertikální peci nelze uvažovat ani v prvním případě (*Zeiler – Eisenach 2012*, 125–127, 135). Obě situace je možno pokládat spíše za relikty jednodušších forem pyrotechnických zařízení.

5. Langenpreising-Zustrof, Lkr. Erding

V roce 2004 byly v poloze „Zellacker“ odkryta část laténského sídlištního areálu s pozůstatky pyrotechnického zařízení, které bývá někdy řazeno mezi doklady hrnčířské produkce (*Zeiler 2009*, 273). Jeho funkční klasifikace ovšem není jednoznačná. Původní publikace výzkumných výsledků připouští souvislosti jak s výrobou keramiky, tak se zpracováním kovů (*BLfD 2006*).

6. Sättelstädt, Lkr. Wartburgkreis

Hrnčířská pec je opakovaně uváděna z výzkumu při stavbě dálnice v roce 1937 (*Kaufmann 1984*, 36; *Peschel 1966*, 232; *Wechler 2005*, 267). V původní publikaci výsledků dané výzkumné akce ovšem schází jakékoli informace, které by dovolovaly uvažovat o uvedeném zařízení jako o dvoukomorové vertikální peci (cf. *Karcher 1938*, 35). Z popisu vyplývá, že zde spíše byly zachyceny relikty jednokomorového pyrotechnického zařízení, u něž autor výzkumu pouze předpokládal souvislosti s hrnčířskou produkcí.

16.3.5 Polsko (PL)

1. Modlniczka, pow. Krakowski

V souvislosti s publikací článku o nejmladší „keltské“ keramické produkci v Polsku upozornila P. Poleska (2011, 52) na nový nález hrnčířské pece z blíže nejmenované pozdně laténské lokality na Krakovsku. Dle osobního sdělení se mělo jednat o zařízení odkryté v roce 2008 u obce Modlniczka (cf. *Byrska-Fudali – Przybyła 2012*, 543, ryc. 39). Předběžné vyhodnocení keramických nálezů i charakteru samotného hrnčířského komplexu ovšem ukázalo, že se jedná o zařízení náležející pokročilejším úsekům doby římské (cf. *Byrska-Fudali – Przybyła 2011*, tab. 26–31, 32:1, pl. 22).¹⁰⁶

2. Niemcza, pow. dzierzoniowski

V některých přehledových studiích zaměřených na hodnocení dokladů hrnčířské produkce bylo mezi laténské hrnčířské pece začleněno též zařízení zachycené jižně od města Niemcza¹⁰⁷ (*Drews 1979*, 41, fig. 24; *Zeiler 2009*, 273). Situace odkrytá v roce 1934 (*Peschek 1939*) byla skutečně dodatečně P. Faßhaurem (1959, 258–259, 271–272, Abb. 7, 8) rekonstruována jako dvoukomorová vertikální pec. Přímou datování se ovšem Faßhauer nevyjadřoval. Její charakter pouze okomentoval slovy: „...*Ofentyp, der unserer keltischen Idealform vollkommen entspricht...*“, což patrně zmátlo některé badatele následujících generací. Z pohledu na průvodní keramiku je zřejmé, že diskutované zařízení náleží až mladším úsekům doby římské (*Boege 1938*; *Peschek 1939*, 93).

16.3.6 Rakousko (AU)

1. Asparn a. d. Zaya, P. B. Mistelbach

V případě hrnčířské pece uváděné z Asparn a. d. Zaya (*Zeiler 2009*, 272, Fundstelle 5) se jedná o virtuální nález, který vznikl záměnou s nálezem laténské hrnčířské pece z Michlstetten (viz Katalog 1; cf. *Lauermann 2007*, 41–42, Abb. 27).

2. Bisamberg, P. B. Korneuburg

Hrnčířská pec je některými autory, byť s výhradami, zmiňována z obce Bisamberg (cf. *Pittioni 1954*, 708, Anm. 1053; cf. *Urban 1994*, 12). Podle původní zprávy zde však byla objevena pouze odpadní jáma obsahující značné množství defektní keramiky (*Willvonseder 1934*, 71).

¹⁰⁶ Za poskytnutí nepublikovaných podkladů děkuji M. M. Przybyłovi.

¹⁰⁷ Německy Nimptsch.

3. Krems, P. B. Krems

Objev laténské hrnčířské pece je někdy uváděn z města Krems (např. *Urban 1994*, 12). Ve skutečnosti byl v roce 1960 v areálu zdejšího hřbitova objeven pouze soubor šesti celých do sebe vsazených laténských nádob a několika dalších keramických fragmentů. V rámci publikace tohoto nálezu pak byla vyslovena domněnka o možných souvislostech souboru s potenciální existencí hrnčířské dílny (*HAMPL 1962*).

4. Mannersdorf an der March, P. B. Gänserndorf

Ve svrchních vrstvách pece odkryté v roce 1993 (viz katalog 1; *Kern 1996*, 212, Abb. 2, Taf. 6) byly zachyceny zlomky roštu, které měly údajně původně náležet k jiné peci (*Reschreiter – Tuzar 1995*, 193). S ohledem na silně destruovaný stav komplexu se ovšem takové tvrzení, navíc bez ověření složení materiálu petrografickými a mineralogickými analýzami, jeví jako nepodložené.

5. Mitterretzbach, P. B. Hollabrunn

V soupisu dokladů hrnčířské produkce z doby železné je uvedena též pec odkrytá v obci Mitterretzbach (*Zeiler 2009*, 273, Abb. 3:60). Podle informací uvedených ve zdrojové práci (*Lauermann – Drost 2006*, 468) není ovšem funkční klasifikace zařízení jednoznačná a dle keramiky z výplně lze usuzovat spíše na jeho příslušnost do doby římské („*Ver. 1442 /Brennofen?/ war eine ovale Grube, die mit viel Hüttenlehm, etwas Asche, Erde und germanischen Keramikresten verfüllt...*“).

6. Stillfried-Grub, P. B. Gänserndorf

Během přestavby silnice B 49 (Bernsteinstraße) byl na lokalitě označované jako Fundstelle 4 v roce 1979 narušen archeologický objekt interpretovaný jako reliktní hrnčířské dvoukomorové vertikální pece náležející do stupně LT D (*Schmoll 1982*). K jeho narušení došlo v nepřítomnosti odborníků a celá situace byla interpretována dodatečně, na základě náčrtku a informací zprostředkovaných amatérským spolupracovníkem J. Grünauerem. Jednalo se o kruhovou jámu o průměru cca 150 cm, v jejíž výplni byly identifikovány větší kamenné úlomky a okrajové zlomky laténských nádob. Do objektu z jedné strany ústil cca 100 cm dlouhý směrem ven dolů se svažující kanál vyplněný propálenou hlinou. Na jeho vnějším spodním konci byla pozorována popelovitá vrstva. I. Schmoll sama připouští, že tento kanál, který navíc vycházel z horní části kruhového objektu (tedy potenciálního peciště!), vznikl pravděpodobně v důsledku nešetrného bagrování (*Schmoll 1982*, 46–47). Postrádáme zde i jakékoli informace o případných nálezech reliktního roštu či vnitřní konstrukce topeniště, která by vzhledem k rozměrům objektu měla být přítomna. Některé informace sice naznačují, že

získaný keramický soubor obsahuje defektní keramiku (*Schmoll 1982*, 47), takový argument však sám o sobě pro uvedenou interpretaci nestačí. Z dnešního úhlu pohledu tak v rámci publikovaných informací nezůstává jediný argument, který by naznačoval možnost příslušnosti objektu k dvoukomorovým vertikálním pecím. Původní interpretace se tak jeví jako neopodstatněná. Určité pochyby o správnosti původních závěrů již byly ostatně v minulosti naznačeny (*Urban 1994*, 12).

16.3.7 Slovensko (SK)

1. Bratislava-Děvín, okr. Bratislava IV

V prostoru Děvína došlo v minulosti k objevu několika pecí, z nichž některé bývají pokládány za pozůstatky hrnčířských vypalovacích zařízení (*Harmadyová 2012*, 193–194). V uvedených případech ovšem není doložena ani existence roštů, ani dalších pro hrnčířské pece diagnostických znaků. Z těchto důvodů je na uvedená zařízení vhodnější pohlížet jako na relikty blíže nespecifikovaných pyrotechnologických struktur. (k objevu dvoukomorové vertikální pece z k. ú. viz Katalog 1)

2. Bratislava-Staré mesto, okr. Bratislava I

V centrální části Bratislavy bylo od roku 1952 zachyceno minimálně čtrnáct hrnčířských dvoukomorových vertikálních pecí (viz Katalog 1). Některé práce ovšem uvádějí i vyšší počet hrnčířských vypalovacích zařízení. Publikovaný počet pak dosahuje až osmnácti (*Lesák – Vrtel 2009*, 44; *Vrtel 2012*, 166, obr. 239; *Pieta 2008*, 177), jindy dokonce devatenácti nálezů (*Hlava 2008*, 230). V některých z těchto případů je však příslušnost k hrnčířským dvoukomorovým vertikálním pecím problematická, jindy pro takovou klasifikaci nedisponujeme dostatečným množstvím potřebných informací. Do soupisu těchto zařízení tak nebyl zařazen nálezný třetí, zničené pece z roku 1952 uváděný *Š. Janšákem* (1955, obr. 2:3) z prostoru Námestia slobody a dále pyrotechnická zařízení nalezená v roce 1979 v Michelské ulici 10 (*Zachar 1982*, tab. na str. 35) a v roce 1982 v ulici Biela 6 (*Vrtel 2012*, obr. 239). Zohledněn nebyl ani nálezný spodku pyrotechnologické struktury z polohy Františkanske námestie (*Vrtel 2012*, obr. 239).¹⁰⁸

¹⁰⁸ Za upřesňující informace k blíže nepublikovaným situacím děkuji A. Vrtelovi.

3. Horné Obdokovce, okr. Topoľčany

E. Widermann (1985, 37) uvádí, že v srpnu 1950 (jinde je uváděn rok 1952: Klčo – Illášová 1994, 9) došlo k objevu pravděpodobně dvou pecí, k jejichž narušení došlo při stavbě základů kravína. Jeho zpráva se ovšem ve skutečnosti týká nálezů jediné hrnčířské pece zachycené roku 1959 (viz katalog 1). Informace o dvou pecích pak byla patrně převzata ze zprávy o obhlídce provedené E. Opluštěm (M Topoľčany NS čj. A168), který narušenou nálezovou situací interpretoval nesprávně. Relikty paralelně situovaných topných kanálů jediné pece nejspíš považoval milně za relikty dvou samostatných pyrotechnologických zařízení.

4. Nitra-Chrenová, okr. Nitra

Podle publikovaných údajů by měly z polohy Mikov dvor pocházet doklady tří laténských hrnčířských pecí, které byly odkryty v rámci archeologického výzkumu realizovaného v rozmezí let 1972 až 1984 (Březinová 1999, 69; táž 2009, 57; Hečková 1993, 69). V rámci studia nálezových zpráv uložených v archivu AÚ SAV Nitra (č. j. viz Březinová 2006, 36) se ovšem podařilo identifikovat pouze dva objekty, které lze jednoznačně řadit do kategorie dvoukomorových vertikálních pecí (viz Katalog 1). Ve třetím případě bylo označení „hrnčířská pec“ patrně použito pro jiný funkčně nediagnostický typ pyrotechnologického zařízení.

5. Nitra-Párovské Háje, okr. Nitra

Blíže nespécifikované hrnčířské pece (pec) jsou uváděny z výzkumu laténského sídliště v Párovských Hájoch (Březinová 1999, 70). V dílčích zprávách referujících o jednotlivých výzkumných sezónách (Pieta – Ruttkay 1986; tíž 1987; Ruttkay 1996; týž 1997a), ani v přehledné publikaci celkových výzkumných výsledků (Ruttkay 1997b, 84–85) ovšem nejsou zmínky o takovém zařízení uvedeny. Na lokalitě nalezené hrnčířské pece pocházejí z pozdní doby římské či z počátků doby stěhování národů (Pieta – Ruttkay 1997a, 156, Abb. 2; Varsik – Kolník 2011, 345, Tab. 2). Dle osobního sdělení G. Březinové nelze v jednom případě zcela vyloučit ani příslušnost do doby laténské. Nálezy pecí ovšem nebyly dosud komplexně publikovány, proto nelze v tomto ohledu činit další závěry.

6. Šala-Veča, okr. Šala

„Dve pece na keramiku“ jsou zmiňovány z výzkumu laténského sídliště v poloze Kalačova roľa zkoumaného v roce 1975 (Březinová 1996, 155; cf. Megaw – Megaw 2006, 378). Uvedenou interpretaci již v minulosti na základě publikovaných informací o daných objektech (Zachar 1976, 272, obr. 152, 153:1; týž 1978, 51–52, 56, obr. 7:2–4, 12) kriticky zhodnotil M. Hlava (2008, 230).

7. Trnava, okr. Trnava

V letech 1993–1994 došlo v poloze Horné Pole k odkryvu objektu 5A, který byl interpretován jako pec s předpecní jámou (*Bartík – Březinová 1996*, 60, obr. 2:5A). Zařazení mezi laténská dvoukomorová vertikální zařízení v tomto případě brání absence roštu i jakýchkoli stop po jeho opoře (*Hlava 2008*, 230).

16.3.8 Slovinsko (SO)

1. Ormož, obč. Ormož

Z centra města jsou uváděny zmínky o nálezích laténských hrnčířských pecí (např. *Tomanič 1980*, 94), které někdy bývají přirovnávány k nálezu dvoukomorové vertikální pece z lokality Spodnja Hajdina (*Tomanič-Jevremov – Guštin 1996*, 273). Z nedávno prezentované podrobné publikace těchto situací ovšem vyplývá, že se jedná o jednokomorová pyrotechnická zařízení s nízkou klenbou, jež nelze s hrnčířskou produkcí spojovat (cf. *Dular – Tomanič-Jevremov 2009*).

2. Ptuj, obč. Ptuj

V letech 1987–88 došlo v areálu hradu ve městě Ptuj, v místech označovaných jako Turnirski prostor, k objevu tří pyrotechnických zařízení, která byla v minulosti přirovnávána ke dvoukomorové vertikální peci z lokality Spodnja Hajdina (*Tomanič-Jevremov – Guštin 1996*, 273). Z nedávno publikovaných informací k danému výzkumu ovšem jasně vyplývá, že se jednalo o relikty jednokomorových kopulovitých pecí (*Tomanič-Jevremov 2010*).

16.3.9 Švýcarsko (SW)

1. Mutenz, Bez. Arlesheim

V roce 1984 byla v poloze „Stettbrunnen“ odkryta laténská hrnčířská pec vyplněná početnou kolekcí defektního zboží (viz katalog 1). *J. Tauber (1985, 69)* se domnívá, že uvedený keramický soubor musel souviset s jiným dosud nezachyceným výrobním zařízením. Takový předpoklad ovšem postrádá pevnější opory, neboť přítomnost kazové keramiky lze stejně tak spojovat s provozem odkrytého parotechnologického zařízení.

2. Oberwil, Bez. Arlesheim

Mezi dvoukomorové vertikální pece bývá někdy s výhradami řazeno též pyrotechnologické zařízení zachycené v Oberwil (*Hlava 2008*, 231). V původní publikaci tohoto velmi mělce dochovaného objektu ovšem nic takovou interpretaci nenaznačuje (*Tauber 1994*, 45). Podle popisu pak lze spíše uvažovat o horizontálně uspořádaném zařízení tvořeném jedním topným kanálem a navazující vypalovací komorou.

3. Sissach-Brühl, Bez. Sissach

Ve třicátých letech 20. století došlo v Sissachu k objevu početné série reliktních hrnčířských komplexů. Tradičně je mezi ně počítána též situace označovaná jako Ofen V (*Anonym 1934*, 34; *Pümpin 1935*, 223; *Vogel 1968*, 619, Abb. 1). Její objevitel *M. Frey* (1936, 78–79) ovšem sám upozorňuje, že příslušnost této struktury do doby laténské není jistá. Jednalo se totiž o velice mělce (25 cm) deponovanou „*unschönes Gemenge*“, tedy doslova „nevzhlednou směsí“ hlíny a hrudek mazanice, v níž nebylo možno identifikovat žádnou strukturu. Z této destrukce byly navíc opakovaně vyzvednuty zlomky novověké keramiky a skla, a proto nebylo v jejím výzkumu dále pokračováno.

17 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

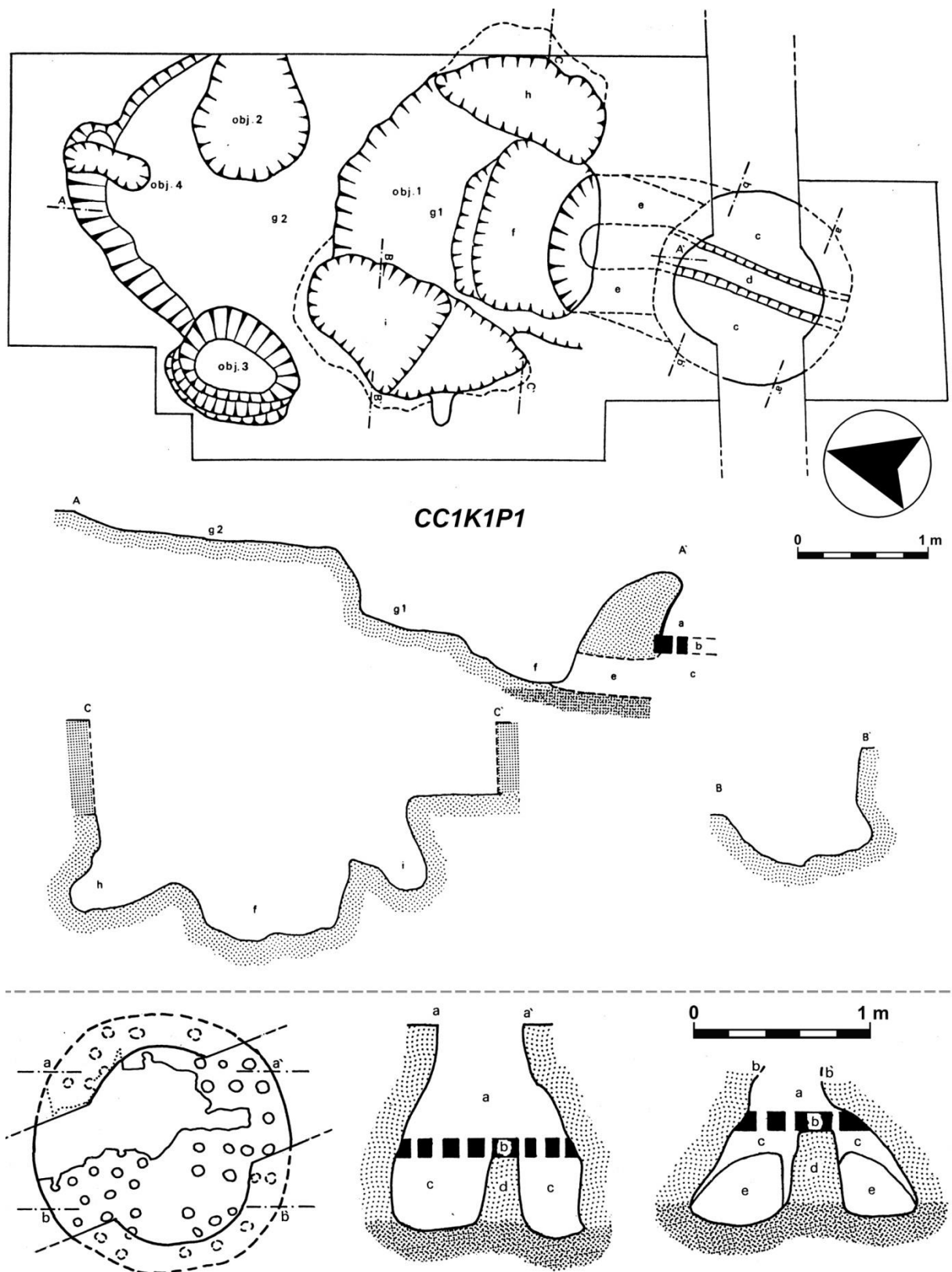
Chronologie

FLT	časná doba laténská
MLT	střední doba laténská
SLT	pozdní doba laténská

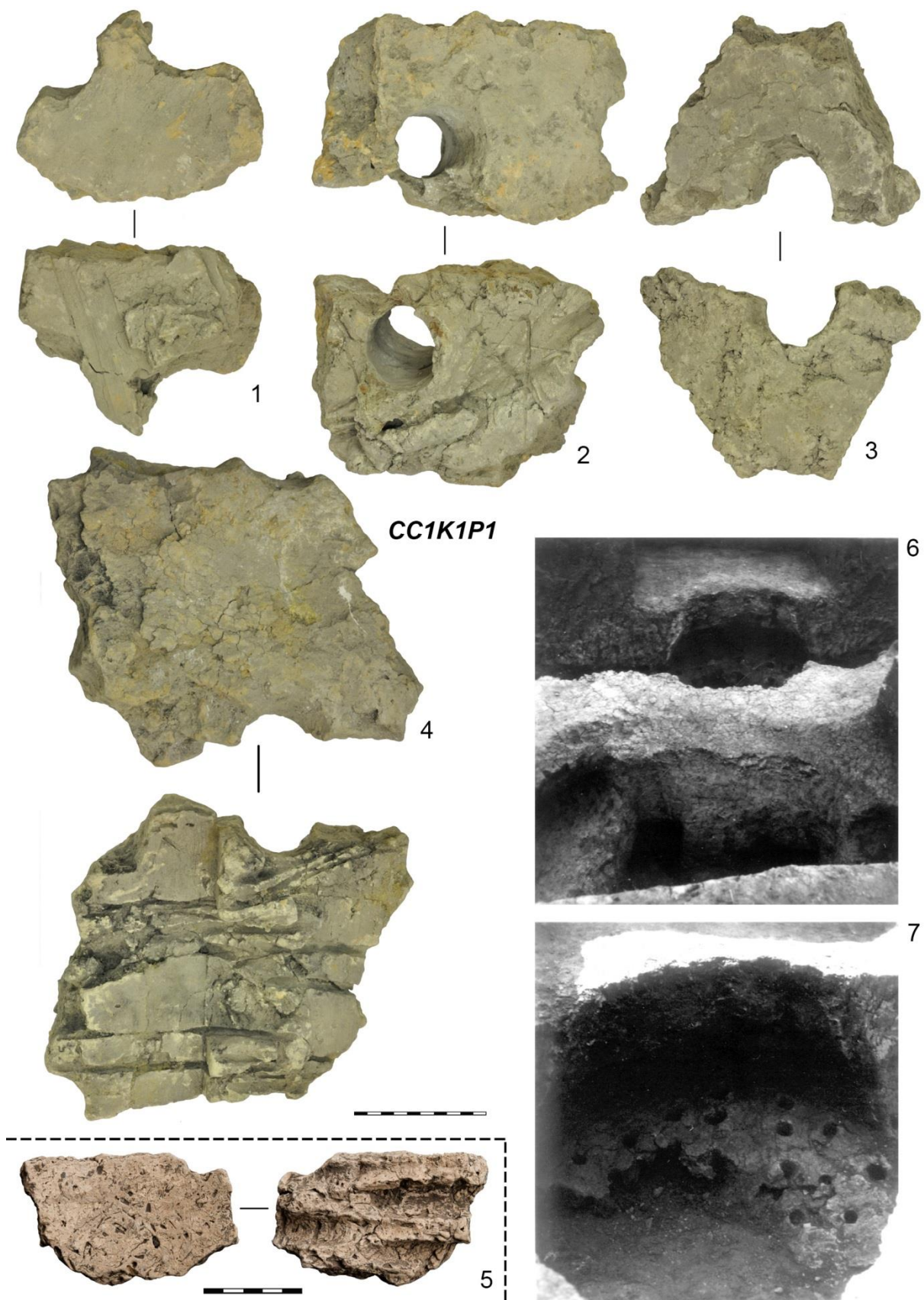
Muzea a jiné vědecké instituce

AC Olomouc	Archeologické centrum Olomouc
AM SNM Bratislava	Archeologické muzeum Slovenského národného múzea v Bratislavě
ARÚ Brno	Archeologický ústav AVČR v Brně
ARÚ Praha	Archeologický ústav AVČR v Praze
AÚ SAV Nitra	Archeologický ústav SAV v Nitře
M Blatná	Městské muzeum Blatná
M Bratislava	Slovenské národné múzeum-Archeologické múzeum Bratislava
M Březnice	Městské muzeum Březnice
M České Budějovice	Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích
M Hodonín	Masarykovo muzeum Hodonín
M Hradec Králové	Muzeum východních Čech v Hradci Králové
M Chrudim	Regionální muzeum v Chrudimi
M Jevíčko	Městské muzeum Jevíčko
M Kolín	Regionální muzeum v Kolíně
M Levice	Tekovské múzeum v Leviciach
M Litoměřice	Oblastní Muzeum V Litoměřicích
M Náchod	Regionální muzeum v Náchodě
M Pardubice	Východočeské muzeum v Pardubicích
M Praha	Muzeum hlavního města Prahy
M Prachatice	Prachatické muzeum v Prachaticích
M Prešov	Krajské múzeum v Prešove
M Prostějov	Muzeum Prostějovska v Prostějově
M Rakovník	Muzeum T. G. M. Rakovník
M Roztoky	Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy
M Sedlčany	Městské muzeum Sedlčany
M Strakonice	Muzeum středního Pootaví Strakonice
M Šumperk	Vlastivědné muzeum v Šumperku
M Teplice	Regionální muzeum v Teplicích
M Topoľčany	Tribečské múzeum v Topoľčanoch
M Třebíč	Muzeum Vysočiny Třebíč
M Uherské Hradiště	Slovácké muzeum v Uherském Hradišti
M Vyškov	Muzeum Vyškovska ve Vyškově
M Zlín	Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně
MZM Brno	Moravské zemské muzeum v Brně
NM Praha	Národní muzeum v Praze
ÚAPP Brno	Ústav archeologické památkové péče Brno

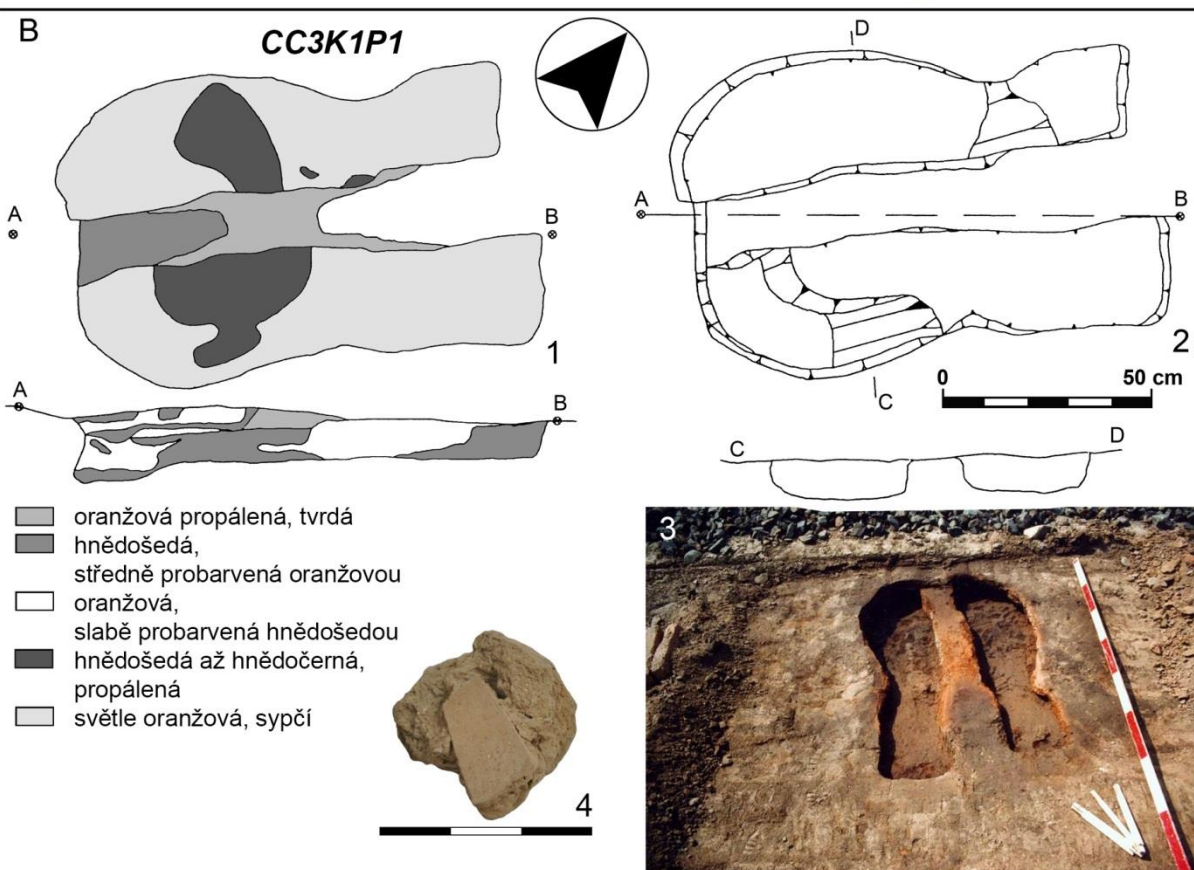
18 TABULKY

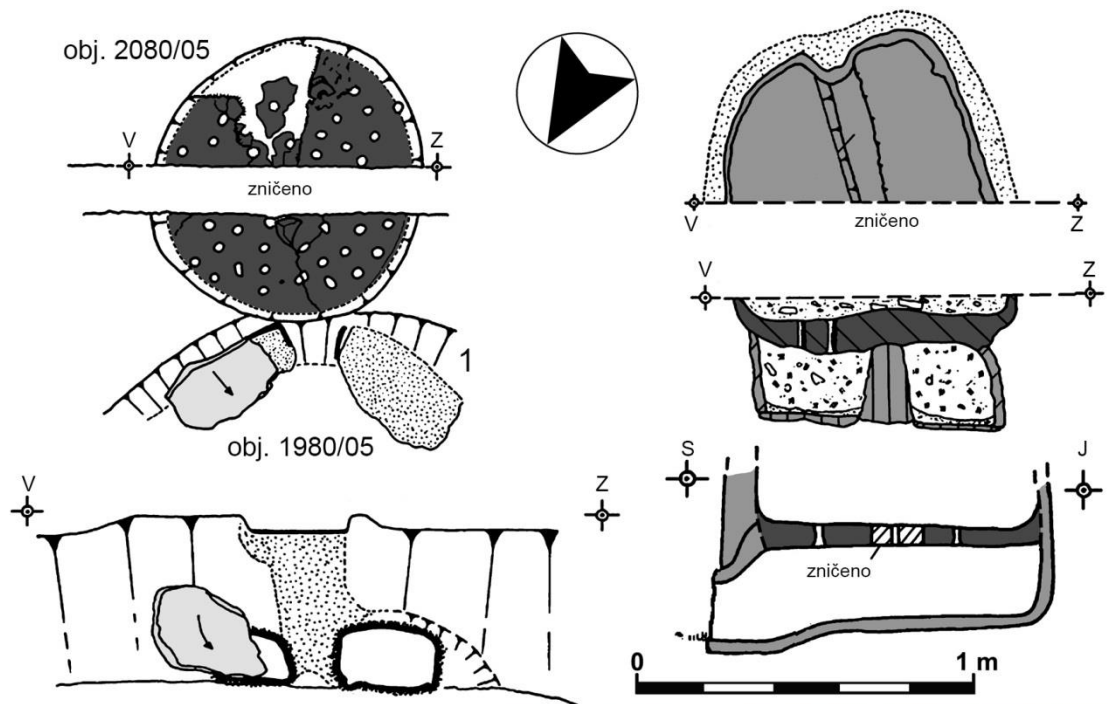
Tab. 1 Brčeko, okr. Chrudim (CC), obj. 1, nálezoá situace. Podle Princ – Skružný 1977, obr. 2, 2a.

Tab. 2 Brčekomly, okr. Chrudim (CC), obj. 1: 1-4 – fragmenty roštu; 5 – zlomek výmazu peciště (?); 6, 7 – nálezová situace. 1-4 – foto T. Mangel; 5 – foto R. Thér; 6, 7 – archiv Archeologického oddělení M Pardubice.

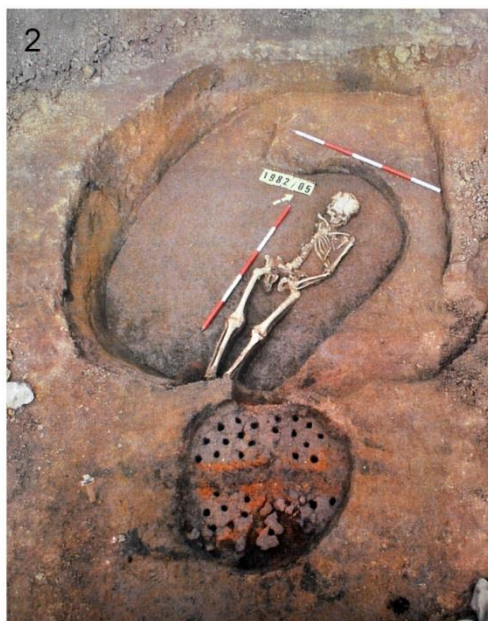

Tab. 3 A – Cerhýnky, okr. Kolín (CC), relikty pece objevené před rokem 1936: 1–3 fragmenty roštu, sekundární výmaz. B – Dolany, okr. Mělník (CC), obj. 1: 1 – půdorys před vybráním výplně; 2 – půdorys po vybrání výplně; 3 – pohled ze severu; 4 –mazanice s keramickým fragmentem. A – foto T. Mangel; B 1–3 – podle *Limburský – Nový 2003*, upraveno; 4 – foto T. Mangel.

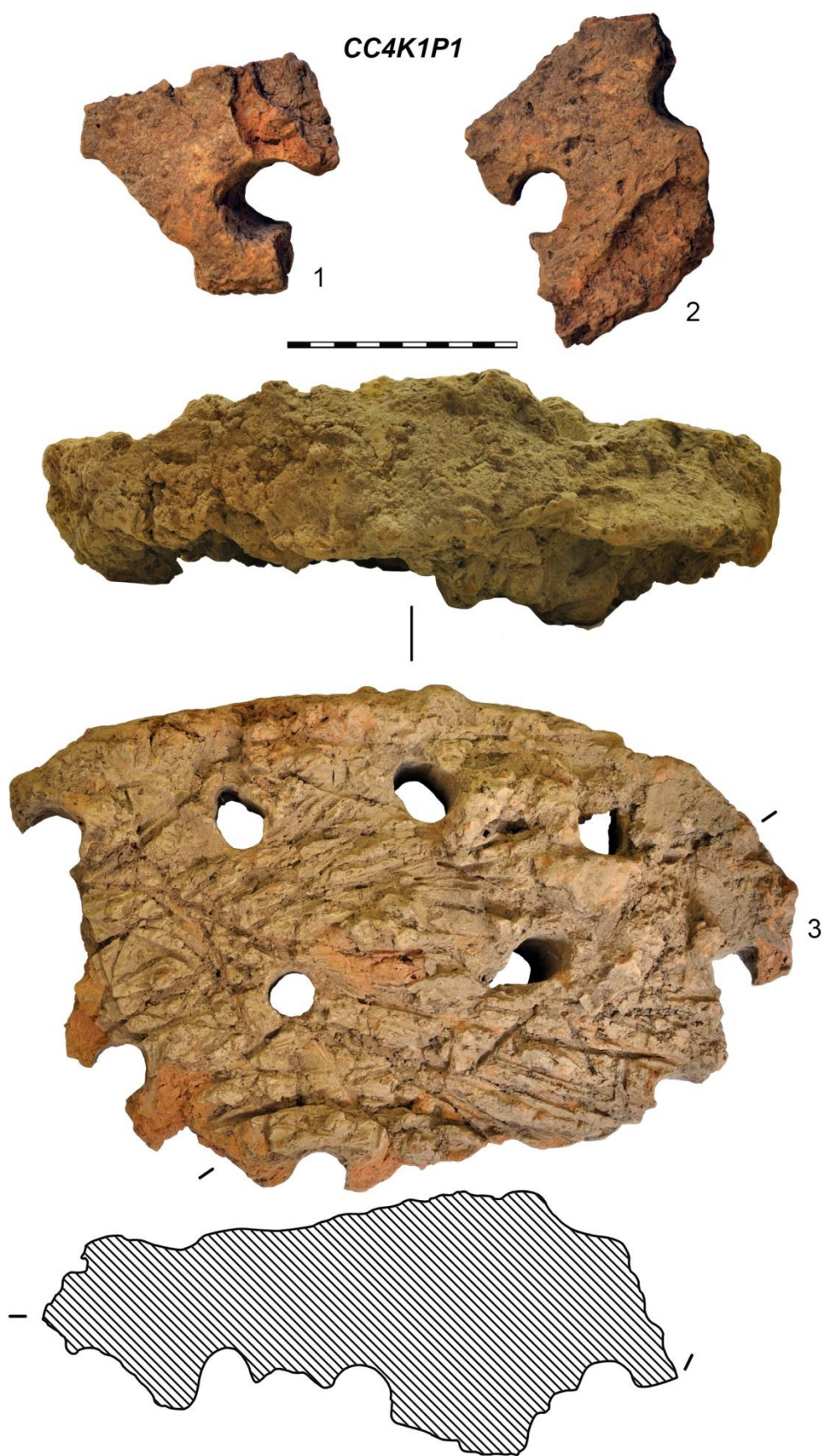

- rošt
- propálené stěny, středová příčka a dno topeniště
- ▨ propálené podloží
- kámen

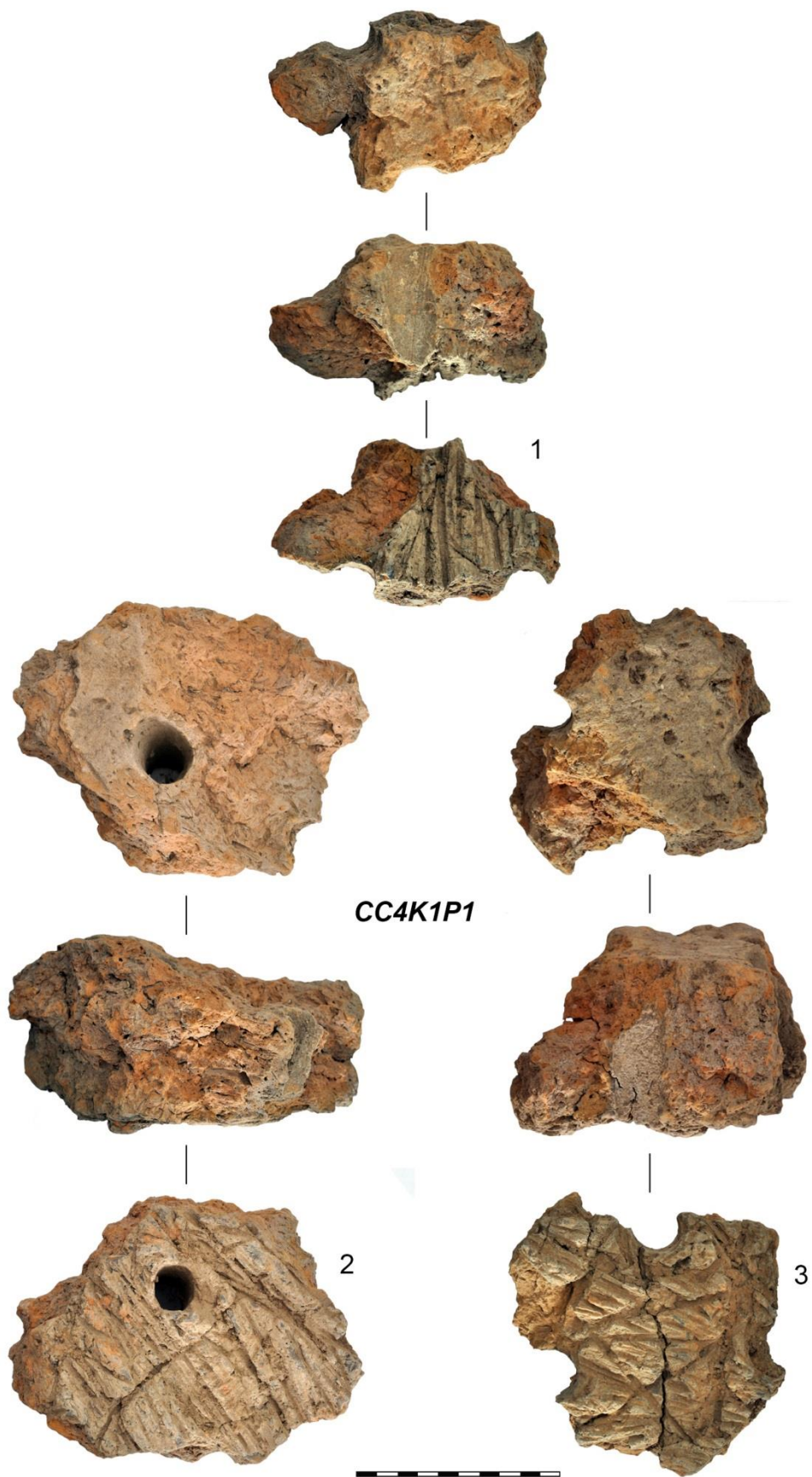
CC4K1P1

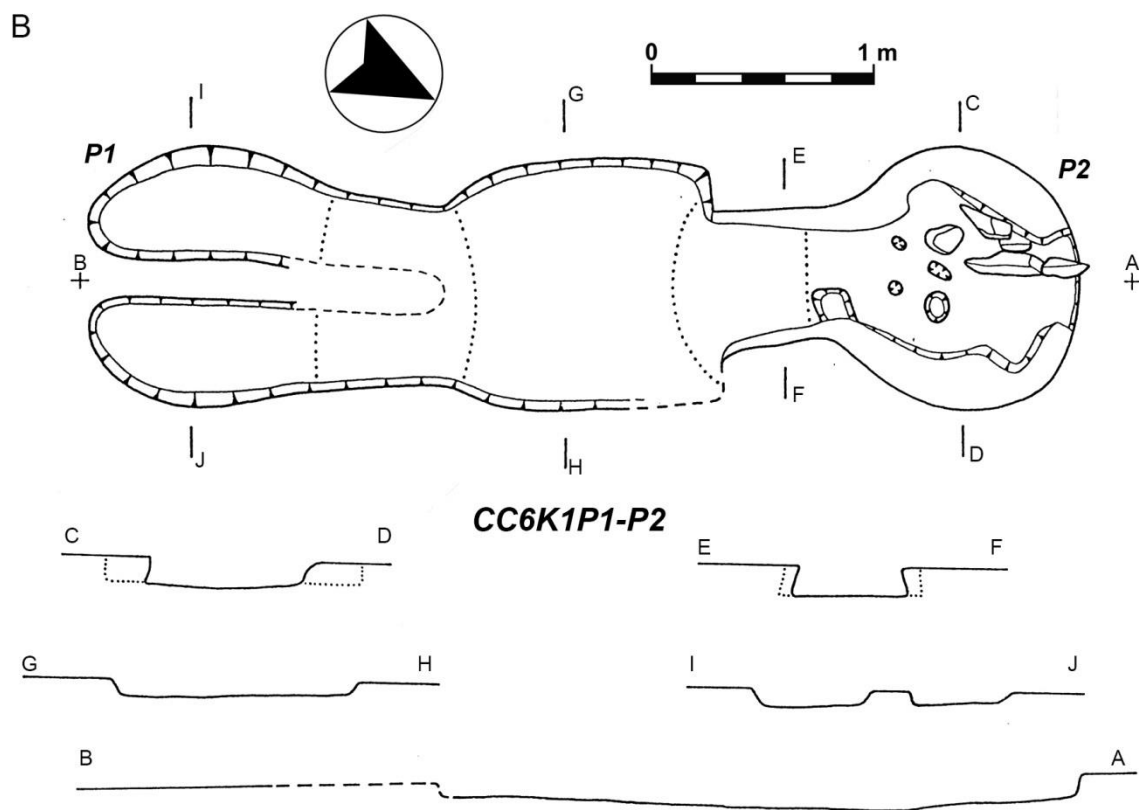
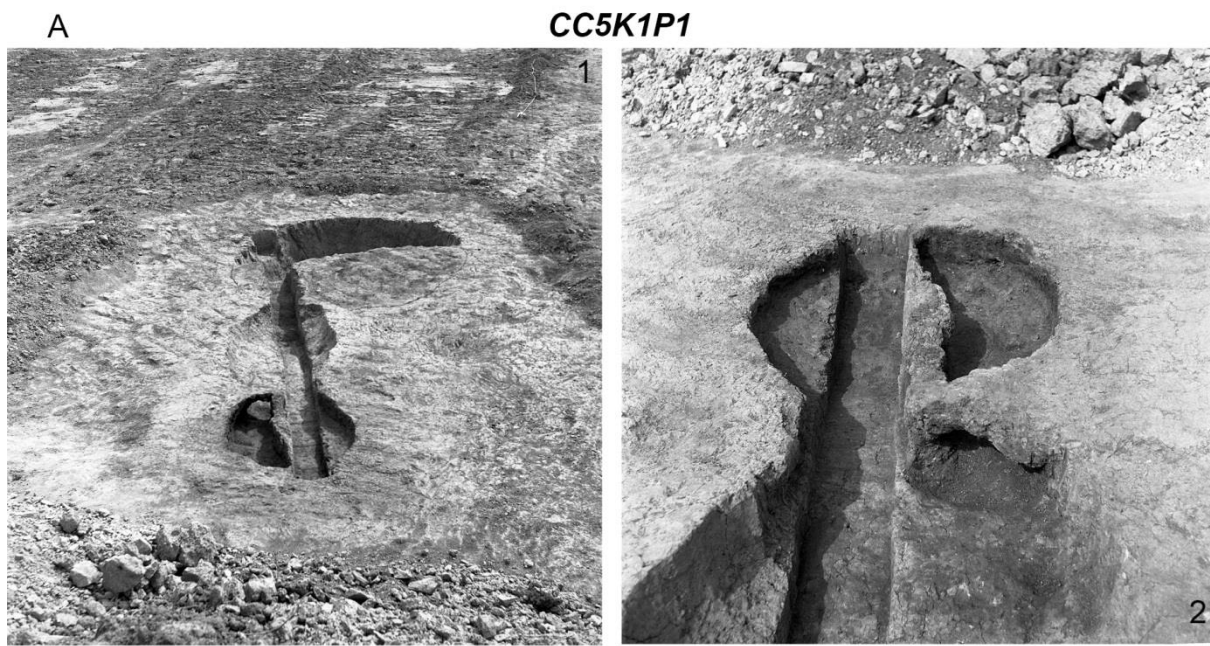
Tab. 4 Dolní Beřkovice, okr. Mělník (CC), obj. 1980/05 a 2080/05: 1 – nálezová situace; 2 – pohled na hrnčířský komplex s kostrovým hrobem (obj. 1982/05); 3 – ústí topných kanálů; 4 – pohled na pec z jihovýchodu. 1 – archiv P. Fostera, upraveno; 2–4 – podle Foster 2005, pl. 16, 18, 19.

Tab. 5 Dolní Beřkovice, okr. Mělník (CC), obj. 2080, fragmenty roštu. Foto T. Mangel.

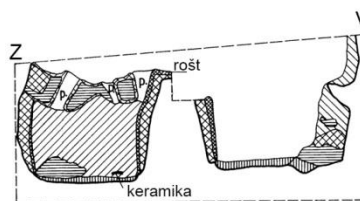
Tab. 6 Dolní Beřkovice, okr. Mělník (CC), obj. 2080, severní polovina, fragmenty roštu. Foto T. Mangel.

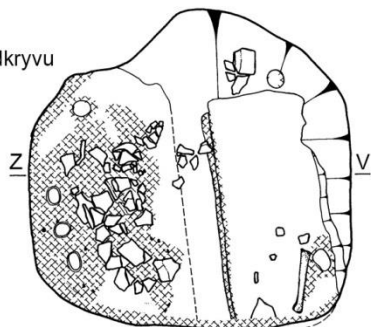
Tab. 7 A – Dolní Břežany, okr. Praha-západ (CC), obj. 23: 1 – pohled od severu; 2 – pohled od jihu. B – Dub, okr. Prachatice, hmnčífšký komplex odkrytý v roce 2001. A – fotoarchiv ARÚ Praha, č. neg. FT49835, FT49836B; B – podle *Parkman 2003*, obr. 38.

CC7K1P1

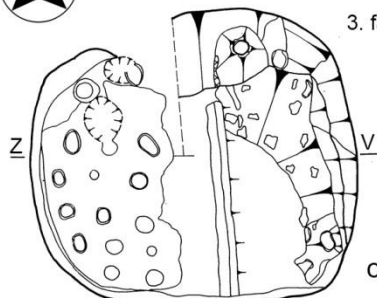
- žlutka
- šedočerná
- hnědošedá
- šedočerná, uhlíky, přepálené kaménky, pecičky vypálené hlíny
- tmavě hnědošedá, pecičky žlutky, propálené hlíny a mazanice, uhlíky
- rošt
- vypálená hlína
- tmavě vypálená hlína - stěna pece průduch
- p.

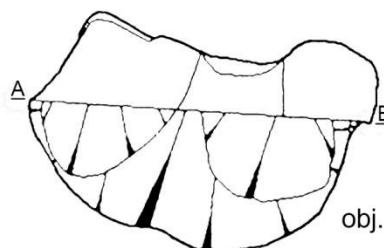
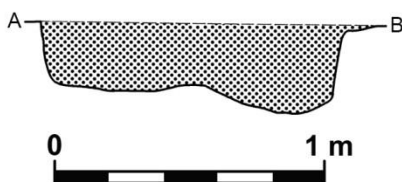
2. fáze odkryvu

3. fáze odkryvu

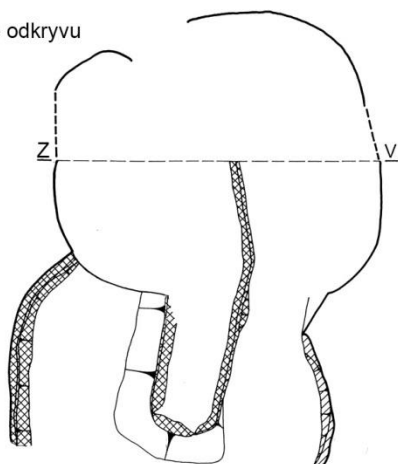

obj. 1686

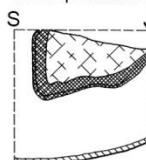

obj. 1631

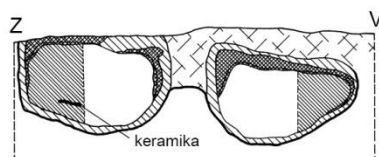
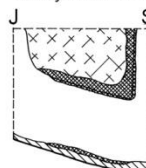
4. fáze odkryvu

řez západním topným kanálem

řez východním topným kanálem

- žlutka
- nepatrné stopy mazanice
- tmavě hnědá promíšená žlutkou
- tmavě hnědošedá, pecičky mazanice
- vypálená hlína

Tab. 8 Hostivice, okr. Praha-západ (CC), hrnčířský komplex odkrytý v roce 2001 (obj. 1631 a 1686), různé fáze odkryvu. Podle Pleinerová 2002, obr. 328, 376, 377, T. 13, upraveno.

CC7K1P1

1

2

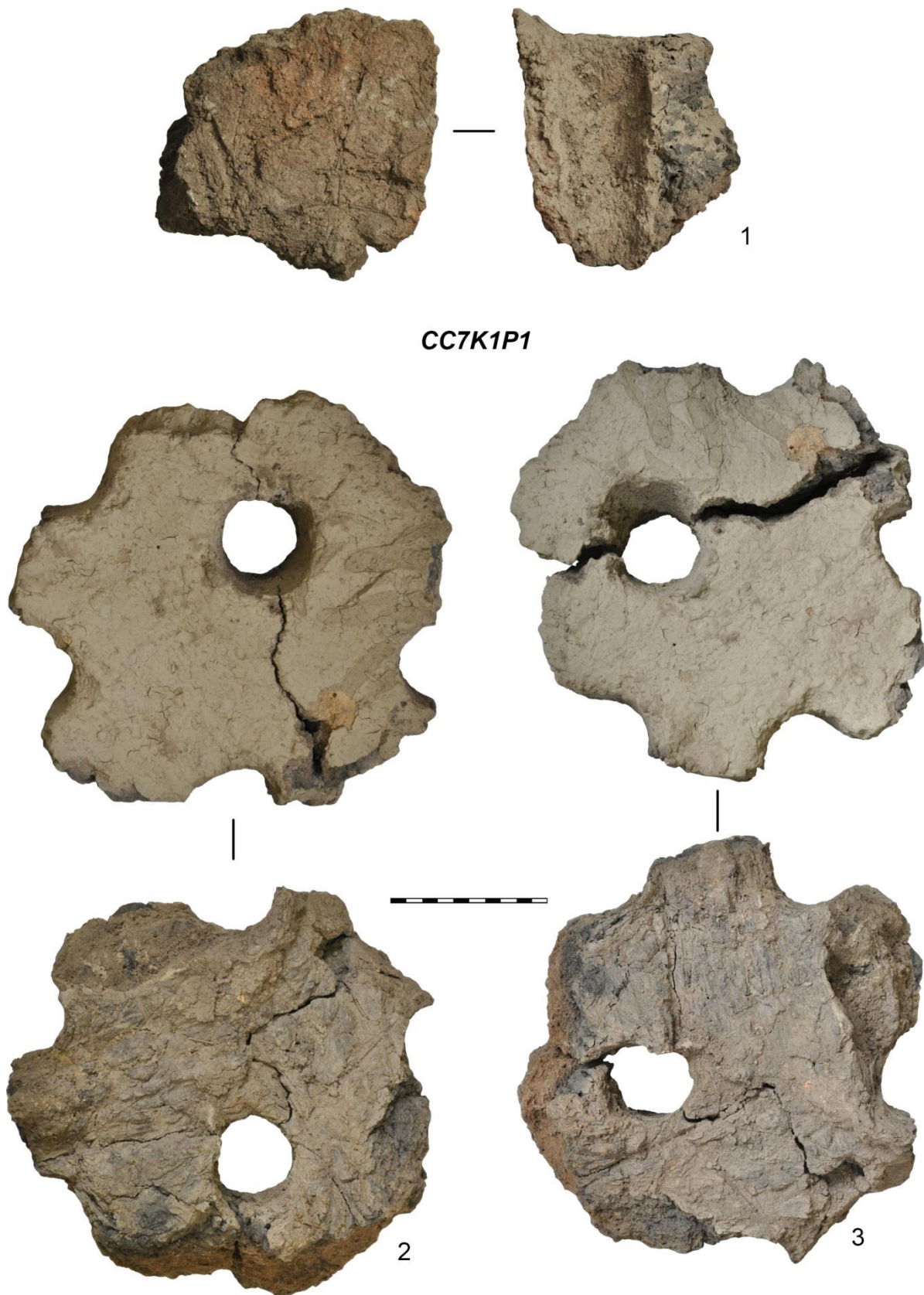

3

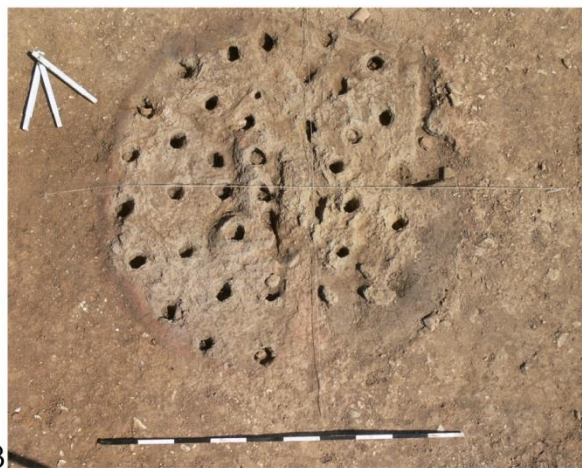
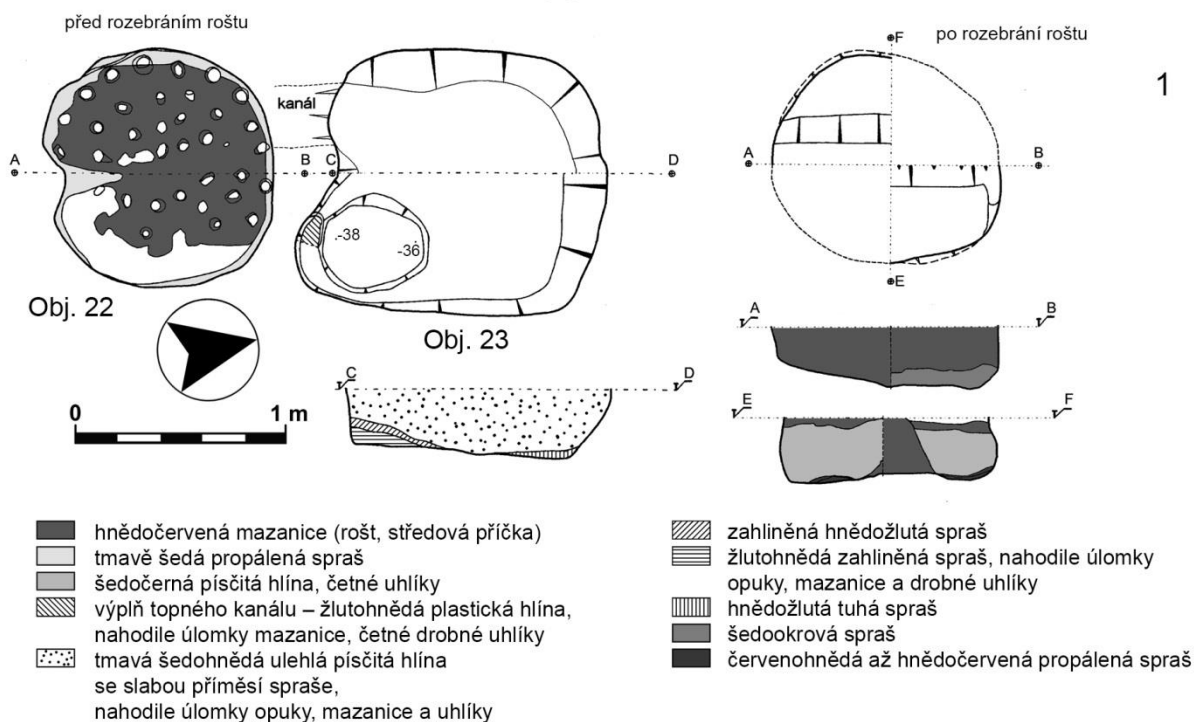
4

Tab. 9 Hostivice, okr. Praha-západ (CC), hrnčířský komplex odkrytý v roce 2001 (obj. 1631 a 1686), nálezová situace. 1 – podle *Venclová 2008*, příl. 16:1; 2–4 – archiv Archeologického oddělení M Roztoky.

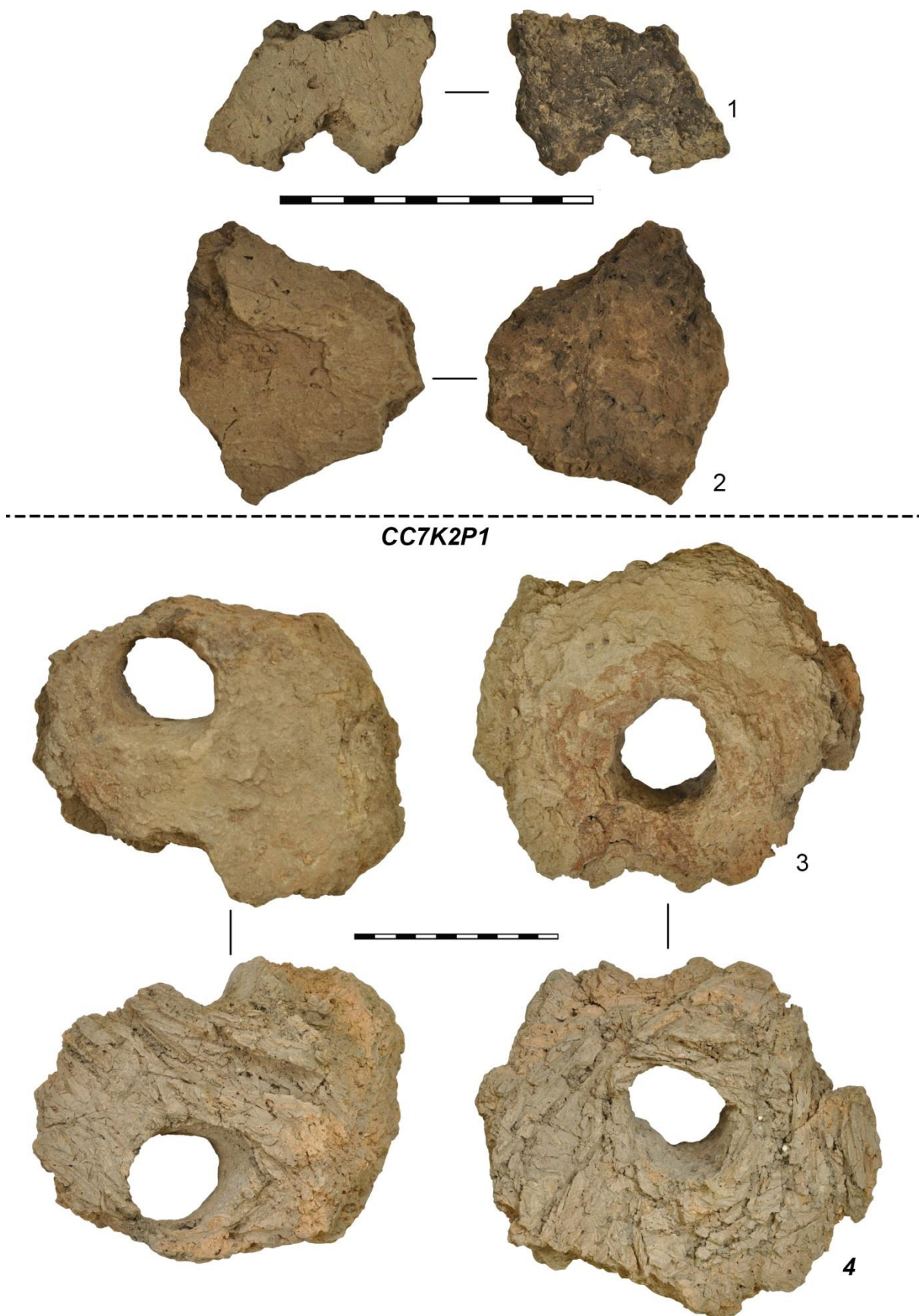

Tab. 10 Hostivice, okr. Praha-západ (CC), hrnčářský komplex odkrytý v roce 2001 (obj. 1631 a 1686), fragmenty roštu. Foto T. Mangel.

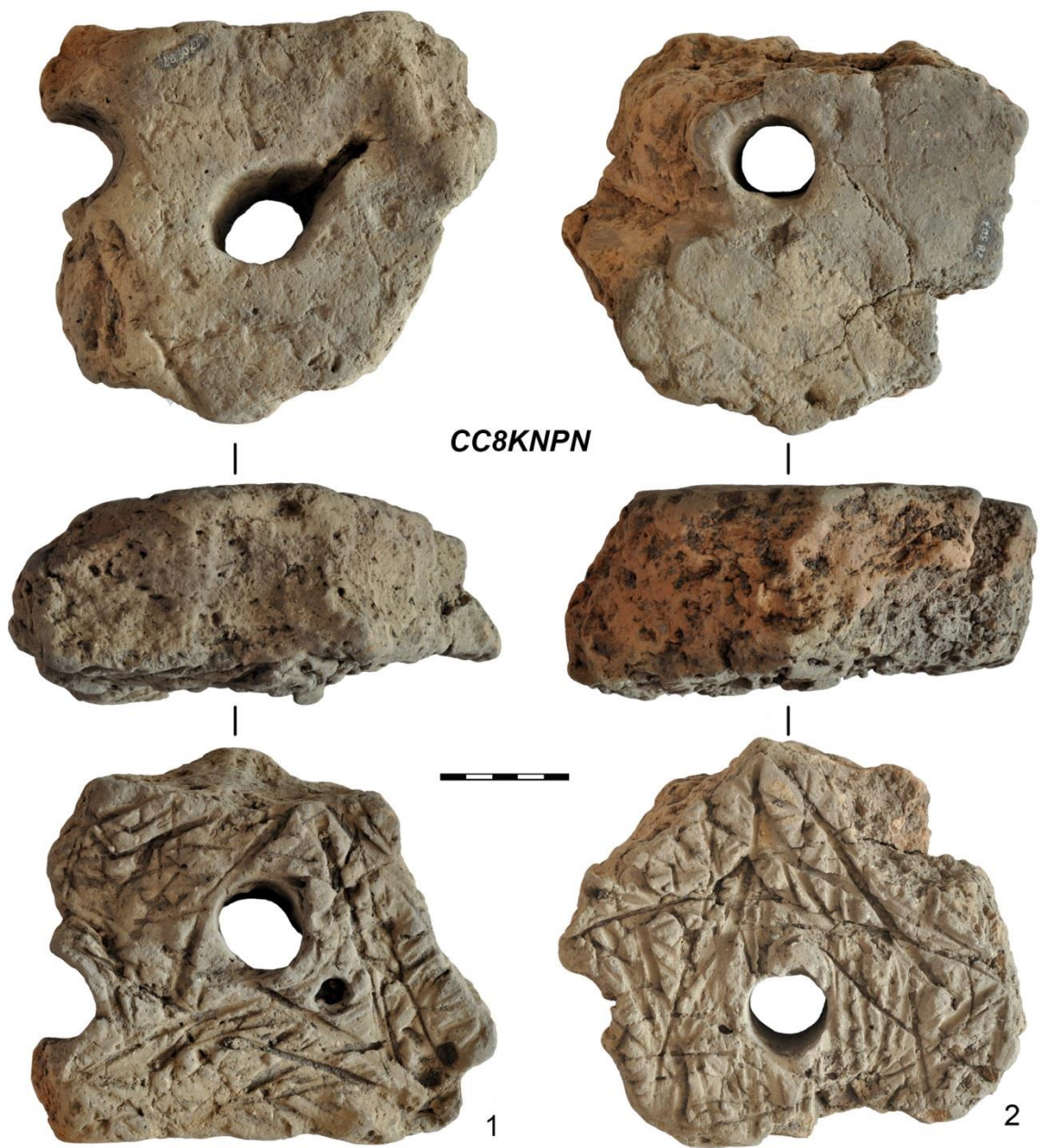
CC7K2P1

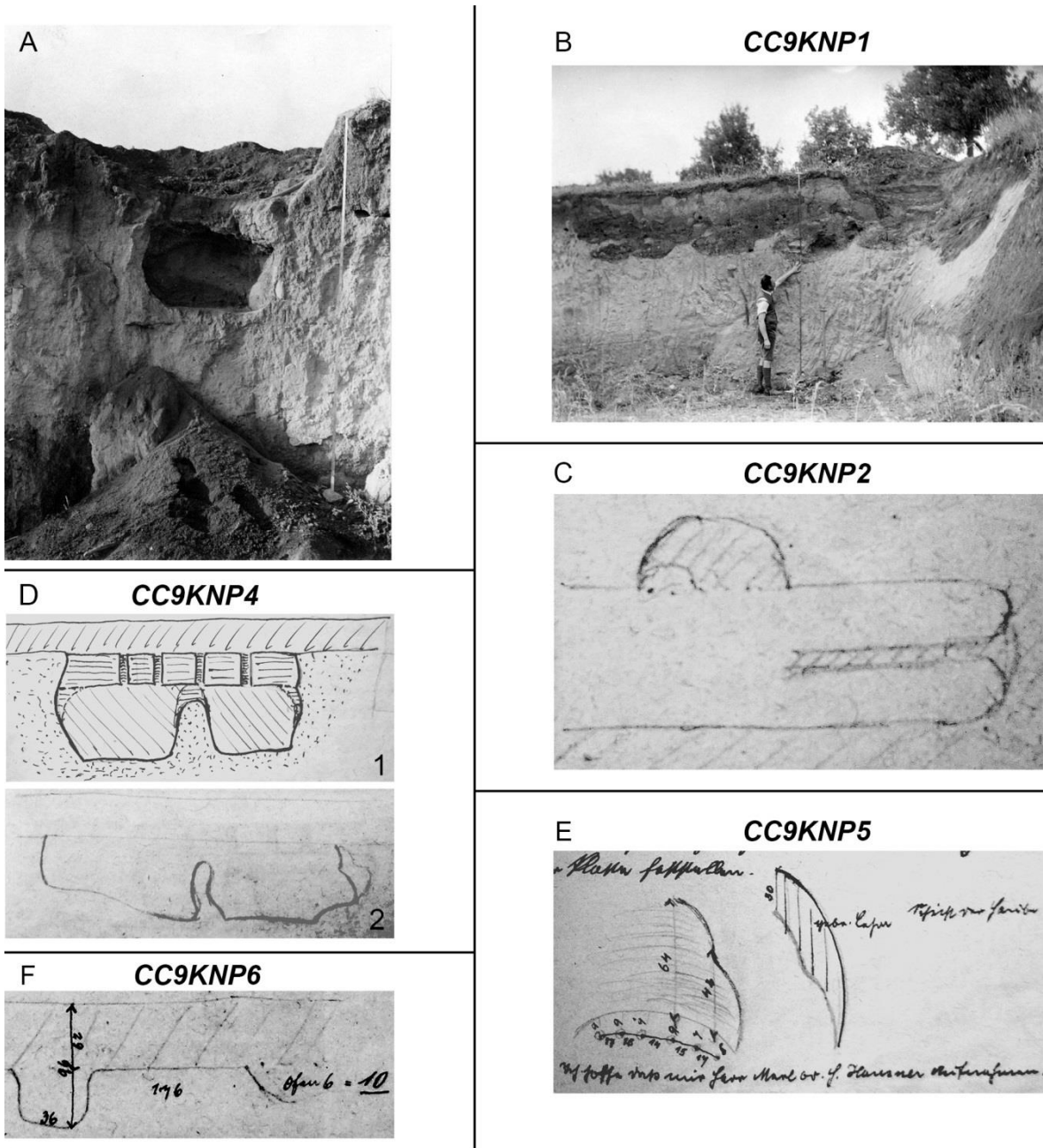
Tab. 11 Hostivice, okr. Praha-západ (CC), hrnčířský komplex odkrytý v roce 2006 (obj. 22 a 23): 1 – kresebná dokumentace; 2 - situace před vybráním roštu; 3 – detail roštu; 4 – situace po vybrání roštu; 5 – ústí topných kanálů. 1 – podle Hložek 2007, plán 98, 100, upraveno; 2–5 – archiv J. Hložka.

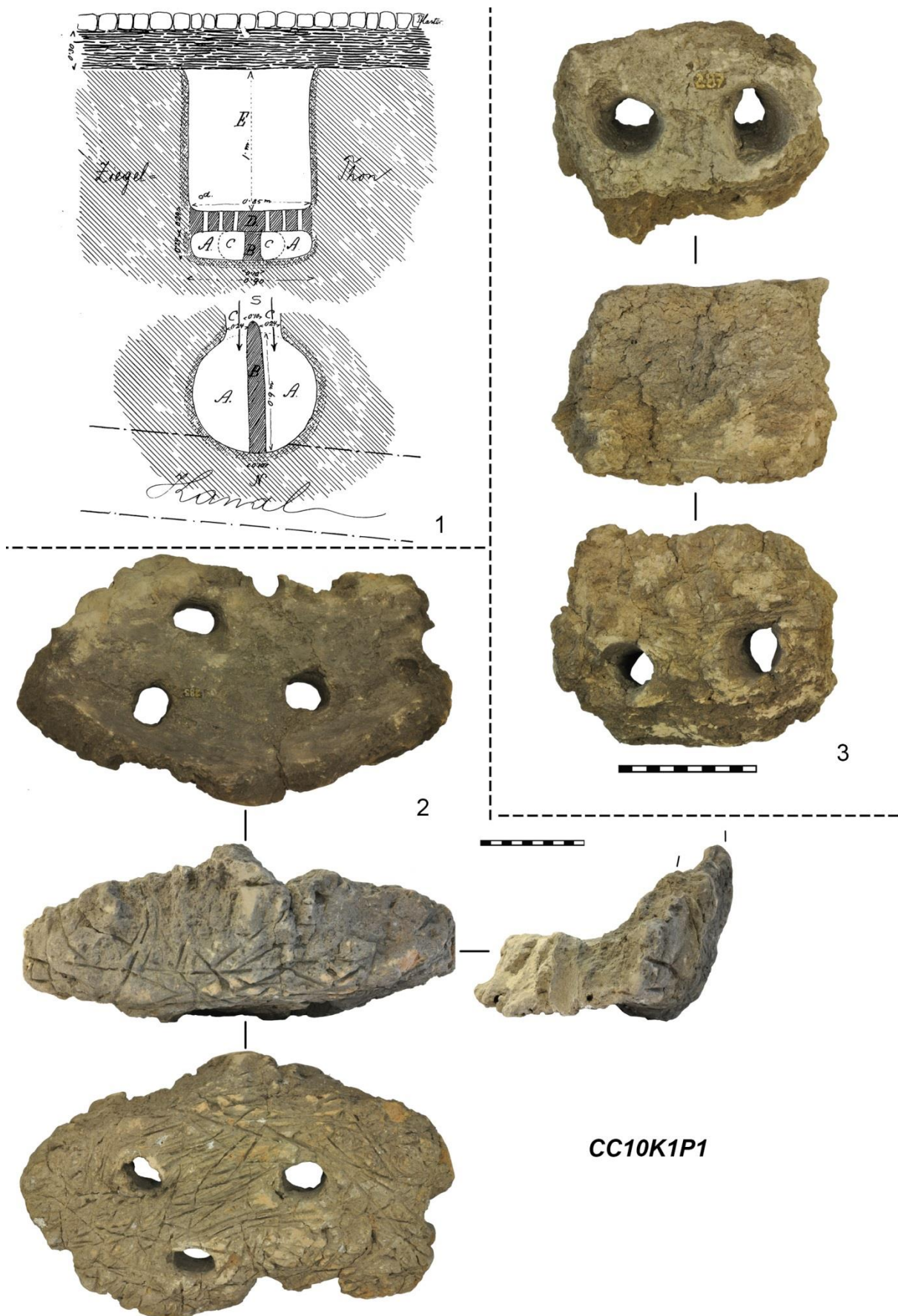
Tab. 12 Hostivice, okr. Praha-západ (CC), hrnčířský komplex odkrytý v roce 2006 (obj. 22 a 23): 1, 2 – zlomky výmazu pecišť (?); 3, 4 – fragmenty roštu. Foto T. Mangel.

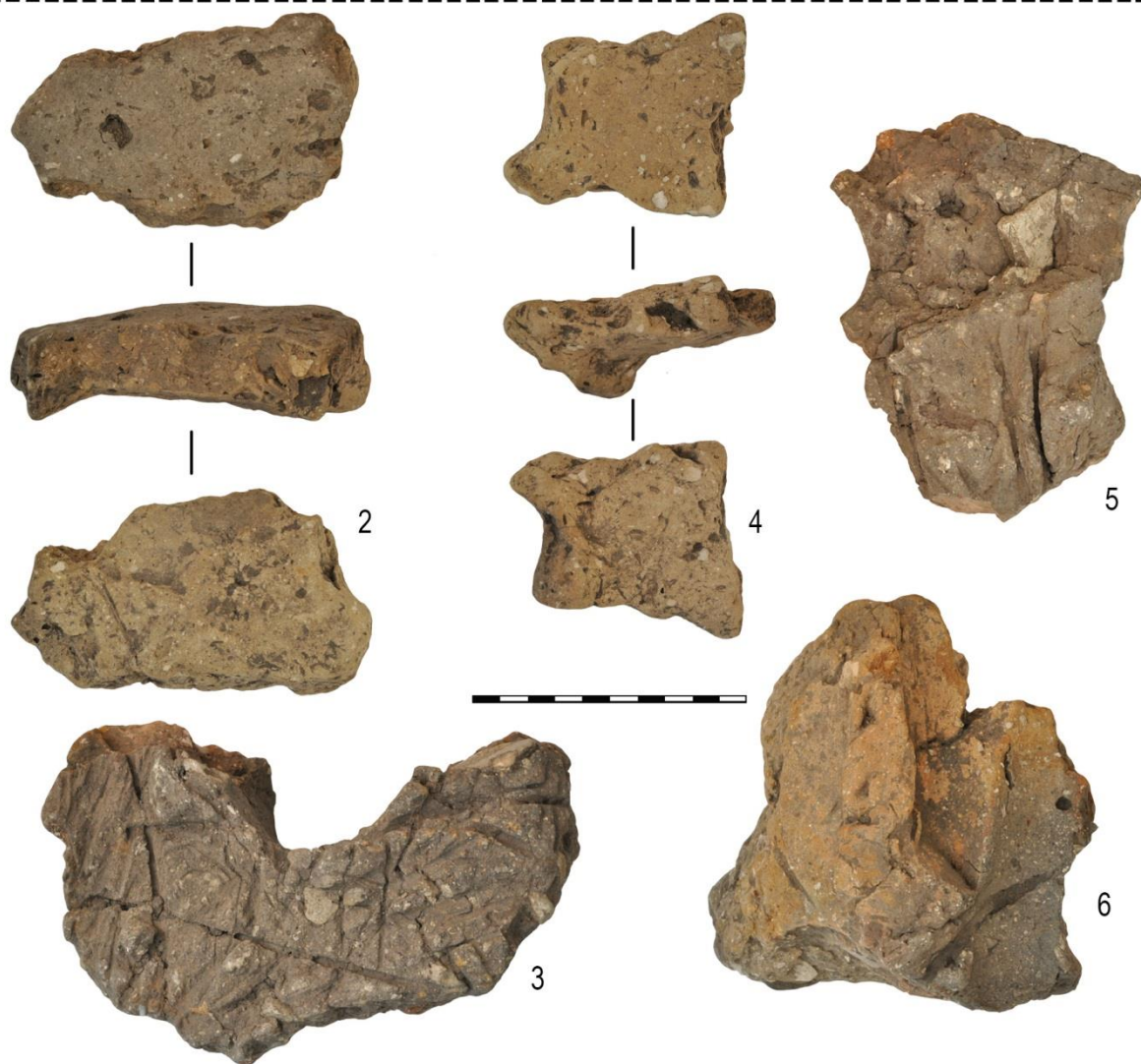
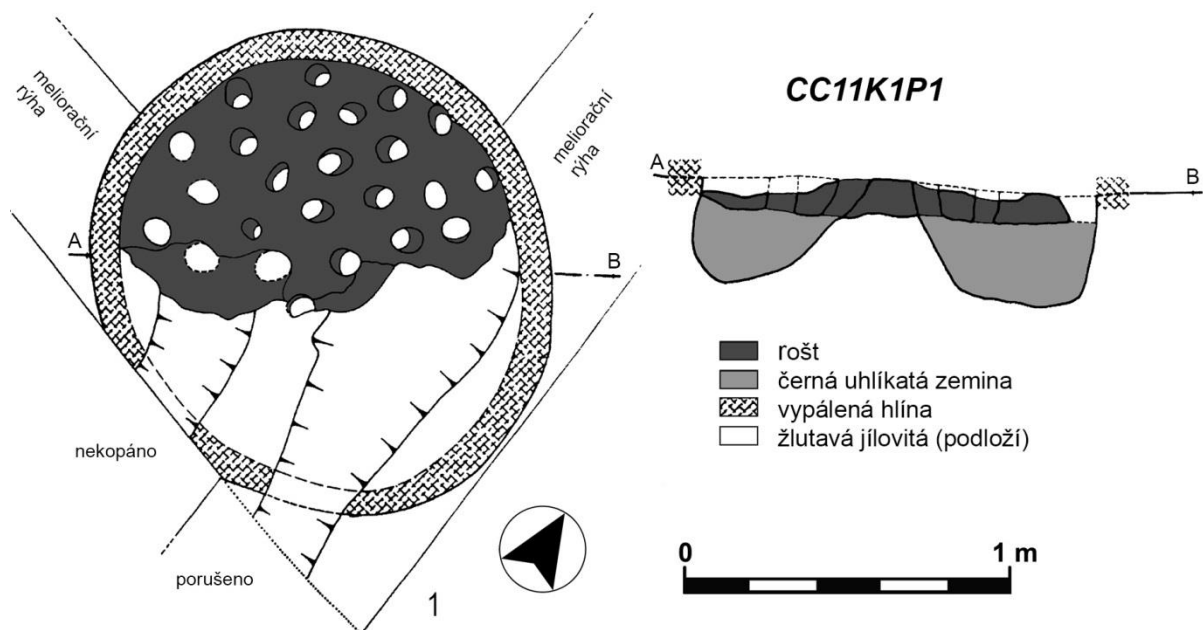
Tab. 13 Chrudim, okr. Chrudim (CC), fragmenty roštu. Foto T. Mangel.

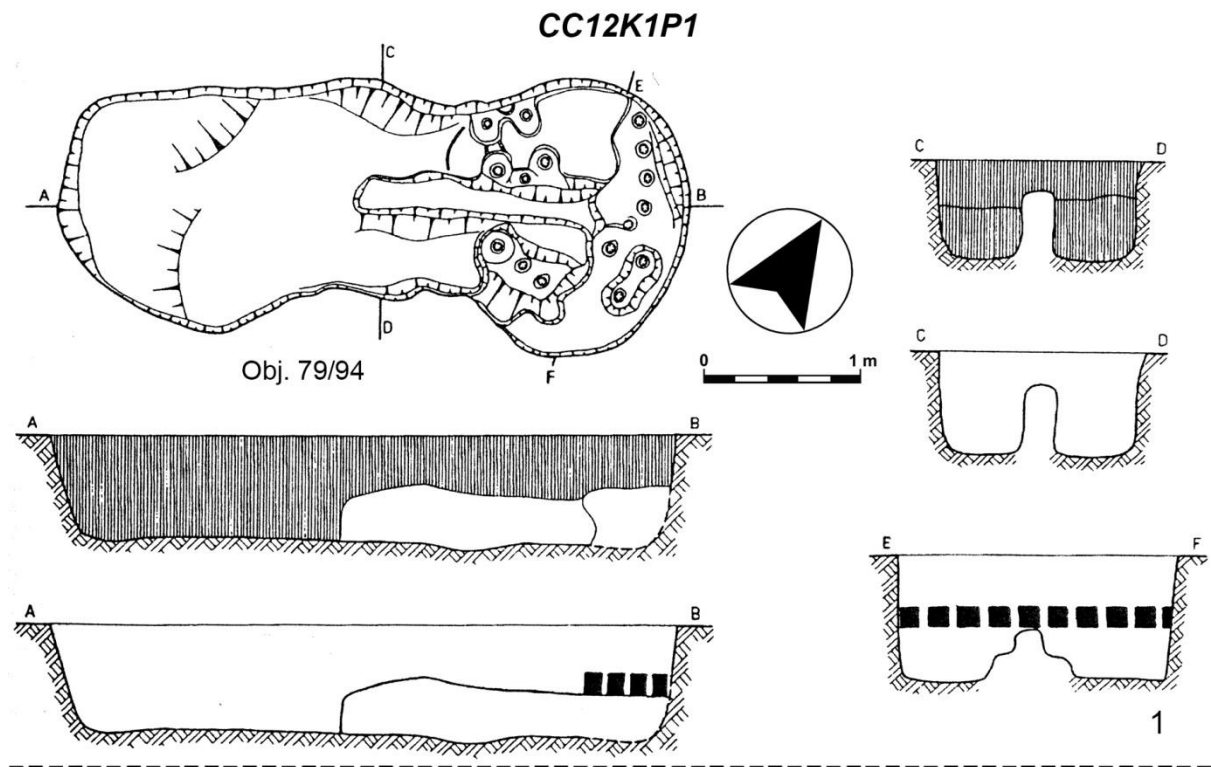
Tab. 14 A – F – Lhotka n. L., okr. Litoměřice (CC): A – foto z výzkumu jedné z pecí; B – Töpferofen 1, snímek z výzkumu v roce 1927; C – Töpferofen 2; D – Töpferofen 4; E – Töpferofen 5; F – Töpferofen 6. G – Lovosice, okr. Litoměřice (CC), náčrtek pece odkryté v roce 1937. A, B – podle NZ ARÚ Praha čj. 7477/47; C – G – podle Just Kurzpflege f. Vorgeschichte II.

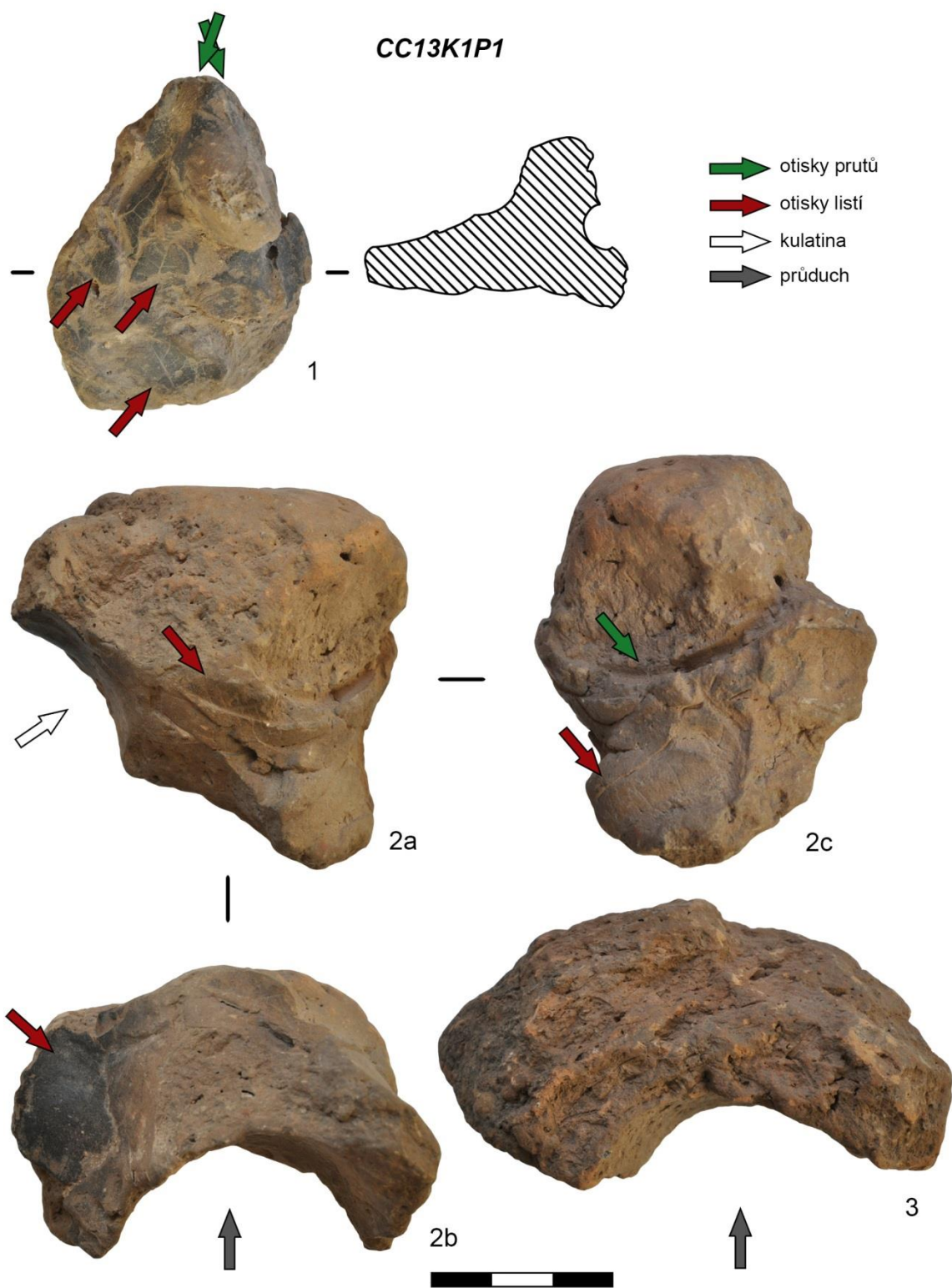
Tab. 15 Lovosice, okr. Litoměřice (CC), pec odkrytá v roce 1892: 1 – nálezová situace; 2, 3 – zlomky roštu. A1 – podle Weinzierl Fundprotokolle I, 14; A2, 3 – foto T. Mangel.

Tab. 16 Mšec, okr. Rakovník (CC), pec odkrytá v roce 1984: 1 – nálezová situace; 2–6 – zlomky roštu. 1 – podle Venclová 1999, obr. 2, upraveno; 2–6 – foto T. Mangel.

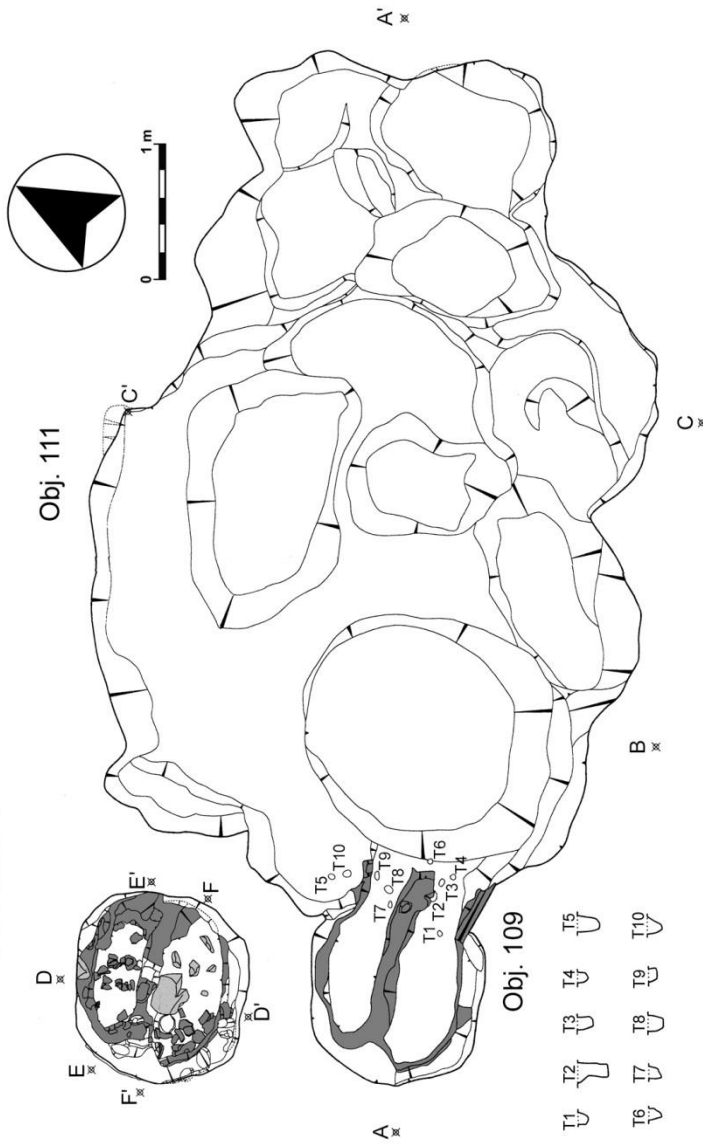

Tab. 17 Novosedly, okr. Český Krumlov (CC), obj. 79/94: 1 – nálezová situace; 2 – fragment roštu. 1 – podle Zavřel 1998, obr. 20, upraveno; 2 – foto T. Mangel.

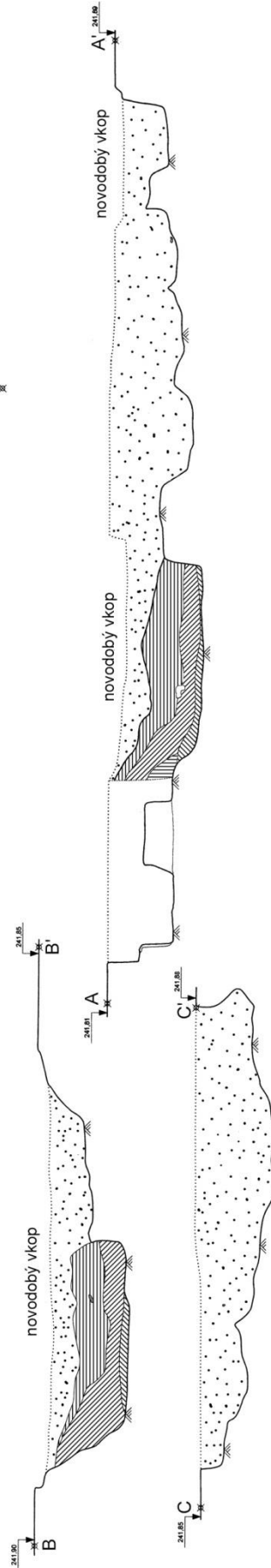
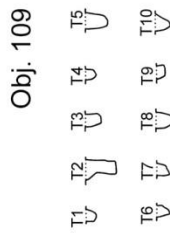
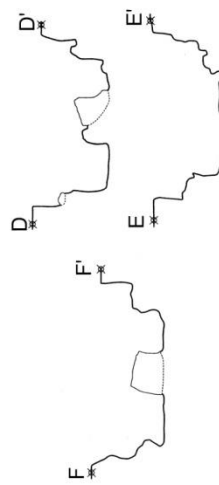

Tab. 18 Ostroměř, okr. Jičín (CC), relikty pece zachycené v roce 1924, fragmenty roštu. Foto T. Mangel.

CC14K1P1

- tmavší šedohnědá s pecičkami žluté,
- mazanice a uhlíků
- šedohnědá, četné pecičky žluté
- tmavá šedohnědá, ojedinelé pecky žluté
- šedohnědá, četné uhlíky a kusy mazanice
- světlejší šedohnědá, četné pecičky žluté,
- kusy mazanice a propálené hlíny
- propálené stěny pece
- kameny

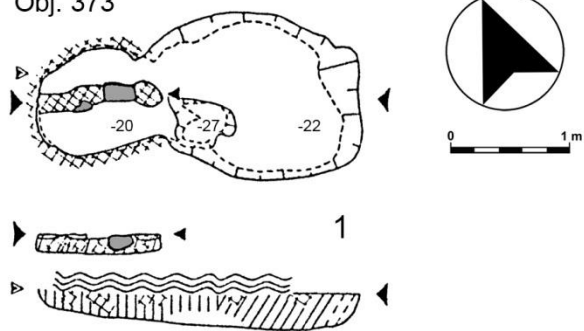
Tab. 19 Praha-Čakovice, okr. Hlavní město Praha (CC), obj. 109, nál. situace. Podle *Kostka 2008*, obr. 12, 13.

CC14K1P1

Tab. 20 Praha-Čakovice, okr. Hlavní město Praha (CC), obj. 109: 1, 2 – vnitřní část pece; 3 – celá pec, pohled z předpeční jámy po odebrání čela pece; 4 – ústí topných kanálů; 5 – celkový pohled na hrnčířský komplex; 6 – hrnčířský komplex a obj. 111. Archiv M. Kostky.

Obj. 373

CC16K1P1

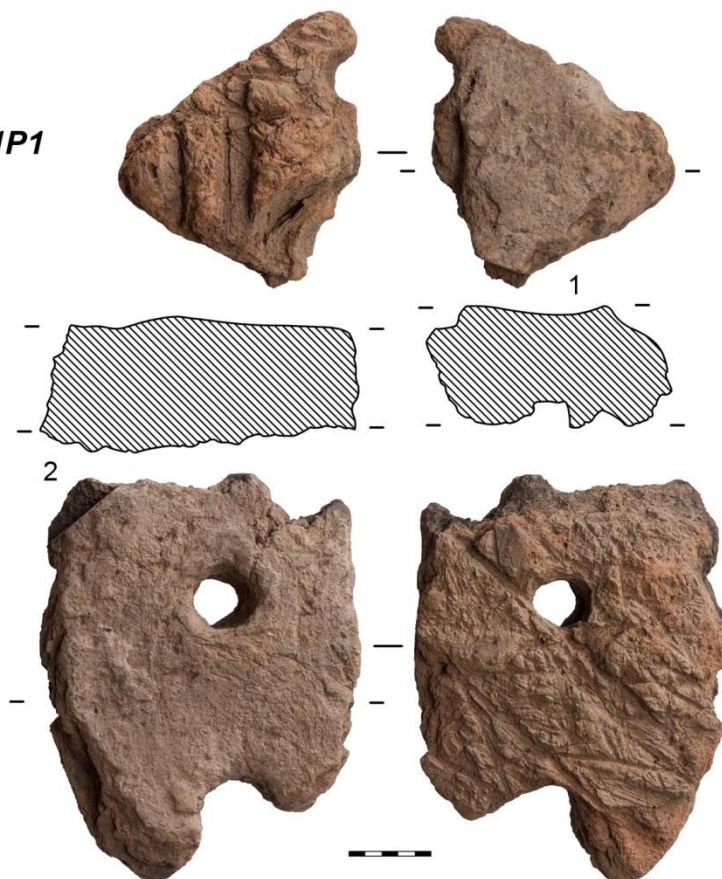
- černohnědá, až světle hnědočerná
- tmavě hnědá
- tmavě hnědá promíšená spraš
- spraš
- zničeno, nezkoumáno
- propálený výmaz
- kameny

Tab. 21 Radovesice, okr. Teplice (CC), obj. 373: 1 – nálezová situace; 2 – pec; 3 – předpeční jáma; 4, 5 – zlomy mazanice (roštu?) s otisky konstrukce. 1 – podle *Waldhauser a kol. 1993*, Abb. 41: 373; 2, 3 – archiv M Teplice; 4, 5 – foto T. Mangel.

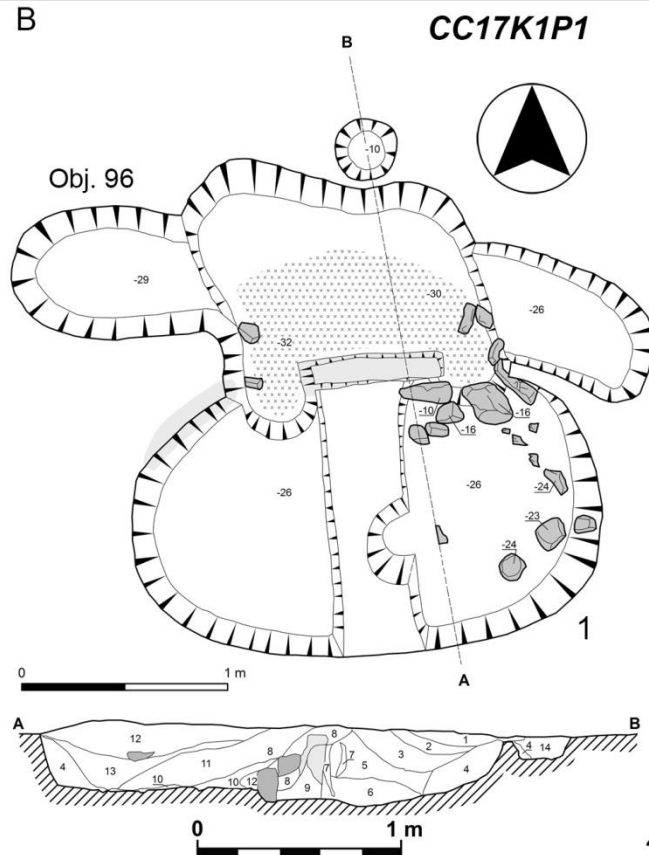
A

CC15K1P1

B

CC17K1P1

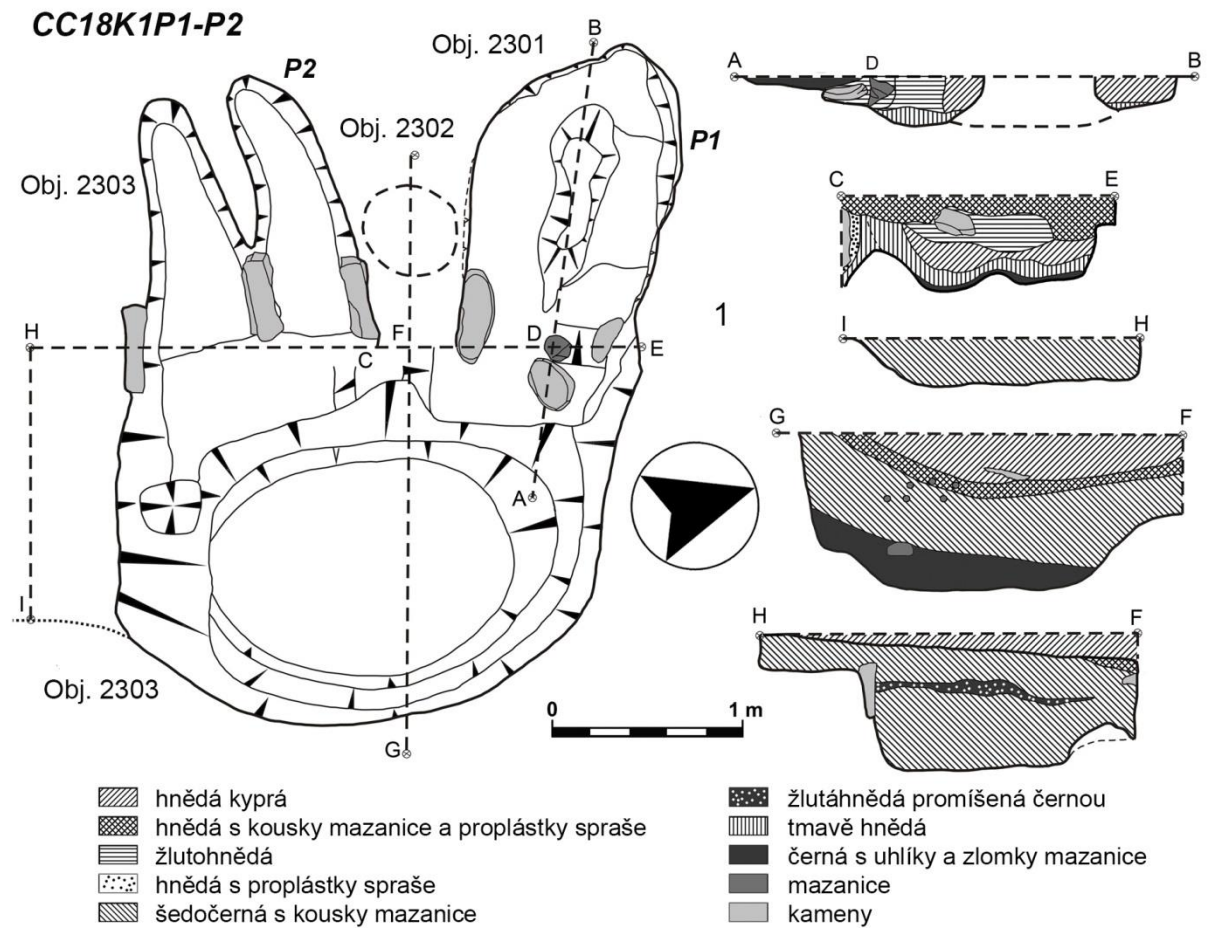

- kameny
- uhlíky
- mazanice

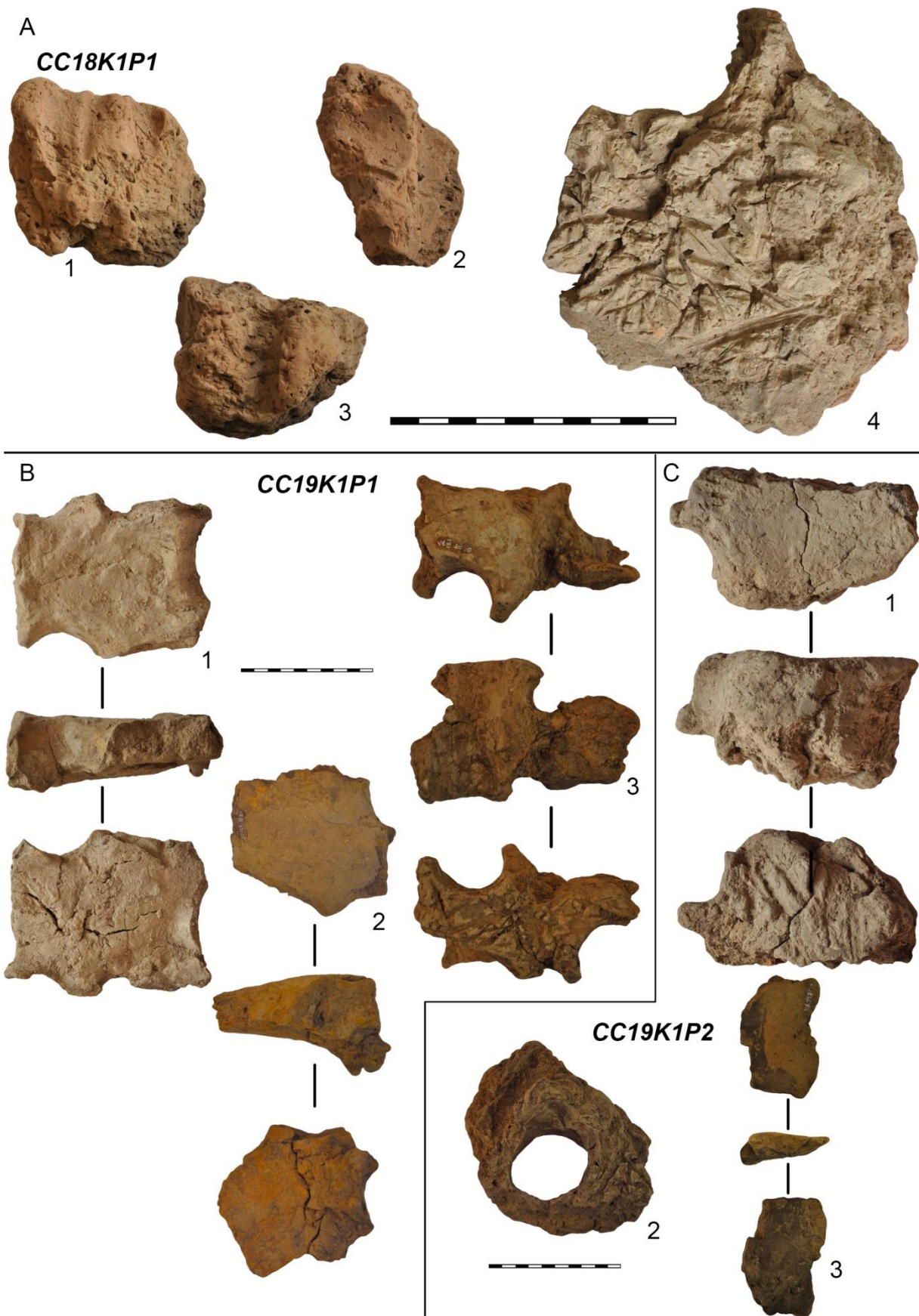
- 1 světlá šedookrová jílovito-písčítá s uhlíky (do 5 %)
- 2 světlá červenookrová písčito-jílovitá
- 3 světle šedá písčito-jílovitá promísená bílými ččkami a uhlíky (15–20 %)
- 5 okrovošedá písčito-jílovitá s bílými a červenými propláskty a uhlíky (do 5 %)
- 6 šedobílá písčito-jílovitá s červenými a okrovými šmouhami a uhlíky (5– 15 %)
- 7 tmavě hnědošedá s uhlíky (až 40 %)
- 8 černošedá s uhlíky (více jak 60 %)
- 9 šedá kompaktní s pískem
- 10 červenookrovošedá jílovito-písčítá s uhlíky
- 11 červenohnědá jílovito-písčítá
- 12 tmavší šedohnědá s uhlíky (20 %)
- 13 šedohnědá s bílými ččkami (30 %) a uhlíky (15%)
- 14 tmavě šedá s uhlíky (10 %)

Tab. 22 A – Praha-Sedlec, okr. Hlavní město Praha (CC), zlomky roštu pece. B – Říkov, okr. Náchod (CC), obj. 96: 1 – nálezová situace; 2 – foto komplexu ze severu. A – podle *Hlava – Mangel 2013*, obr. 6: 4, 5; B1 – podle *Mangel – Thér – Tůma 2011*, obr. 2; B2 – foto J. Tůma.

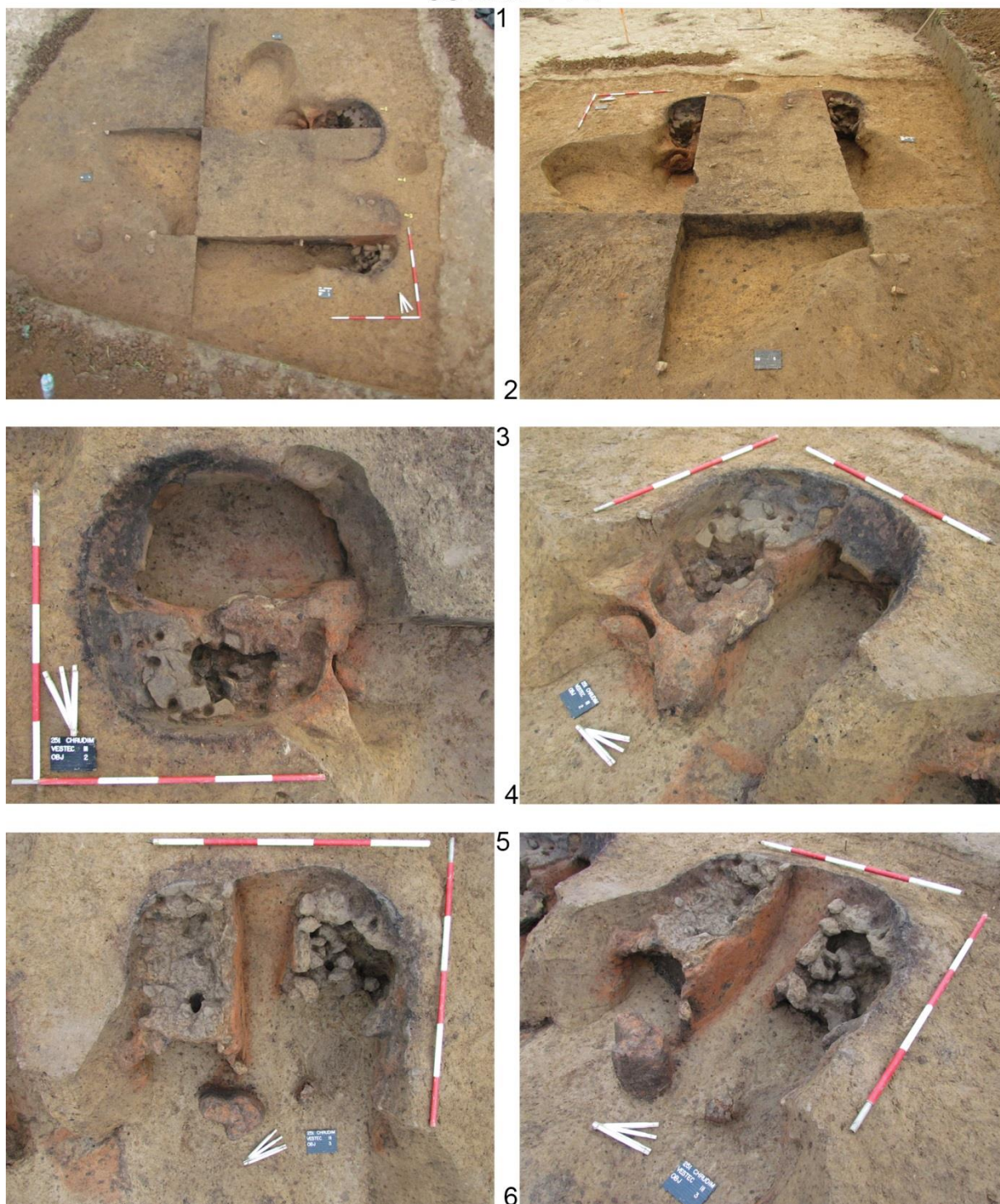

Tab. 23 Štítary, okr. Kolín (CC), obj. 2301 a 2303: 1, 2 – nálezová situace; 3 – detail řezu peci 2301 a přechodu k peci 2303. Archiv R. Šumberové, upraveno.

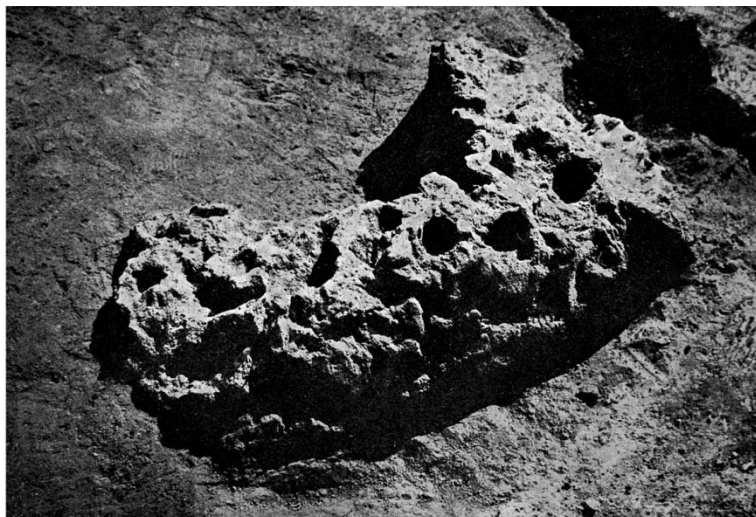
Tab. 24 A – Štítary, okr. Kolín (CC), obj. 2301: 1–3 – zlomky mazanice (roštu?) s otisky konstrukce; 4 – fragment roštu. B – Vestec, okr. Chrudim (CC), obj. 2, zlomky roštu. C – Vestec, okr. Chrudim, obj. 3, zlomky roštu. A – foto R. Thér; B, C – foto T. Mangel.

CC19K1P1-P2

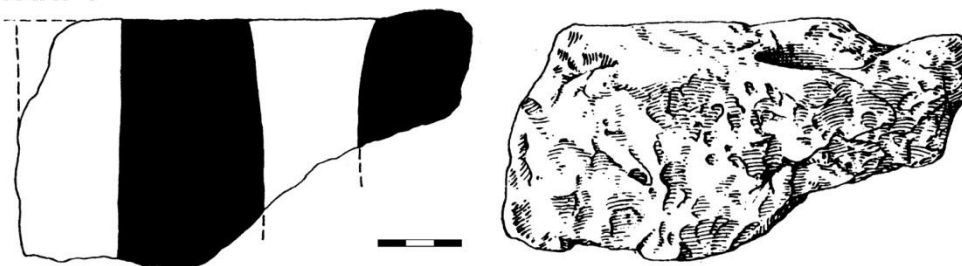

Tab. 25 Vestec, okr. Chrudim (CC), obj. 1-3: 1, 2 – celkový pohled na hrnčířský komplex; 3, 4 – obj. 2; 5, 6 – obj. 3. Archiv Archeologického pracoviště Regionálního muzea v Chrudimi.

A
CM1KNPN

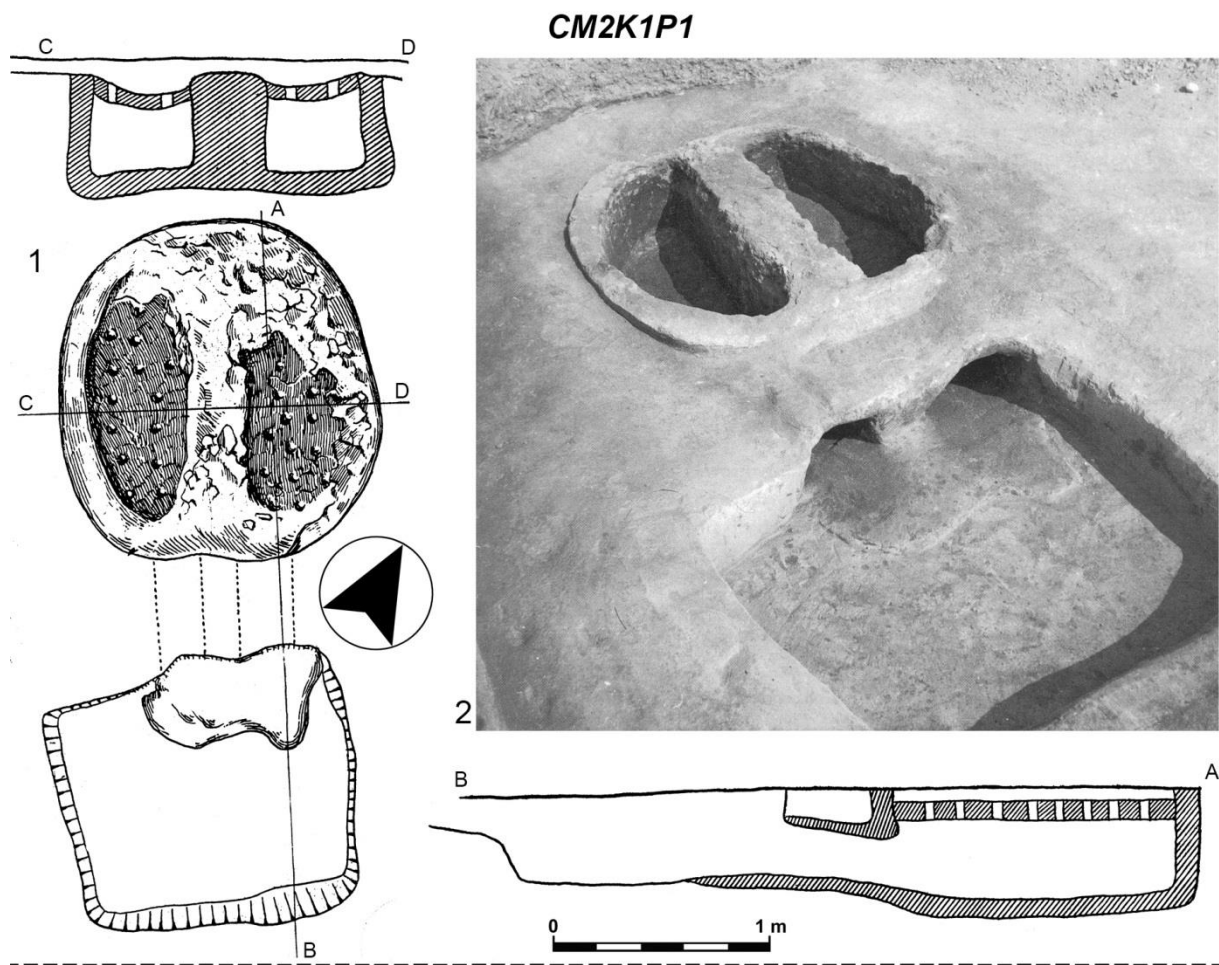
B
CM3KNP1

C
CM5KNPN

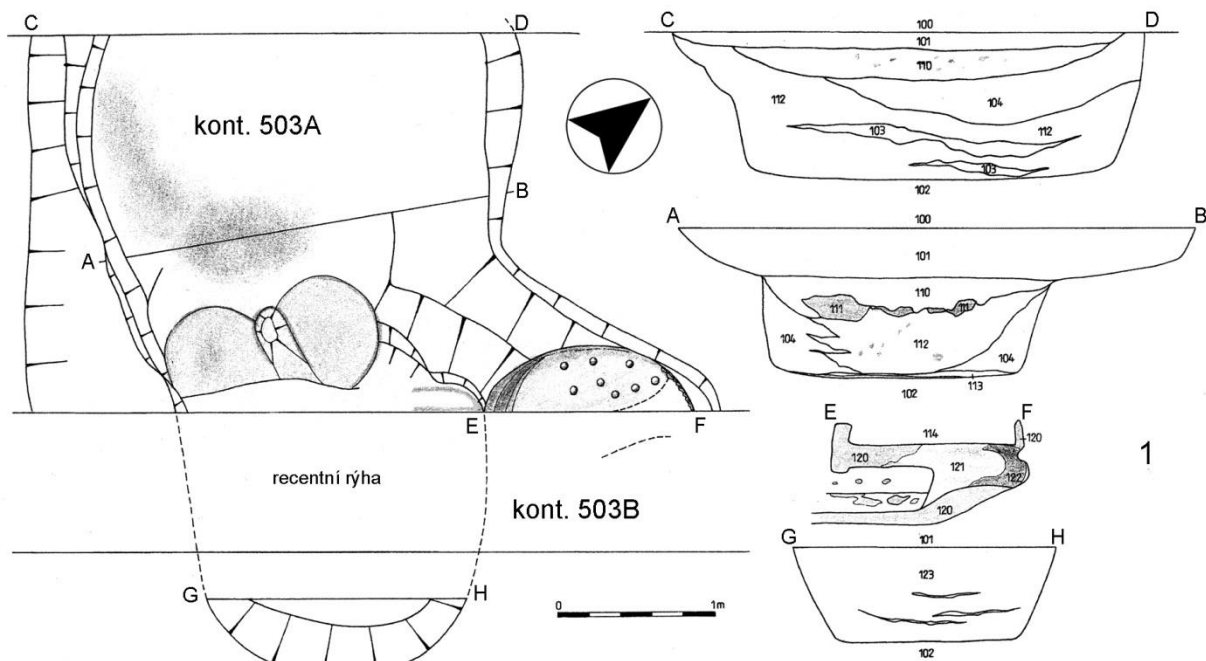

Tab. 26 A – Boršice, okr. Uherské Hradiště (CM), situace odkrytá v roce 1954. B – Brumovice, okr. Břeclav (CM), zlomek roštu z pecí narušených v roce 1972. C – Dědice, okr. Vyškov (CM), obj. 3, fragmenty roštu. A – podle Šimek 1958, obr. 46; B – podle Ludikovský 1973, tab. 35:9; C – foto T. Mangel.

Tab. 27 Brno-Horní Heršpice, okr. Brno-město (CM), hrnčířský komplex zachycený v roce 1960: 1, 2 –
 nálezková situace; 3–6 – zlomky roštu. 1 – podle *Meduna 1961*, tab. 27; 2 – podle *Čížmářová 2011*, obr. 157; 3–6
 – foto R. Thér.

CM4K1-K2P1

100 - ornice - černozem o mocnosti 35 cm

101 - podorniční vrstva

102 - žluté sprašové podloží

103 - tmavě hnědá ulehlá hlína se sprašovými proplásky a mazanicí do 1 cm

104 - sprašová lavice

110 - spraš s nevýraznými ččkami hnědé hlíny a ojedinělými drobtly mazanice (planýrka)

111 - rozplavená destrukce klenby pece a bloky roštu, množství zlomků nádob v druhotné poloze

112 - tmavě hnědá ulehlá, místy „mastná“ hlína s množstvím keramických zlomků

113 - tmavě hnědá, výrazně ulehlá „mastná“ hlína

114 - tmavě hnědá kyprá prachová hlína

120 - červená mazanice

121 - šedá mazanice

122 - černá mazanice

123 - šedo hnědá prachová hlína s proplásky spraše

CM4K1P1

Tab. 28 Čelčice, okr. Prostějov (CM), situace odkrytá roku 2004: 1 – nálezová situace; 2–4 – zlomky roštu. 1 – podle Fojtík 2007, obr. 2, upraveno; 2–4 – foto T. Mangel.

CM4K1-K2P1

1

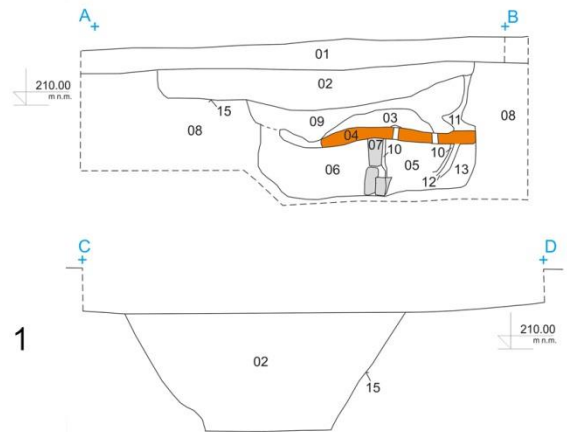
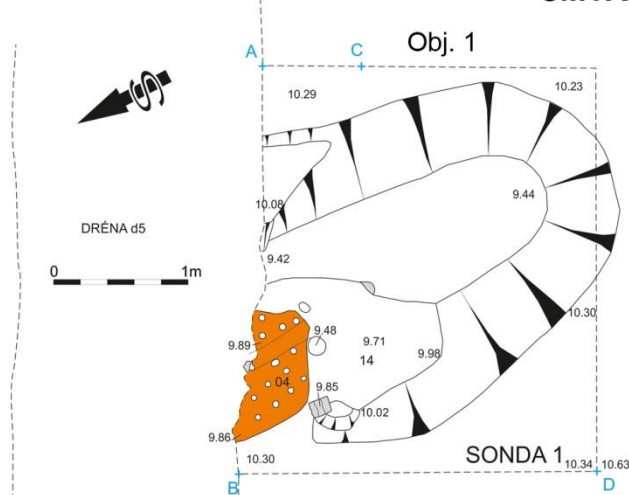
2

3

Tab. 29 Čelčice, okr. Prostějov (CM): 1 – destruovaná pec komplexu 503A; 2 – předpecní jáma komplexu 503A; 3 - rošt pece náležející ke komplexu 503B. Foto P. Fojtík.

CM6K1P1

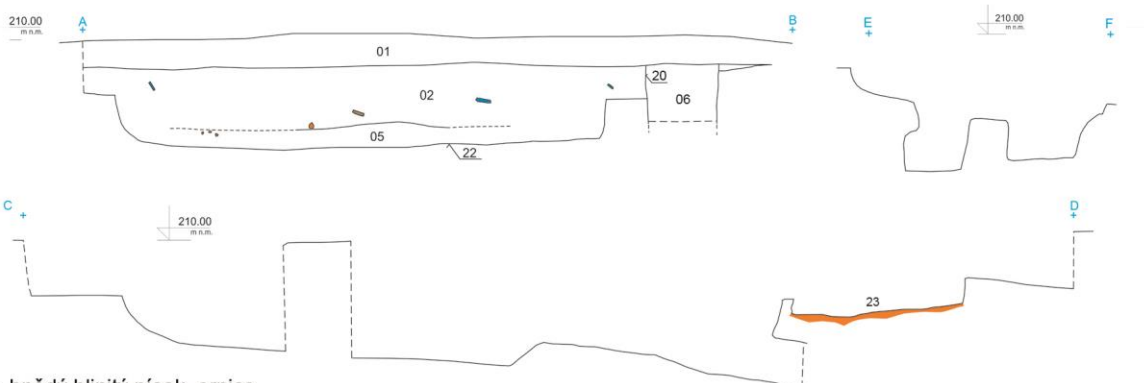
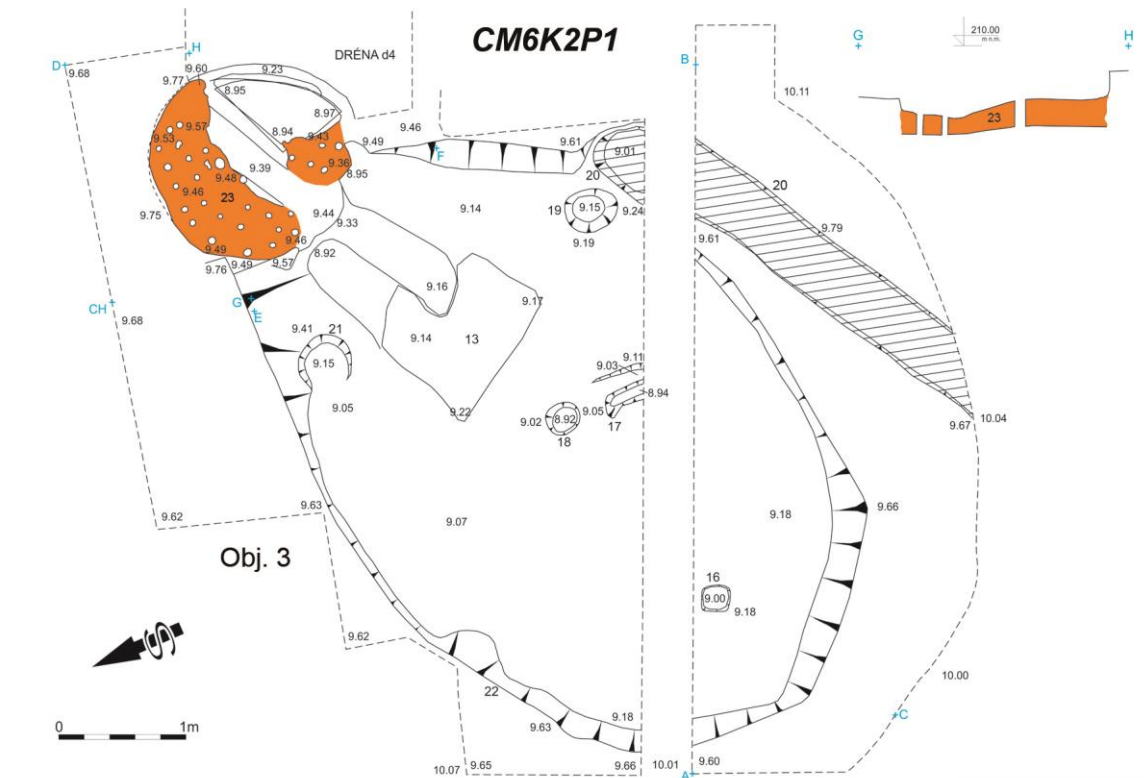

- 01 - hnědý hlinitý písek, ornice
- 02 - tmavá šedočerná písčité hlína, konzistence tuhá, výplň předpeční jámy
- 03 - mazanice, destrukce klenby
- 04 - mazanice, kruhovitý rošt
- 05 - heterogenní tmavá hnědočerná písčité hlína, kamínky, uhlíky, mazanice, konzistence tuhá, výplň topného kanálu pod roštěm
- 06 - heterogenní tmavá hnědočerná písčité hlína, kamínky, uhlíky, mazanice, konzistence tuhá, výplň topného kanálu pod roštěm

- 07 - kamenný žernov ve středové příčce
- 08 - žlutý písek, kyprý, podloží
- 09 - hnědý hlinitý písek, středně ulehlý
- 10 - výmaz stěny topného kanálu (sekundární)
- 11 - klenba pece
- 12 - výmaz stěny topného kanálu (sekundární)
- 13 - výplň topného kanálu (primární) pod roštěm
- 14 - destrukce před roštěm
- 15 - výkop pece a předpeční jámy

Tab. 30 Dubňany, okr. Hodonín (CM), obj. 1: 1 – nálezová situace; 2, 3 – pohledy na relikt komplexu; 4 – detail části žernovu ve středové příčce; 5 – pohled na rošt a žernov v západní stěně topeniště. Podle *Kostrouch 2008a*.

- 01 - hnědý hlinitý písek, ornice
- 02 - tmavý šedočerný hlinitý písek, kamínky, středně uhlý, výplň předpeční jámy
- 03 - hnědý hlinitý písek, kamínky, středně uhlý, výplň předpeční jámy
- 04 - heterogenní tmavý hnědočerný hlinitý písek, kamínky, uhlíky, mazanice, středně uhlý, výplň topného kanálu pod roštem
- 05 - hnědý/černý hlinitý písek, kamínky, středně uhlý, výplň předpeční jámy při dně
- 06 - tmavý šedočerný hlinitý písek, kamínky, kyprý, výplň rec. drenáže
- 07 - tmavý šedočerný hlinitý písek, středně uhlý, výplň sloupové jámy
- 08 - tmavý šedočerný hlinitý písek, středně uhlý, výplň jámy
- 09 - tmavý šedočerný hlinitý písek, středně uhlý, výplň sloupové jámy
- 10 - tmavý šedočerný hlinitý písek, středně uhlý, výplň sloupové jámy
- 11 - heterogenní tmavý hnědočerný hlinitý písek, kamínky, uhlíky, mazanice, středně uhlý, výplň topného kanálu
- 12 - heterogenní tmavý hnědočerný hlinitý písek, kamínky, uhlíky, mazanice, středně uhlý, výplň topného kanálu
- 13 - černý hlinitý písek, čtené uhlíky, středně uhlý, vrstva popela před topeništěm
- 14 - tmavý šedočerný hlinitý písek, středně uhlý vrstva nad destrukcí klenby
- 15 - hnědošedý hlinitý písek, mazanice, středně uhlý, destrukce klenby
- 16 - výkop, sloupová jáma
- 17 - výkop, jáma
- 18 - výkop, sloupová jáma
- 19 - výkop, sloupová jáma
- 20 - výkop, drenáž z roku 1985
- 21 - výkop, sloupová jáma
- 22 - výkop, předpeční jáma
- 23 - mazanice, kruhovitý rošt

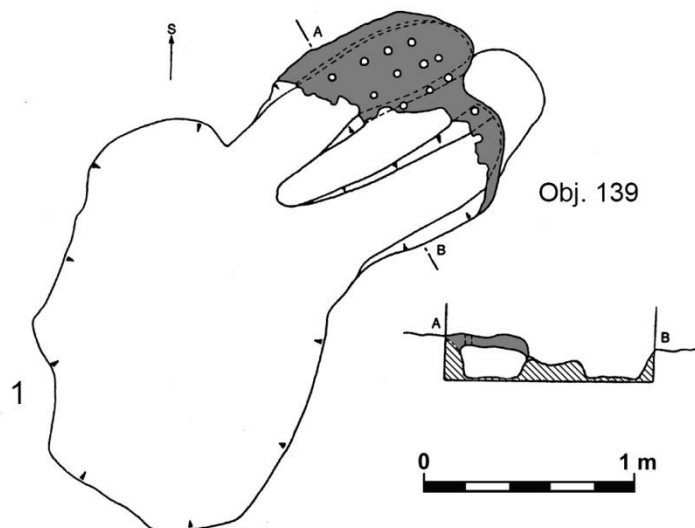
Tab. 31 Dubňany, okr. Hodonín (CM), obj. 3, nálezořová situace. Podle *Kostrouch 2008a*.

Tab. 32 Dubňany, okr. Hodonín (CM), obj. 3: 1 – celkový pohled; 2 – pohled na rošt; 3 – pohled na ústí kanálů.
Podle *Kostrouch 2008a*.

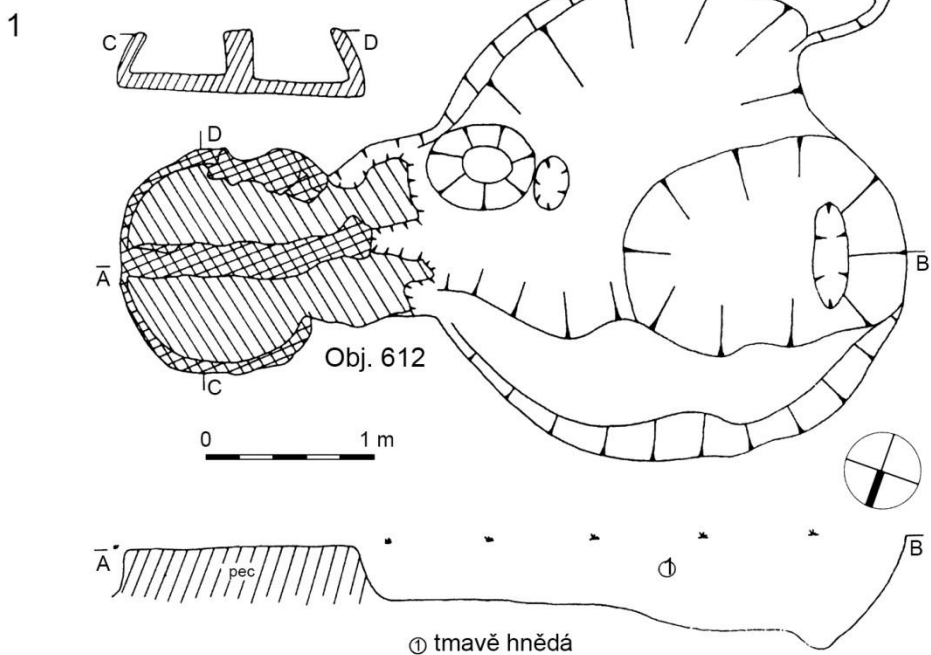
CM7K1P1

■ rošt

Tab. 33 Kramolín, okr. Třebíč (CM), obj. 139: 1 – nálezová situace; 2–4 – zlomky roštu. 1 – podle *Lička – Košťuřík – Mach 1990*, obr. 1; 2–4 – foto T. Mangel.

CM8K1P1

2

3

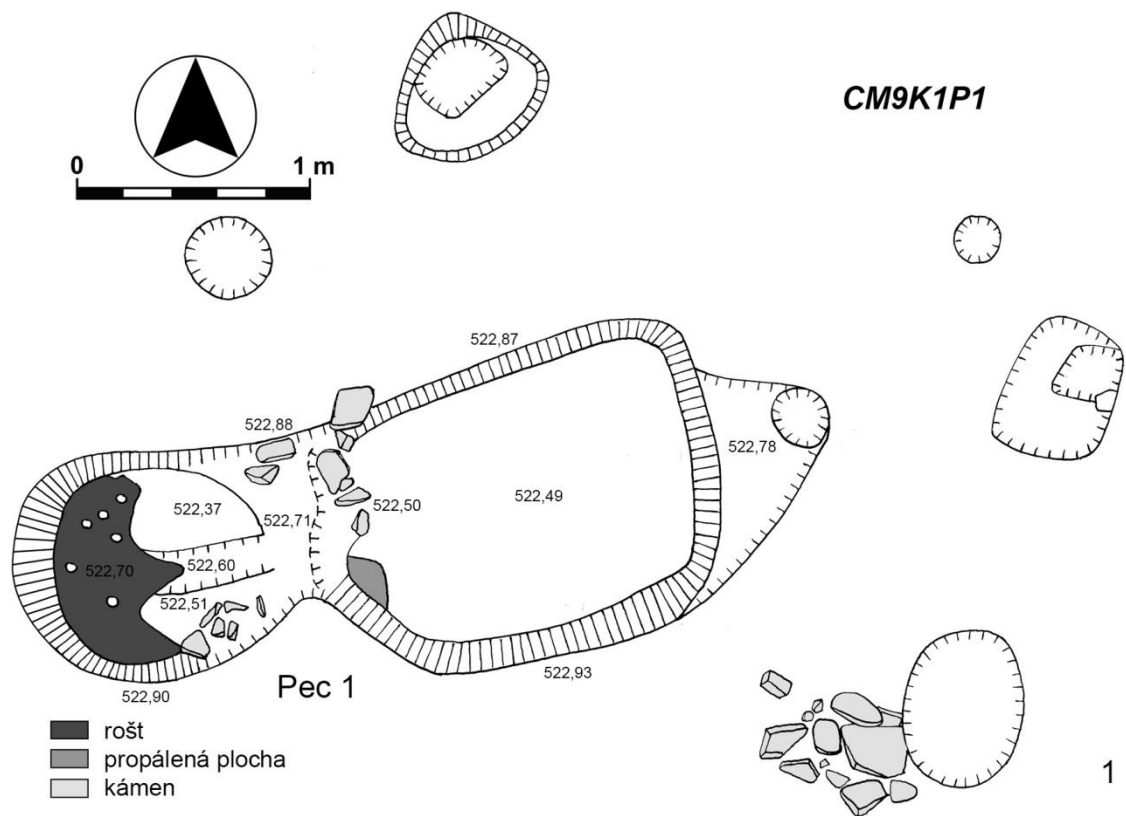

4

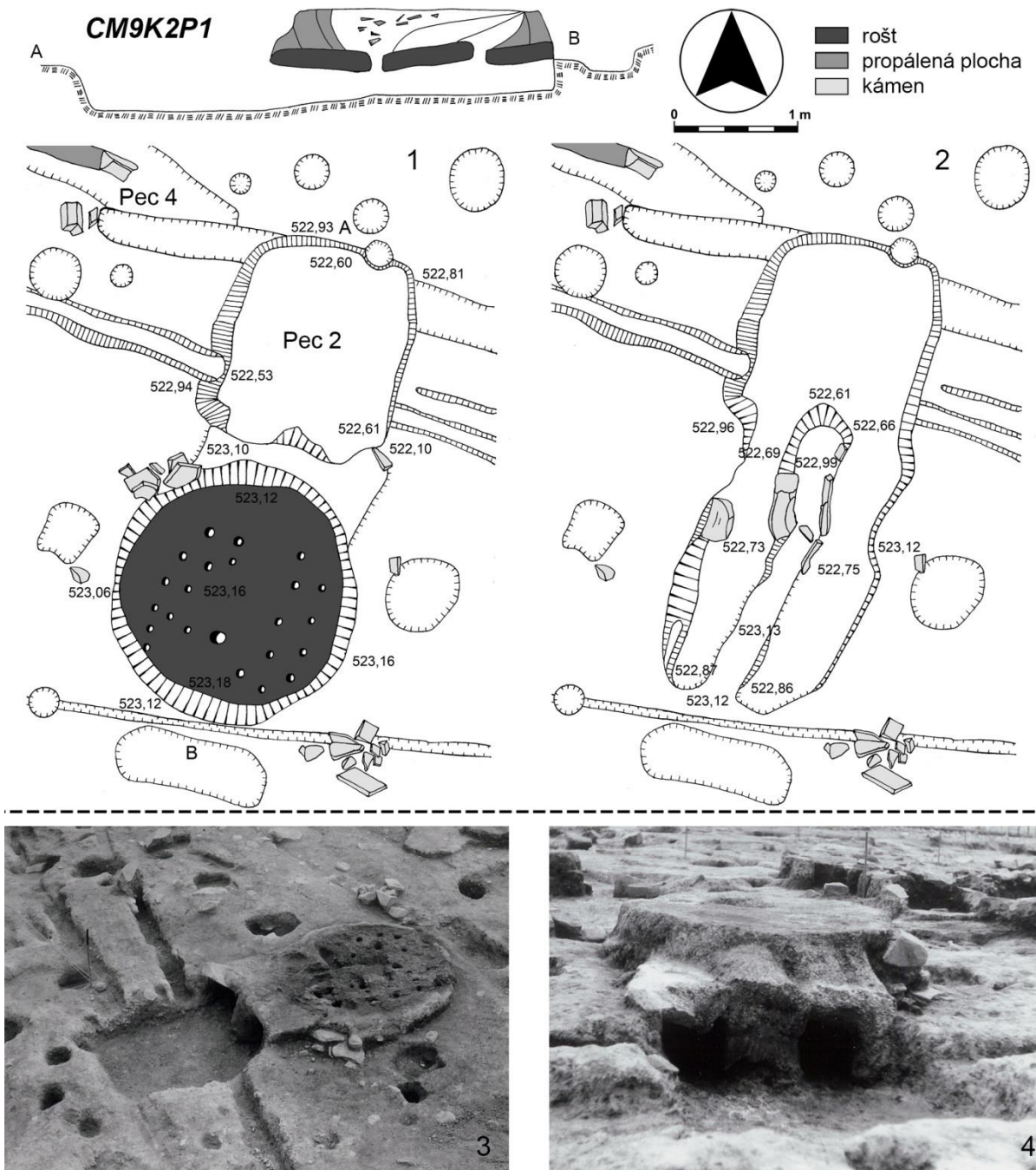

5

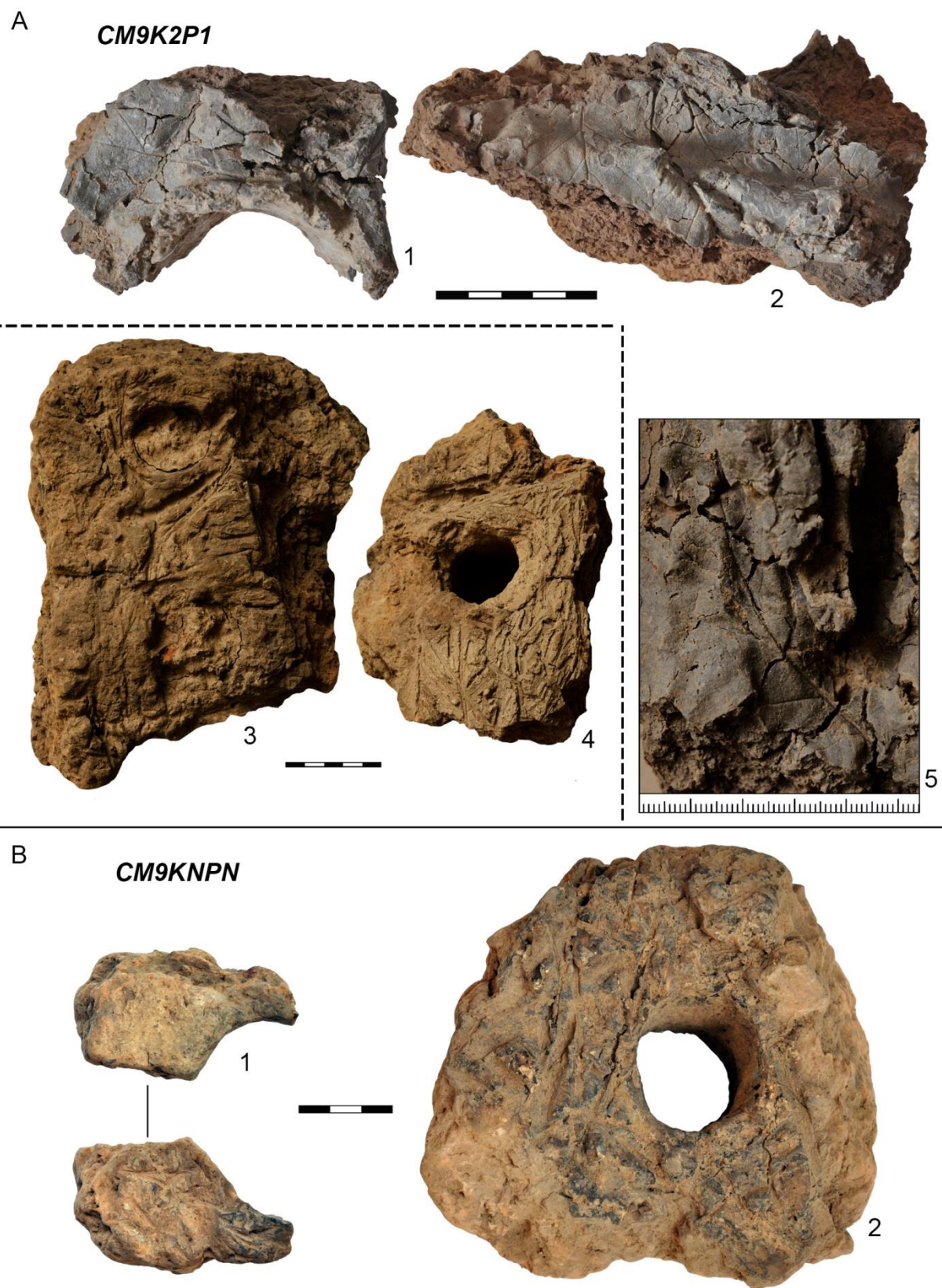
Tab. 34 Kvítkovice, okr. Zlín (CM), obj. 612: 1 – nálezová situace; 2, 3 – pohled na hrnčířský komplex; 4, 5 – pohled na pec. 1 – podle Parma 2007, obr. 5; 2 – 5 – fotoarchiv AO M Zlín.

Tab. 35 Malé Hradisko, okr. Prostějov (CM), oppidum Staré Hradisko, pec 1: 1 – nálezná situace; 2, 3 – pohled z východu; 4 – zlomek roštu (?). 1–3 – podle *Meduna 1972*, tab. 9, 10, 51; 4 – foto T. Mangel.

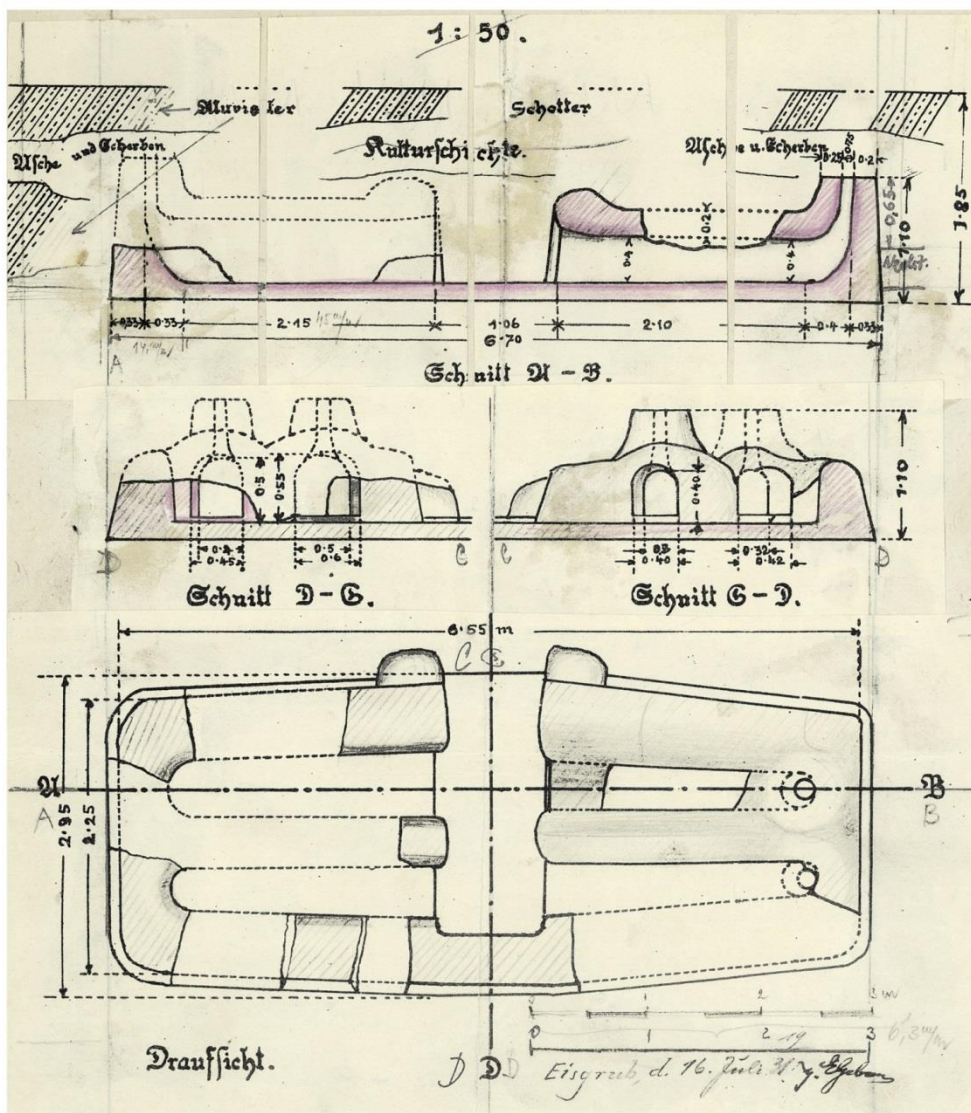
Tab. 36 Malé Hradisko, okr. Prostějov (CM), oppidum Staré Hradisko, pec 2: 1 – odkryv na úroveň roštu; 2 – stav po odebrání roštu; 3 – celkový pohled; 4 – pohled na ústí kanálů. Podle *Meduna 1972*, tab. 23, 59–62.

Tab. 37 Malé Hradisko, okr. Prostějov (CM), oppidum Staré Hradisko, zlomky roštu: A – pec 2; B – povrchové nálezy, před rokem 1938. A1, 2, 5, B – foto T. Mangel; A3, 4 – foto R. Thér.

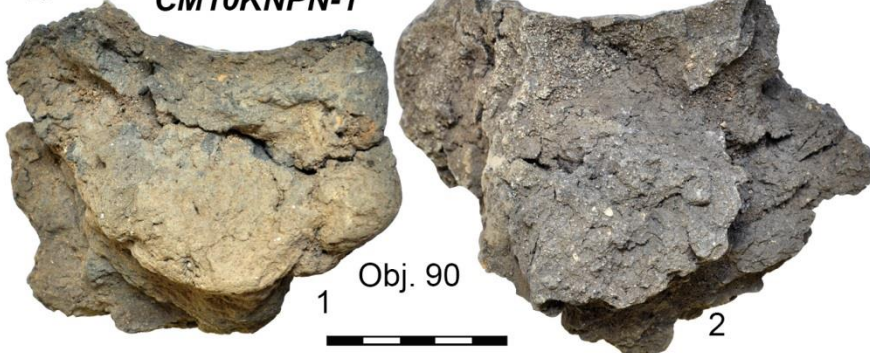
A

CM10K1P1

B

CM10KNPN-1

C

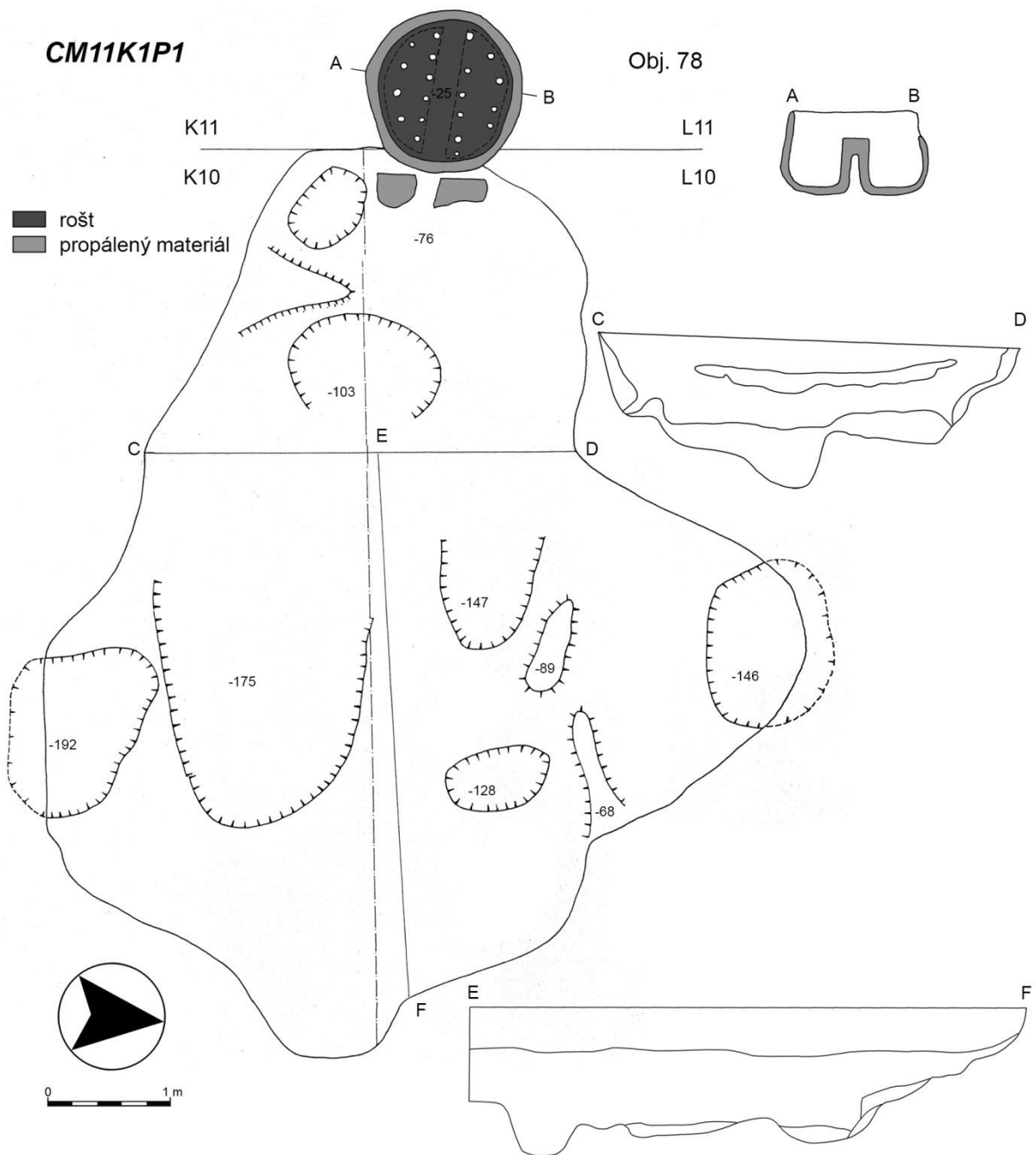
CM10KNPN-2

Tab. 40 Milovice, okr. Břeclav (CM). A - rekonstrukce pece jako soustavy horizontálních pyrotechnologických zařízení vytvořená E. Gebauerem v roce 1931; B, C – zlomky roštu z obj. 90 a 95. A – uloženo v archivu H. Freisinga na ARÚ Brno; B, C – foto T. Mangel.

Tab. 41 Milovice, okr. Břeclav (CM). Fotografie pece pořízené v srpnu 1930 H. Freisingem. Uloženo v archivu H. Freisinga na ARÚ Brno.

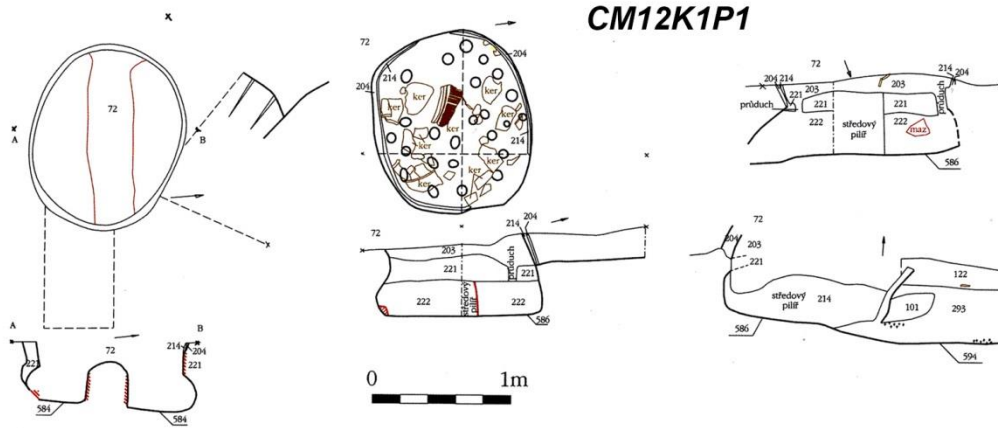

Tab. 42 Mohelnice, okr. Šumperk (CM), hrnčířský komplex odkrytý v letech 1970–71 (obj. 78). Podle dokumentace V. Goše.

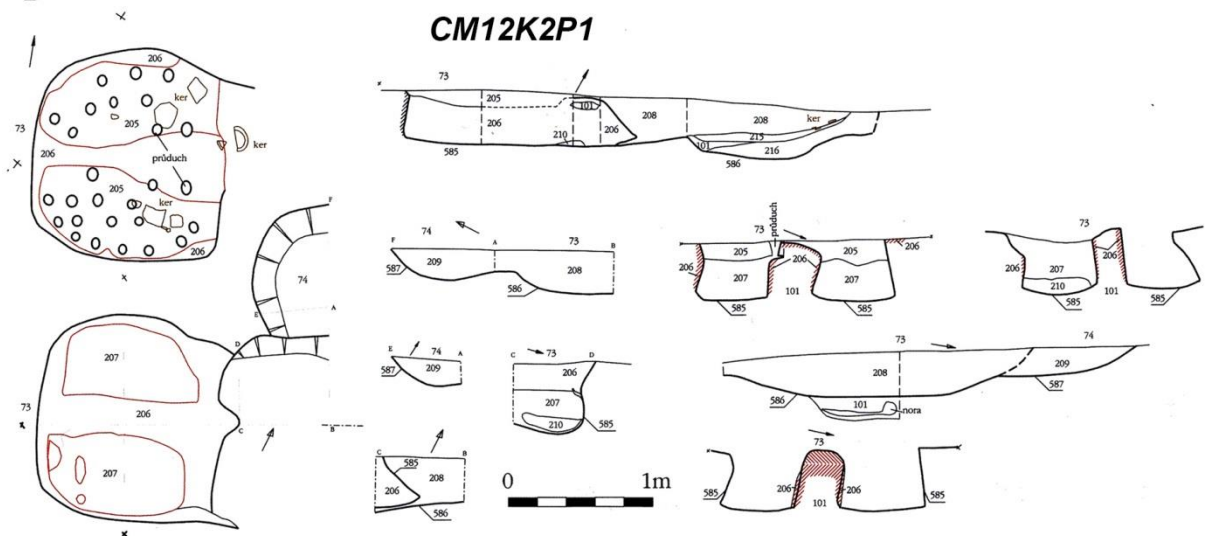

Tab. 43 Mohelnice, okr. Šumperk (CM), hrnčířský komplex odkrytý v letech 1970–71 (obj. 78). Foto A. Suchan, uloženo v archivu archeologického pracoviště M Šumperk.

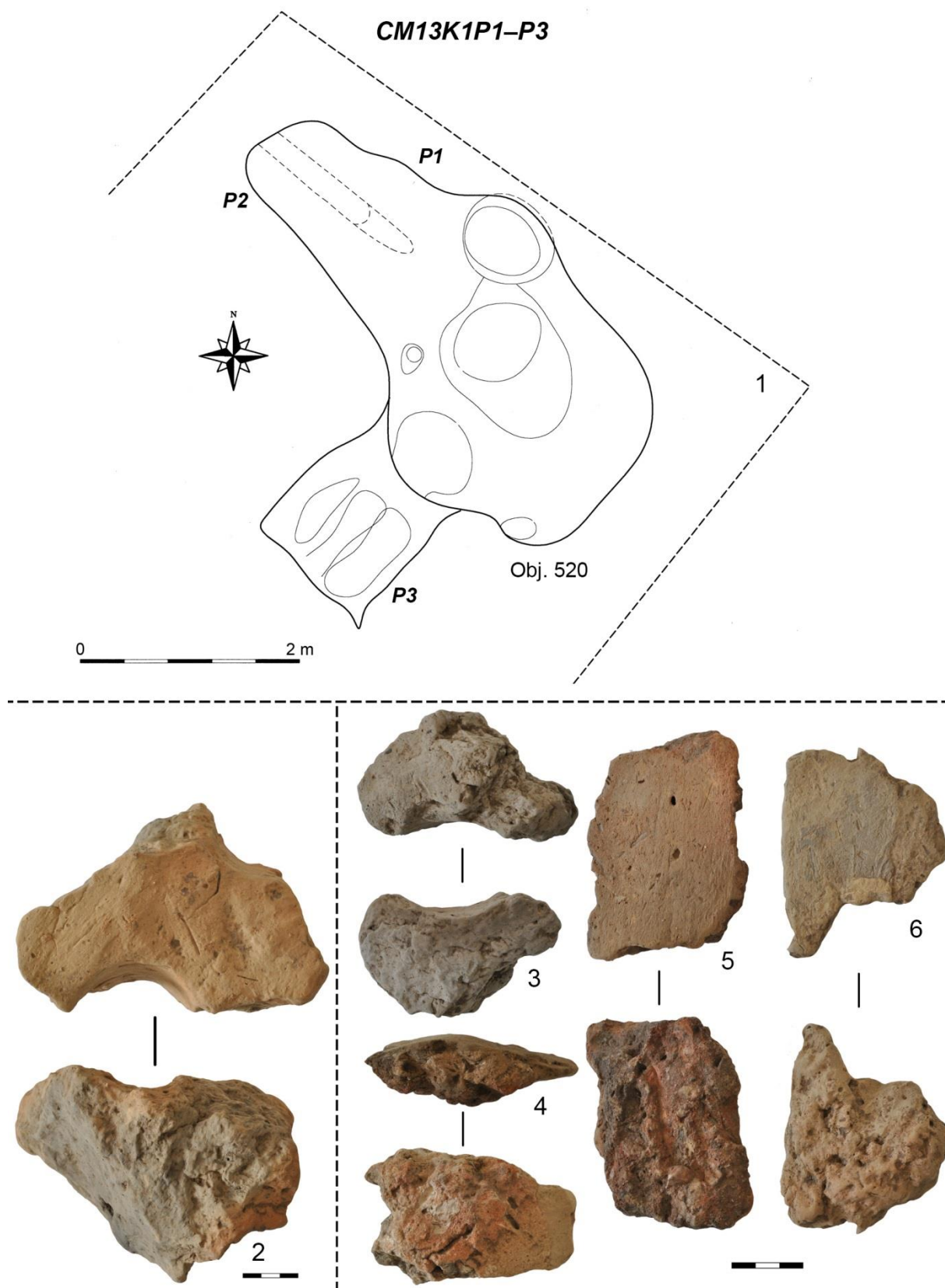
A

B

Tab. 44 Olomouc-Nemilany, okr. Olomouc (CM): A – obj 72; B – obj. 73. Podle Kalábek 2014, obr. 9, 10.

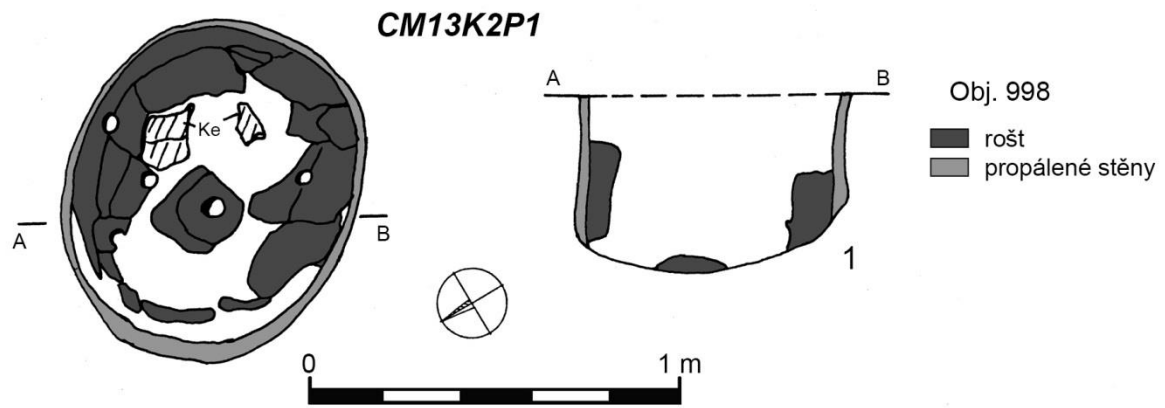

Tab. 45 Olomouc-Neředín, okr. Olomouc (CM), obj. 520. 1 – nálezová situace; 2 – blíže nelokalizovatelný fragment roštu; 3 – zlomek roštu z pece P3; 4 – zlomek mazanice se sekundárním výmazem z pece P3; 5, 6 – zlomky výmazu roštu/peciště z pece P3. 1 – archiv Archeologického centra Olomouc, upraveno; 2–6 – foto T. Mangel.

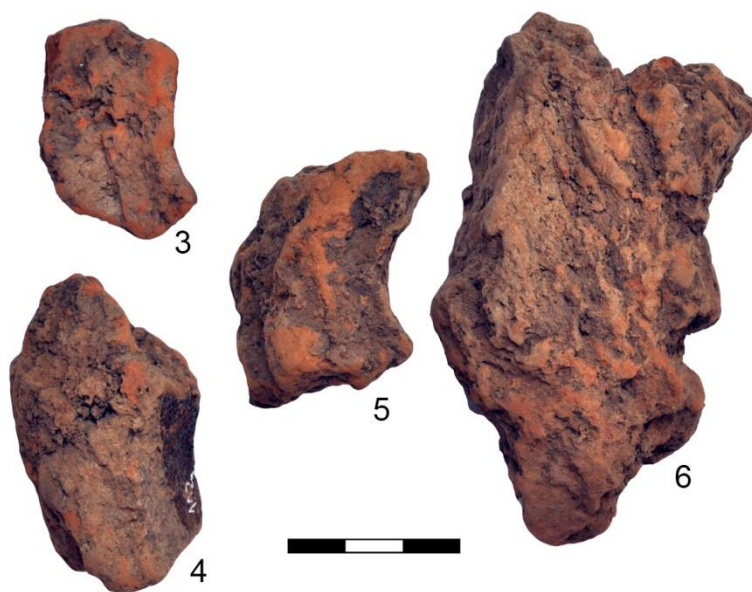
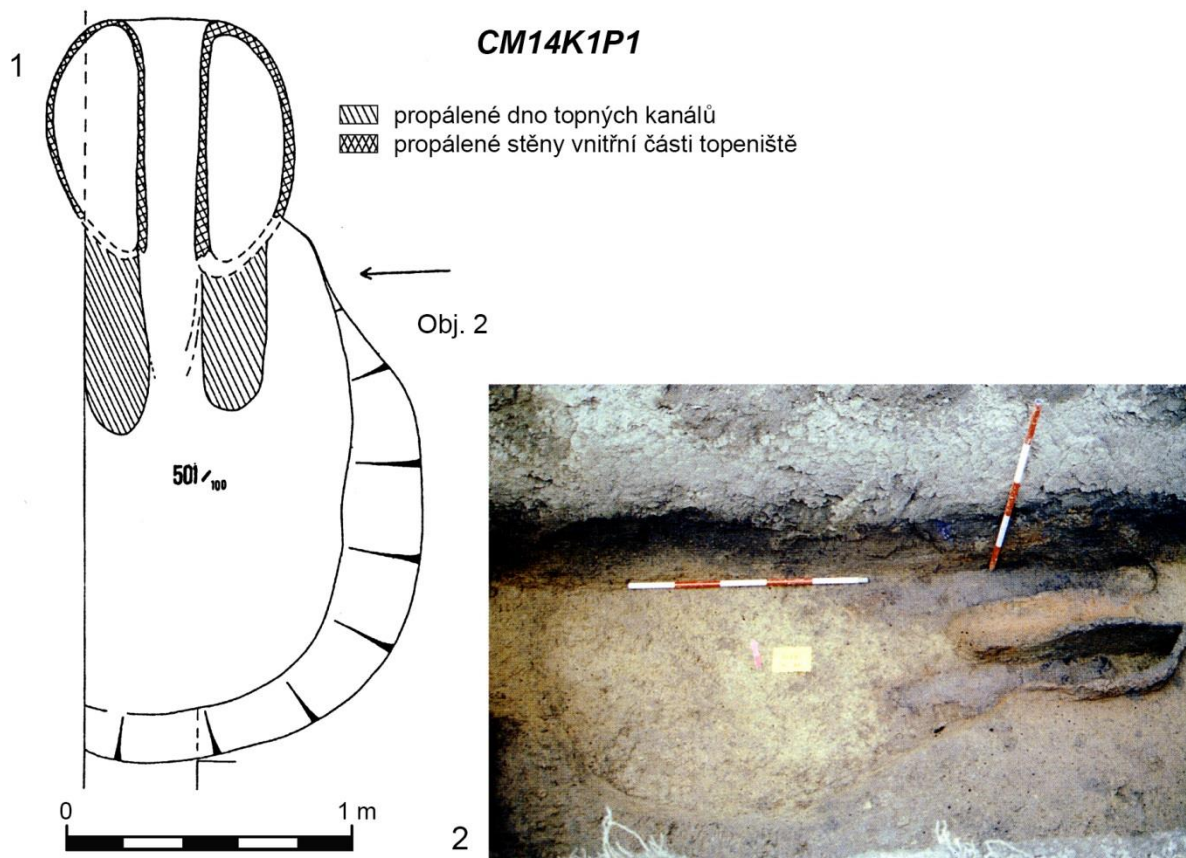
CM13K1P1-P3

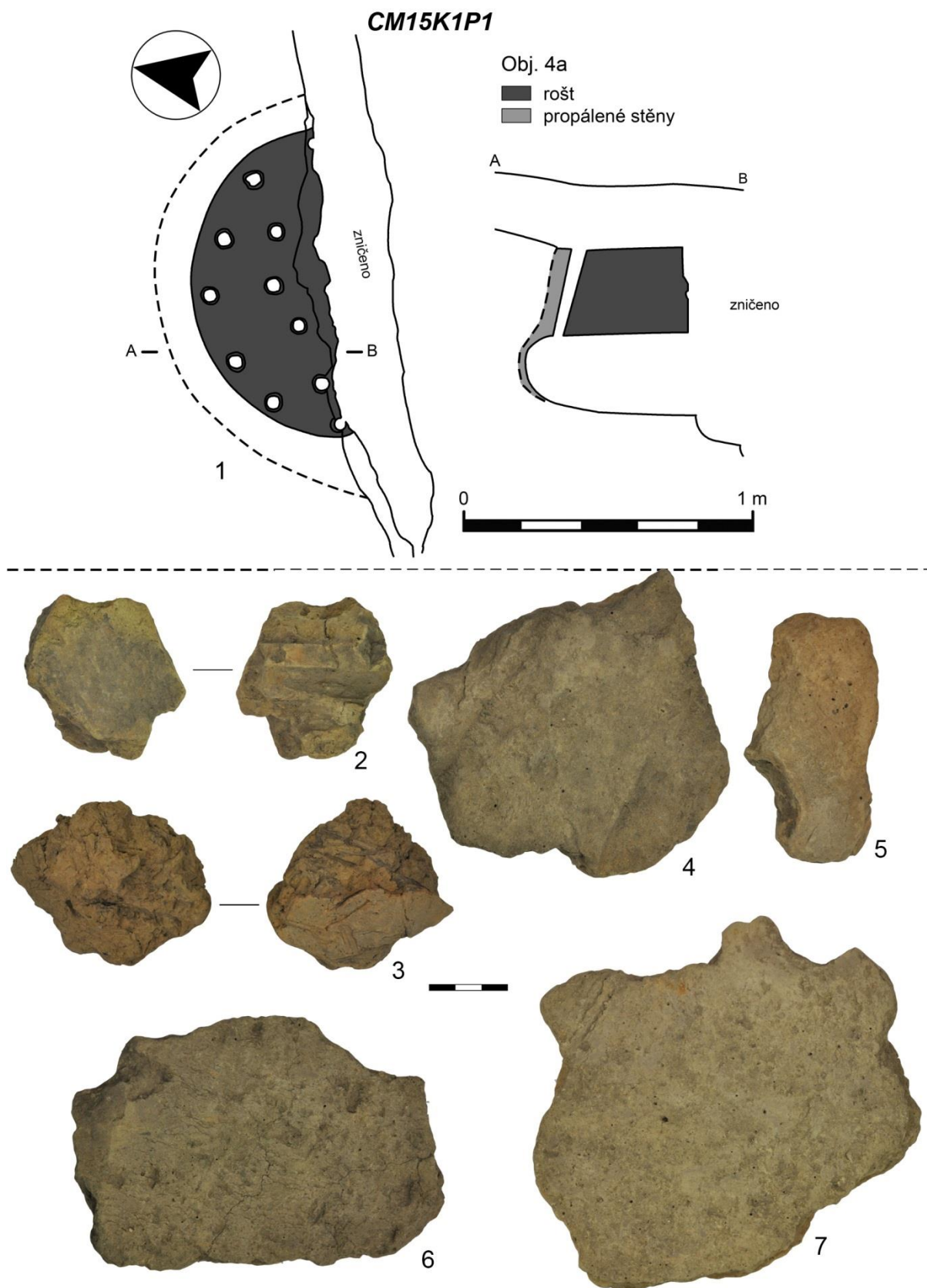
Tab. 46 Olomouc-Neředín, okr. Olomouc (CM), obj. 520. 1, 2 – celkový pohled; 3, 4 – pec 2 a prostor pece 1; 5 – relikv vsádky v peci 3; 6, 7 – rošt pece 3; 8 – pec 3 po vybrání roštu. Archiv Archeologického centra Olomouc.

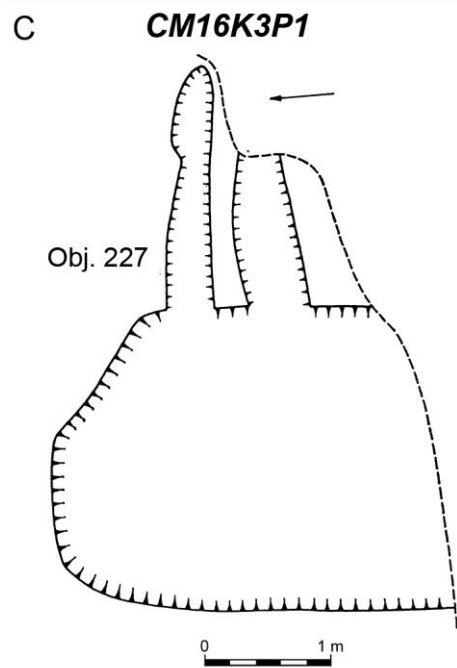
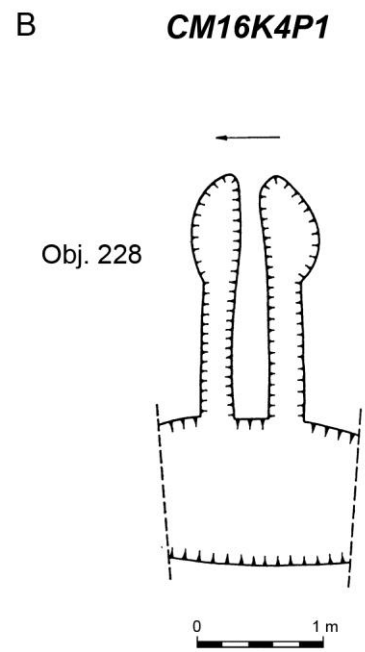
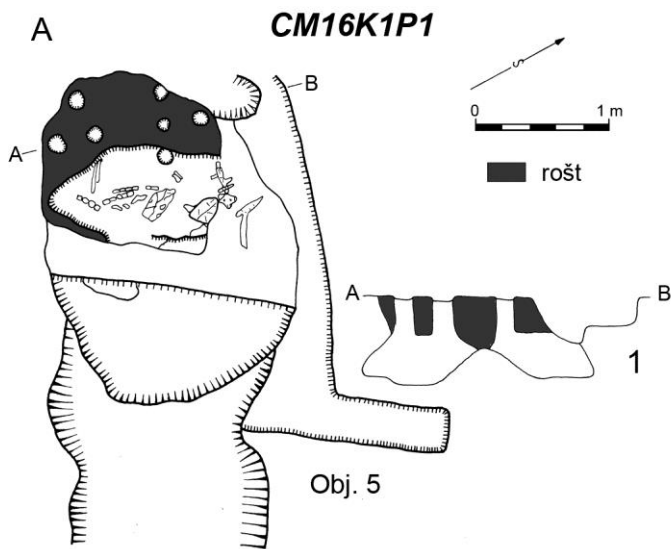
Tab. 47 Olomouc-Neředín, okr. Olomouc (CM), obj. 998. 1–3 – nálezová situace; 4, 5 – fragmenty roštu. 1 – podle Prečanová 2003, obr. 28, upraveno; 2, 3 – foto V. Prečanová; 4, 5 – foto T. Mangel.

Tab. 48 Ptení, okr. Prostějov (CM), obj. 2. 1, 2 – nálezová situace; 3–6 – zlomky roštu. 1, 2 – podle; 3–6 – foto T. Mangel.

Tab. 49 Slavkov u Brna, okr. Vyškov (CM), obj. 4a. 1 – nálezná situace; 2, 3 – zlomky z pláště peciště?; 4–7 – fragmenty roštu. 1 – podle dokumentace O. Šeda; 2–7 – foto T. Mangel.

Tab. 50 Strachotín, okr. Břeclav (CM). A – obj. 5; B – obj. 228; C – obj. 227. A – podle Čížmář – Geislerová – Rakovský 1980, obr. 6, tab. IV, X; B, C – podle Čížmář 1987, obr. 3:227, 228.